

Länsstyrelsen Uppsala län

Årsredovisning

2014

Foto

Omslag

Strand, Ylva Englund

Gårdsförsäljning, Ylva Englund

Naturvårdsbränning, Ylva Englund

Barn, Ylva Englund

Runsten, Ylva Englund

Uppsala slott, Ylva Englund

Bostadsbygge, Sara Arons

Valsammanräkning allmänna val, Arne Åhman

Ångströmlaboratoriet, Teddy Thornlund

Vargtass, Johan Månsson

Trafik, Ylva Englund

Får, Ylva Englund

Innehållsförteckning (129 sidor)

Landshövdingen har ordet	2
Organisation	3
Resultatredovisning	4
Länsstyrelseinstruktion 2§	4
Övrig förvaltning – allmänna förvaltningsfrågor	8
Trafikföreskrifter	9
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	10
Regional tillväxt	12
Infrastrukturplanering	18
Hållbar samhällsplanering och boende	20
Energier och klimat	25
Kulturmiljö	36
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	39
Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	50
Lantbruk och landsbygd	72
Fiske	82
Folkhälsa	84
Jämställdhet	88
Nationella minoriteter och mänskliga rättigheter	96
Integration	100
Personaluppgifter	105
Finansiell redovisning	117
Resultaträkning	117
Balansräkning	118
Anslagsredovisning	119
Tilläggsupplysningar och noter	121
Noter till resultaträkningen	122
Noter till balansräkningen	124
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen 2014	129

Landshövdingen har ordet

2014 har varit ett innehållsrikt år. Bland annat ett år när Sverige åter igen gick till valurnorna. Både Europaparlamentsvalet och de allmänna valen engagerade en stor del av Länsstyrelsens personal i samband med det viktiga arbete som åligger oss i egenskap av regional valmyndighet. 2014 var också året då vi påmindes om samhällets sårbarhet. Skogsbranden i grannlandet Västmanland var den största i Sverige i modern tid, och ett tiotal personer från Länsstyrelsen i Uppsala län bistod våra kollegor i Västmanland för att hantera situationen. Vid länsstyrelsen arbetar vi kontinuerligt med att stärka vår krisberedskapsorganisation och branden gav anledning till en fortsatt och fördjupad diskussion, både på regional och nationell nivå, kring beredskap och samordning. Ett annat beredskapsområde rör kärnenergi där kärnenergiläna, däribland Uppsala, gavs i uppdrag av regeringen att ta fram ett förslag till nationell beredskapsplan för hantering av en kärnteknisk olycka. En konferens om samhällets beredskap vid bränslebrist genomfördes också under året.

Under året presenterades EU:s och Sveriges nya landsbygdsprogram för perioden 2014-2020 med syfte att bidra till lönsamma och livskraftiga företag, aktiva bönder och en modern landsbygd. Baserat på en nulägesbeskrivning och en SWOT-analys av länets landsbygd har Länsstyrelsen tagit fram en regional handlingsplan för att lägga fast länets prioriteringar i anslutning till det nya programmet. Målet är att bidra till goda förutsättningar för en attraktiv, tillgänglig och levande landsbygd. Med utgångspunkt i länets digitala agenda, vilken antogs förra året, har Länsstyrelsen fortsatt att verka för en utbyggnad av bredbandsinfrastrukturen på landsbygden. En nationell konferens kring hur möjligheter kan skapas för nyanlända att bosätta sig på landsbygden genomfördes också under året.

Att kunna tillfredsställa människors och företags behov av bra bostäder är en grundförutsättning för länets tillväxt och välbefinnande. Det är min övertygelse att den avsiktsförklaring som slöts mellan Länsstyrelsen och länets samtliga kommuner under 2012 kommer att beaktas även av de nya kommunledningarna. 25 000 bostäder på fem år är ett ambitiöst mål, men med gemensamma krafter kommer vi att kunna nå det. En god infrastruktur i länet är en annan nyckelfråga. En utökad järnvägskapacitet - med en väl fungerande arbetspendling - liksom förbättrade sjötransportvägar är frågor Länsstyrelsen fortsatt fokuserar på.

Av de tjugo miljö kvalitetsmål som Riksdagen har beslutat ska vara uppnådda till 2020 kommer

Uppsala län endast att nå två. Den bedömningen gjorde Länsstyrelsen i sin årliga utvärdering av målen. Desto mer angeläget blir arbetet inom naturvårdsområdet för oss. Ett förslag till en ny förvaltningsplan för Norra Östersjöns vattendistrikt för perioden 2015-2021 upprättades under året av Vattenmyndigheten. Hur planen kommer att påverka Länsstyrelsens arbete med att uppnå en god vattenkvalitet i länet har varit en stor fråga för oss under hösten. En regional handlingsplan för klimatanpassning i Uppsala län har också tagits fram.

Länsstyrelsen vill och ska vara en myndighet som präglas av mångfald och där varje enskild medarbetare ska ha goda kunskaper om de mänskliga rättigheterna. Denna ambition känns viktigare nu än någonsin. Under året antogs en handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter och en strategi för jämställdhetsintegrering av arbetet på Länsstyrelsen. Vi har också varit delaktiga i att anordna en konferens om mänskliga rättigheter i allmänhet och romska rättigheter i synnerhet, samt genomfört kartläggningar kring hur kommunerna arbetar med mänskliga rättigheter och jämställdhet.

Som ett led i att främja länets internationella relationer arrangerades under året ett flertal aktiviteter för den diplomatiska kåren och andra utländska intressen i Sverige. I samarbete med Uppsala kommun och Handelskammaren anordnades en studieresa till Uppsala för ambassadernas handelsattachéer samt en för ambassadörerna från sydöstra Asien (ASEAN-länderna).

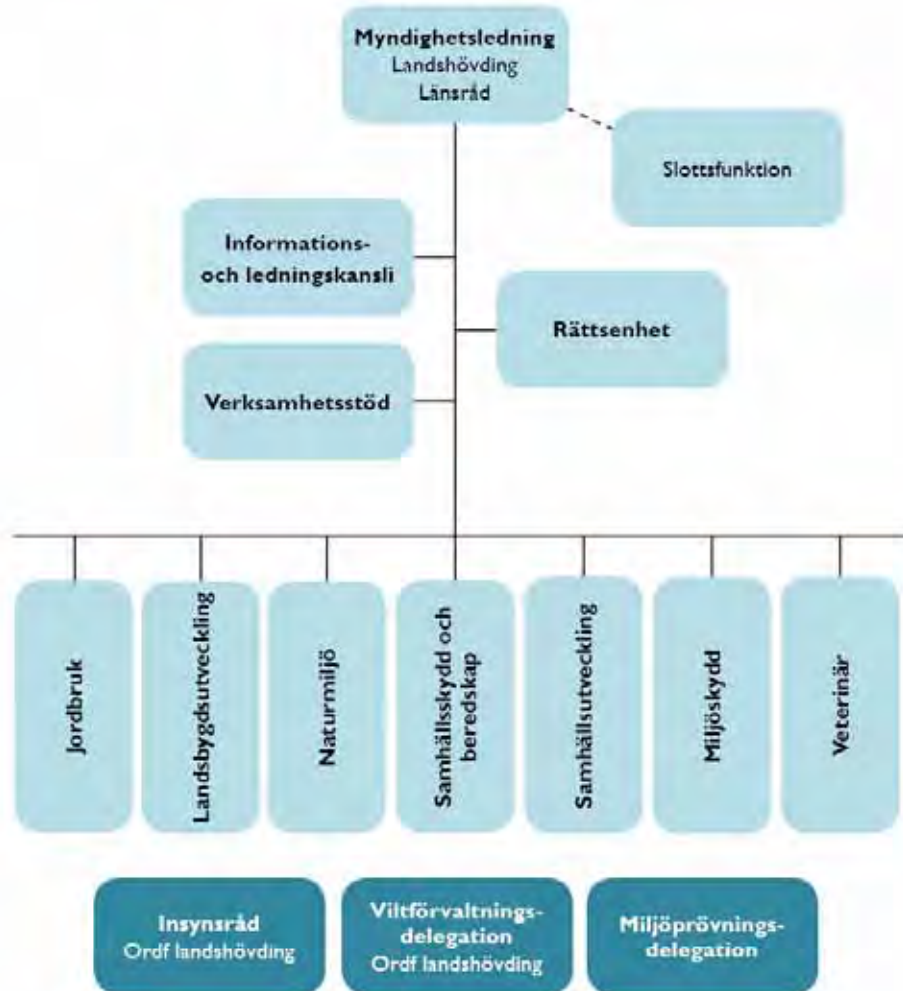
Under våren 2015 flyttar Länsstyrelsen till nya, mer ändamålsenliga lokaler. Att flytta en hel myndighet är en grannlag uppgift och året har präglats av ett stort mått av planering kring allt från val av heltäckningsmattor till flytt av det viktiga arkivet.

Vår hemvist blir ny, men vår ambition förblir densamma – att agera Tidigt, Tydligt och Till-sammans för att vara en Länsstyrelse som Lyfter Länet!

Peter Egardt
Landshövding Uppsala län

Organisation

Organisation per 2014-12-31.

Resultatredovisning

Länsstyrelseinstruktion 2§

Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

Länsstyrelsen ska utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.

Länsstyrelsen ska främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet samt underrätta regeringen om dels det som är särskilt viktigt för regeringen att ha vetskap om, dels händelser som inträffat i länet.

Länsstyrelsen ska vidare ansvara för de tillsynuppgifter som riksdagen eller regeringen har ålagt den. Förordning (2008:1346)

Inledning

Att verka sektorsövergripande utifrån ett statligt helhetsperspektiv utgör grunden för Länsstyrelsens uppdrag. Detta hänger även nära samman med uppdraget att främja länets utveckling och att ha en dialog med regeringen i olika frågor som berör länet, och som är av vikt för regeringen att känna till. Följande exempel är ett urval av insatser där dessa perspektiv är särskilt framträdande.

Internationellt

I syfte stärka den regionala konkurrenskraften och stärka relationerna till internationella intressen arrangerades under året ett flertal aktiviteter för den diplomatiska kären och utländska intressen i Sverige. Bland annat ordnade Länsstyrelsen en studieresa till Uppsala för ambassadernas handelsattachéer samt en för ambassadörerna från sydöstra Asien (ASEAN-länderna).

Statliga myndigheter i Uppsala län

Landshövdingen har vid ett tillfälle under året samlat samtliga myndighetschefer i länet med syfte att diskutera gemensamma frågor. Vid mötet diskuterades till exempel offentlig upphandling och kompetensförsörjning. Därutöver möts landshövdingen och rektorerna för Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet regelbundet inom ramen för STUNS (Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle) verksamhet. Även

övriga myndigheter i Uppsala har nära verksamhetsmässig koppling till Länsstyrelsens uppdrag och här finns nära samverkan kopplat till respektive verksamhetsområde.

Bostadsbyggandet i länet

Länsstyrelsen har även under 2014 analyserat bostadsmarknaden i länet och presenterat resultatet i rapportform. Detta år har även hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden ingått i analysen.

Länsstyrelsen har i enlighet med ett regeringsuppdrag utrett hur stor mängden icke ianspråktagen detaljplanerad mark för bostadsändamål är i länet.

Länsstyrelsen har fortsatt att utveckla den interna bostadsstrategiska inriktningen, bland annat genom att återkoppla beslut i tidiga planeringsskeden och utfallet vid överklaganden. Särskilt viktiga är mötena där man går igenom de olika överklagade PBL-ärendena och överinstansernas beslut.

Samhällsplanering

Länsstyrelsen har under året fortsatt bygga upp kunskap och rutiner för att kunna bistå Havs- och vattenmyndigheten i arbetet med havsplanering och ge stöd till kustkommunerna.

Länsstyrelsen har slutfört arbetet med att se över det utvidgade strandskyddet. Resultatet av översynen är att strandskyddet är utvidgat i mindre omfattning än tidigare.

Länsstyrelsen har slutfört arbetet med den regionala handlingsplanen för klimatanpassning i Uppsala län och inlett arbetet med att implementera det föreslagna.

Länsstyrelsen har fortsatt att leda det länsstyrelsegemensamma utvecklingsarbetet för att ta fram den så kallade Planeringskatalogen. Detta ett system som på ett enkelt sätt ska ge användarna ökade möjligheter att tillgängliggöra samt söka de planeringsunderlag som behövs för att tillämpa plan- och bygglagens och miljöbalkens bestämmelser om hushållning med mark- och vattenområden (3 och 4 kap) samt miljökonsekvenser och annat beslutsunderlag (6 kap).

Handläggningen av ärenden om överklagade detaljplaner samt lov och förhandsbesked har prioriterats med anledning av inriktningssmålen i regleringsbrevet för 2014.

Infrastruktur

Fysisk planering av flera gång- och cykelbanor pågår och en vägplan har avslutats under 2014. Särskilt utmärkande för året har varit arbetet med åtgärdsvalsstudier (ÅVS). Flera sådana studier pågår och Länsstyrelsen har varit mest involverad i den för väg 288 mellan Gimo och Börstil.

Under året har arbetet med att kartlägga och analysera olika gruppers problem med grundläggande betaltjänster fortsatt enligt en särskild plan. I en studie i samarbete med PRO om äldres behov framkom att långa geografiska avstånd till att ta ut kontanter är ett problem. Men också att möjligheten att kunna betala räkningar via postgiroblanketter kvarstår.

Bredband

Länsstyrelsen har under året fortsatt att verka för en utbyggnad av bredbandsinfrastrukturen på landsbygden med utgångspunkt från länets digitala agenda som antogs 2013. En betydande del i arbetet under året har varit att via olika fysiska träffar samt via webben informera om möjligheterna till stöd för bredbandsprojekt i det nya landsbygdsprogrammet. Länsstyrelsen har också aktivt arbetat för ökad samordning och kunskapsutbyte mellan kommunerna i länets bredbandsgrupp där Länsstyrelsen är sammanställande.

Regional tillväxt

Landshövdingen är ordförande i STUNS. STUNS är en viktig organisation för arbetet med regional tillväxt, där vissa regionala initiativ kopplade till forskning och innovation samordnas. Under 2014 har fokus varit på forskning och innovation inom life science- och energiområdet.

De regionala projektmedlen har under året finansierat en bredd av projekt, huvudsakligen för stimulans till företagsfrämjande och innovationsdrivande insatser samt internationaliserings- och etableringsprocesser. Medlen har också medverkat till att stimulera integrationsarbete av nyanlända på landsbygden och det naturvetenskapliga intresset hos unga i länet genom en vetenskapsmessa.

Länsstyrelsen medverkar tillsammans med Regionförbundet, Landstinget, länets kommuner, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan också i en förstudie som syftar till att ta fram en länsgemensam strategi för hur olika typer av utanförskap ska kunna brytas.

För att marknadsföra Uppsalas näringsliv för internationella intressen bjöd Länsstyrelsen i samarbete med Uppsala kommun och Handelskammaren in 35 handelsattachéer från olika ambassader i Stockholm till Uppsala.

Länsstyrelsen har i samverkan med Regionförbundet varit medarrangör till en mötesplats som erbjöd lärande och erfarenhetsutbyte inom ramen för jämställd tillväxt.

Kulturmiljö

I den regionala samrådsgruppen för det kyrkliga kulturarvet träffas Länsstyrelsen och representanter för Uppsala stift fyra gånger per år. Vid samråden diskuteras gemensamma frågor, bland annat med bäring på kyrkoantikvarisk ersättning. I samband med att Uppsala stift resursförstärkt sitt arbete med att stödja församlingarnas renoverings- och åtgärdsarbete i kyrkorna, har en intensifiering i samverkansarbetet inletts.

Kulturresevatet Linnés Hammarby fortsätter att fungera som en viktig plats där en betydelsefull del av länets kulturmiljö bevaras och samtidigt utgör en gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser. Under 2014 har Länsstyrelsen samarbetat med Sveriges Lantbruksuniversitet, Uppsala uni-

versitet och ideella föreningar rörande vård och informationsinsatser. Projektet om förindustriellt skogsbruk fortsätter, liksom restaureringar av byggnader och odlingsmarker.

Landsbygdsutveckling

Framtagandet av en regional handlingsplan för Landsbygdsprogrammet och Havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020 har varit en framträdande del i Länsstyrelsens arbete med landsbygdsutveckling under 2014. Arbetet har skett i nära samarbete i ett nybildat partnerskap för landsbygdsutveckling med representanter från landsbygdens ideella, privata och offentliga aktörer. Med syfte att förbättra samordningen mellan de Europeiska struktur- och investeringsfonderna, att undvika överlappning dem emellan och att insatta medel ska ge största möjliga effekt har Länsstyrelsen tillsammans med Tillväxtverket, ESF-rådet samt övriga länsstyrelser i Östra Mellansverige (ÖMS), under året startat upp ett nätverk för fondsamverkan.

Krisberedskap

Länsstyrelsen har under 2014 arbetat med att implementera erfarenheter från övning Havsörn 2013 i planverk och utbildningar. Vidare har omfattande ansträngningar gjorts för att utveckla länets krisberedskapsnätverk, C-Sam, som huvudsakligt samverkansforum vid kriser i länet. Inom ramen för C-Sam omhändertas delområdena kärnenergiberedskap, kriskommunikation, sociala risker och social oro, förstärknings-resurser, risk- och sårbarhet, utbildning och övning, klimatanpassning samt teknik och samband. Arbetet med att bygga upp kunskap inför införande av ett nytt civilt försvar har under året fortsatt. Två övningar har genomförts under 2014 i form av övning Astrid vilken simulerade en omfattande skogsbrand i Uppsala län och övning Assar vilken syftade till att utveckla Länsstyrelsens samarbetsformer med Strålsäkerhetsmyndigheten.

Flyktmottagande

Länsstyrelsen arrangerade under året även tillsammans med Samarbetsorganisationen för invandrarföreningar i Uppsala, Hela Sverige ska leva, Uppsala kommun och Arbetsförmedlingen konferensen Etablering av nyanlända på landsbygden. Detta var dels ett led i arbetet med att lyfta fram den civila sektorns roll och dels ett sätt att belysa land-

bygdens betydelse när det gäller mottagandet av nyanlända.

Länsstyrelsen genomförde under våren politikerdialoger om mottagande av nyanlända och ensamkommande barn som regeringen i början av året tillsköt medel för. Sammanlagt träffade Länsstyrelsen cirka hundratre-tio politiker i länets olika kommuner.

Tryggare Uppsala län

Landshövdingen är ordförande och koordinerar samverkansorganet Tryggare Uppsala län. Här medverkar länets kommuner och landsting samt ett antal aktörer från civila samhället för att stärka tryggheten i länet.

Klimat och energi

Länsstyrelsen har samordnat en gemensam arbetsplattform, Energinod i Uppsala län, tillsammans med Regionförbundet i Uppsala län, Landstinget i Uppsala län, Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle (STUNS), Energi-kontoret och representanter för kommunerna. Syftet har varit att intensifiera och samordna länets klimat- och energiarbete för att ge frågorna större tyngd och genomslag.

Länsstyrelsen har under 2014 utarbetat ett Klimat- och energibokslut för Uppsala län 2013 - 2014 där genomförda åtgärder i Klimat- och energistrategin för Uppsala län 2011 redovisas. Arbetet har skett i samverkan med kommunerna, Regionförbundet i Uppsala län, Landstinget och STUNS.

Länsstyrelsen har i samarbete med Länsstyrelsen i Västmanlands län arbetat fram ett koncept för ett brett tillsynsprojekt gällande energianvändning och klimatpåverkande utsläpp tillsammans med länens kommunala tillsynsmyndigheter för miljöskydd och de kommunala energirådgivarna. Syftet är att få företagen att genomföra energikartläggningar och därefter genomföra de åtgärder som rekommenderas i kartläggningarna.

Länsstyrelsen i Uppsala län och STUNS har med lärdomar från verksamheten i projektet planerat och genomfört kampanjen UppLyst Jul. I kampanjen bytte offentliga myndigheter i Uppsala län ut cirka 30 000 glödlampor i adventsljusstakar till LED – belysning.

Vattenförvaltning

Länsstyrelsen har på uppdrag av Vattenmyndigheten tagit fram förslag till detaljerade avrinningsområdesvisa åtgärdsplaner. I

åtgärdsplanerna presenteras förslag på åtgärder som krävs för att nå god ekologisk och kemisk status. Åtgärdsplanerna är utformade så att de föreslagna åtgärderna är kostnadseffektiva. Åtgärderna berör både samhällsplanering, jordbruk och tillsyn. Alla åtgärder är adresserade till ansvarig myndighet. De fördjupade åtgärdsplanerna kommer att utgöra det huvudsakliga underlaget för vattenförvaltningen kommande sexårsperiod.

Miljö- och hälsoskyddsfrågor

Länsstyrelsen har under året samverkat med flera länsstyrelser, Havs- och vattenmyndigheten samt Folkhälsomyndigheten i vår tillsynsvägledning. Vidare har Länsstyrelsen i samverkan med miljöprövningsdelegationerna i landet fortsatt arbete med rutiner och nya arbetssätt för att, med bibehållen hög kvalitet, snabbare och effektivare kunna handlägga ärenden om tillstånd till miljöfarliga verksamheter. Samverkan kring miljöbrott har skett med polis och åklagarmyndigheten.

Strategiska naturvårdsfrågor

Länsstyrelsen har arbetat med att ta fram ett kunskapsunderlag som beskriver regionala ansvarsarter och ansvarsnaturtyper i länet. Kunskapsunderlaget ska i första hand underlätta och effektivisera Länsstyrelsens arbete som berör skyddsvärd natur men också kunna användas av andra naturvårdsaktörer i länet. I arbetet med framtagandet av kunskapsunderlaget har dialog förts med 15 aktörer, däribland myndigheter, kommuner, forskare, hembygdsförbundet, LRF och representanter för ideell naturvård. Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetet med den samrådsgrupp för naturvårdsfrågor i länet som initierades under 2012, och gruppen har under året haft tre träffar.

Länsstyrelsen har arbetat med ett projekt vars syfte är att få en helhetssyn och samsyn över behov och kostnader för förvaltning av skyddade områden samt att tydliggöra Länsstyrelsens inriktning i förvaltningsarbetet. Projektet har resulterat i en strategi för myndighetens förvaltning av skyddade områden.

Länsstyrelsen har också under året arbetat med ett projekt med syfte att ta fram en stra-

tegi för prioritering inom områdesskydd. Detta omfattar samtliga naturtyper och kommer att komplettera den regionala skogsstrategin. Totalt ingår cirka 150 objekt i länet.

Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetet med den samrådsgrupp för naturvårdsfrågor i länet som initierades under 2012. Gruppen består av representanter från ideella organisationer, kommuner och skogsbolag. Gruppen har under året haft tre träffar varav en fokuserade på strategiska naturvårdsfrågor.

Livsmedelskontroll och djurskydd

Länsstyrelsen har under året anordnat två utbildnings- och kompetensutvecklingstillfällen för länets livsmedelsinspektörer med deltagande, och vid ett av tillfällena deltog Livsmedelsverket och Landstingets smittskyddsläkarenhet. Samverkan har även skett genom möten med Lantbrukarnas Riksförbund, Polismyndigheten och Svenska Djurhälsovården. Länsstyrelsen har strävat efter att höja andelen normalkontroller inom djurskyddstillsynen trots en ökad mängd anmälningar om vanvård av djur. Även om arbetssättet successivt blivit effektivare har prioriteringar varit nödvändiga, och därför har Länsstyrelsen genomfört projektinriktad kontroll av nötkreatur samt tillståndspliktiga hund- och kattverksamheter.

Stöd till lantbruk

Länsstyrelsen har under 2014 haft som ambition att så många lantbrukare som möjligt ska få sin ersättning vid första möjliga utbetalningstidpunkt, vilket också har uppnåtts. Länsstyrelsen kontrollmål har varit uppfyllda i god tid och ajourhållningen i fält kunde också slutföras i tid. Länsstyrelsen har löpande rapporterat handläggnings- och kontrolläget till Jordbruksverket enligt planen för styrning och uppföljning i samverkan (SUSS-planen).

Tillsyn

Länsstyrelsen har under året utfört tillsynsuppgifter i enlighet med lagar och förordningar. En närmare beskrivning av den tillsyn som utförts ges under respektive verksamhetsområde.

Övrig förvaltning – allmänna förvaltningsfrågor

Prestationer (volymer och kostnader) Avser verksamhet 20* och 21*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män ¹⁾	2,77	0,84	0,97
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	5,55	2,81	3,09
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	5,34	2,29	2,68
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	8 329	3 869	4 481
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	5,52	2,56	3,15
Antal ärenden, inkomna och upprättade	733	579	968
Antal beslutade ärenden	772	633	1 226
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	4	22	26
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	319	982	39 760

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Årsarbetskrafter och därmed även verksamhetskostnaderna är betydligt högre än 2013. Den stora ökningen beror på årets slutliga

rösträkning av val till Europaparlamentet och val till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige.

Älgförvaltning

RB 18. Länsstyrelserna ska i samråd med berörda myndigheter och intressenter utarbeta regionalt anpassade finansieringsformer som möjliggör för älgförvaltningsområden i hela landet att regelbundet genomföra inventeringar.

De åtta länsstyrelserna i mellersta förvaltningsområdet har under året i syfte att uppnå samsyn gemensamt diskuterat uppdraget. Länsstyrelserna konstaterar att finansiering av älginventeringar sker på olika sätt beroende på olika ekonomiska och strukturella förutsättningar i länen.

Skogsnäringen har under året beslutat att gemensamt finansiera betesskadeinventeringar genom en kostnadsfördelning utgående från virkesvolym vilket innebar att

finansieringsfrågan i denna del är löst. Finansiering av basinventeringar sker sedan tidigare genom älgvårdsfonden som hantearas på länsnivå utifrån regionala förutsättningar.

Sammantaget gör länen inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet bedömningen att det inte längre föreligger något behov av att utarbeta regionalt anpassade finansieringsformer för inventeringar av älg. Regleringsbrevsuppdraget anses därmed fullgjort.

Länsstyrelseinstruktion 4§ - de allmänna valen

Länsstyrelsen har genomfört slutlig rösträkning av val till Europaparlamentet och val till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige. Länsstyrelsen har under året planerat och bemannat en organisation för att kunna genomföra den slutliga rösträkningen av valen. Organisationen har bestått av ordinarie personal anställda på Länsstyrelsen och tillfälligt anställda för själva räkningen

av rösterna. Organisationen tillsätts och verkar enbart vid val och nationella folkomröstningar.

Utbildning av kommunernas valnämnder genomfördes under varen.

Den slutliga rösträkningen av valen till Europaparlamentet samt till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige genomför-

des inom föreskriven tid. Inget av valen har överklagats till valprovsnämnden.

Länsstyrelsen har haft nio sammanträden och fattat 41 beslut för att utse nya ledamö-

ter och ersättare i kommun- och landstingsfullmäktige.

Trafikföreskrifter

Prestationer (volymer och kostnader) avser verksamhet 25*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,03	0,03	0,03
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,61	0,56	0,41
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,42	0,37	0,30
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	568	489	381
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,38	0,32	0,27
Antal ärenden, inkomna och upprättade	158	230	159
Antal beslutade ärenden	119	141	122
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	58	32	9
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Huvuddelen av insatserna har utgjorts av att utreda ansökningar från allmänheten och andra myndigheter om nya eller förändrade lokala trafikföreskrifter utifrån trafiksäkerhets- och transportpolitiska mål. En viss arbetsinsats har också använts för att kvalitetsssäkra informationen i den Rikstäckande databasen för trafikföreskrifter (RDT). Andelen ärenden äldre än två år har ökat från 32 till 58 sedan årsskiftet. Den årligen inkommande ärendeströmmen har ökat stadigt sedan 2012. Antalet ärenden som beslutas per år håller inte samma takt. Många av ärendena är utredningstekniskt komplexa,

särskilt då det finns ansökningar om hastighetsnedsättningar som berör olika avsnitt av samma väg.

Den stadigt ökande ärendebalansen, antalet inkomna ärenden är fler än antalet beslutade, har medfört att Länsstyrelsen under hösten genomförde en översyn av möjligheterna att öka handläggningstakten. Under slutet av året tillfördes ytterligare resurser för att minska gapet mellan inkommande och beslutade ärenden. Effekterna av denna engångsinsats syns inte under verksamhetsåret 2014.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Prestationer (volym och kostnader) Avser verksamhet 28*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,37	0,96	0,84
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	8,55	8,80	9,54
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	5,73	6,12	6,86
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	9 343	9 249	10 195
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	6,19	6,12	7,17
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 229	1 222	1 160
Antal beslutade ärenden	1 203	1 189	1 047
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	13	123	115
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 28261, Djurskydd (djurskyddskontroll – normalkontroller) ³⁾	50		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

³⁾ Nöjdindex för verksamhet 28261 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2014. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 58.

Resultatet av den länsstyrelsegemensamma brukarundersökningen inom verksamhetsområdet djurskyddskontroll visade på att Länsstyrelsen i Uppsala län i förhållande till genomsnittet har ett sämre nöjdindex. Svarfrekvensen i länet uppnådde dock inte det uppsatta målet för undersökningen. Som ett led i förbättringsarbetet kommer Länsstyrelsen att se över hur handläggningstiderna kan minskas.

Länsstyrelsen har minskat antal ej beslutade ärenden äldre än två år inom verksamhetsområdet, vilket är en följd av att myndigheten aktivt arbetat med att förbättra rutiner för handläggning och diarieföring.

Länsstyrelsen har under 2014 tagit fram en lathund för kommunrevision och övrig verksamhet inom livsmedelsområdet (undantaget primärproduktion) som myndigheten har ansvar för. Länsstyrelsen har också arbetat med att planera den kommande revisionsomgången. Länsstyrelsen har anordnat två utbildnings- och kompetensutvecklings-tillfällen för länets kommunala livsmedelsinspektörer.

I samband med tvärvillkorskontroller och djurskyddskontroller har Länsstyrelsen under året genomfört kontroll av livsmedel i primärproduktionen. Länsstyrelsen har påbörjat arbetet med att införa länsstyrelsernas gemensamma register över primärproducenter (PRIMÖR) och detta fortskrider enligt plan.

I Länsstyrelsens arbete med tillsyn av djurhälsopersonalen har myndighetens kortsiktiga mål uppfyllts under 2014. Ett omfattande arbete har gjorts med att inventera, registrera och riskklassificera länets verk-samma djurhälsopersonal. Djurhälsopersonal inkluderar veterinärer, godkända hovslagare, legitimerade djursjukskötare, godkända sjuksköterskor och godkända sjukgymnaster som arbetar i länet inom djurens hälso- och sjukvård.

Kontrollen av animaliska biprodukter (ABP) har skett genom inspektion av den omlastningsplats som finns i länet, där Länsstyrelsen inte fann några brister.

Länsstyrelsens djurskyddsverksamhet har under året präglats av att antalet inkommande anmälningar om vanvård av djur har ökat med 18 procent jämfört med tidigare år. Under året har även några enstaka ärenden av mer komplicerad art tagit mycket resurser i anspråk. Andelen obefogade anmälningar har dock minskat som ett resultat av att Länsstyrelsen arbetat med att utveckla metodiken för prioritering av anmälningsärenden. De ökade antalet anmälningar kommer delvis från Livsmedelsverket som förändrat vägledningen till de officiella veterinärer som arbetar på slakterier. Under året har Länsstyrelsen tagit emot 37 underrättelser om bristande djurskydd vid slakt, jämfört med sex stycken året innan. I vissa fall har

dessa anmälningar föranlett en djurskyddskontroll, i andra fall administrativa åtgärder.

Länsstyrelsen har inom djurskyddskontrollen under året strävat efter att öka andelen normalkontroller i förhållande till kontroller efter anmälan genom olika kontrollprojekt,

vilka innefattat kontroll av nötkreatursbesättningar och tillståndspliktiga hund- och kattverksamheter. Vid uttag av kontrollobjekt till nötkreatursprojektet användes Jordbruksverkets nyutvecklade modell för riskbaserat uttag, STORK.

Tabell 1.1: Verksamma veterinärer och djurskyddsinspektörer

Länsfakta	2014-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Antalet verksamma veterinärer inom djurhälsopersonalen i länet (st)	156	74	74
varav män (st)	42	15	15
varav kvinnor (st)	114	59	59
Antal personer som varit föremål för tillsyn över djurhälsopersonal	13	18	16
Inspektörer inom djurskyddskontroll (aa)	6,26	7,73	7,47
varav män (aa)	0,23	0,25	0,24
varav kvinnor (aa)	6,03	7,48	7,23
Antalet genomförda kontroller av insamling och transport av animaliska biprodukter	1	1	1
Antal kontroller av hästpass	17	12	22

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso, Länsstyrelsens ärendehanteringssystemet Platina, Jordbruksverkets register över djursjukdata DAWA, Vet@bas, Jordbruksverkets djurskyddskontrollregister, Empiri, Google, Eniro samt veterinärklinikers hemsidor.

Länsstyrelsen har gjort ett betydande arbete med att inventera länets verksamma veterinärer. Arbetet har baserats på Jordbruks-

verkets register över i länet bosatta veterinärer och har detekterat ett större antal kontrollobjekt än föregående år.

Tabell 1.3: Djurskyddskontroller

Länsfakta	2014	2013	2012
Antal beslut enligt 26 § djurskyddslagen	19	43	
Antal beslut om omhändertagande enligt 31 § djurskyddslagen	8	8	
Antal beslut om omhändertagande enligt 32 § djurskyddslagen ¹⁾	19	14	
Antal beslut i ärenden enligt 29 § djurskyddslagen ²⁾	8		
varav antal beslut om djurförbud ³⁾	8	6	
Antal ansökningar om upphävande av beslut om djurförbud som har kommit in	2		
Antal beslut om djurförbud som har upphävts helt eller delvis	0	4	
Antal åtalsanmälningar	8	16	
Totalt antal anmälningsärenden som kommit in	460	389	

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina

¹⁾ Här ska enbart de beslut räknas med som länsstyrelsen fattat. Omhändertaganden som polisen gjort ska endast räknas med om de fastställts av länsstyrelsen.

²⁾ Här räknas alla prövningar in som resulterat i ett beslut av länsstyrelsen oavsett om beslutet inneburit att en person fått djurförbud eller inte.

³⁾ Här räknas enbart in de beslut som resulterat i att någon fått förbud att ha hand om djur.

Länsstyrelsen har under året beslutat om färre förelägganden och förbud än föregående år, vilket är ett resultat av den ökade mängden inkomna anmälningar om bristande djurhållning under året i kombination med minskade personalresurser. Anmälningarna kräver i varje enskilt fall en administrativ hantering och en prioriteringsbedömning. Långt ifrån alla anmälningar leder till en djurskyddskontroll. Den ökade mängden inkommande anmälningar kan dels bero på att djurskyddsfrågor fått ett större medialt

utrymme vilket ökat allmänhetens medvetenhet, dels på att fler underrättelser om bristande djurskydd vid slakt inkommit från Livsmedelsverkets officiella veterinärer.

Antalet beslut om omhändertaganden av djur har inte förändrats nämnvärt sedan föregående år, inte heller beslut om djurförbud. Den halverade mängden åtalsanmälningar i förhållande till föregående år kan även den härröra från den ökade mängden anmälningar som tagit förhöjda resurser i anspråk.

Tillsyn av veterinärers verksamhet

2. Länsstyrelsens uppgifter omfattar också tillsyn över veterinärers verksamhet samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar.

Kontrollplanen för Länsstyrelsen i Uppsala län över tillsyn av veterinärers verksamhet är uppdelad i en kortsiktig och en långsiktig plan. Myndigheten har uppfyllt de kortsiktiga målen under 2014 vilket inneburit att inventera, registrera och riskklassificera kontrollobjekten. Länsstyrelsen har räknat och riskklassat antalet verksamma veterinärer utifrån vilken verksamhet de bedriver. Myndigheten har även börjat arbeta mot det långsiktiga målet, att regelbundet genomföra riskbaserad kontroll av samtliga objekt. Fokus i kontrollen av bland annat de veterinärer som har beviljat villkorad läkemedelsanvändning har legat vid rutiner runt antibiotikaförskrivning.

Länsstyrelsen har under andra halvan av året prioriterat kontroll av läkemedelshantering på gårdsnivå och antalet kontroller har därmed ökat jämfört med tidigare år. Myndigheten har utvecklat arbetssättet för kontrollerna och även utfört dessa i samband med tvärvillkors- och djurskyddskontroller. Det samlade omdömet är att läkemedelshanteringen sker på ett tillfredställande sätt på gårdsnivå.

Länsstyrelsen har övervakat resultaten av inkomna rapporter vad gäller anmälningspliktiga sjukdomar. Inga större sjukdomsutbrott har skett i länet under året. Länsstyrelsen har tagit fram en lathund för åtgärder vid Salmonella hos katt och uppdaterat länets epizootiutrustning.

Regional tillväxt

Prestationer (volym och kostnader) Avser verksamhet 30*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,27	1,81	0,86
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,97	1,25	0,94
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,44	1,92	1,19
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 097	3 562	1 967
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,39	2,36	1,38
Antal ärenden, inkomna och upprättade	34	34	36
Antal beslutade ärenden	27	38	38
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	1	1
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	3 749	3 986	3 830

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Resursinsatsen under 2014 är cirka en årsarbetskraft lägre än 2013 men ungefär som 2012. Den bakomliggande förklaringen är att fokus under 2014 har varit att i ett särskilt projekt utreda möjligheterna till att tillhandahålla grundläggande betaltjänster i Uppsala län. Detta redovisas 2014 under Infrastrukturplanering. Under Regional tillväxt redovisas i huvudsak arbetet med att fördela regionalt projektstöd, samverka med andra regionala aktörer inom området, internationell verksamhet och det särskilda projektet

som syftar till att världsarvsnominera den systematiska biologin.

De regionala projektmedlen har under året finansierat en bredd av projekt. Bland dessa finns stöd till företagsfrämjande insatser, innovationsdrivande insatser, internationaliserings- och etableringsprocesser samt omställning till förnyelsebara bränslen och energieffektivare system. Medlen har också använts för att stimulera integrationsarbete av nyanlända på landsbygden, kulturarvsarbete, möten mellan anställande företag och

arbetslösa ungdomar, naturvetenskapliga intresset hos unga i länet genom en vetenskapsmässa med mera. Arbetet med fördelningen av de regionala projektmedlen har skett i en nära dialog med Regionförbundet och de horisontella målen har beaktats så att projektmedlen också kommer kvinnor, unga och utlandsfödda till del.

För att marknadsföra Uppsalas näringsliv för internationella intressen bjöd Länsstyrelsen i samarbete med Uppsala kommun och Handelskammaren in 35 handelsattachéer från olika ambassader i Stockholm till Uppsala. Under ett dagsprogram fick de chans att träffa olika företag för att lära sig mer om näringslivet i Uppsala och skapa kontakter.

Det gränsregionala tillväxtarbetet har också bedrivits genom Länsstyrelsens löpande deltagande i Nordiska skärgårdssamarbetets styrelsearbete. Samarbetet har under 2013 fått status som gränsregion av Nordiska ministerrådet, vilket gett bättre finansiella möjligheter att finansiera insatser för skärgårdutveckling.

Under året har arbetet med att bättre koppla ihop olika verksamhetsområden fortsatt. Ett exempel är utvecklingen av samverkan mellan regional tillväxt och integration/etablering. Länsstyrelsen medverkar tillsammans med Regionförbund, Landstinget, länets kommuner, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan också i en förstudie som syftar till att ta fram en länsgemensam strategi för hur olika typer av utanförskap ska kunna brytas. Projektet finansieras av ESF-rådet. Ett annat exempel är att Länsstyrelsen även inom ramen för regional tillväxt aktivt engagerar sig i arbetet med överviktsplanering och bostadsförsörjningsfrågor. Bland annat genom att delta i konferensen Bostadsmötet som arrangerades i Uppsala av Institutet för bostads- och urbanforskning vid Uppsala universitet.

I kontakterna med företag uppmärksammas också konkurrensfrågan kontinuerligt. Inga konkurrensöverträdelser har kommit till Länsstyrelsens kännedom.

Nationell samverkan om regionalt tillväxtarbete

RB 20. Länsstyrelserna ska redovisa exempel på och kommentera hur samverkan mellan länsstyrelserna och statliga myndigheter sker inom det regionala tillväxtarbetet samt hur denna samverkan utvecklats.

Liksom föregående år har Länsstyrelsen i Uppsala län ett brett och väl fungerande samarbete med andra länsstyrelser liksom andra myndigheter i frågor som på olika sätt kopplar till tillväxtfrågor. Länsstyrelsen försöker vara representerad vid seminarier, workshops och andra aktiviteter som anordnas av andra länsstyrelser eller andra myndigheter. Förutom att aktivt delta i kunskapsutbyte och diskussion vid dessa sammankomster verkar Länsstyrelsen som informationsspridare av denna kunskap till olika berörda regionala aktörer i länet. Under året har Länsstyrelsen exempelvis deltagit i ett seminarium om tillväxt och stadsplanering som arrangerades av Tillväxtverket och Boverket.

Länsstyrelsen har också medverkat i länsstyrelsegemensamma arbetet med att ta fram en handlingsplan för integration och

tillväxt. Länsstyrelsen deltar också i Nätverket för hållbar tillväxt, NHT21, där också andra myndigheter och näringsdepartementet ibland deltar. En tvådagars konferens hölls också där NHT21 kopplades ihop med ett annat länsstyrelsegemensamt nätverk, Länsstyrelsernas Energi och Klimatsamordning, LEKS. Under dessa dagar diskuterades hur arbetet med energiomställning kan kopplas ihop bättre med hållbar regional tillväxt. Därutöver träffar landshövdingen olika myndighetschefer regelbundet då tillväxtfrågor diskuteras. Länets båda universitet representeras i Länsstyrelsens insynsråd via respektive rektor.

På lokal och regional nivå är Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle, STUNS, där landshövdingen också är ordförande, en

viktig organisation att samverka med kring den regionala tillväxten. Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, är båda statliga myndigheter som bidrar med stor kompetens kring regionala tillväxtfrågor i såväl urban- som landsbygdsmiljö. Övriga stiftare har tillväxt som central fråga och organisationen har tillsammans styrkan att driva tillväxtfrågan vidare med stor regional precision. Stiftelsen bidrar med praktisk erfarenhet och möjliggör innovationer genom exem-

pelvis testbäddar inom energiområdet och kan samtidigt verka strategiskt med frågor som internationalisering och etablering inom klustret för life science i Uppsala.

Bedömningen är den regionala plattformen för tillväxtfrågor är bra etablerad i Uppsala län. Samverkan har utvecklats utifrån de olika aktörernas roller och uppgifter under flera år och successivt hittat former som bidrar till ett effektivt arbete. Verksamheten inom STUNS är och har varit en viktig förutsättning för detta.

Planering inför EU:s landsbygdsprogram 2014-2020

RB 24. Länsstyrelserna ska bistå Regeringskansliet i förberedelserna av programperioden för 2014–2020 för EU:s sammanhållningspolitik samt landsbygds-, havs- och fiskerifonden inklusive arbetet med en partnerskapsöverenskommelse med EU-kommissionen.

Landsbygds- och fiskerifondens förvaltande myndighet är Länsstyrelsen som således enligt partnerskapsöverenskommelsen ska finna samverkan med Tillväxtverket (Regionalfonden) och ESF-rådet (Socialfonden).

Under 2014 har Länsstyrelsen i Uppsala län tillsammans med Tillväxtverket, ESF-rådet samt övriga länsstyrelser i Östra mellansve-rige-regionen (ÖMS), det vill säga Östergötlands län, Södermanlands län, Västmanlands län och Örebro län startat upp ett nätverk kring det fondgemensamma arbetet. I den inledande fasen i samarbetet har fokus legat på att öka kompetensen bland personalen på de berörda myndigheterna rörande de olika fondernas syfte och regelverk. Utan

sådan kompetens är fondsamverkan i praktiken inte möjlig. Därför bjöds i september de olika fondernas handläggare i regionen in till en gemensam utbildningsdag.

Länsstyrelsen har även under året deltagit på nationella och regionala samordningsmöten för de europeiska struktur- och investeringsfonderna 2014-2020, bland annat arrangerat av Landsbygdsnätverket och ESF-rådet. För övrigt arbete med förberedelser av programperioden för 2014-2020 för landsbygds-, havs- och fiskerifonden, se redovisning under rubriken Lantbruk och landsbygd/Genomförande Landsbygdsprogrammet.

Samverkan i det regionala tillväxtarbetet

RB 29. Berörda länsstyrelser ska redovisa exempel på och kommentera inom vilka områden samverkan sker mellan länsstyrelsen och den aktör som har samordningsansvaret för det regionala tillväxtarbetet samt hur denna samverkan har utvecklats.

Regionförbundet i Uppsala län och Länsstyrelsen har ett gott samarbete på samtliga nivåer. Landshövdingen träffar ordföranden, länsrådet och regiondirektören har regelbundna avstämningar och enhetschefer möter enhetschefer för att samverka inom olika uppdrag och enskilda handläggare träffar

varandra för att avhandla specifika sakfrågor. De flesta sakområden som hanteras av både Regionförbundet och Länsstyrelsen och som på något sätt kan kopplas till tillväxt diskuteras, till exempel jämställdhet, kompetensutveckling, energi och miljöfrågor, planfrågor, bredband och digitala frå-

gor, EU-stöd både på anordnade seminarium, personliga träffar och vid samverkansprojekt.

På lokal och regional nivå är Länsstyrelsens dialog med länets kommuner, Regionförbundet i Uppsala och kollektivtrafikmyndigheten viktig i såväl strategiska infrastrukturfrågor som frågor om fysisk planering av både infrastruktur och bebyggelse. Dialogen med dessa aktörer sker ärendeanknuten, genom kommunbesök samt via deltagande i Regionförbundets och Kollektivtrafikmyndighetens Forum för fysisk planering där frågor kopplade till regional utvecklingsstrategi, översiktsplanering och bebyggelse- och infrastrukturplanering behandlas. Regionförbundet har under året tillsatt en regional e-samordnare som samverkar med Länsstyrelsen inom ramen för arbetet med länets digitala agenda. (se även Infrastrukturplanering).

Länsstyrelsen medverkar i Regionalt Forum för Fysisk Planering och infrastruktur, som samverkar om bebyggelsestruktur och infrastruktur kopplat till översiktsplanering inom länet. Regionförbundet är sammankallande. Forumet är centralt för den ömsesidiga kopplingen mellan länets regionala utvecklingsstrategi Uppländsk drivkraft 3.0 och kommunernas översiktsplanering (se även Hållbar samhällsplanering och boende).

Länsstyrelsen har fortlöpande samarbetat med Regionförbundet i Uppsala län för att

samordna och stärka länets klimatarbete. Förutom ovan nämnda Energinodmöten har

Länsstyrelsen och Regionförbundet samordnat organisationernas arbete inom klimat och energiområdet, särskilt inom forskning och näringslivsutveckling och samverkat kring upplägg av stöd till olika projekt (se även Energi och klimat).

Ett annat viktigt forum är Tillväxtrådet som leds av regionförbundet där Länsstyrelsen deltar, liksom också samtliga kommunala näringslivschefer, Almi företagspartner, Handelskammaren Uppsala, Uppsala universitet, Sveriges lantbruksuniversitet och Stiftelsen för universitet, näringsliv och samhälle (STUNS). Tillväxtrådet används för strategisk tillväxtdiskussion och för operativt arbete kring tillväxtfrågor i länet. Utöver aktivt deltagande i tillväxtrådet försöker Länsstyrelsen även att vara representerad vid de workshops och seminarier som Regionförbundet arrangerar. Exempel på detta är exempelvis Kompetensforum som dryftar frågor om matchning mellan lediga jobb och kompetens hos länets invånare och RUS-forum där diskussioner förs om implementeringen av liksom uppdatering av länets regionala utvecklingsstrategi (RUS).

Länsstyrelsen bedömer att samverkan med Regionförbundet har hittat de rätta formerna för att tillsammans utifrån en enad målbild verka för en positiv utveckling av Uppsala län.

Jämställdhetsperspektiv i det regionala tillväxtarbetet

RB 30. Berörda länsstyrelser ska bistå det organ som ansvarar för det regionala tillväxtarbetet i länet i dess uppdrag att genomföra en handlingsplan för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i det regionala tillväxtarbetet under perioden 2012–2014.

Länsstyrelsen har inom ramen för den egna strategin för jämställdhetsintegrering 2014-2016 identifierat insatser för att minska den könssegregerade arbetsmarknaden som viktiga. Detta hänger direkt ihop med en prioritering i Regionförbundet i Uppsala läns handlingsplan för jämställd tillväxt.

Länsstyrelsen och Regionförbundet samarbetar också kring nätverksmöten med Samråd Jämställdhet i Uppsala län vars deltagare är representanter från länets kommu-

ner, Uppsala universitet, Sveriges Lantbruksuniversitet, Landstinget Uppsala län samt länets två resurscentra för kvinnor.

En annan specifik insats som har genomförts under året är att Länsstyrelsen har varit medarrangör till en mötesplats som erbjöd lärande och erfarenhetsutbyte inom ramen för jämställd tillväxt. Dagen arrangerades av Regionförbundet. Andra medarrangörer var Östhammars kommun och Winnet Uppland.

Kommersiell service

RB 31. För sin uppgift att verka för en god tillgång till kommersiell service för medborgare och företag ska berörda länsstyrelser redovisa och kommentera vilka insatser som genomförts, resultaten av dessa och vilka aktörer som deltagit samt på vilket sätt insatserna förhåller sig till övriga insatser för hållbar regional tillväxt i länet. Redovisningarna ska relatera till mål och intentioner i länets regionala serviceprogram.

Länsstyrelsen har under året tagit fram ett nytt regionalt serviceprogram för Uppsala län för perioden 2014-2018. Syftet med programmet är att vara en vägledning för hur servicefrågor ska hanteras i de delar av Uppsala län där kommersiell service är, eller är på väg, att försämrats. Målet är att bidra till ett gott utbud av service i länets gles- och landsbygd. Fokus ligger på bevarande eller nystartande av dagligvarubutiker samt på tillgång till drivmedelsstationer.

I programmet pekas samverkan ut som en avgörande faktor för att de uppsatta målen ska kunna nås. Det kan röra sig om såväl samverkan med kommuner som organisationer och för att uppmuntra detta engagemang ska regelbundna möten och kontakter hållas med dessa intressenter. Som ett led i arbetet har Länsstyrelsen, i samband med att stödet för kommersiell service fördes över till Landsbygdsprogrammet, startat upp en arbetsgrupp för lokal service och attraktiv landsbygd. Denna grupp utgörs av de representanter från länets partnerskap för Landsbygdsprogrammet (som även är partnerskap för serviceprogrammets frågor) som har en anknytning till dessa frågor och ett intresse av att vara med och påverka frågorna i länet. Av deltagarna kan nämnas Regionförbundet, Länsbyggerådet Hela Sverige ska leva, representanter från länets kommuner med flera. Gruppen bildades efter ett partnerskapsmöte under hösten 2014 och har sedan dess träffats kontinuerligt. Arbetsgruppen har visat på ett stort intresse för att fortsätta arbeta tillsammans med servicefrågorna i framtiden och planen är att hålla ihop gruppen under hela programperioden.

För att sprida information om landsbygdsfrågor, inklusive kommersiell service, har Länsstyrelsens startat upp Facebooksidan Landsbygd Uppsala län. Sidan har i dagslä-

get främst lyfts fram till medlemmarna i partnerskapet, men förhoppningen är att den på sikt även ska kunna användas för att nå en större andel av det regionala serviceprogrammets och landsbygdsprogrammets målgrupper.

Under 2014 har tillgängliga medel räckt till att bevilja investeringsstöd till fyra dagligvarubutiker. Ingen ansökan om investeringsstöd har kommit in från någon drivmedelsstation men däremot en ansökan om servicebidrag. Länsstyrelsen i Uppsala län har dock valt att inte arbeta med servicebidrag samtidigt som ansökan var på ett betydligt högre belopp än vad programmet tillåter, vilket gjorde att ansökan avslogs. Två kommuner har sökt och beviljats hemsändningsbidrag.

Programmets mål att bidra till ett gott utbud av service i länets gles- och landsbygd kan i och med årets resultat sägas vara uppfyllda. Målsättningen för dagligvaruhandeln är fem beviljade investeringsstöd per år, men budgeten var förbrukad när fyra butiker hade beviljats stöd. Ytterligare intresseanmälningar kom dock in så målet hade kunnat uppfyllas om det funnits mer tillgängliga medel. Vad gäller tillgänglighet till drivmedel så har inget kvantitativt mål satts i programmet eftersom efterfrågan på stödet var osäker när programmet skrevs. Målet definierades istället som att en stödsökande som uppfyller kraven ska beviljas stöd.

Länsstyrelsen har under året deltagit i två träffar för regional service arrangerade av Tillväxtverket. Under dessa möten har stort fokus legat på de frågor som förs över till landsbygdsprogrammet och vad detta kommer att innebära för såväl sökande som för dem som idag arbetar med de aktuella stöden.

Tabell 3.2: Länsfakta inom EU-stöd

Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2014	2013	2012
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
varav Artikel 33 (inom mål 1-området)	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut 1)	1 403	194	197
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Jordbruksverket har gjort utbetalningen	486 583	468 177	487 270
Fiskeriprogrammet	437	784	171
Landsbygdsprogrammet	146 379	148 943	147 863
varav Leader	9 527	5 820	3 178
varav miljöersättningar	90 317	102 211	94 022
varav kompensationsbidrag (LFA)	8 542	8 740	8 959
varav företagsstöd	15 486	12 950	18 715
varav projektstöd	15 928	16 365	13 885
varav miljöinvesteringar	6 580	2 857	2 401
Gårdsstöd	339 768	318 451	339 236

¹⁾ Dessa medel har beslutats av Post- och telestyrelsen (PTS) som medfinansiering till projekt för utbyggnad av bredband inom Landsbygdsprogrammet. Medfinansieringen från PTS betalas till Länsstyrelsen som sedan betalar ut till sökanden av projektet.
Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso, Jordbruksverket

Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut, består av medfinansiering från Post- och telestyrelsen för bredbandsprojekt inom Landsbygdsprogrammet.

Den stora ökningen under året beror på att de projekt som startat upp under programperioden har färdigställts under året och då blivit aktuella för slututbetalning.

Förenkla för företag

7. Länsstyrelsen ska i sin verksamhet verka för att förenkla för företag

Det länsstyregemensamma arbetet med att förenkla för företag i kontakten med myndigheten har fortsatt och flera projekt med olika tjänster har sjösatts under året, till exempel tjänsten En väg in för skogsägare. Arbetet med att inrätta en gemensam inlämningsfunktion för skogsägare är en del i det för länsstyrelserna och Skogsstyrelsen gemensamma projektet En dörr in, vilket pågätt sedan 2010. Utveckling av inlämningsfunktionen pågår sedan årets början. Huvudsyftet är att underlätta för skogsägarna att göra rätt och bidra till att bevara skogens natur- och kulturmiljövärden. Till inlämningsfunktionen ska anmälningar och

ansökningar som har anknytning till skog kunna lämnas in oavsett vilken myndighet som ska handlägga och utöva tillsyn.

Under våren genomförde Länsstyrelsen en kompetensutvecklingsinsats inom bemötande- och servicefrågor för samtliga medarbetare.

Under året infördes en rutin att skicka bekräftelser på inkomna ärenden inom vissa verksamhetsområden, bland annat för ansökan om allmän kameraövervakning, anmälan om vattenverksamhet och ansökan om tillstånd till ingrepp i fornlämning.

Infrastrukturplanering

Prestationer (volymer och kostnader) Avser verksamhet 34*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,27	0,56	0,34
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,73	0,33	0,24
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,64	0,56	0,38
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	915	841	565
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,61	0,56	0,40
Antal ärenden, inkomna och upprättade	22	30	41
Antal beslutade ärenden	15	28	41
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	4	7	8
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	30

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Genomförandet av vägplaner och järnvägsplaner pågår för flertalet av de stora projekt i länet som är upptagna i den nationella transportplanen och länstransportplanen.

Fysisk planering av flera gång- och cykelbanor pågår och en vägplan har avslutats under året. Det mest utmärkande för året har varit arbetet med åtgärdsvalsstudier (ÅVS). Flera sådana studier pågår och Länsstyrelsen har varit mest involverad i den för väg 288 mellan Gimo och Börstil. Arbetet har omfattat arbetsgruppmöten samt två workshops.

Arbetet med planering av 400 kV kraftledningar har varit vilande under året sedan

Svenska Kraftnät meddelade att det inte fanns något beslut som visade på behovet av förstärkning i stamnätet. I slutet av 2014 meddelade Svenska Kraftnät att huvuddelen av ärendena ska avslutas. Ärenden med förlängningar av koncessioner för kraftledningar i regionnätet har handlagts under året.

Ärendemängden har minskat under året som följd av att väg- och järnvägsprojekten är under genomförande respektive i tidiga skeden som åtgärdsvalsstudier samtidigt som flertalet ärenden kopplade till kraftledningar varit vilande.

Infrastrukturplanering, väg, järnväg och kraftledningar

Länsstyrelsen har fortsatt förra årets kompetensutvecklingsinsats med anledning av lagändringarna i väg- och järnvägslagen som trädde i kraft årsskiftet 2012/2013.

Samarbetet mellan länsstyrelserna är en viktig del i arbetet för att få likartade bedömningar och hantering av frågor över hela landet. Inom ramen för Forum för hållbart samhällsbyggande finns en grupp för infrastruktur som har fortsatt sitt arbete under året. Länsstyrelsen har en deltagare i den gruppen som deltagit i månadsvisa möten. Forumgruppen anordnade tillsammans med Trafikverket en tvådagarsutbildning i april. Utbildningen var öppen för alla länsstyrelsernas handläggare. Från Uppsala deltog tre handläggare.

Arbetsformer kring Åtgärdsvalsstudier (ÅVS) har införts i och med det nya planeringssystemet för infrastruktur. Deras om-

fattning kan variera, men de har visat sig kunna innebära en stor förväntan på arbetsinsats från länsstyrelserna. Länsstyrelsens har i nuläget inget formellt uppdrag att delta i arbetet med ÅVS. Länsstyrelsen har under året deltagit i studien för väg 288 mellan Gimo och Börstil, vilket krävt en stor arbetsinsats.

Forumgruppen har under året haft diskussion om länsstyrelsernas roll och ansvar i åtgärdsvalsstudier. En enkät från alla länsstyrelser har sammanställts. Länsstyrelsens representant i Forumgruppen har också tillsammans med delar av Forumgruppen haft möte med Trafikverket och arbetat fram en överenskommelse om Länsstyrelsens ansvar och roll i studierna.

Länsstyrelsen har också deltagit i en heldagsworkshop om ÅVS som Trafikverket anordnade.

På lokal och regional nivå är Länsstyrelsens dialog med länets kommuner, Regionförbundet i Uppsala och kollektivtrafikmyndigheten viktig i såväl strategiska infrastrukturfrågor som frågor om fysisk planering av både infrastruktur och bebyggelse. Dialogen med dessa aktörer sker ärendeknutet, genom kommunbesök samt via deltagande i Regionförbundets och Kollektivtrafikmyndigheten

Forum för fysisk planering där frågor kopplade till regional utvecklingsstrategi, översiktsplanering och bebyggelse- och infrastrukturplanering behandlas.

Länsstyrelsen har deltagit i den storregionala infrastruktur- och kollektivtrafikdag som anordnades av Mälardalsrådet för Mälardalsregionen.

Grundläggande betaltjänster för olika målgrupper

Under året har arbetet med att kartlägga och analysera olika gruppers problem med grundläggande betaltjänster (det vill säga att ta ut kontanter, deponera dagskassa och betala räkningar) fortsatt enligt en särskild plan. I en studie i samarbete med PRO om äldres behov framkom att långa geografiska avstånd till att ta ut kontanter är ett problem, men att tillgänglighetsproblem kring betaltjänster också kan handla om annat. Framförallt framkom att gruppen har ett stort behov av att kunna fortsätta betala räkningar via postgiroblanketter, och att många av de äldre inte har stort utrymme

för kostnadsökningar för den tjänsten. Användningen av digitala tjänster varierade inom gruppen, men även avsaknad av fysisk infrastruktur var ett hinder. För vissa individer är heller inte ekonomiskt möjligt att införskaffa en bredbandsuppkoppling och dator för att betala räkningar. En analys av företagens och föreningslivets problem med betaltjänster har inletts och kommer att fördjupas under nästa år. Sammantaget konstaterar Länsstyrelsen att kontanter har blivit dyra att hantera och kräver mycket tid och här finns betydande vinster av en effektivare och smidigare hantering.

Bredband och Digital agenda för Uppsala län

Länsstyrelsen har under 2014 fortsatt att verka för en utbyggnad av bredbandsinfrastrukturen på landsbygden inom ramen för regeringens och även länets mål i den digitala agendan att 90 procent av befolkningen senast år 2020 ska ha tillgång till minst 100 Mbit/sekund. En mycket viktig del i arbetet har varit att informera om prioriteringarna av bredbandsprojekt i det nya landsbygdsprogrammet samt att uppdatera Länsstyrelsens webb med aktuell bredbandsinformation. Länsstyrelsen har under året hållit informationsmöten för allmänheten om möjligheter till stöd för bredbandsutbyggnad i kommunerna Knivsta, Enköping och Östhammar. Länsstyrelsen har planerat informationsmöten i resterande fem kommuner till de två första kvartalen 2015.

Uppsala län har fortsatt mycket låg bredbandstäckning på landsbygden. Länsstyrelsen har bearbetat underlaget från Post- och telestyrelsens årliga bredbandskartläggning för kommunerna i länet och med GIS-material tagit fram kartor över alla länets

kommuner. Kartorna finns tillgängliga på Länsstyrelsens externa webbplats.

Länsstyrelsen är sammankallande för länets bredbandsgrupp som består av Länsstyrelsen tillsammans med kommunens bredbandssamordnare. Gruppen träffas minst fyra gånger per år och har till syfte att samla länet kring frågor om infrastruktur för informationsteknik och elektroniska kommunikationer, öka samordningen mellan kommunerna när det gäller policys, avtal, mallar och modeller för att arbeta med bredband i kommunerna.

Under 2014 har ytterligare ett antal kommuner uppdaterat sina planer för bredbandsutbyggnaden och inrättat nya tjänster för att samordna bredbandsarbetet. Länsstyrelsen ser positivt på att kommunerna satsar resurser inom bredbandsområdet och har därför stämt av förekomsten av kommunala bredbandsstrategier i kommunerna.

För kanalisationsstödet finns vid årets slut cirka 800 000 kronor tillgängliga i länet för

ansökningar. Antalet ansökningar har ökat och sju projekt har beviljats medel under året och ytterligare ansökningar är på väg att godkännas. Mobilisering av boende på landsbygden har ökat mycket tack vare informationssatsningar och proaktivt arbete via bland annat kommunernas bredbands-samordnare.

Den interna samordningen mellan Länsstyrelsens uppdrag för bredband, service respektive grundläggande betaltjänster har ökat genom interna möten och kontaktlistor.

En kick-off för den regionala digitala agendan genomfördes i Knivsta i februari med inbjudna talare och deltagare från hela länet. Styrgruppen som bestått av representanter från Regionförbundet och Länsstyrelsen har haft en central roll i arbetet med att ta fram agendan. Formellt avslutade styrgruppen sitt uppdrag vid det sista mötet den 14 november. Arbetet med den regionala agendan har uppmärksammats i pressen. I slutet av året deltog Länsstyrelsen i den årliga revideringen av den regionala digitala agendan.

Regionförbundet har under året tillsatt en regional e-samordnare. Regionförbundet

stod som värd när Digitaliseringskommissionen och Näringsdepartementet den 11 december arrangerade en nationell konferens för landets alla regionala digitala agendor i Uppsala.

Länsstyrelsen deltog i Nyköping på ett dialogmöte om mobiltäckning för Östra Svealand arrangerat av Länsstyrelsen i Södermanland. Inför mötet fick IT-chefsgruppen och bredbandsgruppen svara på frågor om hur det mobila nätet fungerar i länet. På mötet presenterade operatörerna aktuell utbyggnad av mobilnätet. Det är fortsatt otillräcklig yttäckning inom 4G-nätet i delar av Heby, Tierps, Älvkarleby och Östhammars kommuner.

Länsstyrelsen har deltagit i Länsamverkan bredband 2.0 (LSB 2.0) tillsammans med andra länsstyrelser, Post- och telestyrelsen och Regeringens Bredbandsforum. Under hösten deltog Länsstyrelsen i utbildningsmöten som behandlade det nya bredbandsstödet. Länsstyrelsen har även deltagit i Jordbruksverkets referensgrupp för bredbandsstödet inom landsbygdsprogrammet.

Hållbar samhällsplanering och boende

Prestationer (volym och kostnader) Avser verksamhet 40* och 41*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män 1)	4,29	3,93	4,31
Årsarbetskrafter kvinnor 1)	5,76	6,23	5,45
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	6,46	6,37	6,45
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	10 941	10 169	9 693
Andel av totala verksamhetskostnader (%) 2)	7,25	6,73	6,82
Antal ärenden, inkomna och upprättade	957	1 243	1 285
Antal beslutade ärenden	929	1 207	1 296
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	6	8	9
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 402, Detaljplaner 3)	55		61
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 4032, Överklagade lovärenden 4)	50		29

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

³⁾ Nöjdindex för verksamhet 402 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2014. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för de 20 länsstyrelser som ingick i undersökningen är 60.

⁴⁾ Nöjdindex för verksamhet 4032 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2014. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för de 9 länsstyrelser som ingick i undersökningen är 48.

Länsstyrelsen har prioriterat verksamheten och utökat årsarbetskraften för överklagade detaljplaner och bygglov, 403*, till följd av givna resurser och inriktningsmål. För om-

rådet 41* är resurserna i huvudsak oförändrade. Vad gäller brukarundersökningens nöjdhetsindex för 402* rörande samråd och granskning av detaljplaner bedömer Läns-

styrelsen att en bidragande orsak är låg bemanning inom planerarkompetensen inom verksamhetsområde 40* under sista halvåret av 2013 respektive sista halvåret 2014. Länsstyrelsen bedömer att arbetet med att förkorta tiderna för avgörande av överklagade PBL-ärenden i kombination med välmotiverade avgöranden är den viktigaste orsaken till att nöjdhetsindex ökat betydligt för överklagade lovärenden 4032.

Länsstyrelsen ska särskilt arbeta med regionalisering av nationella mål samt med det ömsesidiga förhållandet mellan Regional utvecklingsstrategi och kommunernas översiktsplaner. Arbetet har fortlöpande genomförts genom Länsstyrelsens uppgifter kopplade till planeringsunderlag, sammanfattande redogörelser och samråd. Arbetet har även genomförts genom Länsstyrelsens uppdrag om framtagande av länsomfattande strategier, handlingsplaner och åtgärdsprogram, t ex klimat- och energistrategi, åtgärdsprogram för vattenkvalitet, handlingsplan för klimatanpassning etc. Genom Länsstyrelsens miljömålsarbete har Länsstyrelsen följt upp miljömålen och bidragit till den särskilda utvärderingen. Se punkt 3 länsstyrelseinstruktion 2 § och punkt 60 länsstyrelseinstruktion 5a §.

Under året har Länsstyrelsen regelbundet anordnat kommunträffar i syfte att vägleda och ge råd och stöd till samtliga kommuner. Mötena är också en del av inhämtandet av information för Länsstyrelsens uppföljning av tillämpningen av plan- och bygglagen.

Länsstyrelsen har en intern mötesserie kring den bostadsstrategiska inriktningen där Rättsenheten är sammankallande. Mötena har bland annat behandlat överklagade PBL-ärenden inklusive överinstansernas beslut samt följt upp inriktningsmålen.

Länsstyrelsen har genom Forum för hållbart samhällsbyggande en representant i styrgruppen för länsstyrelsernas energi och klimatsamverkan (LEKS). Inom ramen för LEKS bedrivs det länsstyrelsegemensamma projektet Vägledning för klimatomställning i översiktsplanering.

På de inomstatliga tvärsektoriella planberedningar som Länsstyrelsen kallar till varannan vecka har förutom beredning av aktuella planer även samordnande internutbildningar på olika teman genomförts, till

exempel materialförsörjning, artskydd, grön infrastruktur, åtgärdsvalsstudier.

Länsstyrelsen har på förfrågan bidragit med underlag till Bostadsplaneringskommittén och Riksintresseutredningen. Länsstyrelsen har inom ramen för Forum för hållbart samhällsbyggande lämnat synpunkter på inriktning och utformning av den kompetenssatsning som Boverket har i uppdrag att anordna för olika aktörer inom PBL-området.

Länsstyrelsen har under året fortsatt bygga upp kunskap och rutiner för att kunna bistå Havs- och vattenmyndigheten i arbetet med havsplanering, tagit fram underlag för havsplanering, stöttat och samordnat kustkommunerna i deras havsplanering genom de insatser som närmare redovisas under punkt 58.

Under 2014 har Länsstyrelsen slutfört arbetet med att se över det utvidgade strandskyddet. Beslut om var i länets åtta kommuner strandskyddet ska vara utvidgat fattades den 17 december 2014. Resultatet av översynen är att strandskyddet är utvidgat i mindre omfattning än tidigare samt att motiven till varför strandskyddet är utvidgat förtydligats.

Länsstyrelsen arbetar kontinuerligt med jämställdhet och jämställdhetsintegrering. Länsstyrelsen har deltagit i en workshop om jämställdhet i översiktsplanering. Workshopen arrangerades av länsstyrelserna, SKL och Boverket. Syftet var att genom samverkan samla och utbyta erfarenheter samt identifiera styrkor och svagheter för fortsatt utvecklingsarbete kring jämställdhetsintegrering i översiktsplanering för respektive aktör.

Länsstyrelsen samlar årligen in uppgifter från samtliga kommuner om läget på bostadsmarknaden via bostadsmarknadsenkäten. En analys av kommunernas bedömning har sammanställts av Länsstyrelsen och återkopplats till kommunerna.

I arbetet med regeringsuppdrag S2011/273/FTS 2012-2014 har en slutrapport om Länsstyrelsens arbete kring hemlöshet i länet tagits fram. Länsstyrelsen har besökt samtliga kommuner i länet och genomfört diskussioner med ansvariga politiker, tjänstemän och allmännyttan. Diskussionerna har lett till ökad insikt i de sociala frågor som berör hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden i länet.

Länsstyrelsen har återrapporterat regeringsuppdrag S2013/6822/PBB om viss icke ianspråktagen detaljplanelagd mark för bostadsändamål.

Länsstyrelsen har i samtliga kommuner genomfört en enkätundersökning kring byggnadsnämndernas tillsyn. Erfarenheterna av undersökningen visar att Länsstyrelsens vägledning efterfrågas kring rättspraxis, tillgänglighet, praktiska tips och rutiner. Länsstyrelsen har därför reviderat planen för vägledning inom byggområdet för åren 2015 – 2017. Länsstyrelsen har deltagit i en utbildning kring de större förändringarna i Plan- och bygglagen och Boverkets byggregler. Länsstyrelsen har under året ordnat en webbsida kring kommunernas tillsyn med information och nyheter i plan- och bygglagen, goda exempel och länsstyrelsens vägledning inom byggområdet.

Länsstyrelsen har under 2014 genomfört en informationskampanj om radon i bostäder tillsammans med miljöinspektörer i länets kommuner.

Länsstyrelsen deltog under året i ett seminarium för kommunernas byggnadsinspektörer kring kommunernas tillsyn inom byggområdet och Länsstyrelsens tillsynsvägledning enligt Plan- och bygglagen samt plan- och byggförordningen.

Länsstyrelsen har deltagit i Boverkets workshop om vägledning till plan- och bygglagens hållbarhetsbestämmelser och om länsstyrelsernas uppdrag om regionalisering av nationella mål. Länsstyrelsen deltog även i programupplägg och programpunkter vid årets Plan- och bostadsdagar i Kiruna den 20-21 maj.

Samarbeten och nätverk

Länsstyrelsen har deltagit i den nationella dialog om riksintressesystemets tillämpning som Boverket samordnar. Länsstyrelsens arbete med underlag om områden som skulle kunna vara av riksintresse för friluftslivet avslutades i februari och översändes till Naturvårdsverket.

Länsstyrelsen hade en deltagare på det öppna samrådsmötet för myndigheter om den nationella dricksvattenutredningen.

Försvarsmaktens myndighetsdag anordnades under året där Länsstyrelsen hade en deltagare.

Under året har Länsstyrelsen deltagit i Vattendagarna (limnologerna i samverkan med Kristianstads kommun och KRINOVA) som handlade om hur vatten förvaltas och hantearas i samhällsutvecklingen.

Länsstyrelsen medverkar i Regionalt Forum för Fysisk Planering och infrastruktur, som samverkar om bebyggelsestruktur och infrastruktur kopplat till översiktsplanering inom länet. Regionförbundet är sammankallande. Forumet är centralt för den ömsesidiga kopplingen mellan länets regionala utvecklingsstrategi Uppländsk drivkraft 3.0 och kommunernas översiktsplanering.

Länsstyrelsen har under 2014 haft en representant i länsstyrelsernas Forum för hållbart samhällsbyggande, gruppen för infrastruktur. Under året har infrastrukturgruppen arbetat med att implementera den nya lagstiftningen från 2012/2013 samt ensa länsstyrelserna. Forumgruppen har också samverkat med Trafikverket om Länsstyrelsernas roll och ansvar i åtgärdsvalsstudier. Åtgärdsvalsstudier infördes i och med det nya planeringssystemet för infrastruktur. Länsstyrelsen arbetar med att koppla ihop översiktsplanering och planering av infrastruktur.

Länsstyrelsen har deltagit i ett regionalt dialogmöte om samverkan kring fysisk planering, infrastruktur och bostadsplanering i ABCU-stråket och följer gruppens fortsatta arbete.

Länsstyrelsen har deltagit i ett samarbete med övriga länsstyrelser runt Mälaren för att ta fram nya riktlinjer för byggande längs Mälarens stränder med avseende på översvämningens risk. Under året har en remission av riktlinjerna tagits fram och skickats på remiss till kommuner m.fl.

Som en del i samarbetet kring Mälaren har Mälarkonferenser arrangerats sedan 2011 och värdskapet har roterat mellan länsstyrelserna. I mars 2015 är Länsstyrelsen värd för Mälarkonferensen och planering av den har skett under andra halvan av 2014.

Länsstyrelsen har under året slutfört arbetet med den regionala handlingsplanen för klimatanpassning i Uppsala län och inlett arbetet med de åtgärder som anges i handlingsplanen. Ett av de fem åtgärdsområdena i planen är samhällsbyggnad. Länsstyrelsen deltog under hösten i Klimatanpassning

Sverige 2014, ett seminarium om klimatförändringar och klimatanpassningsåtgärder.

Planeringsunderlag och GIS

Länsstyrelsen har under året arbetat med ajourhållning av arkiv och katalog för planeringsunderlag. Länsstyrelsen har fortsatt att leda det länsstyrelsegemensamma WKP-projektet i samarbete med Boverket, för att ta fram Planeringskatalogen i enlighet med återrapportering av uppdrag 49 år 2011. Planeringskatalogen är ett system som på ett enkelt sätt ska ge användarna ökade möjligheter att tillgängliggöra samt söka de planeringsunderlag som behövs för att tillämpa plan- och bygglagens och miljöbalkens bestämmelser om hushållning med mark- och vattenområden (3 och 4 kap) samt miljökonsekvenser och annat beslutsunderlag (6 kap).

Under 2014 har WKP-projektet utarbetat en lösningsspecifikation som ligger till grund för den konstruktionsfas som nu pågår. En nationell redaktion inom projektet, där Boverket ingår, har kontakt med ansvariga myndigheter för att inventera nationella planeringsunderlag. Redaktionen deltar i IT-utvecklingsarbetet för att bevaka konstruktionen utifrån ett användarperspektiv och stödjer länen i deras arbete med inventering och kategorisering av planeringsunderlag utifrån den nationella definitionen. I arbetet har stor vikt lagts vid kommunikation och förankring mellan alla viktiga aktörer såsom länsstyrelserna, Lantmäteriet, Naturvårdsverket med flera centrala myndigheter, kommuner och konsulter. Projektet har presenterats under Plan- och bostadsdagarna, medverkat i Näringsdepartementets och e-delegationens träff om framtidens e-förvaltning samt rapporterat information i den Nationella utvecklingsportföljen (en webbaserad katalogtjänst för planeringsunderlag).

WKP-Projektet är samordnat med länsstyrelsernas IT-enhets nya Metadatakatalog för geodata, vilket är en förutsättning för en bra förvaltning av geodata i enlighet med länsstyrelsernas gemensamma GIS-policy som styr användning, produktion och förvaltning av kvalitetssäkrad geodata och som antogs 2013. Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med att implementera policyn.

Under året har Länsstyrelsen fortsatt dialogen med Lantmäteriet, länsstyrelsernas IT-enhet samt FILL-gruppen (Förvaltningsgrupp Informationssamverkan Länsstyrelserna Lantmäteriet) för att på nationell nivå kvalitetssäkra den digitala registerkartan (DRK-geodata) som bland annat berör geodata om mark- och vattenregleringar. Länsstyrelsen har även vidareutvecklat rutiner för att tydliggöra ansvar och roller för registrering av beslut i Naturvårdsregistret VIC Natur.

Länsstyrelsen har under året vidareutvecklat den interna WebbGIS-tjänsten för att underlätta ärendehandläggningen samt lanserat en extern WebbGIS-tjänst som visar underlag för mark- och vattenanvändning i länet.

Länsstyrelsen har deltagit i den nationella GIS-kravgruppen för att nationellt representera området klimatanpassning.

Länsstyrelsen har varit representerad i styrelsen för föreningen GIS i Uppsala län, och anordnat seminarier för att sprida kunskap om GIS och geodata.

Länsstyrelsen har arbetat med erhållna uppdrag och bedömer att myndigheten har verkat framåtsyftande mot uppställda nationella och regionala mål inom sakområdet genom vägledning, kunskapsförmedling och rådgivning gentemot kommuner och andra berörda aktörer. Länsstyrelsen bedömer även att viktiga insatser gjorts under året för att utveckla arbetsformer och tillämpning av berörd lagstiftning i länet.

Indikatorer för samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik utgiftsområde 18

Detaljplaner	2014	2013	2012	2011	2010
Antal överprövade detaljplaner		0	1	0	2
Antal upphävda detaljplaner		0	0	0	0
Strandskyddsdispenser	2014	2013	2012	2011	2010
Antal strandskyddsdispenser som Länsstyrelsen har överprövat		15	9	10	20
Antal strandskyddsdispenser som Länsstyrelsen har upphävt		3	4	1	2

Källa: Boverket, Naturvårdsverket

Detaljplaner

Länsstyrelsen beslutade att inte ta in någon detaljplan för prövning under 2013. Länsstyrelsen har inte genom prövning upphävt någon plan under 2013. Länsstyrelsens synpunkter om frågor som rör tillsynsgrunderna i plan- och bygglagen beaktas vanligen av kommunen i samråds- och granskningskedena av detaljplanarbetet, på ett sådant sätt att kommunens beslut att sedan anta en detaljplan inte föranleder Länsstyrelsen att överpröva beslutet.

Strandskyddsdispenser

Under 2013 fattade Länsstyrelsen beslut om att pröva 15 av de 118 kommunala besluten om strandskyddsdispens, och upphävde tre av besluten. Två av dessa var dispensbeslut inom områden skyddade enligt 7 kapitlet miljöbalken där Länsstyrelsen ska besluta om strandskyddsdispens. I båda fallen beviljades dispens av Länsstyrelsen.

Andelen kommunala dispensbeslut som prövas av Länsstyrelsen ligger relativt stabilt runt tio procent årligen. Beslut om att upphäva en kommuns beslut om strandskyddsdispens fattas i ett fåtal ärenden varje år.

Tabell 4.1

Bidrag för vilka Länsstyrelsen har fattat beslut, men där annan myndighet har gjort utbetalningen (tkr)	2014	2013	2012
Boverket: Engångsbidrag	8 893	16 224	24 967
Boverket: Periodiska bidrag totalt	0	0	999
Totalt	8 893	16 224	25 966
varav Boverket: Nyutbet. periodiska bidrag respektive år	0	0	0

Källa: Boverkets statistikprogram Svanen

Under år 2014 har utbetalningar för engångsbidrag minskat med 7 331 000 kr i jämförelse med år 2013. Anledningen är minskat antal bidragsformer för bostadsför-

bättringar. Periodiskt bidrag (räntebidrag) är från och med år 2013 avvecklat i enlighet med regeringens beslut om avveckling år 2007.

Tabell 4.2

Beslut om stöd (antal första beslut)	2014	2013	2012
Reguljära stöd	121	102	154
Radonbidrag egna hem	121	102	154
Tillfälliga stöd	50	65	29
Investeringsstöd äldre bostäder, m.m.	2	2	5
Investeringsstöd till solceller	48	63	24
Övriga beslut	247	236	247
Beslut om omprövning	24	27	18
Beslut om avslag/avskrivning	25	33	24
Beslut om återkallande	31	28	32
Beslut om utbetalning	167	148	162
Beslut om omprövning efter utbetalning	0	0	11

Källa: Boverkets statistikprogram Svanen

Totalt sett ökade mängden första beslut om radonbidrag till egna hem och minskade något vad det gäller tillfälliga stöd jämfört med år 2013. Antalet övriga beslut, utom

beslut om utbetalning och omprövning, har främst bäring på att sökanden inkommit för sent med ansökan om bidrag eller begäran om utbetalning av bidrag.

Energi och klimat

Prestationer (volym och kostnader) Avser verksamhet 42*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,92	0,92	1,05
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	2,04	1,18	2,55
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,91	1,32	2,38
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	6 226	3 537	4 352
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	4,12	2,34	3,06
Antal ärenden, inkomna och upprättade	16	18	13
Antal beslutade ärenden	14	28	19
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	6	8	12
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	31 791	25 497	24 129

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Liksom tidigare år genomförs merparten av arbetet inom sakområdet i projektform. Under 2014 har Länsstyrelsen använt cirka en årsarbetskraft mer egna personella resurser jämfört med 2013. Detta förklaras främst av att ett energieffektiviseringsprojekt avseende kommunala transporter av praktiska skäl har genomförts med egen personal. Huvudinriktningen inom området Energi

klimat är dock att i mesta möjliga mån stödja och samordna projekt som genomförs av externa aktörer. Där så är tillämpligt tar Länsstyrelsen rollen som projektägare. Antalet bidragsutbetalningar har ökat med drygt sex miljoner kronor under 2014, dessa utgörs i huvudsak av stöd energieffektiviseringsprojekt som utförs av andra regionala aktörer.

Länsstyrelserna ska samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga regeringens politik avseende energiomställning och minskad klimatpåverkan.

Länsstyrelsen har samordnat ett nätverk med kommunala klimat- och energihandläggare. Utgångspunkten för detta är kommunernas behov av stöd i deras arbete med Energimyndighetens energieffektiviseringsstöd (ees) inom de kommunala organisationerna samt för att implementera länets klimat- och energistrategi på lokal nivå. Under året har fyra möten hållits. Flertalet av nätverksmötena har kombinerats med en planering av ett gemensamt kommunalt statistikprojekt samt för att utarbeta konkreta gemensamma projektförslag i syfte att kunna söka regionala utvecklingsmedel eller EU-stöd. Statistikprojektet har syftat till att underlätta och kvalitetssäkra insamling av

klimat- och energidata på lokal och regional nivå. Den gemensamt insamlade statistiken kommer att ge ett betydligt bättre och mer finmaskigt beslutsunderlag för regionala och lokala åtgärdsförslag än nuvarande statistik som bygger på underlag via Statistiska centralbyrån med lång fördröjning. Projektet har haft forskarstöd från Sveriges lantbruksuniversitet och är finansierat av Länsstyrelsen och Regionförbundet i Uppsala län.

Länsstyrelsen har vid olika träffar informerat om möjligheter för stöd till förnybar energi i kommande Landsbygdsprogramet. Det finns en Klimatgrupp inom partnerskapet som arbetar med prioriteringar för stöden inom klimat o energiområdet i nya

landsbygdsprogrammets för den regionala handlingsplanen där viktiga aktörer i länet medverkar.

Länsstyrelsen har samordnat en gemensam arbetsplattform, Energinod i Uppsala län, tillsammans med Regionförbundet i Uppsala län, Landstinget i Uppsala län, Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle (STUNS), Energi-kontoret och representanter för kommunerna. Syftet har varit att intensivifiera och samordna länets klimat- och energiarbete för att ge frågorna större tyngd och genomslag. Det har också varit ett sätt att effektivisera arbetet genom att antingen dela upp gemen-

samma frågor för att undvika dubbelarbete eller att samverka kring dem när större tyngd behövs för att genomföra olika åtgärder. Samordningsarbetet riktar sig både till offentliga och privata aktörer och har under året samordnats med Uppsala kommuns cleantech-arbete. Under året har tre möten genomförts.

Länsstyrelsen deltog, efter inbjudan från Svenska Ambassaden i Warszawa, i Economic Forum 2014, med föredragshållande och i paneldebatter om Uppsala läns klimat- och energiarbete och utvecklingen av avfallsförbränning i Uppsala.

Länsstyrelsen ska utveckla och genomföra regionala åtgärdsplaner för det klimat- och energistrategiska arbetet. I detta ingår att länsstyrelserna, i samverkan med berörda lokala och regionala aktörer, ska identifiera, planera, genomföra och följa upp insatser och åtgärder för att minska klimatpåverkan samt för att öka andelen förnybar energi och öka energihushållningen i länet. Särskilt fokus bör vara på lösningar som är innovativa och resurseffektiva

Länsstyrelsen arbetar i dessa frågor tillsammans med länets kommuner, Regionförbundet i Uppsala län, Landstinget i Uppsala län, Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle (STUNS) och Energitkontoret i Mälardalen. Av stor betydelse för länets klimat- och energiarbetet är Uppsala kommun med två tredjedelar av länets invånare. Den växelverkan som skett mellan Länsstyrelsen och Uppsala kommun har haft stor betydelse för klimat- och energiarbetets positiva utveckling. Länsstyrelsen tog fram en Klimat- och energistrategi för Uppsala län 2008 vilken reviderades 2011. Den innehåller 123 olika strategier och åtgärdsförslag.

Med utgångspunkt från bland annat länets Klimat- och energistrategi har Uppsala kommun under 2013 och 2014 arbetat fram en Färdplan 2050 för att minska klimatpåverkan och energianvändningen. Arbetet har fått ekonomiskt stöd från Energimyndigheten och utförts i samarbete med Energitkontoret i Mälardalen. Länsstyrelsen har stött Uppsala kommun i detta arbete, bl. a genom ovan nämnda statistikprojekt.

En revidering av länets Klimat- och energistrategin är planerad under 2015 när Upp-

sala kommun slutfört sitt färdplansarbete. Målet är att ta fram en Färdplan 2050 för hela länet.

Länsstyrelsen har under 2014 utarbetat ett Klimat- och energibokslut för Uppsala län 2013 - 2014 där genomförda åtgärder i Klimat- och energistrategin för Uppsala län 2011 redovisas. Arbetet har skett i samverkan med kommunerna, Regionförbundet i Uppsala län, Landstinget och STUNS. Klimat- och energibokslutet visar att det pågår ett omfattande arbete inom området.

Länsstyrelsen har fortlöpande samarbetat med Regionförbundet i Uppsala län för att samordna och stärka länets klimatarbete. Förutom ovan nämnda Energinodmöten har

Länsstyrelsen och Regionförbundet samordnat organisationernas arbete inom klimat och energiområdet, särskilt inom forskning och näringslivsutveckling och samverkat kring upplägg av stöd till olika projekt.

Länsstyrelsen har deltagit vid revidering av informationskampanjen Stoppa Onödan.se tillsammans statliga myndigheter, Landstinget och kommunerna i länet. Informationskampanjen vänder sig till mer än 35 000 anställda.

Länsstyrelsen ska stärka samverkan såväl inom respektive länsstyrelse som mellan länsstyrelserna för att gemensamt utveckla länsstyrelsernas arbete på området energiomställning

Handläggarna vid Länsstyrelsen för klimat- och energistrategiska frågor respektive klimatanpassningsfrågor har under året haft ett kontinuerligt och nära samarbete. Det har också funnits ett väl utvecklat samarbete med handläggarna för vissa landsbygdsfrågor. Projektet Främja effektivare användning av dieseldrivna arbetsmaskiner som avslutats under 2014 har haft gemensam projektledning av representanter för Länsstyrelsens frågor inom energieffektivisering respektive landsbygdsutveckling. (se nedan).

Ett särskilt område under 2014 har varit bränslebristfrågor som involverat flera av Länsstyrelsens sakområden (se nedan).

I samarbete mellan Samhällsutvecklingsenheterna och Miljöskydds-enheterna vid Länsstyrelserna i Uppsala och Västmanland har ett brett, tvåårigt tillsynsprojekt för energieffektivisering i olika verksamheter startats med i samarbete med länens kommunala tillsynsmyndigheter för miljöskydd och

kommunala energirådgivare samt Energi-myndigheten (se nedan).

Inom området regional utveckling för ny klimat- och energiteknik förs en ständig dialog mellan handläggarna för klimat- och energifrågor och näringslivsutveckling.

Länsstyrelsen har under året också haft regelbundna kontakter med länsstyrelserna i Stockholms, Västmanlands, Södermanlands och Örebro län kring projektverksamhet och dialog för genomförandet av klimat- och energiuppdraget. Under året har fem möten genomförts och regelbundna kontakter har hållits via telefon och e-post.

Under 2014 har handläggare från Länsstyrelsen deltagit i länsstyrelsernas gemensamma samverkansorgan, Länsstyrelsernas energi- och klimatsamverkan (LEKS), som genomfört två gemensamma konferenser. Länsstyrelsen har under året ingått i LEKS styrgrupp.

Länsstyrelsen ska genomföra insatser för att klimat- och energimålen får ökat genomslag inom olika sakområden såsom miljöprövning och -tillsyn, den lokala och regionala samhällsplaneringen, regionalt utvecklings- och tillväxtarbete och infrastrukturarbete

I Länsstyrelsens prövning enligt Miljöbalken läggs genomgående stor vikt på klimat- och energifrågor. Dialog förs regelbundet mellan handläggare vid Miljöskydds-enheten och klimat- och energisamordnaren.

Länsstyrelsen har i samarbete med Länsstyrelsen i Västmanlands län arbetat fram ett koncept för ett brett tillsynsprojekt gällande energianvändning och klimatpåverkande utsläpp tillsammans med länens kommunala tillsynsmyndigheter för miljöskydd och de kommunala energirådgivarna. Syftet är att få företagen att genomföra energikartläggningar och därefter genomföra de åtgärder som rekommenderas i kartläggningarna. Projektet påbörjades i mars 2014 och kommer att pågå under en tvåårsperiod. Under genomförandet kommer A- och B-anläggningar och i några fall även C-anläggningar att besökas. Under 2014 har Länsstyrelserna tagit fram ett vägledningsmaterial, hållit en utbildningsdag och en återträff/vidareutbildningsdag. Båda läns-

styrelserna och totalt elva kommuner, varav fem från Uppsala län, deltar i kampanjen. Drygt tio tillsynsbesök har gjorts i respektive län under 2014.

Länsstyrelsen har under 2014 ingått i ett nätverk för innovationsfrågor och cleantech, tillsammans med Uppsala kommun, Regionförbundet i Uppsala län, Landstinget i Uppsala län, Uppsala universitet, Sveriges lantbruksuniversitet, Jordbruks- och miljötekniska institutet samt ett stort antal olika utvecklingsföretag. Målsättningen har varit stödja och hjälpa cleantech-företagen att få ut nya produkter på marknaden. Länsstyrelsen har särskilt bidragit med kunskap om företag inom klimat- och energiområdet samt verksamheter inom länets övriga kommuner.

Utöver Länsstyrelsens verksamhet med planeringsunderlag, råd och stöd till kommunerna i samband med planering, tillsynsvägledning och energibidragsgivning har Läns-

styrelsen under året ingått i styrgruppen för LEKS, som beslutat om projektmedel för framtagande av Vägledning inom klimat och energiomställning för översiktsplanering,

Energiomställning i fysisk planering. Länsstyrelsen är även del av styrgruppen för projektet.

Länsstyrelsen ska genomföra insatser för att stödja näringslivets och kommunernas klimat- och energiarbete

Länsstyrelsen har under året planerat och genomfört två seminarier tillsammans med Energimyndigheten för kommunerna och Landstinget inom ees-arbetet,

Utbildning i Strategiskt energiarbete och Utbildning i Effektivare transporter i samarbete med Södermanlands- Stockholms- och Västmanlands län.

Länsstyrelsen har varit huvudsökande och projektägare av följande klimat- och energieffektiviseringsprojekt under 2014: UppSol 2020, UppLyst 2020, UppEff 2020, Effektivisering av kommunala transporter, Främja energieffektivare användning av diesel-drivna arbetsmaskiner och Främja energieffektivare transporter inom lantbruket. Totalkostnaderna för dessa projekt har uppgått till 10,9 miljoner kronor.

Uppsol 2020

Projektet UppSol 2020 startade 2012 i samarbete med STUNS (Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle) och kommuner i en första etapp att drivas till halvårsskiftet 2015, men avsikten är att driva projektet fram till 2020 i syfte att få till en kraftig utbyggnad av solkraften i länet, men även för att sprida projektiden till övriga landet. Projektet går ut på att bygga upp ett antal testbäddar för solkraft inom olika kategorier av aktörer, bostadsrättsföreningar, industrifastigheter, kommunala fastigheter, hyresfastigheter, med flera. Vid sidan av elproduktionen bedöms medvetandegörandet om energiförsörjningen ge incitament till ytterligare energieffektivisering av fastigheterna.

Fem testanläggningar har etablerats under den aktuella projektperioden. Totalt genomfördes tre workshops under 2014 och 185 besökare deltog vid dessa. Brf Granegårdens anläggning är på totalt 38 kW och har under projektperioden producerat sammanlagt 22 586 kWh. Enköping kommuns anläggning har producerat 1090 kWh sedan in-

stallationen och har en beräknad årsproduktion på 2 750 kWh. I-hus två anläggningar som installerats under året beräknas producera cirka 20 000 kWh.

Inom ramen för projektet anordnades under 2014 Sveriges första solelmässa, riktad mot stora och små fastighetsägare, bygg- och fastighetsutvecklingsföretag och ägare av solelanläggningar. Syftet med mässan var att öka installationstakten av solcellsanläggningar och underlätta för kunden att välja anläggning genom att få möjlighet att på en plats möta landets ledande solcellsleverantörer. Under mässan hölls föredrag av landets ledande experter inom området och 17 utställare deltog. Mässan besöktes av 350 personer.

UppSol 2020 och Svenska Solelmässan har blivit utvärderade av Sveriges tekniska forskningsinstitut, som visar att projektet och mässan har varit framgångsrika och lett till en ökad kunskap om solceller och till en ökad utbyggnad av solelanläggningar.

Länsstyrelsen har under 2014 beviljat fem miljoner kronor i stöd för solcellsinstallationer.

Upplyst 2020

Länsstyrelsen har under 2013-2014 varit projektägare av projektet UppLyst 2020. STUNS har ansvarat för projektets genomförande och utvärdering. Projektet har varit en strategisk regional kraftsamling inom belysningsområdet. Det har varit finansierat av Energimyndigheten och projektets deltagande organisationer, Enköpings kommun, Heby kommun, Häbo kommun, Knivsta kommun, Landstingservice i Uppsala län, Tierps kommun, Uppsala kommun, Älvkarleby kommun och Östhammars kommun.

Under projektperioden har fem testanläggningar för modern energieffektiv belysning etablerats i verksamheterna hos Uppsala kommun, Enköpings kommun och Landstinget i Uppsala län. Testanläggningarna har

omfattat flera olika typer av belysning såsom gatu-, väg-, park- och annan utomhusbelysning samt inomhusbelysning, såväl allmänbelysning och kontors- och klassrumsbelysning. Kostnaderna för testanläggningarna har till fullo bekostats av respektive anläggningsägare.

Kunskap och erfarenheter från testanläggningarna har spridits med hjälp av STUNS kundnära arbetsmodell för information- och utbildningsinsatser som utvecklats i STUNS testbäddsvksamhet. I korthet innebär den kundnära modellen att testanläggningarna följs av en så kallad följe-grupp bestående av representanter för kommuner och landsting. De fem anläggningsägarna har aktivt medverkat i följe-gruppen och delat med sig av uppkomna erfarenheter och frågeställningar till de nio deltagande organisationerna som har deltagit i följe-gruppen. Denna har fått direkt insyn i de fem testanläggningarna genom att de fått följa hela utvecklingsprocessen från ax till limpa, från planering och förprojektering, administration, upphandling och installation samt utvärdering och energieffektivisering. Totalt har fyra workshops genomförts under projektperioden.

Länsstyrelsen i Uppsala län och STUNS har med lärdomar från verksamheten i projektet planerat och genomfört kampanjen UppLyst Jul som en tilläggsmodul till Upplyst 2020. I kampanjen bytte offentliga myndigheter i Uppsala län ut cirka 30 000 glödlampor i adventsljusstakar till LED – belysning. Upplyst Jul genomfördes med fristående finansiering som ett direkt resultat av Upplyst 2020.

WSP har på uppdrag av LEKS, Länsstyrelsens energi och klimatsamordning, utvärderat UppLyst 2020 och gett projektet utmärkelsen Guldkornsexempel. Projektet blev utvalt som ett av sex "Guldkornsexempel" i konkurrens med 34 andra projekt. Utmärkelsen Guldkornsexempel tilldelas till framgångsrika projekt som genomfört faktiska insatser som ger minskade växthusgasutsläpp, ökad utvinning av förnybar energi och bättre energihushållning.

Direkta effekter av projektet i besparade energimängd uppgår till cirka 2 180 MWh. Effekterna av kunskap- och erfarenhets-spridning från de fem anläggningarna bedöms som stora och i linje med angivna effektmål.

Projektet Uppeff 2020 är ett brett regionalt samarbete för att, via kunskap och erfarenhetsutbyte, stärka beställarkompetensen bland deltagande organisationer och på så sätt öka graden av energieffektiviseringar i deltagande organisationers fastighetsbestånd.

Projektet syftar till att minska kommuners energianvändning och kostnader samt minska klimat- och övrig miljöpåverkan med full kontroll av kommunerna över hel processen. Projektet omfattar 5000–10000 kvadratmeter per fastighet och deltagande kommun.

Deltagande kommuner/kommunala bolag är: Enköping kommun, Eskilstuna kommun, Kustbostäder i Oxelösunds Ab, Strängnäs Fastighets AB, Tierp kommun, Uppsala hem AB och Uppsala kommun.

Inom projektet har respektive organisation upphandlat en konsult för att energiinventera och identifiera åtgärder för att minska energiförbrukningen inom en utvald fastighet. Utredningen har genomförts med Beloks totalmetodik för att möjliggöra ekonomiskt långsiktiga åtgärder. Målet till år 2020 är att energieffektivisera med 25 procent, motsvarande 2500 MWh årligen, med 2009 som basår. På längre sikt är inriktningen att de minskade energikostnaderna ska möjliggöra cirka 50 procent energieffektivisering enligt Totalprojekttanken.

Totalt har 75 226 m² lokalytor energiinventerats i projektet och energieffektiviserings åtgärder med en beräknad energibesparing på 6 434 310 kWh har identifierats. Besparingspotentialen har beräknats till 30-50 procent. Samtliga deltagande organisationer har för avsikt att genomföra föreslagna åtgärder enligt projektets målsättningar.

Deltagande organisationer har via projektets verksamhet fått goda erfarenheter av att använda Beloks Totalmetodik och ser det som ett framtida arbetssätt för energieffektivisering i sitt fastighetsbestånd. Deltagarna lyfter framförallt fram fördelar med metoden vad gäller att kommunicera och presentera energieffektiviseringsförslag på ett lättbegripligt sätt till politiker och tjänstemän i beslutande position.

Andra energieffektiviseringsprojekt

Länsstyrelsen medverkar även i projektet ByggUpp 2020 som verkar för uppförande av passivhus. En första testbädd i form av Sveriges största passivhusskola i håller på att uppföras i Knivsta kommun där också en första testbäddsträff genomförts under hösten. Under byggnationen har även solceller installerats på skolans tak som direkt inspiration av UppSol 2020.

Länsstyrelserna i Uppsala, Västmanland och Södermanlands län har bedrivit ett gemensamt tvåårigt projekt för att effektivisera de kommunala transporterna och därmed både minska de klimatpåverkande utsläppen och kostnaderna. Från de tre länen har 15 kommuner deltagit. Från Uppsala län har sju av åtta kommuner deltagit. Projektets mål har varit att ge kommunerna en helhetsbild över sina verksamheters transporter och hur de kan effektiviseras. Projektet har arbetat inom drygt tio olika tematiska områden. I Uppsala län har kommunerna medverkat inom områdena Kontroll över bilparken, Byta till energieffektivare fordon, Införande av ny resepolicy, Policy för bilköp, Utökande av bilpoolen, Införande av fordonsansvariga, Nytt bokningssystem för bilpoolen, Förenkla att resa kollektivt, Minska resorna i hemtjänsten, Stimulera till resefria möten, Inköp av fler cyklar samt Utbildning i sparsam körning.

Länsstyrelserna i Uppsala, Västmanland och Södermanlands län har under 2014 drivit projektet Effektivare kommunala transporter del II, i vilket 14 kommuner samt Lands-tinget i Uppsala län deltagit. Syftet med projektet har varit att ta fram en plan på hur varje kommun kan bli fossilfri med hjälp av ett scenarioverktyg. Projektet har besatt av två större temamöten med inbjudna experter inom området föreläst. Dessutom har tio möten genomförts med kommunerna i mindre grupper för att arbeta fram en konkret plan för varje individuell kommun. Kommunerna har varit väldigt nöjda med detta upplägg där de både fått den kunskap de behöver och möjlighet att ta del av varandras arbete i mindre grupper.

Arbetsmaskiner står för omkring tio procent av de klimatpåverkande utsläppen i Uppsala län och är därmed den fjärde största källan till klimatpåverkande utsläpp i länet. I syfte att minska dessa utsläpp har Länsstyrelsen i

Uppsala län har under perioden augusti 2011 till juni 2014 ansvarat för genomförandet av samarbetsprojektet Främja energieffektivare användning av dieseldrivna arbetsmaskiner i Uppsala län. Projektet har omfattat arbetsmaskiner inom skogen, jordbruket och den kommunala entreprenadsektorn. Samarbetspartner har varit Skogforsk, JTI - Institutet för jordbruks- och miljöteknik, Uppsala kommun – Teknik & Service och Energikontoret i Mälardalen. Energimyndigheten har varit huvudfinansierare.

Genom utbildningar i sparsam körning och bättre arbetsplanering har en minskad bränsleanvändning på i genomsnitt närmare tio procent uppnåtts i projektet. En besparing i denna storleksordning för samtliga cirka 10 000 arbetsmaskiner i Uppsala län skulle motsvara närmare 3 000 ton diesel per år eller 30 000 MWh.

Olika detaljstudier har gjorts på särskilt utvalda objekt inom de tre olika områdena jord, skog och kommun, med insamling av data och uppföljning av hur man med effektiva metoder kan arbeta med sparsam körning och arbetsplanering i syfte att minska energianvändningen utan att tappa i produktivitet eller göra avkall på andra resurser. Tanken har varit att projektet ska kunna fungera som arbetsmall och inspiration för övriga regioner inom och utom landet.

Inom jordbruksdelen har 177 lantbrukare utbildats i sparsam körning under projektperioden, med finansiering från Landsbygdsprogrammet. Under hösten 2014 har ytterligare minst 120 lantbrukare genomgått utbildningarna. Upphandling av utbildningarna har skett genom Länsstyrelsen med ekonomiskt bidrag från Landsbygdsprogrammet. I genomsnitt resulterade utbildningarna kortsiktigt i åtta procent mindre bränsleförbrukning och sju procent kortare tid för samma arbetsmoment

Inom skogsdelen har Skogforsk deltagit för att utveckla metoder för att utveckla metoder för effektivt arbete vid skogsavverkning. Skogforsk ger högt kvalificerade utbildningar i sparsam körning för skogsbruket i hela landet enligt RECO-konceptet, Rational Efficient Cost-Optimization. Under projektperioden har 52 förare utbildats i länet och cirka 950 i hela landet. Finansiering har skett av kursdeltagarna själva.

I ett delprojekt har Skogforsk visat att det går att spara närmare 20 procent vid effektivt skogsavverkning. Deltagarna inom delprojektet deltog också i en mycket uppmärksam instruktionsfilm som togs fram för skog- och lantbruksskolor, skogsentreprenörer och andra skogsaktörer.

I projektet studerade Uppsala kommun energieffektivisering av gatuhållningen i stadskärnan gällande sopning av gator, tömning av papperskorgar, löv/sopblåsning etc. Genom dialog med såväl medarbetare och uppdragsgivare i redan befintliga forum genomfördes olika effektiviseringsåtgärder. Bland annat ersattes de konventionella papperskorgarna i innerstaden med cirka 200 större komprimerade papperskorgar som automatiskt ger anrop vid behov av tömning. Totalt bidrog åtgärderna till att mängden tankad diesel sammantaget minskade med 10 procent från 2013 jämfört med 2011 vid tömning av papperskorgar. Under samma period upphandlade Uppsala Teknik & Ser-

vice också diesel med högre biodrivmedel-sinblandning vilket i sin tur minskade växthusgasutsläppen med 29 procent från 2011 till 2013 för denna del av gatuhållningen. Kommunen har under projektet även bytt ut flera av de fossildrivna småmaskinerna mot elmaskiner.

I ett samarbetsprojekt mellan Länsstyrelsen och JTI – Institutet för jordbruks- och miljöteknik, finansierat med medel från LEKS, har ett arbete påbörjats under 2014 för att utarbeta förslag till utbildningskoncept till hjälp för länsstyrelserna vid upphandling av kurser i sparsam körning i jordbruket.

Länsstyrelsen har ekonomiskt stött det sociala företaget Uppsala Social Ekonomis projekt Unga hållbara jobb i Uppsala 2015-2018. Inom projektet har en utbildning genomfört för presumtiva handledare för arbetslösa ungdomar som ska erbjudas arbete med att informera om klimat- och energifrågor.

Länsstyrelsen ska verka för en ökad andel förnybar energi, särskilt avseende insatser för att uppnå planmässiga förutsättningar inom planeringsramen för vindkraft.

Länsstyrelsen har under året fortsatt sprida information om tidigare framtagna planeringsunderlag och riksintresseområden fastställda av Energimyndigheten. Underlagen syftar till att underlätta planering och prövning av vindkraftverk i länet.

Länsstyrelsen har arrangerat ett möte där Energimyndigheten informerat om riksintresse vindbruk för länets kommuner.

Länsstyrelsen har samarbetat och bidragit med ekonomiskt stöd till Biogas Östs verksamhet. Genom Landsbygdsprogrammet har Länsstyrelsen beviljat projektstöd till Biogas Östs verksamhet att gynna utvecklingen av biogasproduktion och användning i länet.

Länsstyrelsen har enligt beskrivning ovan genomfört ett omfattande projekt för att påverka installationstakten av solkraft i länet.

Länsstyrelsen arrangerade under 2014, i ett sektorsövergripande samarbete, en konferens med utgångspunkten om de risker och hot som vårt beroende av fossil energi innebär. Syftet var att ge en bild av konsekvenser för olika delar av samhället vid drivmedels-

brist och få uppslag till att stärka samhällets motståndskraft.

Olja svarar för cirka en fjärdedel av energianvändningen i Sverige och transporter på väg och till sjöss drivs nästan helt av oljeprodukter. Sverige är helt beroende av import av fossila bränslen, vilket innebär att en omfattande störning i tillförseln skulle få stora konsekvenser. Under dagen belystes säkerhetsläget kring oljeförsörjningen i en värld av politiska oroligheter, livsmedelsförsörjningens beroende av fossil energi och konsekvenser för verksamheter, organisationer och företag vid en bränslebrist.

Konferensen vände sig till tjänstemän inom stat, landsting och kommuner, politiker samt aktörer inom näringslivet. Företrädare för centrala myndigheter och näringsliv deltog i en slutdebatt om hur vi kan minska sårbarheten, öka energieffektiviseringen och hur vi ska samverka bättre.

En slutsats som kunde dras av konferensen var att en övergång till förnybara inhemska bränslen väsentligen förbättrar samhällets motståndskraft mot störningar i tillförseln av konventionella bränslen. Mycket reella

möjligheter för att förse landets fordonsflotta med 50 procent inhemska förnybara bränslen påvisades av näringslivet. Länsstyrelsen kommer att fortsätta detta krisbered-

skapsarbete som är ett av de mest betydelsefulla arbetena även för minskningen av klimatpåverkan från transportsektorn.

Allmän miljö- och naturvård utgiftsområde 20

Förnybar energi	2014	2013	2012	2011	2010
Installerad effekt i vindkraftverk (MW)		12,0	11,7	11,0	11,0
Producerad el som kommer från vindkraft (GWh)		33	31	33	33

Källa: Statens energimyndighet

Förutsättningarna för storskalig landbaserad vindkraft är begränsade i Uppsala län. Där emot finns några större områden i Bottnhavet utpekade som Riksentressen för vindbruk. En liten ökning av installerad effekt

har skett under 2013 genom uppförande av enstaka verk. Produktionen sker enbart vid landbaserade anläggningar och är i det närmaste oförändrad sedan 2010.

Klimatanpassning

RB 42. Länsstyrelserna ska redovisa insatser och användningen av medel från anslag 1:10 *Klimatanpassning* inom utgiftsområde 20 med anledning av uppgiften att samordna det regionala klimatanpassningsarbetet.

8. Länsstyrelsen ska samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat. Förordning (2013:815).

Länsstyrelserna samordnar och driver det regionala arbetet med att anpassa samhället till ett förändrat klimat. Inom uppdraget samordnar Länsstyrelsen i Uppsala län berörda aktörer, bildar nätverk och sprider kunskap om hur klimatet förändras. Vi måste redan nu planera och se till att länets samhällsstrukturer är flexibla och robusta nog att möta de konsekvenser ett förändrat klimat för med sig.

Under 2014 har arbetet med att samordna och utveckla klimatanpassningsarbetet fortsatt i länet. Länsstyrelsen har under året slutfört arbetet med den regionala handlingsplanen för klimatanpassning i Uppsala län och inlett arbetet utefter de åtgärder som anges i handlingsplanen. Under året har även rekommendationer för byggande kring Mälaren tagits fram i samverkan med länen kring Mälaren.

Nationell samverkan

Klimatanpassningssamordnarna i respektive län samverkar lokalt, regionalt och nationellt inom klimatanpassningsuppdraget. Länssty-

relsen i Uppsala län deltar aktivt i nätverket med samtliga klimatanpassningssamordnare på Sveriges länsstyrelser. Under 2014 har Länsstyrelsen deltagit i de två träffar som det nationella nätverket har genomfört, i april i Åre och i november i Stockholm.

Det nationella nätverket diskuterar gemensamma frågeställningar inom området och behovet av samverkan med sektorsmyndigheter. Nätverket lyfter också goda exempel inom olika områden för att ständigt utveckla arbetet och föra det framåt. Inom nätverket finns arbetsgrupper med olika fokusområden där Länsstyrelsen i Uppsala under 2014 deltagit i följande:

- kommunikation och klimatanpassning
- kulturmiljö och klimatanpassning
- dagvattenhantering och klimatanpassning

Samverkan i Mälarenregionen

Länsstyrelserna runt Mälaren har ett nära samarbete gällande klimatanpassningsfrå-

gor. Under 2014 har arbetet med att ta fram nya riktlinjer för byggande längs Mälarens stränder resulterat i att länsstyrelserna skickat de framtagna rekommendationerna för lägsta grundläggningsnivå för ny bebyggelse kring Mälaren på remiss till berörda aktörer. Målet är att rekommendationerna ska presenteras vid Mälarkonferensen i Uppsala under våren 2015. Rekommendationerna kommer vara ett stöd i Länsstyrelsens och kommunernas planering för att minska riskerna vid ny bebyggelse nära Mälaren.

Länsstyrelserna kring Mälaren har under året genomfört träffar för att diskutera gemensamma frågor, gemensamma projekt och dela erfarenheter. Arbetet fortsätter under 2015 och leder till bättre underlag och samsyn utifrån länens olika förutsättningar i arbetet med klimatanpassning.

Mälarkonferensen äger rum i Uppsala under våren 2015 och klimatanpassningssamordnaren har under 2014 deltagit i planeringen av konferensen. Konferensen har politiker och tjänstemän som verkar kring Mälaren som målgrupp. Aktiviteten planeras av en grupp internt på Länsstyrelsen i Uppsala län för att få med så många perspektiv som möjligt gällande vatten och hållbar samhällsplanering runt Mälaren.

Regional handlingsplan för klimatanpassning

Inom klimatanpassningsuppdraget har arbetet under årets första halvår fokuserat på framtagande och färdigställande av regional handlingsplan för klimatanpassning (uppdrag 39 i regleringsbrevet). Under 2013 inledde Länsstyrelsen arbetet med en enkät som skickades ut till länets kommuner. Efter analys och sammanställning av enkäten delredovisades uppdraget 1 oktober 2013.

Genom tillvaratagande av inkomna synpunkter från extern och intern referensgrupp under 2013 har arbetet med att ta fram den regionala handlingsplanen utvecklats och slutförts under 2014. Länsstyrelsen skickade regional handlingsplan för klimatanpassning i Uppsala län på remiss till berörda aktörer i länet mellan 14 mars och 30 maj 2014. För att förankra handlingsplanen internt på Länsstyrelsen och samla in synpunkter på remissen genomfördes en workshop under remissperioden.

Den regionala handlingsplanen för klimatanpassning har fem fokusområden; samhällsbyggnad, kulturmiljö, vatten, areella näringar och naturmiljö. Utifrån målbilder och åtgärder inom respektive område kommer arbetet inom klimatanpassning att utformas framöver. Revidering av mål och åtgärder i handlingsplanen kommer att ske årsvis. Regional handlingsplan för klimatanpassning för Uppsala län redovisades till regeringen 30 juni 2014.

Handlingsplanen bidrar till att lyfta klimatanpassningsfrågan i länets kommuner. Det är viktigt att arbeta förebyggande för att minska de risker som ett förändrat klimat kan innebära. Åtgärderna som finns i den regionala handlingsplanen är en del i arbetet med att minska framtida klimatrelaterade risker.

Intern samverkan

Klimatanpassningssamordnaren har den samordnande funktion som krävs för att hålla samman och driva på det interna och externa arbetet med klimatanpassning. Länsstyrelsens klimatanpassningssamordnare arbetar heltid med klimatanpassning och involverar berörda medarbetare vid behov. Det gäller till exempel samhällsplaneringsprocessen där klimatanpassningssamordnaren ingår i den tvärsektoriella grupp som granskar bland annat detaljplaner som inkommer till Länsstyrelsen.

I regional handlingsplan för klimatanpassning ingår etablerandet av en intern arbetsgrupp på Länsstyrelsen för att arbeta utifrån och förverkliga den regionala handlingsplanen för klimatanpassning. Under 2014 inleddes arbetet med gruppen.

Regional samverkan

För att genomföra åtgärder och nå ut med kunskap genomför Länsstyrelsen samverkan med länets kommuner regelbundet. Det är även det en åtgärd inom den regionala handlingsplanen. Under hösten hölls det första mötet med den regionala klimatanpassningsgruppen efter att handlingsplanen rapporterats in till regeringen.

Samverkan med kommunerna ger länet en bättre beredskap för att hantera till exempel mer intensiva skyfall och värmeböljor. Fokus ligger på att stötta kommunerna i arbetet med klimatanpassning utifrån deras unika behov.

Klimatanpassning och sårbarhetsprocesser

Länsstyrelsens klimatanpassningssamordnare har tidigare år tagit fram klimat- och sårbarhetsanalys och en regional klimatanpassningsplan som pekar ut vilka områden som är sårbara i länet vid ett förändrat klimat. Arbetet har integrerats med det arbete som genomförs inom risk- och sårbarhetsprocessen och krisberedskap. I årets risk- och sårbarhetsanalys ingår klimatanpassning i området naturolyckor och de risker som medföljer ett förändrat klimat.

I juni presenterade klimatanpassningssamordnaren de förändringar i klimatet som är att vänta i länet på ett regionalt möte med beredskapssamordnare inom Samverkan i C-län inom lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Kunskapspridning om de risker som kommer med ett förändrat klimat är viktigt för ett förbättrat arbete med risker och sårbarheter i länet.

Länsstyrelsen i Uppsala län driver krissamverkansnätverket Samverkan i C-län (C-Sam) där aktörer och representanter för bland annat kommuner och myndigheter ingår. C-Sam består av en ledningsgrupp och arbetsgrupper med olika teman utifrån deltagande aktörers behov. Under 2015 kommer den befintliga regionala klimatanpassningsgruppen i Uppsala län att bilda C-Sam klimatanpassning för att arbeta mer inriktat med frågor som rör klimatanpassning och krisberedskap. För att möta de förändringar som sker med klimatet måste det finnas en beredskap. I och med att C-Sam klimatanpassning ingår i länets krissamverkansnätverk höjs förmågan att integrera arbetet med beredskap och risk- och sårbarhetsanalyser mer med klimatanpassning.

Kunskapspridning

Länsstyrelsen har under året föreläst vid Uppsala universitet och på Sveriges Lantbruksuniversitet. Innehållet har omfattat att förklara vad klimatanpassning är och Länsstyrelsens planeringsprocess i syfte att utbildna och sprida kunskap bland studenter om hur man kan jobba med klimatanpassning i fysisk planering. Det finns ett etablerat samarbete mellan Länsstyrelsen och kulturgeografiinstitutionen på Uppsala uni-

versitet och institutionen för stad och land på SLU.

Länsstyrelsen deltar i forskningsprojektet MISTRA-Swecia som testlän tillsammans med Västmanland och Gävleborgs län sedan 2011. MISTRA-Swecia är ett forskningsprojekt med fokus på naturmiljö och biologisk mångfald i skogen i ett förändrat klimat. Under 2014 har ett arbetsmöte och ett rundabordssamtal mellan myndigheter och forskare arrangerats av projektet på Stockholm Environment Institute där Länsstyrelsen deltagit. Kunskapen som projektet genererar ska implementeras i länet inom arbetet med åtgärderna i den regionala handlingsplanen för klimatanpassning.

Inom arbetet med Översvämningsförordningen togs utställningen Stan är full av vatten fram. Utställningen visades under två veckor på Uppsala stadsbibliotek och under vissa annonserade tidpunkter fanns Länsstyrelsens personal tillgänglig vid utställningen för att förklara och svara på frågor som rörde översvämningsförordningen, men också om klimatanpassning. (mer om detta i del 46 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar). Utställningen togs emot positivt och många tog chansen att ställa frågor om översvämningsproblematiken i Uppsala.

Klimatanpassning är ett relativt nytt område och det är därför viktigt att sprida information om dess innehåll. Att sprida kunskap och medverka i forskningsprojekt är viktigt för att utveckla arbetet, öka kännedomen om klimatanpassning och i förlängningen leder detta till ett mer robust samhälle.

Övrigt deltagande

Under året har deltagande skett på följande workshops och konferenser med olika fokus på klimatanpassning. Vid några av dessa har Länsstyrelsen deltagit som föredragshållare.

- Plan- och bostadsdagarna i Kiruna, inbjudan av Länsstyrelsen i Norrbottens län som talare
- Klimatanpassning Sverige i september, inbjudan av tidningen miljöaktuellt Stockholm.
- Nordic Climate Change Conference i Köpenhamn i augusti, inbjudan av Centre for Regional Change in the Earth System (CRES) och Mistra-SWECIA med flera.

- Klimatanpassning och kulturarv i Stockholm i augusti, inbjudan av Riksantikvarieämbetet som talare
- Forum för naturkatastrofer i oktober i Stockholm, inbjudan av Centrum för naturkatastroflära vid Uppsala universitet/Karlstad universitet/Försvarshögskolan

Baltic Flows är ett projekt om ytavrinning i stad och land där länderna Estland, Finland, Tyskland, Lettland, Storbritannien och Sverige deltar. I projektet ingår representanter från forskning, myndigheter och näringsliv från de deltagande länderna. Länsstyrelsen i Uppsala län deltar som myndighetsrepresentant från Sverige. Baltic Flows rör frågor om bland annat höga vattenflöden i tätorter och jordbruksområden, dagvattenhantering i tätorter och medborgarbaserad övervakning av flöden. Målet med projektet är att skapa en regional kompetensresurs och en grund för utveckling av nya metoder och teknik för övervakning och hantering av ytavrinning. Stort fokus ligger på samarbete och utbyte av kunskap och metoder över gränserna och inom regioner.

Klimatanpassning rör många olika områden och det är därför viktigt att delta i olika forum, konferenser och projekt för att sprida kunskap och inhämta ny kunskap. Den samhällsstruktur vi har idag är skapad efter dagens klimat. När klimatet förändras innebär det nya påfrestningar på samhället och genom att inhämta ny kunskap om hur klimatet förändras kan samhället bli bättre förberett på att möta framtidens klimat.

Medelsanvändning anslag 1:10 Klimatanpassning

Länsstyrelsen i Uppsala fördelar anslaget 1:10 omfattande 33 miljoner kronor till övriga länsstyrelser enligt beslutad fördelningsmodell från 2009. Länsstyrelsen i Uppsala fördelades 1 200 000 kronor att använda inom klimatanpassningsarbetet. Under året har 80 procent av medlen använts till löner, 10 procent till köp av tjänster och 10 procent till övriga kostnader.

Resultat av 2014 års arbete

Samarbetet med kommunerna inom klimatanpassning har lett till kunskapsutbyten och utvecklingsmöjligheter som är positiva för både Länsstyrelsen och kommunerna. Länsstyrelsens spridning av frågorna till allmänhet, kommuner och andra aktörer har skapat en bredare förståelse och en medvetenhet för vilken typ av klimatanpassningsarbete som bedrivs på Länsstyrelsen och vilka målbilder som arbetet har.

Genom arbetet med den regionala handlingsplanen för klimatanpassning har kunskapen inom myndigheten spridits och också integrerats i andra projekt som förut inte tagit del av vilken påverkan ett förändrat klimat kan få på olika verksamhetsområden. Samverkan mellan länsstyrelserna runt Mälaren inom klimatanpassningsfrågan har genererat samordningsvinster. I planeringsfrågor som har klimatanpassningsfrågor fått ett bättre genomslag, framförallt när det gäller byggande nära vatten.

Väderförhållandena under 2014 med både skyfall och Sveriges största skogsbrand genom tiderna har gjort att alltfler fått upp intresset för klimatanpassning och dess påverkan.

Kulturmiljö

Prestationer (volym och kostnader). Avser verksamhet 43*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män ¹⁾	2,32	2,22	2,89
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	6,45	8,27	6,82
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	5,64	6,58	6,41
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	8 793	10 810	9 909
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	5,82	7,15	6,97
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 253	943	803
Antal beslutade ärenden	1 162	852	771
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	44	55	20
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	5 004	2 189	1 679

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Kulturmiljöverksamheten har i samband med en omorganisation under 2014 samordnats med Länsstyrelsens samhällsplaneringsfrågor. Den redovisade årsarbetskraften innefattar anställningar för projektarbeten (medel från 7:2-anslaget) på motsvarande cirka en årsarbetskraft.

Antalet inkomna ärenden under 2014 visar på en fortsatt ökning, med drygt 30 procent jämfört med år 2013. Det är framför allt inom verksamheten 431 och 433 som ökningen är märkbar. Kulturmiljö har därutöver deltagit i ytterligare 229 interna samrådsärenden, särskilt i verksamheterna 402, 525, 407 och 521.

Antal beslutade ärenden var 1162, en ökning med 36 procent från föregående år.

Antalet ej beslutade ärenden äldre än två år är 21 stycken. Dessa inbegriper bland annat väckta frågor om byggnadsminnen.

Bidragsutbetalningar från 7:2-anslaget uppgick till 12 812 tusen kronor, varav 5 004 tusen kronor har betalats ut genom Länssty-

relsen. Övriga bidragsutbetalningar har betalats ut från Riksantikvarieämbetet.

Länsstyrelsens huvudsakliga arbetsuppgifter på kulturmiljöområdet är att pröva ansökningar om tillstånd enligt kulturmiljölagen avseende fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkoantikvariska frågor. Bland annat som ett resultat av Uppsala läns expansiva utveckling finns en konstant ökning av ansökningar och önskan om samråd. Därtill fördelar Länsstyrelsen bidragsmedel för att stödja arbetet med länets kulturmiljöer, gällande framför allt byggnadsvård, fornvård och kulturreservat.

Länsstyrelsen har under året inlett en implementering av de nya nationella målen för kulturmiljöarbetet, vilka infördes den 1 januari 2014. Länsstyrelsen har vidare fortsatt arbetet med att främja kommunernas kulturmiljöarbete. Enligt regleringsbrev uppdrag 67 och 68 har båda dessa insatser redovisats till Riksantikvarieämbetet den 30 september 2014.

RB 67. Länsstyrelserna ska redovisa hur man arbetar och planerar att arbeta för att uppfylla de nya nationella målen för kulturmiljöarbetet. Länsstyrelserna har ett särskilt ansvar för målens uppfyllelse. I detta ansvar ligger att överväga hur målen kan brytas ned i uppföljningsbara delar och att använda målen som utgångspunkt i såväl planering som uppföljning av verksamheten. Redovisningen ska lämnas till Riksantikvarieämbetet senast den 1 oktober 2014. Redovisningen ska ske i enlighet med anvisningar Riksantikvarieämbetet lämnar.

RB 68. Länsstyrelserna ska redovisa hur man arbetar för att främja kommunernas kulturmiljöarbete. Länsstyrelsen ska särskilt redovisa hur man arbetar och planerar att arbeta för att stödja kommunernas framtagande av aktuella och ändamålsenliga kunskapsunderlag. Redovisningen ska lämnas till Riksantikvarieämbetet senast den 1 oktober 2014. Redovisningen ska ske i enlighet med anvisningar Riksantikvarieämbetet lämnar.

Inom Länsstyrelsernas kulturmiljöforum (KMF) anordnade Länsstyrelsen i Uppsala ett varmöte 2014 under två dagar. Vid mötet diskuterades bland annat KMF:s framtida utveckling, och de referens- och arbetsgrupper som KMF bör ingå i. Under hösten 2014 har KMF:s möten fokuserat på arbetet med RB uppdragen 67 och 68. Länsstyrelsen deltog vid KMF:s höstmöte i Umeå 15-16 oktober, där tre gemensamma strategiska områden för framtida arbete togs fram:

1. Fördjupad intern samverkan inom respektive myndighet och i det gemensamma samverkansarbetet
2. Kommunikation och dialog
3. Relationer till olika aktörer

Insatser relaterade till de nationella målen för kulturmiljöarbetet

Gentemot de nya nationella målen för kulturmiljöarbetet har flera märkbara prestationer genomförts. För att uppnå ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas, har Länsstyrelsen påbörjat arbetet med att identifiera och beskriva bevarandevärda natur- och kulturmiljöer i tätortsnära lägen. Detta arbete innebär att kulturmiljöer kan tas tillvara i samhällsutvecklingen utifrån en helhetssyn på förvaltningen av landskapet. Ett ytterligare syfte är att öka människors möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön. Detta har också uppnåtts genom en informationskväll för byggnadsminnesägare i länet. Temat för kvällen var träd och trädgårdar.

Länsstyrelsens har under året slutfört arbetet med att ta fram ett handlingsprogram för uppdragsarkeologi i Uppsala län. Till handlingsprogrammet har dessutom ytterligare en kunskapsöversikt fogats under året, som behandlar lämningar från tidigmodern och modern tid, cirka 1600-1850. Därmed finns nu även en kunskapsöversikt av de yngre lämningar som Länsstyrelsen har att hantera enligt den nya kulturmiljölagen från 1 januari 2014. Kommande beställningar av uppdragsarkeologiska undersökningar ska utgå från aktuellt kunskapsläge och svara mot utpekade kunskapsbehov. Genom handlingsprogrammets breddade målgruppsanalyser har en grund lagt för att ytterligare öka människors möjlighet att förstå och tillgoda sig historiska perspektiv. Arkeologiskt

undersökta kulturmiljöer kan i än högre grad bli en gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.

Genom bidrag har vård och informationsinsatser av flera viktiga kulturmiljöer kunnat stödjas. Det gäller bland annat Huddunge radby och det så kallade Jaktslottet i Tobo. Bidragsmedel har även använts för att stödja värden av byggnader i hembygdsgårdar, inom projektet Hus med historia.

Länets två kulturreseområden – Linnés Hammarby och Lingnåre – fortsätter att fungera som viktiga platser där en mångfald av kulturmiljöer bevaras och där kulturmiljön utgör en gemensam mötesplats för kulturarvsfrågor. Under 2014 har Länsstyrelsen samarbetat med Sveriges Lantbruksuniversitet, Uppsala universitet och ideella föreningar rörande vård och informationsinsatser i kulturreseområdet Linnés Hammarby. Nya informationsinsatser har gjorts, projektet om förindustriellt skogsbruk fortsätter, liksom restaureringar av byggnader och odlingsmarker. Vid Lingnåre har ytterligare avverkning gjorts samt framröjning av fornlämningar och stigar. Informationen vid det medeltida gårdsläget har förbättrats. Ett större område är har kärlväxtinventerats och betas nu, och den hävdgynnade floran kommer tillbaka i god takt. För ökad tillgänglighet har en konsultrapport föreslagit åtgärder vid Lingnåres besökscenter, vilka kommer att åtgärdas under 2015.

Insatser relaterade till främjande av kommunernas kulturmiljöarbete

Länsstyrelsens arbete med översyn av riksintresseområden för kulturmiljövård har fortsatt under 2014. Genomgångna riksintresseområden omfattar nu Uppsala, Knivsta och delar av Enköpings kommuner. De fördjupade och reviderade vårdtexter som tas fram bedöms ge kommunerna en bättre möjlighet att bedöma påverkan på riksintresseområden vid planering. Länsstyrelsen har dessutom svarat på remiss gällande rapport från Riksantikvarieämbetet om Vägledning kring kulturmiljövårdens riksintressen.

Länsstyrelsen har yttrat sig över remiss gällande Uppsala kommuns nya kulturmiljöprogram.

Insatser för att stärka samverkan inom och mellan länsstyrelser, samt med Riksantikvarieämbetet och Uppsala stift

Länsstyrelsen deltar regelbundet i Kulturmiljöforums möten. Vid vissa av dessa möten deltar även Riksantikvarieämbetet (se exempelvis Umeå-mötet ovan), vilket ger en kontinuerlig möjlighet till diskussion och ökad samverkan kring aktuella kulturmiljöfrågor.

Länsstyrelsen har regelbundet deltagit i förekommande nätverksmöten för arkeologer, byggnadsantikvarier respektive handläggning av skogsärenden under året. En gemensam samarbetsyta för arkeolognätverket har skapats. Genom nätverksträffarna uppnås bland annat en ökad samsyn i handläggningen av ärendetyper, och viktiga gemensamma frågor kan lösas.

I den regionala samrådsgruppen för det kyrkliga kulturarvet träffas Länsstyrelsen och representanter för Uppsala stift fyra gånger per år. Vid samråden diskuteras gemensamma frågor, bland annat med häring på kyrkoantikvarisk ersättning (KAE). Beslut om gruppernas inrättande finns med i avtalet då kyrkan och staten gick skilda vägar år 2000.

Från den 1 januari 2014 gäller den nya kulturmiljölagen (KML). Länsstyrelsen har deltagit i Riksantikvarieämbetets externa referensgrupp i framtagandet av vägledning för länsstyrelsernas handläggning, ny lämningsstyp lista samt föreskrifter för 2 kap KML. Länsstyrelsen har vidare deltagit i Riksantikvarieämbetets externa referensgrupp för framtagande av nya föreskrifter för uppdragsarkeologi och för fyndhantering. Genom deltagandet har Länsstyrelsen på ett aktivt sätt bidragit till inriktningen på den nya lagens tillämpning.

Länsstyrelsen har även bidragit till projektet Människors mötesplatser – trädgårdar och parker i Bergslagen där ett flertal länsstyrelser i regionen Bergslagen samarbetat. Satsningen syftar till att lyfta fram trädgårdsinresset och regionens publika trädgårdar och parker med industrihistoria. Detta medför att anläggningar i herrgårds/bruks/bergsmansmiljöer som i historiskt perspektiv har varit mer slutna blir allt mer tillgängliga. I år utkom trädgårdsguiden, en besöksguide över parker och trädgårdar med koppling till bruksepoken. Tre

uppländska bruksparker presenteras i boken: Söderfors, Lövestabruk och Forsmark. Satsningen tillsammans med andra länsstyrelser har bidragit till att sprida kunskap om miljöerna och fler besökare till länens gröna kulturarv.

Länsstyrelsen har i samverkan med andra länsstyrelser och Riksantikvarieämbetet deltagit i referensgrupp om regional klimatanpassningsplan (RB uppdrag 39), i tillsyns-seminarium, samt värderings- och urvalsprojekt.

Kunskapsunderlag och informationsarbete

Länsstyrelsen har ett pågående arbete med att ta fram aktuella kunskapsunderlag om byggnadsminnen och göra informationen tillgänglig. Förbättrad information om byggnadsminnen kommer att läggas ut på hemsidan under 2015.

En av landets största arkeologiska undersökningar har de senaste åren genomförts i Gamla Uppsala, i samband med ny järnvägssträckning. Som del av Länsstyrelsens kravspecifikation genomfördes ett internationellt seminarium, som bidrog till att utveckla och sprida den nya kunskapen som framkommit vid undersökningarna.

Under året har Länsstyrelsen låtit utföra kulturhistorisk inventering av vattenanknutna kulturlämningar utmed två åar i länet: Strömarån i Tierps kommun och Jumkilsån i Uppsala kommun. Uppdraget har bestått av kart- och arkivgenomgång, fältinventering, registrering av nypåträffade forn- och kulturlämningar samt rapportarbete. Syftet har varit att ringa in värdefulla kulturmiljöer och värdera dessa ur ett kulturhistoriskt perspektiv. Resultaten kan bland annat användas vid planerade åtgärder av exempelvis fiskevårdsåtgärder eller biotopvårdsinsatser i anslutning till vattendragen. (Underlagen är av vikt vid Länsstyrelsens avvägningar i samband med ärenden rörande olika åtgärder i vattenmiljöer, exempelvis insatser för att nå God ekologisk status enligt EU:s Ramdirektiv för vatten.)

I syfte att säkerställa information kring utförda arkeologiska utredningar i länet, håller ett GIS-skikt över dessa på att framställas. Arbetet beräknas vara slutfört under 2015.

Informationsträffar har hållits för att informera om Länsstyrelsens nya karttjänst WebbGIS och hur den kan underlätta sam-

rådsanmälan, om samråd med Länsstyrelsens e-tjänst samt om lagstiftning för natur- och kulturmiljöer (MB och KML).

Kulturmiljöverksamheten har också varit representerade i det länsstyrelsernas gemen-

samma arbete med att förenkla för företag i kontakten med myndigheten. Särskilt i arbetet med att sätta tjänsten En väg in för skogsägare.

Tabell 5.1 Länsfakta kulturmiljö

	2014-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	19 540	18 996	18 863
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturminneslagen	69	69	69
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturminneslagen	126	126	126
Riksintresseområden för kulturmiljövården, antal	66	66	66
Riksintresseområden för kulturmiljövården, yta (ha)	1 100	1 100	1 100
Kulturresevat, antal	2	2	2
Kulturresevat, yta (ha)	68	68	68
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	100	100	100

Källa:

FMIS (Fornsök) för fornlämningar

Utdrag från Länsstyrelsens webbsida för byggnadsminnen

Länsstyrelsens meddelandeserie 1997:13 listar 64 riksintressen. År 2007 tillkom två riksintressen i Heby kommun, som då tillfördes Uppsala län från Västmanlands län. I utdraget för Uppsala kommun ingår Knivsta kommun.

Utdrag från Länsstyrelsens webbplats för kulturresevat.

Kommunerna hemsidor angående kulturmiljövårdsprogram.

Utdrag från Vägvisaren till Kyrkorna i Uppland, 1997, samt utdrag ur Riksantikvarieämbetets förteckning över kyrkobyggnader och begravningsplatser tillkomna efter 1939. År 2007 tillkom åtta kyrkor i Heby kommun då Uppsala län tillfördes dessa från Västmanland genom länsbytte.

Enligt Riksantikvarieämbetets statistik var antalet nyregistrerade fornlämningar 185 stycken under år 2014. Övrig ökning från

föregående år kan bero på förändrade sökkriterier i Fornsök.

Tabell 5.2 Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)

	2014	2013	2012
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	5 004	2 189	1 679
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen ¹⁾	7 105	7 183	7 350

¹⁾ Uppgifterna avseende 2012 och 2013 är justerade för att möjliggöra jämförelser mellan åren

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso, Riksantikvarieämbetets handläggsystem

Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar

Prestationer (volym och kostnader) Avser verksamhet 45*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män ¹⁾	5,07	5,13	4,36
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	7,04	7,53	3,96
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	7,78	7,94	5,50
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	16 044	16 787	11 433
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	10,63	11,11	8,04
Antal ärenden, inkomna och upprättade	165	142	155
Antal beslutade ärenden	174	125	129
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	4	4	0
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	133

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Vid Länsstyrelsen i Uppsala län organiseras arbetet med skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar vid enheten för samhällsskydd och beredskap. Med syftet att förstärka Länsstyrelsens förmåga att hantera kriser i länet har en kriskommunikatör tillförts organisationen. Dessutom har en handläggare för frågor inom civil-militär samverkan och civilt försvar rekryterats och personalresurserna för stöd till myndighetens nyttjande av teknik och Rakel förstärkts.

Vid aktivering av Länsstyrelsens krisstab omfattar denna organisation cirka 150 medarbetare vilka till huvuddel utgörs av Länsstyrelsens egen personal. Under året har

arbetet med att fortsatt utveckla stabsinstruktioner och metodik fortsatt. I syfte att ajourhålla en kompetent krisberedskapsorganisation genomförs tre gånger per år beredningar där personal avdelas för olika roller i staben. Resultatet från dessa beredningar utgör grunden för Länsstyrelsens interna utbildningar inom krisberedskapsområdet. En utbildningsplan för hela krisberedskapsorganisationen har skapats vilken anger utbildningsbehovet för placerade inom organisationen. Länsstyrelsen har också frivillig personal ur svenska krisstödsförbundet placerad i krisberedskapsorganisationen enligt ett särskilt avtal.

Krisberedskapen i länet

Länet har sedan flera år tillbaka ett etablerat regionalt krissamverkansnätverk, C-sam, vars huvudsyfte är att öka länets förutsättningar att hantera kriser. C-sam är det operativa nätverk som arbetar för samverkan och samordning mellan aktörer i länet före, under och efter en kris.

Länsstyrelsen tillsammans med aktörerna i nätverket har under året vidareutvecklat, omarbetat och därmed tydliggjort samverkansstrukturen för krissamverkan mellan aktörer inom C-sam.

Ett grundläggande dokument, Överenskommelse för krissamverkan i Uppsala län-Avsiktsförklaring för C-sam, har undertecknats av chefer för kommuner, landstinget och länspolismästaren i Uppsala län, där myndigheterna har enats om ett antal principer som ska råda vid samverkan kopplat till krishanteringen i länet.

Länsstyrelsen sammanhåller och administrerar C-sams verksamhet och det löpande arbetet leds av en ledningsgrupp som styr arbetsgrupper i nätverket. I ledningsgruppen ingår representanter för de organisationer som undertecknat överenskommelsen. Ledningsgruppen har haft tre möten under året där gruppen har fått ta del av och gått igenom dokumentet Krissamverkan i Uppsala län, hur vi i länet skulle hantera ett utbrott av smittsam sjukdom och det genomförda och planerade arbete i de olika arbetsgrupperna.

Krissamverkansrådet

Under året har Länsstyrelsen genomfört två möten inom Krissamverkansrådet, där rådets medlemmar består av 20 chefer för aktörer i länet vilka ansvarar för samhällsviktiga verksamheter. Mötena leds av landshövdingen. Det regionala krissamverkansrådet har en strategisk funktion och fungerar som ett organ för information, samråd, samverkan och samordning inom området krisberedskap och skydd mot olyckor.

En gång om året bjuder Länsstyrelsen in till en krisberedskapskonferens i Gimo. Konferensen riktar sig till länets förtroendevalda, men även till verksamhetschefer med ansvar för krishantering, säkerhetsfrågor och information till allmänheten i händelse av en kris. Länsstyrelsen i Uppsala län erbjuder deltagarna en aktuell orientering i frågor som rör säkerhet, krishantering och krisberedskap på lokal, regional såväl som nationell och internationell nivå. Vid årets konferens i november fick deltagarna bland annat ta del av händelserna i Ryssland och Ukraina och vilken påverkan det kan ha på oss och lärdomar från storbranden i Västmanland.

Utveckling av regional samordning och inriktning vid stora olyckor och kriser

Samverkansprojektet med Länsstyrelsen i Kalmar län, Myndighetens för samhällsskydd och beredskap och Uppsala länsstyrelse genomförde två avslutande möten under första kvartalet 2014. Projektet har lett till förbättringar i strukturen och flödet inom

krissamverkansnätverket C-sam. Projektet har även identifierat behov av fortsatt arbete inom området samordning och ledning. Dokumentet, Krissamverkan i Uppsala län innehållande regionala riktlinjer för samverkan och regional kriskommunikationsplan, har också tagits fram inom projektet.

En kriskommunikationskonferens för länets kriskommunikatörer genomfördes i Knivsta under hösten.

En regional behovsanalys genomfördes i juni, där ett antal åtgärder listades för att uppnå effektiv samverkan i samband med samhällskriser. Analysen utmynnade i att länets aktörer identifierade områden där de behöver stöd i form av metodik, teknik, utbildning och övning.

Civil-militär samverkan

Under året har samverkan med Försvarsmakten skett främst genom Militärregion Mitt, MRM. Länsstyrelsen i Uppsala har tillsammans med länsstyrelserna i Stockholm, Södermanland, Västmanland och Gotland genomfört tre konferenser med MRM. Förutom konferenserna har Länsstyrelsen i Uppsala arrangerat deltagande för nio länsstyrelser i Försvarsmaktens övning Dagny som genomfördes i november. Utöver detta har Länsstyrelsen i Uppsala tillsammans med MRM genomfört fyra möten med myndigheter i Uppsala län, med syfte att påbörja en resursinventering för Försvarsmaktens behov vid höjd beredskap.

Länsstyrelsen i Uppsala län redovisade utvecklingen av arbetet med civil-militär samverkan och civilt försvar under ett möte i Mötesplats SO, där myndigheter och aktörer inom samverkansområdena och de frivilliga försvarsorganisationerna samlas för diskutera gemensamma utmaningar och utvecklingsområden. Arbetet i projektet har bidragit till ökad kunskap om civilt försvar hos aktörerna och utvecklat nya nätverksstrukturer inom området.

Sociala risker, social oro

Under 2014 bildades en länsgrupp med syfte att möjliggöra en regional dialog, koppla samman de som arbetar med krisberedskap och social hållbarhet och utbyta kunskap och erfarenheter kring metoder för att identifiera, förebygga och hantera sociala risker. Länsgruppen genomförde ett uppstartsmöte i februari, där man förde en dialog om vad

som är skyddsvärt i samhället. Ytterligare två möten genomfördes med länsgruppen. I mars genomförde Länsstyrelsen en introduktion till hur en riskbedömning kan genomföras i kommunerna. Samtliga kommuner fick i samband med denna statistik av Länsstyrelsen, som grund för att bedöma sociala risker i sin kommun. Det tredje mötet i september bjöd gruppen in den lokala dagspressens VD till ett möte med länsgruppen. Vd:n berättade om medias roll vid social oro och upplopp och hur de rapporterar om olika sociala risker och vid social oro i samhället. Länsgruppen är dessutom en arbetsgrupp under två olika organisationer för att ytterligare knyta samman de olika sakområdena, Tryggare Uppsala län och C-Sam.

Länsstyrelsen bjöd in länsgruppen till ett möte tillsammans med arbetsgruppen C-Sam LEH där Säkerhetspolisen berättade om organiserad brottslighet, social oro och säkerhetsläget nationellt.

För projektet sociala risker och social oro i Uppsala län finns även en intern projektgrupp som har möte varannan månad eller vid behov. Syftet är att utveckla arbetet med sociala risker internt på Länsstyrelsen, bearbeta underlag för den regionala risk- och sårbarhetsanalysen, planera aktiviteter för länets aktörer och förbereda länsgruppsmöten.

För ytterligare kunskapsinhämtning för länsgruppen genomförde Länsstyrelsen tillsammans med bland andra Polismyndigheten i Uppsala län ett seminarium, Vad händer efter Husby? – samverkan i praktiken, om hur man kan förebygga och hantera social oro.

Länsgruppen har bidragit till en ökad samverkan mellan sakområdena krisberedskap och folkhälsa.

Förstärkningsresurser

Under året har projektet Förstärkningsresurser startat och genomförda aktiviteter är inventering och kartläggning av länets organiserade frivilligresurser. Kartläggningen är gjord i syfte att utgöra underlag för ett nätverk som byggs upp inom ramen för projektet. Nätverket har införlivats in i det regionala krisberedskapsnätverket C-Sam och dess struktur för att arbetet ska kunna förankras inom länet och därigenom synliggö-

ras för fler aktörer samt för förankringen av projektets resultat. I november genomfördes ett första seminarium för aktörerna inom nätverket i syfte att synliggöra de organiserade frivilligverksamheterna för länets olika aktörer inom krisberedskapsområdet.

Utrymning, Mottagning och Kriskommunikation

Projektet Utrymning, Mottagning och Kriskommunikation inom ÖSAM, övergripande samverkan i Mellansverige, leds av Länsstyrelsen i Uppsala. ÖSAM är ett nätverk inom området samhällets krisberedskap där länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Gotlands, Värmlands, Örebro och Västmanlands län ingår.

Projektet inom ÖSAM är koordinerat med Transportstyrelsens projekt inom Samverkansområde skydd, undsättning och vård, SOSUV. Resultatet av SOSUV-projektet blev en vägledning för att planera och förbereda en storskalig utrymning. I september deltog Länsstyrelsen i ett möte med SOSUV för att färdigställa denna vägledning.

Under året utvecklade projektet en skrivbordsövning, Utrymningsövning, UTÖ som presenterades för ÖSAM samverkansnätverket vid ett möte i Linköping den 15 oktober

Länsstyrelsen i Uppsala län bistår ÖSAM nätverket och deras krissamverkansnätverk med att genomföra skrivbordsövningen hos respektive aktör. Resultatet av övningen kommer att generera i att deltagarna kommer att skriva planer för utrymning som är anpassad för deras regionala och lokala behov.

Översvänningsförordningen

Under året har Länsstyrelsen arbetat vidare med uppdraget utifrån översvänningsförordningen. Uppdraget som Länsstyrelsen, genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, har fått att genomföra är indelat i tre steg. Under året har fokus varit på genomförande av steg tre. Vilket innebär att utifrån tidigare framtagna hot- och riskkartor ta fram en riskhanteringsplan för översvänningsrisker av Fyrisån.

Området kring Fyrisån i centrala Uppsala är ett av 18 utvalda områden i Sverige som

Länsstyrelsen tillsammans med kommunen ska ta fram en riskhanteringsplan för. Kommunen och Länsstyrelsen har träffats vid sex tillfällen under året. Mötena har resulterat i en arbetsmetod som möjliggör en samordning av Länsstyrelsens riskhanteringsplan med Uppsala kommuns risk- och sårbarhetsanalys.

Under våren arrangerade Länsstyrelsen en mycket uppskattad utställning på Uppsala stadsbibliotek vars syfte var att belysa översvänningsproblematiken i Uppsalas centrala delar längs Fyrisån.

Under hösten har Länsstyrelsen haft ett tidigt samråd för riskhanteringsplan för Fyrisån för att fastställa riskhanteringsplanens resultatmål samt besluta om avgränsning för miljökonsekvensbeskrivning. Under samrådsperioden arrangerade Länsstyrelsen tillsammans med Uppsala kommuns beredskapssamordnare en workshop för kommunens tjänstemän. Länsstyrelsen genomförde även en intern beredning för att ge berörda på Länsstyrelsen en möjlighet att kommentera och diskutera samrådsunderlaget. Synpunkter på det tidiga samrådsunderlaget inkom från bland annat Uppsala kommun, Uppsala läns landsting och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Utifrån synpunkterna har Länsstyrelsen fastställt riskhanteringsplanens resultatmål samt avgränsning av miljöbedömning. Under november upphandlade Länsstyrelsen en konsult vars uppdrag är att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning till riskhanteringsplanen under 2015.

Arbetet inom Norra Östersjöns vattendistrikt, NÖVD, har samordnats av Länsstyrelsen i Västmanlands län. Under året har projektledarna för respektive riskhanteringsplan på Länsstyrelsen i Örebro och Stockholms län genomfört 15 möten för att diskutera tillvägagångssätt och problem som uppstått under året. Arbetet med översvänningsförordningen ska samordnas med förslagen om åtgärdsprogram inom Vattendirektivet som är på remiss mellan 1 november 2014 och 30 april 2015. Detta arbete sker gemensamt med de andra länen i Norra Östersjöns vattendistrikt.

Kärnenergiberedskapen i länet

2014 var för kärnenergiberedskapen ett mycket aktivitetsintensivt år. Redovisningen är indelad i områdena samverkan, nationellt arbete, regionalt arbete och utbildning- och övning. Avslutningsvis görs en jämförelse mellan genomförd verksamhet och verksamhetsplanen för 2014. Jämförelsen omfattar en bedömning av måluppfyllnad och verksamhetens effekt men också avvikelser mellan planerad och genomförd verksamhet.

Samverkan

En ytterst viktig aspekt vid all krishantering är förmågan till samverkan mellan de aktörer som har delansvar i hantering av krisen. Vidareutvecklingen av krissamverkansnätverket C-Sam har medfört att den aktörs-samverkan som sedan många år bedrivs inom området kärnenergiberedskap nu formellt är en del av C-Sam. Länsstyrelsen har samverkat på nationell, regional och lokal nivå i syfte att utveckla förmågan till samverkan. Under året har Länsstyrelsen samverkat genom möten, seminarier och workshops samt genom bilaterala diskussioner. Länsstyrelsen har under året svarat på remisser med koppling till kärnenergiberedskapen.

Länsstyrelsen bedömer att utvecklingen inom C-Sam har lagt en bra grund för att ytterligare kunna renodla och förtydliga samverkansformerna inom kärnenergiberedskapsområdet.

Länsstyrelsens konstaterar att relationen med Åland är fortsatt mycket god och att förutsättningar för ändamålsenlig samverkan och informationsutbyte vid en händelse eller olycka är god. Under året har Länsstyrelsen presenterat sin verksamhet i olika forum i syfte att sprida information och kunskap om kärnenergiberedskapen i länet. Länsstyrelsen ser dialog med allmänheten och intresseorganisationer som en prioriterad uppgift då det bidrar till öppenhet och tydlighet i enlighet med vad som föreskrivs.

Nationellt arbete

I januari uppdrog Förvarsdepartementet genom ett Regeringsuppdrag åt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, att tillsammans med Strålsäkerhetsmyndigheten och länsstyrelserna i Hallands, Uppsala, Kalmar, Skåne och Västerbottens län

att ta fram ett förslag till nationell beredskapsplan för hantering av en kärnteknisk olycka. Regeringsuppdraget omfattade även en redovisning av en handlingsplan för förbättringar inom beredskapen för radiologiska och kärntekniska olyckor. Arbetet med uppdraget har Länsstyrelsen genomfört genom en projektgrupp med vägledning av och anvisningar från projektets styrgrupp. I december genomförde MSB en hearing där inbjudna myndigheter gavs möjlighet att lämna synpunkter på beredskapsplanen.

Regeringsuppdraget har hanterats inom ramen för en samverkansgrupp där MSB, Strålsäkerhetsmyndigheten och länsstyrelserna i Hallands, Uppsala, Kalmar, Skåne och Västerbottens län ingår. Under det årliga kärnkraftshandläggarmötet tog samverkansgruppen fram projekt som bör ingå i handlingsplanen.

Under 2014 gav Strålsäkerhetsmyndigheten ut en ny föreskrift, Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om beredskap vid kärntekniska anläggningar (SSMFS 2014:2). Föreskrifterna förändrar Strålsäkerhetsmyndighetens krav på kärnkraftverken vilket även får konsekvenser för Länsstyrelsens beredskapsplanering. Ett regionalt utvecklingsarbete har genererat i projekt Främre ledning som är införlivat i den nationella handlingsplanen. Den nationella ambitionen är att så mycket som möjligt ska utvecklas gemensamt för att vara resurseffektivt och så likriktat som möjligt i berörda län.

Länsstyrelsen deltar i Jordbruksverkets projekt, Saneringsåtgärder inom jordbruket. Projektet syftar till att stärka samhällets förmåga att följa ansvariga myndigheters råd och rekommendationer om sanering av radioaktiva ämnen inom jordbruket, efter ett utsläpp från en kärnteknisk anläggning. Länsstyrelsen har under året deltagit i tre möten inom detta projekt

Regionalt arbete

Under året fick boende och näringsidkare inom den inre beredskapszonen ett utskick från Länsstyrelsen avseende förhandsutdelade jodtabletter enligt Länsstyrelsens nya rutin för detta.

Syftet med rutinen är att öka tillgänglighetsgraden avseende jodtabletter i den inre beredskapszonen.

Länsstyrelsen har under ett antal år haft tekniska problem med sin utrusning för dosimetri. Därför kom Länsstyrelsen under året överens med länsstyrelserna i Hallands och Kalmar län och MSB att nuvarande utrustning ska ersättas. Insatsen genomförs för att höja förmågan till verksamhet i miljöer med möjligt förhöjda strålningsnivåer sett ur ett arbetarskyddsperspektiv.

Projektet med fast strålningsmätning utrustning kring de svenska kärnkraftverken har fortskridit enligt plan. Under året har Länsstyrelsen installerat ytterligare 14 fasta mätstationer inom den inre beredskapszonen kring Forsmarks kärnkraftverk. Sammanlagt finns nu 19 av tidigare beslutade 20 stationer på plats.

MSB har under året drivit ett projekt angående översyn av larmrutiner och larmplaner för en kärnkraftolycka. Syftet är att likrikta, säkra och påskynda larmning av organisationer på regional och nationell nivå om en kärnkraftolycka skulle inträffa. Länsstyrelsen har deltagit i arbetet genom att delta i möten och var värd för ett av dessa möten inom projektet. Arbetet i projektet har resulterat i att Länsstyrelsen förbättrat planer och rutiner för larmning av organisationer och inkallning av personal.

Utbildning och övning

2014 var ett utbildningsintensivt år då Länsstyrelsen genomförde och deltog i ett antal utbildningsinsatser enligt nedan

- Föreläsning av Länsstyrelsen vid MBS:s kurs CBRNE Grunder
- Internt informationsseminarium för nytt VMA-system
- Grundutbildning krisberedskap för länsstyrelsepersonal
- Utbildning av räddningschefer i beredskap genom Uppsala brandförsvars försorg
- Besök vid Forsmarks kärnkraftverk för länsstyrelsepersonal.

- Föreläsning vid en årligen återkommande CBRN utbildning för personal vid polisen.
- Befattningsutbildning för länsstyrelsepersonal
- Grundläggande ledningsmetodik
- Stabsutbildning för länsstyrelsepersonal.
- Media - att skapa kommunikationsplattform och pressmeddelanden.
- Regional samverkanskurs – ledningsnivå.
- Regional samverkanskurs – ledningsmetodik
- Utbildning av personal vid polisens länskommunikationscentral
- Utbildningar i WIS

En stor del av 2014 ägnades åt uppföljning av övning Havsörn som genomfördes i slutet av 2013. Första delen av året åtgick till att konsolidera lärdomarna och att samla dem i en utvärderingsrapport för övningen. En av de tydligaste erfarenheterna var att samverkan med Strålsäkerhetsmyndigheten behöver stärkas. I linje med detta har under året ett flertal möten genomförts på olika nivåer i de båda organisationerna, samt en omfattande skrivbordsövning där nyckelpersoner från respektive organisation deltagit.

Länsstyrelsen har deltagit som observatörer och utvärderare vid andra myndigheters övningar i syfte att bidra med sin kompetens och för att ta med sig erfarenheter och lärdomar tillbaka till den egna myndighetens utveckling av beredskapen.

Sammantaget har verksamheten under året påtagligt höjt Länsstyrelsens och länets samlade förmåga att hantera en kärnteknisk olycka och en stabil grund finns för fortsatt arbete med utvecklingsområden som identifierats. Jämförelse mellan genomförd och planerad verksamhet visar inte på några väsentliga avvikelser. Länsstyrelsen konstaterar att de syften och mål som definierats i verksamhetsplanen för året är uppfyllda.

Tillsyn av kommuner

RB 64. Länsstyrelsernas tillsyn av kommunerna inom området skydd mot olyckor syftar till att främja och bedöma kommunernas förmåga att leva upp till nationella mål, verksamhetsmål och särskilda skyldigheter enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Länsstyrelserna ska redovisa en sammanfattande bedömning av kommunernas arbete enligt lagen om skydd mot olyckor.

Länsstyrelsen gör den sammanfattande bedömning att länets kommuner uppfyller de krav som ställs i lag (2003:778) om skydd mot olyckor i de delar som årets tillsyn avsett. Kommunerna behöver utveckla en metod för att följa upp de mål som finns i handlingsprogrammen. För att säkerställa att insatsplaner och information till allmänheten är aktuell för de verksamheter som omfattas av kravet på säkerhetsrapport, enligt 10§ lag 1999:381 om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, bör planer för detta tas fram.

Genom Länsstyrelsens årliga tillsynsaktiviteter vid länets räddningstjänster skapas en god bild av efterlevnad av lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Inriktning vid årets tillsyn

Årets tillsyn har behandlat måluppfyllnad i nuvarande handlingsprogram, arbete med kommande handlingsprogram och information och rådgivning. Vidare har kommunens egenkontroll rörande olycksundersökningar, insatsplaner, farlig verksamhet och verksamheter som omfattas av kravet på säkerhetsrapport enligt 10§ lag 1999:381 om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor utgjort särskilda delar av Länsstyrelsens tillsyn.

Länsstyrelsens tillsyn omfattar även granskning av de svar som kommunen anger i den årliga uppföljning som görs i samarbete mellan Länsstyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Länsstyrelsen anser att ansvariga politiker och tjänstemän ska delta vid tillsynsbesöken vilket också har skett under 2014 års tillsyn. Tillsynen genomförs i dialogform utifrån de frågeställningar som bifogades Länsstyrelsens kallelse för tillsynsbesöket. Länsstyrelsen har inför tillsynsbesöken tagit del av de presentationer som kommunerna redovisade vid tillsynstillfällena.

Länsstyrelsens tillsynsansvar

Räddningstjänsten i länets åtta kommuner utförs av fem räddningstjänster. I kommunerna Tierp, Uppsala och Östhammar utgörs räddningstjänsten av Uppsala brandförsvaret som lyder under en för kommunerna gemensam räddningsnämnd. I Enköpings- och Häbo kommun utgör räddningstjänstförbundet Enköping/Häbo den gemensamma räddningstjänsten. Länsstyrelsens tillsynsansvar omfattar dessa två räddningstjänster. Övriga i länet verksamma räddningstjänster är Brandkåren Attunda, där Knivsta kommun ingår, Gästrike räddningstjänstförbundet, där Älvkarleby kommun ingår, och räddningstjänsten i Sala/Heby som genom ett civilrättsligt avtal ansvarar för räddningstjänsten i Heby kommun. Tillsynsansvaret för dessa tre kommuner vilar på länsstyrelserna i Stockholms län, Gävleborgs län respektive Västmanlands län.

Samordnad tillsyn och uppföljning

Samordning av tillsyn enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor och uppföljning av lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap har genomförts genom att tjänstemän vid Länsstyrelsen med ansvar för ovanstående områden tillsammans deltagit i tillsyn respektive uppföljning.

Samordningen görs för att internt dela och öka kunskapen inom respektive område och för att tillvarata samordningseffekterna mellan de två lagstiftningarna.

Förändringar under året

Under året har förändringar inom räddningstjänsternas organisation utgjorts av bland annat omfördelning av personal och förändring av beredskapsform från heltidspersonal till deltidspersonal. På ett antal deltidstationer har minskning av numraren av den uttryckande styrkan skett. Införandet av Förstainsatsperson (FIP) har påbörjats inom länet. Genom införandet av

Förstainsatsperson minskas tiden från larm till insats vid inträffad händelse.

Den tidigare räddningscentralen som drevs av Uppsala Brandförsvaret har under året avvecklats. Huvudparten av länets räddningsstyrkor leds numer från Storstockholms räddningscentral.

Rekrytering av Räddningspersonal i beredskap

Räddningstjänsterna upplever att det blivit svårare att rekrytera Räddningspersonal i beredskap och att den personal som rekryteras stannar kortare tid. Detta medför ökade

kostnader för räddningstjänsterna i form av utbildningsinsatser och övningar och att erfarenheten av att hantera räddningsinsatser hos personalen blir lägre.

Rekryteringsvärigheter av räddningspersonal i beredskap är oroande då dessa utgör fundamentet för systemet.

Övrig tillsynsverksamhet

Länsstyrelsen har medverkat i Arbetsmiljöverkets tillsyn av verksamheter som lyder under lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Övrig verksamhet

Beredskapsplanering för dammbrott Dalälven

Länsstyrelsen har under året deltagit i ett flertal älvgrupps- och samordningsmöten kopplat till den pågående beredskapsplaneringen för dammbrott i Dalälven. Länsstyrelsen samordnar berörda kommuners arbete med beredskapsplaneringen. Arbetet utgår från det tabell- och kartmaterial som Vattenregleringsföretagen arbetat fram samt delgivit Länsstyrelsen och berörda kommuner. Den larmplan som ingår i beredskapsplaneringen har prövats under året.

Beredskapsplaneringen för dammbrott i Dalälven ökar länsaktörernas förmåga att hantera uppkomna situationer kopplade till dammbrott och höga flöden.

Farliga övergivna gruvhål

Kommunerna har enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor skyldighet att verka för att åstadkomma skydd mot olyckor inom den egna kommunen.

Staten har också ett ansvar beträffande gamla övergivna gruvhål, detta ansvar åligger Länsstyrelsen och Polismyndigheten. Enligt Kungl. Maj:ts ämbetsskrivelse av den 13 januari 1956 (Inrikesdepartementet), får på statens bekostnad anordnas stängsel kring ett övergivet gruvhål om uppenbar fara för människor och husdjur föreligger.

Under året har problematiken med övergivna gruvhål uppmärksammats av allmän-

het och media. En älg som fallit ner i ett gruvhål och drunknat var upprinnelsen till uppmärksamheten.

I länet beräknas enligt Skogsstyrelsen finnas omkring 1 200 övergivna gruvhål. Flera av gruvhålen kan utgöra påtaglig fara för allmänhet och husdjur. I de fall gruvhål bedöms utgöra fara för enskilda har Länsstyrelsen ansvar för att besluta om stängsling av dessa. Stängslingsarbetet ska bekostas av Polismyndigheten.

Farlig verksamhet

Inga farliga verksamheter har tillkommit under året.

Skogsbrandflyg

Länsstyrelsen har under året haft avtal med Frivilliga flygkåren att utföra skogsbrandbevakning med flyg. För hantering av radiotrafik till och från skogsbrandflyget har Länsstyrelsen tecknat avtal med SOS Alarm AB. Rätten att besluta när överbevakning med flyg ska ske, utifrån de kriterier som är fastställda av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, har Länsstyrelsen delegerat till Uppsala Brandförsvaret. I det delegerade ansvaret finns möjlighet att göra lokala bedömningar av skogsbrandrisken och att anpassa antalet flygningar till den lokala risken.

Under sommaren som var torr och varm har 51 bevakningsuppdrag genomförts motsvarande 118 flygtimmar. Under dessa bevak-

ningsuppdrag har nio bränder upptäckts av skogsbrandflyget. Trots den varma sommaren var det färre flyguppdrag denna sommar jämfört med föregående år. Detta kan till viss del förklaras i att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i sin inriktning för när skogsbrandbevakning med flyg ska ske dragit ner på antalet flygningar utifrån aktuell brandrisk jämfört med tidigare år.

Skogsbrandflyget medverkar till tidig upptäckt av bränder vilket innebär att omfattningen för brandrelaterade skador på mark, skog och egendom minskar. Flygets förmåga att vägleda räddningstjänsten till bränder i skog och mark medför kortare och mindre omfattande insatser.

Räddningstjänst vid olycka med radioaktiva utsläpp

Räddningstjänst vid olycka med radioaktiva utsläpp i en kärnteknisk anläggning är enligt

lag (2003:778) om skydd mot olyckor statlig räddningstjänst. Länsstyrelsen är utpekad myndighet att vara räddningsledare vid olycka i en kärnteknisk anläggning. Tre personer är i dagsläget utsedda att vara Länsstyrelsens presumtiva räddningsledare, dessa personer är rekryterade från kommunal räddningstjänst och från Polisen. Länsstyrelsen avser att utöka antalet presumtiva räddningsledare för att öka uthålligheten vid långvariga händelser.

De patruller som krävs för indikering av radioaktiva utsläpp vid en kärnteknisk händelse består till huvuddelen av personal från kommunal räddningstjänst. Länsstyrelsen bistår med utbildning och övning av indikeringspersonalen och tillhandahåller viss materiel för uppdraget.

Uppföljning av risk- och sårbarhetsanalyser

RB 65. Inom ramen för det geografiska områdesansvaret ska länsstyrelserna följa upp de lokala risk- och sårbarhetsanalyser och handlingsplaner som sammanställs enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. I uppföljningen ska länsstyrelserna beskriva hur eventuella brister och åtgärdsbehov, som identifierats inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalyserna samt vid hanteringen av extraordinära händelser, omhändertagits. Det ska även framgå hur frågor rörande förmågan att ta emot internationellt stöd vid kriser och allvarliga händelser i fredstid har beaktats inom länen. Uppföljningen ska även inriktas så att den kan samordnas med uppföljningen av kommunernas användning av utbetalade medel enligt avtal mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om kommunernas uppgifter i samhällets krisberedskap.

Länsstyrelsen har följt upp de lokala risk- och sårbarhetsanalyserna och handlingsplanerna som sammanställts enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder i fredstid och höjd beredskap, LEH. Vid uppföljning av förmåga gör Länsstyrelsen bedömningen att kommuner och landsting i länet har en i huvudsak god förmåga att verka vid en extraordinär händelse. Den översiktliga regionala sammanställningen av länets risk- och sårbarhetsanalyser redovisas i Risk- och sårbarhetsanalys 2014 för Uppsala län.

Länsstyrelsen har under hösten genomfört besök hos samtliga åtta kommuner och landstinget. Kommunerna och landstinget

har i god tid innan besöket fått ta del av och besvarat frågor kopplade till LEH. Formuläret utgör en grund för diskussionerna som förs hos respektive aktör. Vid uppföljningen följs även avtalet mellan stat och Sveriges kommuner och landsting upp hos kommunerna. Kommunerna har inför mötet redovisat hur de tilldelade medlen har använts under föregående år och hur man avser använda medlen under kvarvarande år.

Vid uppföljningsbesöken har kommunerna och landstinget varit representerade av kommunchef, landstingschef, förvaltningschefer, tjänstemän och politiker som har sakfrågorna inom sitt ansvarsområde. Syftet med besöken är att ge kommunerna stöd i

arbetet med krisberedskap och målsättning-
en är att den ska bidra till att förbättra och
effektivisera länets krishanteringsförmåga.

Besöken bidrar också till en ökad kunskap
och ett värdefullt erfarenhetsutbyte mellan
Länsstyrelsen, kommunerna och landstinget
och ger Länsstyrelsen goda möjligheter att
följa upp såväl risk- och sårbarhetsanalyser
som åtgärdsplaner.

Bedömningen från Länsstyrelsen är att dia-
logen under mötena har lett fram till att
utvecklingsbehov och framgångsfaktorer
lokalt och inom regionen har identifierats.

Länsstyrelsens bedömning av vad som är en
godtagbar risk- och sårbarhetsanalys är att
myndigheten för samhällsskydd och bered-
skap (MSB) föreskrift 2010:6 efterföljs.

Enligt MBS:s föreskrifter, 6 § och 7 §, ska en
risk- och sårbarhetsanalys lämnas in vart
fjärde år. Sju av åtta kommuner har fastställt
en ny under 2010 samt en handlingsplan för
denna. En analys och värdering av dessa
finns redovisade i Risk- och sårbarhetsana-
lysen 2010 för Uppsala län. Den återstående
kommunen fastställde sin risk- och sårbar-
hetsanalys under hösten 2011. Även lands-
tinget arbetade om sin risk- och sårbarhets-
analys och skickade in en ny till Länsstyrel-
sen enligt de nya föreskrifterna under hösten
2011.

Samtliga kommuner och landstinget har
under 2014 gjort uppföljningar av risk- och
sårbarhetsanalysen, Mellanårsrapport, en-
ligt 8 § i MSB:s föreskrifter.

Länsstyrelsens uppföljning av risk- och sårbarhetsanalyser

Kommun/ Landsting	Mellanårs- rapport 2014	RSA	Plan för hante- ring av extraor- dinär händelse	Bedömning dokumentation	Bedömning av förmåga
Enköping	Ja	2010	Ja	God	Huvudsak god
Häbo	Ja	2010	Ja	God	Huvudsak god
Uppsala	Ja	2009	Ja	Huvudsak god	Huvudsak god
Knivsta	Ja	2010	Ja	Huvudsak god	Huvudsak god
Heby	Ja	2011	Ja	Huvudsak god	Huvudsak god
Östhammar	Ja	2010	Ja	Huvudsak god	Huvudsak god
Tierp	Ja	2010	Ja	Huvudsak god	Huvudsak god
Älvkarleby	Ja	2010	Ja	Huvudsak god	Huvudsak god
Landstinget	Ja	2011	Ja	God	Huvudsak god

Bedömning av förmåga är en samlad be-
dömning av krishanteringsförmåga och för-
måga i samhällsviktig verksamhet att motstå
allvarliga störningar. Bedömningen att för-

mågan i huvudsak är god men har vissa bris-
ter innebär att samhällsservice i viss mån
åsidosätts för att prioritera mer akut verk-
samhet.

Omhändertagande av brister och åtgärds- behov

Under föregående år identifierade kommu-
ner, landsting och Länsstyrelsen ett antal
åtgärdsbehov. För att möta behoven har
Länsstyrelsen fortsatt arbetat med flera ut-
vecklingsprojekt finansierade med medel
från Anslag 2:4 Krisberedskap. Ett flertal
projekt som pågått under året har bidragit
till en ökad förmåga hos kommuner och
landstinget att hantera extraordinära hän-
delser.

Ett av projekten, Utveckling av regional
samordning och inriktning vid stora olyckor
och kriser, har utmynnat i att Länsstyrelsen

tillsammans med aktörer i länet har utveck-
lat, omarbetat och därigenom tydliggjort
samverkansstrukturen i Uppsala läns re-
gionala råd, Krissamverkansråd och inom
krissamverkan mellan aktörer i C-län, C-
sam. C-sam är det operativa nätverk som
arbetar för samverkan och samordning mel-
lan aktörer i länet före, under och efter en
kris.

Ett grundläggande dokument, Överens-
kommelse för krissamverkan i Uppsala län-
avsiktsförklaring för C-sam, har underteck-
nats av chefer för kommuner, landstinget
och länspolismästaren i Uppsala län, där
man har enats om ett antal principer som

ska råda vid samverkan kopplat till krishantering i länet.

Under året har Länsstyrelsen genomfört två möten inom Krissamverkansrådet, där rådets medlemmar består av 20 chefer för aktörer i länet vilka ansvarar för samhällsviktiga verksamheter. Mötena leds av landshövdingen. Det regionala krissamverkansrådet har en strategisk funktion och fungerar som ett organ för information, samråd samverkan och samordning inom området krisberedskap och skydd mot olyckor.

Länsstyrelsen sammanhåller och administrerar C-sams verksamhet och det löpande arbetet leds av en ledningsgrupp som styr arbetsgrupper i nätverket. I ledningsgruppen ingår de aktörer vilka undertecknat avsiktsförklaringen. Ledningsgruppen har haft tre möten under året.

Länsstyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har tillsammans med aktörerna i länet genomfört en regional behovsanalys över vad som behöver åtgärdas för att uppnå effektiv samverkan i samband med samhällskriser i länet. Medverkande på workshopen var regionens viktiga samverkansaktörer, C-sam ledningsgrupp. Workshopen utmynnade i att länets aktörer identifierade områden där länet behöver stöd i form av metodik, teknik, utbildning och övning.

I risk- och sårbarhetsanalysen finns en bedömning av ytterligare åtgärder med anledning av resultatet där förmågan för drivmedelsförsörjning ses som bristfällig. I oktober genomförde Länsstyrelsen en konferens där den främsta målgruppen var länets aktörer både offentliga och privata. Syftet var att sätta sökarljuset på vad som är viktigt för att minska samhällets sårbarhet och ge impulser till fortsatt arbete på central, regional och lokal nivå.

Övningar

Länsstyrelsen har genomfört två övningar för myndighetens krisberedskapsorganisat-

ion, övning Astrid, i syfte att belysa erfarenheter från skogsbranden i Västmanland och hur vi inom länet kan ta lärdomar från händelsen. Övning Assar har genomförts i syfte att utveckla Länsstyrelsens samverkan med Strålsäkerhetsmyndigheten, en särskild insats utifrån slutsatser från tidigare övning Havsörn 2013.

Förmåga att ta emot internationellt stöd

Förmågan att ta emot internationellt stöd vid kriser och allvarliga händelser i fredstid beaktas i det pågående arbetet med uppdraget att ta fram en nationell beredskapsplan för att hantera en kärnteknisk olycka. Arbetet med att ta fram planen genomförs i samverkan med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att tillsammans med Strålsäkerhetsmyndigheten och länsstyrelserna i Kalmar, Halland, Uppsala, Skåne och Västerbottens län. Det internationella samarbetet på krisberedskapsområdet sker främst inom ramen för nordiska samarbeten, EU, IAEA, Östersjösamarbetet, Barentssamarbetet och Nato (EAPR/PFF). Genom dessa samarbeten finns det goda möjligheter för Sverige att begära stöd vid en kris eller allvarlig händelse i fredstid. Genom Emergency Response Coordination Center (ERCC) och överenskommelser inom IAEA och NATO kan Sverige efterfråga internationellt stöd i form av materiel och personal. MSB är kontaktpunkt för stöd från EU, och SSM är kontaktpunkt för stöd via IAEA.

Inom ramen för särskild förmågebedömning enligt förutsättningar som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap beslutar, genomförde Länsstyrelsen en workshop i juni med kommuner, landsting och polis, där krishanteringsförmåga och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar bedöms med hjälp av indikatorer. Under indikatorn, materiella resurser, anges att det Delvis finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot externa materiella förstärkningsresurser.

Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd

Prestationer (volym och kostnader). Avser verksamhet 5*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män ¹⁾	23,60	24,89	24,32
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	21,83	24,98	22,15
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	29,19	31,27	30,69
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	55 765	58 357	55 606
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	36,94	38,62	39,11
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 649	1 501	1 382
Antal beslutade ärenden	1 620	1 338	1 199
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	198	259	168
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	8 904	4 134	10 513
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 5051, Överklagande av kommuns beslut enligt Miljöbalken ³⁾	44		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

³⁾ Nöjdindex för verksamhet 5051 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2014. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för de 7 länsstyrelser som ingick i undersökningen är 47.

Länsstyrelsen har ett nöjd-index på 44 för överklagande av kommuns beslut enligt miljöbalken. Resultatet ligger något lägre än genomsnittet för länsstyrelserna. Högt betyg har getts för kompetens. De lägre betygen ges huvudsakligen för tillgänglighet, bland annat möjligheten till kontakt via telefon.

Naturvård

Naturvårdsarbetet har uppgått till cirka 26 årsarbetskrafter, vilket är en marginell minskning jämfört med år 2013. En redogörelse över resultaten återfinns i återrapporteringen av uppdrag 50. Mest personalresurser lades, i likhet med tidigare år, på förvaltning av skyddad natur. Länsstyrelsen har under året prioriterat arbetet med regional vattenförvaltning (i enlighet med EU:s ramdirektiv för vatten), områdesskydd och viltförvaltning. Under året har betydande arbete genomförts för att förstärka den långsiktigt strategiska inriktningen inom naturvårdsarbetet, bland annat inom förvaltningen av skyddad natur. Cirka 450 ärenden har beslutats inom ramen för naturvårdsuppdragen.

Miljö- och hälsoskydd

Miljö- och hälsoskyddsarbetet har under året uppgått till 17,5 årsarbetskrafter vilket är en minskning jämfört med år 2013. Minskningen beror huvudsakligen på att arbete med inventering av förorenad mark är avslutat.

Ökningen av antalet ärenden under 2014 beror huvudsakligen på initiativärenden kopp-

lade till omklassning av miljöfarlig verksamhet. Antalet inkomna prövnings- och tillsynsärenden är i stort oförändrat jämfört med 2013. Värt att omnämna är också Länsstyrelsens tvärspektoriella miljö- och hälsoskyddsarbete, inte minst i ärenden om detaljplaner, som inte syns i ovanstående ärendestatistik.

Operativ tillsyn inom miljöbalksområdet har uppgått till 3,3 årsarbetskrafter, en ökning med 0,5 årsarbetskrafter jämfört med 2013. Tillsynsinsatser är genomförda inom i stort sett samtliga tillsynsområden och fler timmar lagts på tillsyn av förorenade områden jämfört med tidigare år. Länsstyrelsens tillsyn inom miljöbalkens olika områden är till stora delar händelsestyrd genom inkommande miljörapporter, anmälnings- och klagomålsärenden med mera. Tillgänglig tid för egeninitierad tillsyn påverkas av antalet inkommande ärenden. Länsstyrelsen har dock i huvudsak kunnat följa tillsynsplanen. Utifrån rådande resurser prioriteras egeninitierad tillsyn på miljöfarlig verksamhet, förorenad mark samt Sevesotillsyn. Den egeninitierade tillsynen utgår dels från miljökvalitetsmålen, dels från tidigare erfarenheter av verksamheternas egenkontroll kopplat till risk för påverkan på människors hälsa och miljön. Länsstyrelsen har tillsyn över elva miljöfarliga verksamheter. De flesta av dessa är stora anläggningar som var för sig är unika vilket gör att tillsynsmetodiken anpassas utifrån respektive anläggnings behov. Särskilda insatser har under året varit tillsyn

och tillsynsvägledning inom områdena energitillsyn och förorenade områden samt en satsning på att avgöra samtliga äldre tillståndsärenden vid miljöprövningsdelegationen.

Resultatet från den under året genomförda brukarundersökningen, överklagande av kommunens beslut enligt miljöbalken, visar på att Länsstyrelsen Uppsala län har en hög kompetens men en tydlig förbättringspotential vad gäller tillgänglighet.

Allmän miljö- och naturvård utgiftsområde 20

Biologisk mångfald¹⁾	2014	2013	2012	2011	2010
Andel av Länsstyrelsen skyddad produktiv skogsmark av den totala arealen produktiv skogsmark (%)	2,80	2,70	2,56	2,37	2,32
Förekomst av rovdjur i länet	2014	2013	2012	2011	2010
Antal vargrevir med föryngringar		0	0	0	0
Vattenmiljö	2014	2013	2012	2011	2010
Andel ytvattenförekomster som uppnår hög eller god ekologisk status (%)	19	21	27	27	27
Andel grundvattenförekomster som uppnår god kvantitativ status (%)	100	100	100	100	100
Andel grundvattenförekomster som uppnår god kemisk status (%)	91	96	96	96	96
Förorenad mark	2014	2013	2012	2011	2010
Antal objekt i riskklass 1		86	87	88	89
Antal sanerade objekt i riskklass 1 (ack)		16	10	10	2
varav sanerade med statliga medel (ack)		5	4	4	2

¹⁾ På grund av ändrade urvalskriterier kan avvikelser från föregående års årsredovisning förekomma. Skyddade arealer vid utgången av respektive år med givna urval kan ej tas ur databasen VIC-natur i efterhand. För åren 2010-2013 gjordes uttaget 2014-10-01. Ett områdes areal ligger då på det år som det ursprungliga beslutet fattades.

Källa: Metria, Viltskadecenter, Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket

Biologisk mångfald

Länsstyrelsen har under året ökat andelen skyddad produktiv skogsmark med 0,1 procent. Den totala arealen produktiv skogsmark som Länsstyrelsen skyddade under 2014 var 517 hektar. Merparten återfinns i naturreservaten Storskogen och Svanhusskogen. Det innebär att totalt 2,8 procent av den totala arean produktiv skogsmark i länet är skyddad.

Förekomst av rovdjur i länet

Länet har för första gången i modern tid ett vargrevir. Reviret delas med Gävleborgs län och har fått namnet Glamsen. Det konstaterades under våren att det var en tik och under slutet av året konstaterades att två vargar fanns i reviret. I övrigt finns kvalitets-säkrade vargobservationer från flera håll i länet. Lodjuren förekommer rikligt i länet. Björn och kungsörn finns också.

Vattenmiljö

Den metod som tidigare använts för att bedöma kvaliteten på länets vatten reviderades under 2013. Den senaste bedömningen baseras på en ny föreskrift, HVMFS 2013:19. Under 2014 blev den reviderade statusklassningen, med de nya bedömningsgrunderna som grund, färdiga och inrapporterade i databasen VISS (VattenInformations-

SystemSverige). Den ger en lägre andel ytvattenförekomster som uppnår god ekologisk status. Det beror främst på att bedömningsunderlaget varit bättre, både för övergödning och för hydromorfologisk påverkan.

Andelen vattendrag med kontinuitetsförändringar (till exempel vandringshinder) eller morfologiska förändringar (till exempel grävning eller uträtning) har till följd av ett förbättrat underlag ökat väsentligt i den nya klassningen. Detta har delvis legat till grund för klassificeringen av ekologisk status. Hydromorfologisk påverkan är i allmänhet störst i vattendragen. 98 procent av vattendragen bedöms ha miljöproblemet förändrade habitat genom fysisk påverkan. Övergödning är ett miljöproblem i 65 procent av länets ytvattenförekomster. Klassificeringen av ekologisk status i kusten är oförändrad sedan förra klassningen. Inga kustvattenförekomster uppnår god ekologisk status.

Alla grundvattenförekomster i länet har god kvantitativ status men elva procent av dem uppnår inte god kemisk status. Det är klorid från vägsalt, BAM från ogräsbekämpning på hårdgjorda ytor och Atrazin, ett bekämpningsmedel som används inom jordbruket, som orsakar att god status inte uppnås. I Uppsalaåsen påträffas också perfluorerade alkylsyror i grundvattnet. Perfluorerade

alkylsyror används bland annat i impregnering av papper och textilier, rengöringsmedel och brandsläckningsskum.

Förorenad mark

För den redovisade perioden kan konstateras att antalet objekt i riskklass 1 minskar i Uppsala län. Siffrorna till trots har ett antal nya objekt i riskklass 1 tillkommit varje år under perioden. Samtidigt har andra objekt genom utredningar och åtgärder kunnat

klassas ner från riskklass 1 till lägre riskklasser alternativt är färdigsanerade.

Antalet åtgärdade objekt i riskklass 1 ökar över åren. Länsstyrelsen anser trots det att siffran inte ger en rättvisande bild av efterbehandlingsarbetet i länet. Bortsett från de åtgärder som har genomförts har ett stort antal utredningar av riskklass 1 områden genomförts. Utredningarna bör ses som en form av åtgärd då det är ett led i arbetet med att åtgärda de mest prioriterade områdena.

Efterbehandling av förorenade områden

RB 48. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att öka antalet privatfinansierade efterbehandlingar av förorenade områden samt arbetet med att åtgärda förorenade områden med statliga bidrag. Länsstyrelserna ska även samordnat och i samverkan med Naturvårdsverket ta fram och redovisa åtgärder för att minimera omfattningen av oförbrukade bidrag för efterbehandling av förorenade områden.

I Uppsala län finns ca 3 600 förorenade områden. Länsstyrelsen tar årligen fram en lista över de mest prioriterade objekten för arbetet med förorenade områden i länet. Länsstyrelsens policy är att alla objekt som har riskklass I enligt MIFO-metodiken ska finnas med på listan. Länsstyrelsen har genom tillsynsarbetet eller som huvudman och bidragsförmedlare arbetat med utredningar eller åtgärder vid en stor del av objekten (31 av totalt 82 objekt) under året. Vid ytterligare ett tiotal objekt har Länsstyrelsen medverkat genom tillsynsvägläggande insatser gentemot kommunerna i länet.

Länsstyrelsen har även arbetat med kvalitetssäkring av uppgifterna i Länsstyrelsernas gemensamma databas för efterbehandling, EBH-stödet. Efterbehandlingsstödet är en viktig informationskälla för länsstyrelserna, kommunerna, konsulter och fastighetsägare i arbetet med förorenade områden. En stor insats gällande kommunicering av uppgifter i databasen har under året skett till berörda fastighetsägare. Kommunikeringen är ett led i att tydliggöra arbetet med förorenade områden i stort och att ge informationen om enskilda objekt i synnerhet. Kommunikeringen har lett till ett stort behov av informationsinsatser och rådgivning till privata fastighetsägare gällande undersökningar av förorenade områden till berörda fastighetsägare. Det har

också lett till en ökad efterfrågan av utdrag från EBH-stödet från privatpersoner, konsulter och fastighetsbolag.

Det sker även arbete vid flertalet av de prioriterade objekt där länets kommuner är tillsynsmyndighet. Frågor kring förorenade områden är ofta komplexa och kräver mycket resurser och bred kompetens av både teknisk och juridisk karaktär. Länsstyrelsen satsar därför även på tillsynsvägläggningsarbetet för att stödja och främja kommunerna i arbetet med privatfinansierade åtgärder.

Länsstyrelsens insatser för att öka antalet privatfinansierade efterbehandlingar

Länsstyrelsens policy är att tillsynen ska bedrivas mot de mest prioriterade objekten. Tillsyn bedrivs därmed mot både nedlagda och pågående verksamheter. Länsstyrelsen har under 2014 agerat pådrivande som operativ tillsynsmyndighet vid sexton objekt. Länsstyrelsen arbetar i stor utsträckning frivilligvägen, men arbetar även aktivt med de objekt som drivs vidare genom förelägganden för att bidra till att praxis skapas på området.

Nedan listar Länsstyrelsen några av de aktiviteter som genomförts under 2014 med syfte att öka andelen privatfinansierade åtgärder:

- Genomgång av tillsynsansvar för alla objekt i riskklass I och II.
- Tagit fram ansvarsutredningar för ett prioriterat objekt samt tagit fram ställningstagande gällande tidigare genomförda ansvarsutredningar samt kommunicerat dessa (tre prioriterade objekt).
- Tillsyn av efterbehandlingsåtgärder vid fyra tillsynsobjekt.
- Länsstyrelsen har verkat för att översiktliga och fördjupade undersökningar tas fram vid ett flertal prioriterade objekt.
- Genomförande av tillsynsväglädd insatser inom länet genom samverkansprojekt med tema inventering av pågående verksamheter, handläggarräff, kommunbesök samt fortlöpande mail- och telefonkontakt.
- Genomförande av den så kallade Mälarslänsutbildningen samt ett masshantlingsprojekt i samarbete med Mälarslänen och Gotland.

Länsstyrelsens arbete med statligt finansierade åtgärder

Även i det bidragsfinansierade arbetet utgår Länsstyrelsen från prioriteringslistan. Under 2014 har Länsstyrelsen varit huvudman för utredningar vid ett flertal objekt:

Fördjupad hälsoriskbedömning vid sju järnbruk, Gimo träimpregnering, PH Tamm, Philipsons i Enköping AB samt översiktliga undersökningar vid sju plantskolor. Länsstyrelsen har vidare verkat som bidragsförmedlare i ytterligare tolv objekt.

Länsstyrelsen ser att det ramavtal för översiktliga miljötekniska undersökningar som upphandlades under 2013 har lett till en effektivisering av arbetet med utredningar av förorenade områden. Ramavtalet kommer därför förlängas för ytterligare en period.

Länsstyrelsen anser att de översiktliga undersökningar som genomförs är en förutsättning för att resurseffektiva åtgärder ska kunna genomföras. Undersökningarna är ett prioriteringsinstrument men också en form av åtgärd, då vissa objekt inte behöver utredas vidare eller åtgärdas efter den inledande översiktliga undersökningen. Utredningarna är också en förutsättning för att rätt åtgärd

genomförs i tillräcklig omfattning på objekten.

Av stor vikt i arbetet med bidragsfinansierade åtgärder är att kommunerna tar huvudmannskapet för utredningar och åtgärder. Länsstyrelsen arbetar aktivt med att få kommunerna att vara huvudman men arbetar även för att hitta andra huvudmän när så är möjligt. Under 2014 har Östhammars kommun åtagit sig att vara huvudman för fördjupade undersökningar motsvarande en huvudstudie vid Östhammarsågen.

Nedan listar Länsstyrelsen några av de aktiviteter som genomförts under 2014 inom ramen för det bidragsfinansierade arbetet med förorenade områden:

- Kvalitetssäkrat uppgifterna i EBH-stödet.
- Kommunicerat drygt 150 objekt i EBH-stödet till berörda fastighetsägare.
- Varit bidragsförmedlare samt deltagit i projektgrupper vid sju prioriterade objekt.
- Varit huvudman för översiktliga undersökningar vid ett flertal objekt.
- Varit huvudman för fördjupade undersökningar vid sju järnbruk (fördjupad hälsoriskbedömning).
- Slutredovisning av åtgärderna vid före detta Grillby metallfabrik samt före detta Melvolds karosseri.

Åtgärder för att minimera oförbrukade bidrag

Länsstyrelserna har under året fortsatt arbeta för att minska mängden oförbrukade bidrag. Arbetet har liksom tidigare år skett i samarbete med Naturvårdsverket.

Länsstyrelsernas arbetsgrupp för bidragssamordning genomförde i april ett möte med Naturvårdsverket och Sveriges geologiska undersökning (SGU). Syftet med mötet var att ge Naturvårdsverket och länsstyrelsernas bidragssamordningsgrupp möjlighet att informera om och tillsammans med SGU diskutera det gemensamma arbete som bedrivs för att minska andelen oförbrukade bidragsmedel. Vid mötet diskuterades några av de åtgärder som länsstyrelserna och Naturvårdsverket genomfört hittills, och förslag till ytterligare åtgärder. SGU gavs möjlighet att redogöra för sin roll och sina erfarenhet-

er av bidragshantering i egenskap av huvudman. Länsstyrelsen har även genomfört separata möten med Naturvårdsverket för att diskutera det fortsatta arbetet med att minska mängden oförbrukade medel.

Som ett resultat av det arbete som länsstyrelserna hittills genomfört har mängden oförbrukade bidrag minskat väsentligt. De bidragsmedel som nu finns på länsstyrelserna över årsskiftena är uppbundna till specifika projekt. I det fall förändringar i projekt orsakat överblivna projektmedel som inte behövs i ett projekt, sker en kontakt med Naturvårdsverket och åtgärder för att omfördela bidraget genomförs.

Det arbete som nu sker fokuserar i hög grad på att ta fram åtgärder för att minska osäkerheter i de enskilda projekten och förbättra återkopplingen mellan olika aktörer. Genom säkrare ekonomiska analyser i bidragsansökningar, minskade projektrisker och med rätt uppföljning kan mängden oförbrukade bidrag hållas nere. Med hänsyn till efterbehandlingsprojektens karaktär av

hög komplexitet och omständigheter som myndigheterna inte råder över, kommer dock alltid oförbrukade bidrag finnas kvar över årsskiftena.

Under slutet av 2014 har länsstyrelsernas bidragssamordningsgrupp tagit initiativ till att genomföra en nationell dag för landets kommunala huvudmän under början av 2015. Ett av syftena med träffen är att informera kommunerna om förutsättningarna för bidrag och ha en dialog kring de faktorer som påverkar bidragshanteringen. Kommunerna är en mycket viktig aktör i arbetet med att minska mängden oförbrukade bidragsmedel.

En annan åtgärd som påbörjats är att se över återrapporteringen av bidragsprojekt. Att utveckla och förbättra återrapporteringen av bidragsprojektens ekonomi är avgörande för att möjliggöra en uppdaterad och effektiv övergripande ekonomihantering. Representeranter från länsstyrelserna bidrar i arbetet som drivs av Naturvårdsverket.

Miljötillsynsarbete

49. Länsstyrelsernas tillsyn enligt miljöbalken ska bidra till att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen nås och att uppkomst av olägenheter för människors hälsa och miljön motverkas. Länsstyrelserna ska särskilt redovisa:

- Hur arbetet för att effektivisera och utveckla tillsynen avses fortsätta samt beskriva de förändrade rutiner och arbetsmetoder som genomförts för att utveckla en miljömålsstyrd tillsyn,
- tillsynsområden inom vilka den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen kan utvecklas och förbättras,
- vilken betydelse tillsynen har för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen samt vilka konsekvenser få egeninitierade tillsynsinsatser får för möjligheterna att uppnå målen, samt
- hur och inom vilka områden samverkan skett med Miljösamverkan Sverige och regional miljösamverkan i de län där sådana projekt bedrivs.

Formerna för länsstyrelsernas återrapportering ska utformas i dialog med Naturvårdsverket

Tillsyn enligt miljöbalken

Hela Länsstyrelsens miljöbalkstillsyn, planering och resurstilldelning hanteras i en tillsynsplan baserad på Miljösamverkan Sveriges projekt Optimal tillsynsplan. Av denna framgår även bedömt behov av tillsyn. Tillsynsmål finns framtagna för respektive tillsynsområde.

Länsstyrelsen har i de tillsynssituationer som ägt rum aktivt arbetat med att genom beslut, rådgivning och information förmedla kunskap om gällande bestämmelser inom miljöområdet. Länsstyrelsen bedömer att den bedrivna tillsynsverksamheten bidrar till att miljöbalkens målsättningar vad gäller lagefterlevnad och syften i stort tillgodoses. Gällande regelverk följs dock inte alltid varför Länsstyrelsen i ett antal fall meddelat

förelägganden och underrättat åklagarmyndigheten om överträdelser mot miljöbalkens bestämmelser.

Tillsynsvägledning

Länsstyrelsen arrangerar regelbundna träffar med de kommunala miljöcheferna, två tillfällen per år. Träffarna syftar till samråd kring Länsstyrelsens tillsynsvägledningsplan samt vägledning om övergripande frågor som rör miljötillsynen. Länsstyrelsen har under året särskilt lyft frågan om utvecklad regional samverkan i tillsynen.

Under 2014 har Länsstyrelsen bjudit in till handläggartreffar och genomfört andra vägledande insatser inom följande tillsynsområden:

- **Förorenade områden:** Handläggartreff syftande till informations- och erfarenhetsutbyte mellan kommunerna. Vidare har Länsstyrelsen, med merparten av kommunerna i länet, under året drivit ett samverkansprojekt rörande inventering av pågående verksamheter. Länsstyrelsen har också i samverkan med övriga mälarlän, inklusive Dalarna och Gotland, planerat och genomfört den årliga länsutbildningen för miljöinspektörer samt samverkat kring en seminariedag om masshantering för miljöinspektörer. Två kommunbesök har gjorts för att stötta deras tillsyn.
- **Energieffektivisering vid miljöfarlig verksamhet:** Tillsynskampanj i samverkan med Västmanlands län och Energimyndigheten. Länsstyrelserna har tagit fram vägledningsmaterial, hållit en utbildningsdag och en återträff/vidareutbildningsdag. Båda länsstyrelserna och totalt elva kommuner deltar i kampanjen.
- **Strandskyddstillsyn:** Handläggartreff i samverkan med Västmanland.
- **Enskilda avlopp:** Handläggartreff syftande till information och erfarenhetsutbyte. Havs- och vattenmyndigheten deltog. Länsstyrelsen informerade om lag- om allmänna vattentjänster samt senaste nytt inom vattenförvaltningen.
- **Hälsoskyddstillsyn:** Handläggartreff i samverkan med Arbets- och miljömedicin på temat fukt och mögel i byggnader.

- **Miljöbrott:** En miljöbrottsträff för åklagare, polis och kommuner.
- Länsstyrelsen har även arrangerat två-dagarsutbildning, Kommunikation och bemötande i tillsynen, för kommunala miljöinspektörer och handläggare vid Länsstyrelsen.

Tillsynsvägledning och övrig vägledning inom miljöbalken har därutöver skett genom telefonkontakter, e-post och/eller vid möten med enskilda handläggare på kommunerna.

Effektivisera och utveckla tillsynen

Länsstyrelsen prioriterar framtagande av rutiner som bedöms ge stor tidsvinst, ge påtagligt en högre kvalitet eller som är nödvändiga för att snabbt kunna sätta sig in i arbetsuppgiften och har under året arbetat med rutin för handläggning av anmälningsärenden inom vattenverksamhet och tillsynsmetodik vid energitillsyn. Länsstyrelsen bedömer dock att relevanta handlägningsrutiner i all väsentlighet är på plats. Effektiviseringspotentialen i den formella handläggningen av samråds- och anmälningsärenden är därför begränsad. Effektiviseringspotential ligger i att utveckla handläggarnas kompetens och erfarenhet av tillsyn. I begreppet effektivitet ligger förmåga att i varje enskilt ärende göra bedömning av behovet av arbetsinsats och underlag i förhållande till ärendets karaktär och komplexitet samt slutligen att tillämpa miljökvalitetsmålen i det enskilda tillsynsärendet.

Länsstyrelsens tillsyn och prövning enligt miljöbalken hör organisatoriskt till en förvaltning vilket är en styrka när det gäller att utveckla tillsynsmetodik och skapa samsyn i bedömningsfrågor. Den operativa tillsynen och prövningen genomgår en kontinuerlig utveckling utifrån erfarenheten av att bedriva verksamheten. Regelbundna arbetsgruppsmöten inom tillsynsområdena natur, vattenverksamhet, förorenad mark och miljöfarlig verksamhet syftar till erfarenhetsutbyte mellan handläggarna, att lyfta bedömningsfrågor i ärenden och ge tid för fördjupade diskussioner i aktuella frågor. I samband med egeninitierade inspektioner, eller andra tillsynsbesök av större vikt, är normen tvåmansinspektioner. Arbetssättet bedöms leda att tillsynen blir mer kvalitetssäkrad, får större genomslagskraft samt ger bättre potential för kompetensutveckling av handläggarna.

Länsstyrelsegemensamma framtagna e-blanketter, informationsmaterial och mallar för beslut har ytterligare effektiviserat handläggningen. Inte minst handledningsstöd från Miljösamverkan Sverige är av stort värde för en effektiv tillsyn och handläggning. Länsstyrelsen prioriterar att stärka det länsstyrelsegemensamma arbetet framför att på egen hand ta fram nya rutiner.

Utvecklingsförslag

Enligt Länsstyrelsens bedömning finns det behov av att tillsynen och tillsynsvägledningen förbättras och utvecklas inom följande områden:

Balansen mellan kommunal och regional tillsyn av miljöfarliga verksamheter bedöms inte vara optimal ur effektivitetssynpunkt. De miljöfarliga verksamheter, där det finns ett behov av hög specialkompetens för att fullgöra tillsynsuppdraget, bör företrädesvis tillsynas av Länsstyrelsen, alternativt en större kommun eller en etablerad kommunsamverkan. En brist är att Länsstyrelsen tidigare i något för stor utsträckning har överlåtit tillsyn över miljöfarlig verksamhet till de mindre kommunerna i länet. Nuvarande finansiering av Länsstyrelsens tillsyn försvårar dock motiverade återtag av tillsynen.

Finansiering av Länsstyrelsens miljöbalkstillsyn genom fördelningsnyckel samt uttag av avgifter enligt Förordning (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn motverkar en effektiv tillsyn. Länsstyrelsen förordar en modell där tillsynsavgiften, baserad på myndighetens faktiska kostnader för tillsynen, tillfaller myndigheten.

Egeninitierad tillsyn inom området vattenverksamhet behöver ske i långt större omfattning för att god status ska vara möjlig att uppnå i länets vattenförekomster senast år 2015 eller 2021. Såväl tillsynsvägledning, lagstiftning som uttag av tillsynsavgifter inom detta område behöver utvecklas för att tillsynen ska fungera ändamålsenligt och effektivt.

Metodstöd för tillsyn inom Artskydd är i stort behov av att utvecklas och förbättras. Nationella tillsynskampanjer kan bidra till att samordna myndigheter i denna fråga.

Det föreligger ett fortsatt stort behov av vägledning kring nya och ändrade bestämmelser till följd av genomförandet av EU:s In-

dustriutsläppsdirektiv. Länsstyrelsen ser också ett stort behov av tillsynsvägledning kring tillämpning av nya regelverk kring buller.

Vad gäller samordning och rollfördelning mellan länsstyrelsernas tillsynsvägledning och de centrala myndigheternas tillsynsvägledning finns förbättringspotential. Länsstyrelsen delar Statskontorets slutsats i utredningen Vägledning till en bättre tillsyn att länsstyrelsernas ansvar för tillsynsvägledning är för brett. Enligt Länsstyrelsens uppfattning bör länsstyrelsernas tillsynsvägledning ges en tydligare regional inriktning med betoning på samordning och uppföljning/utvärdering av miljöbalkstillsynen i länet utifrån miljö kvalitetsmålen, åtgärdsprogram för vatten med mera. De centrala myndigheterna bör stärka sin roll när det gäller råd och stöd kring tillämpningen av miljölagstiftningen och tydligare ange prioriterade tillsynsområden. Ett sätt att göra det på är att Naturvårdsverket ges i uppdrag att ta fram en övergripande nationell behovsutredning/tillsynsplan för miljöbalkstillsynen.

Generationsmålet och miljömålsstyrd tillsyn

Bestämmelserna i miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Miljö kvalitetsmålen beskriver den kvalitet som Sverige vill att miljön ska ha 2020 och kan ses som en konkretisering av vad en hållbar utveckling innebär. De fungerar därmed som riktmärken för hela det svenska miljöarbetet. Lagstiftning och tillsyn är två av flera viktiga verktyg som samhället har för att nå miljö kvalitetsmålen. För att miljö kvalitetsmålen ska uppnås så krävs även andra styrmedel samt insatser av enskilda, företag och intresseorganisationer som sträcker sig längre än vad miljöbalken och annan lagstiftning kan reglera. Tillsynen verkar endast inom gällande regelverk. I takt med en utvecklade lagstiftning och konkreta åtgärdsprogram växer också betydelsen av tillsyn.

Kopplingen mellan miljöbalkens syfte och miljö kvalitetsmålen gör att all miljöbalkstillsyn direkt eller indirekt bidrar till att miljö kvalitetsmålen nås. Dock ger inte allt tillsynsarbete en omedelbar effekt på miljön. Tillsyn av verksamhetsutövare som följer

regelverken leder på kort sikt inte till någon förändring i miljön. Länsstyrelsen bedömer ändå att egeninitierad tillsyn är av mycket stor betydelse för att ge verksamhetsutövare stöd och incitament till miljöarbete. Betydelsen av egeninitierad tillsyn kan dock variera med tillsynsområde. En viktig funktion av egeninitierad tillsyn är att ge verksamhetsutövare en trygghet i att ingen annan fuskar och att regler gäller lika för alla. Egeninitierad tillsyn och tillsyn överlag måste därför ses i ett långsiktigt perspektiv och kan inte enbart planeras utifrån omedelbar effekt på miljön.

Genom tillsyn upptäcks emellanåt överträdelser och bristande efterlevnad av lagar, föreskrifter och de så kallade hänsynsreglerna. Det tillsynsarbete som vidtas för att åstadkomma rättelse påverkar verksamhetsutövarens agerande och därmed verksamhetens påverkan på miljön. Uppföljning av miljö kvalitetsmålen samt tidigare tillsyns- farenheter ger vägledning ifall bristande lagefterlevnad gör att tillsynen behöver prioriteras till ett visst område. Sammanfatt-

ningsvis bedömer Länsstyrelsen att få egeninitierade tillsynsinsatser medför ett urholkat förtroende för miljölagstiftningen, dåligt stöd till verksamhetsutövarnas miljöarbete samt förvärrar upptäckt av problemområden som motverkar att miljö kvalitetsmålen nås.

Miljösamverkan Sverige

Länsstyrelsen har under året aktivt deltagit i följande projektarbeten i regi av Miljösamverkan Sverige:

- Tillsyn markavvattning: Projektet syftar till att skapa gemensamma utgångspunkter för en väl fungerande miljöbalktillsyn av markavvattningsföretag.
- Informationsmaterial Artskydd: Projektet syftar till att underlätta för handläggare inom den förebyggande tillsynen.

Länsstyrelsen har bidragit med en styrelsemedlem till Miljösamverkan Sverige.

Två medarbetare har deltagit i Miljösamverkan Sveriges tillsynsutbildning.

Biologisk mångfald och naturvård

RB 50. Länsstyrelserna ska i sitt arbete med biologisk mångfald och naturvård särskilt:

- skydda och förvalta värdefulla naturområden i syfte att nå Sveriges miljö kvalitetsmål samt åtaganden inom EU:s naturvårdsdirektiv och internationella naturvårdskonventioner. Bevarande av värdefulla skogar är högt prioriterat och ska ske med utgångspunkt i strategierna för formellt skydd av skog,
- fortsätta arbetet med skydd av marina områden
- fortsätta arbetet med artbevarande, genomförandet av rovdjurspolitiken och främjandet av friluftslivet, samt
- se till att naturvårdsarbetet sker i god dialog med medborgare, brukare och andra berörda aktörer.

Skydd och förvaltning av värdefulla naturområden

Länsstyrelsen har under året fattat beslut om reservatsbildning i fem områden. I två av dessa har nya reservat bildats och tre är utvidgningar av sedan tidigare befintliga reservat. Samtidigt fastställdes nya skötselplaner för tre av reservaten. Genom reservatsbesluten har 524 hektar skogsmark skyddats, vilket bidrar till att nå miljömålet Levande skogar. Strönningsvik, som är ett av de bildade naturreservaten, är utpekad som

ett nationellt särskilt värdefullt vatten och ingår dessutom i Myrskyddsplan för Sverige. Skyddet av Strönningsvik bidrar därmed till att nå de båda miljömålen Levande sjöar och vattendrag och Myllrande våtmarker. Samtliga reservatsbeslut bidrar också till att nå miljömålet Ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelsen har uppdaterat och kompletterat faktauppgifterna för cirka 60 procent av länets Natura 2000-områden i den databas som finns om dessa.

För att bevara naturtyper och arter i enlighet med EU:s art- och habitatdirektiv har Länsstyrelsen genomfört en mängd åtgärder fördelade på 34 Natura 2000-områden och naturreservat.

Länsstyrelsen har arbetat för att upprätthålla och förbättra hävden av betes- och slåttermarker i de skyddade områdena. Det innebär till exempel att Länsstyrelsen har restaurerat stora arealer strandäng genom fräsning, genomfört röjningar och bekämpat utbredningen av slån i öppna och trädbärande betsmarker. För att möjliggöra fortsatt bete och för att förbättra befintlig fällindelning har Länsstyrelsen satt upp drygt fem kilometer stängsel fördelat på fyra skyddade områden. I områden där brukaren av olika anledningar inte själv får miljöersättning har Länsstyrelsen slutit avtal om betesdjur och slåtter.

I skogsmark har Länsstyrelsen genomfört en naturvårdsbränning och en svedjebränna samt utfört restaureringsåtgärder i såväl barrdominerad skog som trivial- och ädellövskog. Åtgärderna har varierat beroende på skogstyp, men generellt har de bidragit till flerskiktade skogar med såväl gamla träd som rekryteringsträd. Flera av åtgärderna innebär också att andelen lövträd och död ved kommer att öka, vilket gynnar arter knutna till dessa och bidrar till en ökad variation i landskapet. Länsstyrelsen har även gjort särskilda insatser för att stärka värden knutna till värdefulla träd, till exempel restaurerat alléer, planterat ekplantor i betesmarker och frihuggit ädellövträd och äldre tall. Länsstyrelsen har besiktat 23 naturminnesmärkta träd och tagit fram åtgärdsförslag för att förebygga olyckor kring träden och för att förlänga livslängden på dem.

Länsstyrelsen har i sin förvaltning av det 55 000 hektar stora marina naturreservatet Gräsö östra skärgård följt upp en flygbildstolkning av naturtyper. Som ett resultat har samtliga hävdberoende ytor fältbesökts. Ytmässigt är havsstrandängarna störst med en sammanlagd yta på cirka 45 hektar. Många av dessa ytor är idag i en igenväxningsprocess. Fiskyngelreproduktion och häckning av havsfågel har också inventerats under året. En ö har restaurerats för bete, och minkjakt har genomförts i delar av reservatet. Nya skyltar och foldrar har producerats.

Länsstyrelsen har arbetat för att alla naturreservat ska uppnå den så kallade basnivån för information i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer. Det har inneburit en fortsatt satsning på nymarkering och restaurering av gränser samt framtagande av entréskyltar för naturreservat. Totalt har 45 kilometer gräns markerats, fördelat på sju reservat. Elva naturreservat och ett Natura 2000-område har fått nya skyltar. Tre naturreservat har fått nya foldrar.

Inom årets uppföljning av skyddade områden har Länsstyrelsen fokuserat på gräsmarker. Länsstyrelsen har inventerat kärlväxter i 16 skyddade områden i enlighet med Naturvårdsverkets metod för gräsmarksuppföljning. I övrigt har Länsstyrelsen genomfört uppföljning av åtgärder inom projektet LIFE+MIA. Resultaten från inventeringarna visar bland annat att fräsning av strandängar har gynnat marklevande skalbaggar med anknytning till hävd och huggningar i betesmarker har bidragit till en ökad artrikedom av humlor och fjärilar.

Länsstyrelsen har satsat på restaurering och underhåll av flera kulturbyggnader i naturreservat. Byggnaderna tillhör tre äldre gårdar och verksamheten kring dessa har under mycket lång tid präglat landskapet och bidragit till de naturvärden som finns där idag. Byggnaderna har därför både ett kulturhistoriskt värde och en pedagogisk funktion i att förklara sambanden mellan hävd och biologisk mångfald. Några exempel på dessa byggnader är: ladugård, lada, jordkällare, smedja, ängslador, färhus och brygghus.

Länsstyrelsen har tagit fram en strategi för myndighetens förvaltning av skyddade områden. Strategin tydliggör Länsstyrelsens inriktning i förvaltningsarbetet och ska vara vägledande för planeringen av skötselåtgärder i de skyddade områdena. Till strategin hör även en övergripande plan med större satsningar de närmaste tio åren och en mer detaljerad plan för de närmaste fyra åren.

Skydd av marina områden

Länsstyrelsen har under året arbetat med marint skydd i blivande naturreservatet Slada. I förslaget till beslut ingår cirka 269 hektar hav och cirka 20 hektar laguner och flador. Förslaget skyddar mot exploatering och öppnar för vissa restaureringsåtgärder som berör marina miljöer. Förslaget till be-

slut och skötselplan har under året remissats till markägare och sakägare.

I blivande naturreservatet Gårdskärskusten har fastigheter som inkluderar hav ingått i en bytesaffär mellan Bergvik och naturvårdsverket inom ESAB-paketet.

Artbevarande

Länsstyrelsen arbetar med artbevarande inom flera olika områden. Under året har myndigheten pekat ut drygt 200 arter och 14 naturtyper, för vilka länet anses ha ett extra stort ansvar. Dialog har förts med 15 aktörer, bland andra myndigheter, kommuner, forskare, hembygdsförbundet, LRF och ideell naturvård. Dialogen har främst skett i samband med de två workshoppar som Länsstyrelsen har arrangerat. Workshopparna har varit välbesökta med cirka 30 personer varje gång. På workshopparna diskuterades frågor som biologiskt kulturarv och ekosystemtjänster samt behov, hot och åtgärder för arterna och naturtyperna. Underlaget är mycket användbart inom arbetet med miljömålet Ett rikt växt- och djurliv.

Inom åtgärdsprogram för hotade arter har Länsstyrelsen genomfört åtgärder i 30 program. Fokus har varit på arter och naturtyper som Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten har utsett som nationellt prioriterade samt regionalt prioriterade arter. Åtgärderna syftar till att uppnå miljömålet Ett rikt växt- och djurliv och omfattar restaurering, skötsel, övervakning och kommunikation.

Länsstyrelsen har inom sitt nationella koordineringsansvar avseende åtgärdsprogram för hotade arter tagit fram ett nytt åtgärdsprogram för gölgroda och ett förslag till ny tabell för åtgärdsprogrammet för rikkärr. Länsstyrelsen har även arrangerat nationella seminarier om älvängslöpare, skrانتärna, rikkärr och mnemosynefjäril.

Länsstyrelsen har sedan 2012 ett samarbete med Skogsstyrelsen om särskilt skyddsvärda träd. I år har 1500 träd vårdats i länet inom ett projekt med medel från EU:s jordbruksfond. 130 träd har beskurets och 1350 träd har huggits fria från sly och konkurrerande vegetation. Hälften av de frihuggna träden står på östra sidan av Ekolsundsviken.

I samarbete med Ekolsunds slott har över 400 lindar i slottets alléer vårdats. Hälften har bytts ut mot unga plantor och hälften

har beskurets. Åtgärderna har gjorts för att gynna naturvärdena, stärka kulturvärdena och öka säkerheten. Summeras åtgärderna för allélindarna, de träd som frihuggits på östra Ekolsundsvikens sida och alla de träd som åtgärdats av i länets skyddade områden, så ger det en mycket stor insats i denna värde-trakt för grova träd – Mälardalens herrgårdslandskap.

Länsstyrelsen har tagit fram en landskapsplan för väddnätfjäril i Älvkarleby kommun. Planen föreslår att först genomföra åtgärder på de platser som är mest hotade och har störst potential. I andra hand skapas spridningsvägar mellan befintliga områden och i ett senare skede kan nya områden skapas längs med dessa. Väddnätfjärilen påträffas ofta i kraftledningsgator där det är rätt nivå på hävden.

Länsstyrelsen har deltagit i en nationell förstudie om artskydd i skogen tillsammans med Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket och fyra andra länsstyrelser. Projektet föreslås leverera en juridisk utredning, en vägledning för ärendehandläggning, en sammanställning av nationell och biogeografisk bevarandestatus hos samtliga fridlysta arter, ett kunskapsunderlag om regional bevarandestatus, samt en konsekvensanalys. Detta projekt ger värdefull kunskap om hur vi nationellt bör arbeta med artskydd i skogen. Länsstyrelsen har påbörjat ett regionalt samarbete med Skogsstyrelsen kring artskydd. Samarbetet omfattar bland annat gemensamma fältbesök på marker där gallring eller avverkning planeras.

Länsstyrelsen har genomfört omplantering av den Starkt hotade vattenväxten småsvalting. Plantor har flyttats från Stora Ullfjärden till ett område i Sandviksåsens naturreservat. Årets omplantering är en del av ett projekt för att öka kunskapen om småsvaltingens förmåga att etablera sig på nya lokaler, särskilt när det gäller att hitta lämplig tidpunkt för omplantering och val av växtmaterial.

Genomförande av rovdjurspolitiken

Länsstyrelsen har under året inventerat rovdjuren i länet. Totalt hittades tretton familjegrupper av lodjur. Ingen lyckad häckning av kungsörn har konstaterats. Länet har för första gången i modern tid ett vargrevir som delas med Gävleborgs län. Kvalitetssäkrad förekomst av björn finns från två delar av

länet, nordöstra delen mot Stockholms län och i trakterna kring Söderfors och söderut mot Björklinge.

Länsstyrelsen har tagit fram visitkort för att marknadsföra rapporteringshemsidorna roboobs.se, skandobs.se och appen för Skandobs för en snabb rapportering av rovdjursobservationer från allmänheten. Tillgängligheten för drabbade tamdjursägare har förbättrats då det dygnet runt går att komma i kontakt med Länsstyrelsen för att rapportera skador per telefon.

Länsstyrelsen har besiktat ett tjugotal befarade angrepp av rovdjur på tamdjur. Fem angrepp av lodjur har kvalitetssäkrats, varav fyra är på får och en hund har skadats av lodjur. Ett angrepp av björn har kvalitetssäkrats då björnen har rivit sönder ensilagebalar. Totalt utbetalades 12 581 kronor för angrepp orsakade av rovdjur.

Länsstyrelsens viltförvaltningsdelegation har haft fem möten under året och ett utbildningstillfälle vid Grimsö forskningsstation.

Länsstyrelsen har under året tagit fram minimivåer och en förvaltningsplan för de stora rovdjuren.

Friluftsliv

Storskogen är ett av de områden där Länsstyrelsen har fattat beslut om reservatsbildning. Storskogen är ett attraktivt tätortsnära besöksområde med flera stigar, vindskydd och eldstäder.

Länsstyrelsen har arbetat vidare för att på olika sätt öka tillgängligheten i länets naturreservat. Det har bland annat skett genom anläggning av en 24 meter lång gångbro över Örsundaån och uppförande av toaletter som är tillgängliga för rullstolsanvändare. Vidare har Länsstyrelsen märkt ut leder i två områden och placerat ut ett flyttbart fågeltorn vid Hjälstaviken, länets mest besökta fågelsjö. I övrigt arbetar Länsstyrelsen löpande med översyn och underhåll av befintliga leder och anläggningar samt förser eldplatser med ved.

Gårdarna Risön och Västergårde i Florarnas naturreservat fortsätter att locka besökare. Gårdarna utnyttjas av bland annat skolor, föreningar och privatpersoner. I början på 2014 införde Länsstyrelsen ett nytt bokningssystem för att öka servicen och tillgängligheten för besökarna. Den som är

intresserad av att hyra någon av gårdarna kan gå in på Länsstyrelsens hemsida för att se vilka dagar som är bokade och skicka en bokningsförfrågan.

Naturvårdsarbetet sker i god dialog med medborgare, brukare och andra berörda aktörer

Länsstyrelsens samrådsgrupp för naturvård har haft tre träffar under året. Den ena genomfördes som ett fältnöte där olika skogsintressenter diskuterade samarbete för att bevara naturvärden knutna till asp inom en asptrakt. De två andra träffarna hölls på Länsstyrelsen och handlade om strategisk naturvård och juridik i samband med sjörestaureering.

I arbetet med områdesskydd för Länsstyrelsen en kontinuerlig dialog med markägare.

Länsstyrelsens samarbete med Upplands ornitologiska förening, Naturskyddsföreningen och Uppsala kommun har gett lyckade resultat för ortolansparv, skrântärna och vitryggig hackspett. För ortolansparven har en täktmiljö i närheten av den enda häckningsplatsen i Uppsala kommun restaurets. Dessutom har flera åtgärder utförts i Enköpings kommun inom ett LONA-projekt i regi av Upplands ornitologiska förening. Samarbetet med Naturskyddsföreningen kring vitryggig hackspett har omfattat utsättning av ungfåglar och åtgärder för att gynna lövträd och skapa död ved. I år blev det dessutom en lyckad häckning.

Skolkampanjen Violgubbar och kornknarrar har fortsatt i större skala med 15 skolor i Uppsala kommun och tre i Östhammars kommun. Kampanjen är ett samarbete mellan Länsstyrelsen, kommunerna och det biologiska museet Biotopia. Kampanjen går ut på att lära elever mer om hotad natur och vad som är speciellt med Uppsala läns natur. Projektet har under året presenterats i den nationella tidskriften Bi-lagan, en tidskrift som riktar sig till alla som arbetar med utverksamhet och biologi från förskola till gymnasium.

Inom EU-projektet LIFE+MIA har Länsstyrelsen i Uppsala län samverkat med länsstyrelserna i Södermanland och Västmanland, samt Upplandsstiftelsen och Sveaskog. Det har möjliggjort en mängd naturvårdsåtgärder i skyddade områden kring Mälaren. Projektet höll sitt slutseminarium i oktober och

är nu formellt avslutat. Drygt 50 personer, främst från olika LIFE-projekt i Sverige och Estland, deltog och personal från bland annat Länsstyrelsen i Uppsala län föreläste och visade projektets resultat i fält.

Länsstyrelsen har samverkat med universitetet, bland annat genom att ge föreläsningar på kurser, guidat på exkursioner och genom att ta emot studenter på praktik. Länsstyrelsen har bidragit i arbetet med granskning och bedömning av ansökningar om forskningsmedel till Formas och deltagit med en monter på Flora- och faunavårds-konferensen.

Länsstyrelsen har tillsammans med Upplandsstiftelsen och Biotopia tagit fram Utflyktsprogrammet 2014. Utflyktsprogrammet är nu en löpande verksamhet och bygger på samverkan med Landstinget, kommuner, naturskolor och ideella föreningar. Deltagande aktörer bidrar med aktiviteter och spridning av programmet. Det övergripande syftet är att skapa intresse och engagemang för natur och naturvårdarbete och de ingående aktiviteterna är huvudsakligen inriktade mot upplevelser i naturen. 2014 ingick närmare 100 aktiviteter i programmet. Länsstyrelsen deltog med sex egna aktiviteter i programmet, bland annat Öppet hus vid gården Risön, i samarbete med STF norra Roslagen, I lugnt tempo till gömslet i Hjälstaviken, i samarbete med HSO Häbo och Skogsvandring i gränslandet.

Länsstyrelsen medverkar i ett nätverk för tillgänglighet. Nätverket har haft fyra träffar under året, varav Länsstyrelsen anordnade en i naturreservatet Andersby ängsbackar. Vid denna träff deltog Landstinget genom Habiliteringen, Uppsala kommun, HSO Uppsala, Friluftsförbundet, Upplandsstiftelsen och en referensgrupp, bestående av friluftspassagerare personer med olika funktionsnedsättningar. Syftet med träffarna är att diskutera praktiska lösningar för att minska hinder i naturen. Det långsiktiga målet med nätverket är att tillsammans kunna finansiera en tjänst för att sammanställa information och aktivt informera om tillgängliga naturområden i Uppsala län.

Länsstyrelsen har en mängd löpande kontakter med allmänhet, föreningar, brukare, och markägare. Under året har till exempel ett lokalt samarbete tagit sin form med närboende ornitologer, markägare och eftersöksjägare i Hjälstavikens naturreservat. Ornitologerna ser till Länsstyrelsens minkfällor medan fällorna vittjas och gillras av en markägare i området. Trafikdödat vilt från närområdet tas om hand av markägare eller eftersöksjägare, som transporterar viltet till en örnatel i reservatet. Dessutom sker samverkan och dialog genom möten med olika samfälligheter och i lokala skötselråd i länets naturreservat. Länsstyrelsen har som ambition att via telefon kontakta alla personer som rapporterar in spår av rovdjur till myndigheten.

Miljö kvalitetsnormer för luftkvalitet

RB 53. Länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Jönköpings, Skåne, Västra Götalands, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län ska, för de kommuner eller områden där det fastställts eller under året kommer att fastställas åtgärdsprogram med syfte att nå miljö kvalitetsnormerna för luftkvalitet, redovisa i vilken grad åtgärderna har genomförts, vilken effekt åtgärderna bedöms ha haft på halterna samt om miljö kvalitetsnormerna följs. I de fall EU:s luftkvalitetsdirektiv överträds ska länsstyrelsen bedöma hur länge överträdelserna antas bestå.

Redovisning av arbetet med att klara MKN för luftkvalitet i Uppsala stad

Länsstyrelsen fastställde den 24 november 2006 Uppsala kommuns förslag till åtgärdsprogram för att klara miljö kvalitetsnormerna (MKN) för partiklar och kvävedioxid. Uppsala kommun kompletterade våren 2009 åtgärdsprogrammet med en åtgärdsplan för 2009-2010. Under 2012 har Uppsala kommun påbörjat en omprövning av

gällande åtgärdsprogram då MKN för luftkvalitet inte uppnåtts under den sexårsperiod som gått sedan åtgärdsprogrammet fastställdes 2006. Omprövningen slutfördes under våren 2014 och det nya åtgärdsprogrammet antogs av kommunfullmäktige den 25 maj 2014 .

Enligt ovan nämnda åtgärdsplan skall följande åtgärder vara genomförda

Åtgärder	Genomförd
Hastighetsbegränsning i delar av innerstaden till 30 km/tim	Ja
Begränsad framkomlighet på utsatta gator	Påbörjat
Dubbdäcksförbud på Kungsgatan	Ja
Miljözon för tyngre trafik	Ja
Information och marknadsföring	Ja
Löpande åtgärder enligt Åtgärdsprogrammet	
Marknadplan för busstrafiken	Ja
Införande av "den mjuka busslinjen", flex och närlinje	Ja
Harmonisering av region och stadstrafiken	Ja
Gatustädning inklusive våtrengöring av vägbanan	Ja
Åtgärdsprogram	
Nytt åtgärdsprogram i vilket både vidareutveckling av redan vidtagna åtgärder och helt nya åtgärder föreslås.	Ja

Effekter av åtgärderna på halterna av luftföroreningar och MKN

Uppsala kommun bedriver idag ett omfattande arbete med att klara miljö kvalitetsnormerna (MKN) för kvävedioxid och PM₁₀. Resultaten från mätningarna visar att MKN för dygnsmedelvärdet för både PM₁₀ och kvävedioxid underskreds under 2014. För år 2013 klarades dygnsmedelvärdet för PM₁₀ men inte för kvävedioxid. Under 2012 klarades MKN både med avseende på partiklar, PM₁₀, och kvävedioxid.

Partiklar

Enligt information från Uppsala kommun så överskreds endast dygnsmedelvärdet fem gånger av tillåtna 35 överskridanden under 2014.

År 2013 överskreds dygnsmedelvärdet 34 gånger av tillåtna 35 överskridanden. Den relativt långa och kalla varen under 2013 gjorde att åtgärder som vägrenhållning inte kunde utföras i önskad omfattning. Men trots den ogynnsamma väderleken klarades normen för dygnsmedelvärdet om än med liten marginal.

Även under 2012 underskreds dygnsmedelvärdesnormen, 20 överskridanden av 35 tillåtna. Till resultatet 2012 kan förutom de vidtagna åtgärderna som dubbdäcksförbud, införandet av 30- zon, tidig sandupptagning, förbättrad vägrenhållning också den nederbördrika varen ha bidragit.

Liknade resultat erhöles också för 2010 då dygnsmedelvärdet överskreds 29 dygn av 35 tillåtna. Under 2010 var gatorna snötäckta under relativt lång period vilket förutom vidtagna åtgärder kan ha bidragit till att dygnsnormen underskreds.

Kvävedioxid

Under 2014 klarades dygnsmedelvärdesnormen för kvävedioxid. Resultaten av mätningarna visade dygnsmedelvärdet överskridits ett dygn av sju tillåtna.

Under år 2013 klarades inte MKN för kvävedioxid. Resultaten av mätningarna visade dygnsmedelvärdet överskridits tio dygn av sju tillåtna.

Under 2012 överskreds dygnsmedelvärdesnormen fem dygn av sju tillåtna.

Övrigt

De åtgärder som i övrigt vidtagits såsom dubbdäcksförbud och sänkt hastighet samt minskad framkomlighet har inneburit en minskning av personbilstrafiken med ca 30 procent på Kungsgatan och av kvarvarande trafik så kör endast ca 20 procent med dubbdäck.

Bedömning

Länsstyrelsen bedömning av hur länge överträdelser av MKN för partiklar och kvävedioxid kan antas bestå baseras på de resultat som mätningarna av aktuella luftföroreningar visar, på det arbete som Uppsala kommun genomfört samt förväntade effekter av de ytterligare åtgärder som föreslås i det nya åtgärdsprogrammet.

Uppsala kommun bedriver idag ett omfattande arbete för att klara MKN för partiklar och kvävedioxid inom Uppsala stad. Många åtgärder har vidtagits och ytterligare åtgärder planeras inom det nu antagna åtgärdsprogrammet.

Halterna av partiklar (PM₁₀) i luften har under flera år underskridit MKN för dygnsmedelvärdet. Årsmedelvärdesnormen för

PM10 har sedan mätningarna startade hela tiden legat under MKN.

Halterna av kvävedioxid började mätas kontinuerligt 2008 för att förutom årsmedelvärdet också kunna bestämma tim- och dygnsmedelvärden. Resultaten visar att det skett överskridande av MKN med avseende på års-, dygn- och timmedelvärden vid flera tillfällen men att halterna uppvisar en minskande trend.

Det rådande vädret har under vissa år haft stor inverkan på om har MKN klarats eller överskridits trots de åtgärder som vidtagits. Exempelvis kan en lång och kall vår göra att åtgärder som vägrenhållning inte kan utföras i önskad omfattning vilket leder till ett stort antal överskridanden av dygnsmedelvärdet för PM₁₀. En kall och lång vinter och vår ökar risken för uppkomsten av höga halter av kvävedioxid och därmed ökad risk för fler överskridanden av MKN. Det beror

på högre utsläpp av kvävedioxid och mindre omblandning av luften vid kallare än vid mildare väderförhållanden.

Länsstyrelsen bedömning är att den trend av minskande halter av främst av partiklar men också av kvävedioxid, är ett resultat av de åtgärder som Uppsala kommun vidtagit. De ytterligare åtgärder som kommer att sättas in bedöms minska risken för överskridanden av MKN inklusive risken för överskridanden som idag orsakas av variationer i det lokala vädret.

MKN för kvävedioxid bedöms vara svårare att klara än MKN för partiklar. Att uppskatta hur lång tid det kommer att ta att stabilt klara MKN är idag inte möjligt men förkopplingsvis bör det ske någon gång under den period som det omprövade åtgärdprogrammet omfattar, alltså mellan 2014 och 2020.

Havsplanering

RB 55. Länsstyrelserna, med undantag av länsstyrelserna i Jämtlands, Dalarnas, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Jönköpings och Kronobergs län, ska under året fortsatt bygga upp kompetens och rutiner för att kunna bistå Havs- och vattenmyndigheten i myndighetens havsplaneringsarbete. Arbetet ska även omfatta att ta fram underlag för havsplanering för länets havsområden enligt vägledning från Havs- och vattenmyndigheten. Dessa länsstyrelser ska även stödja och samordna kommunerna längs kusten i deras arbete med planering av sina havsområden.

Länsstyrelsen har under året bistått Havs- och vattenmyndigheten i arbetet med havsplanering. Länsstyrelsen har yttrat sig över Havs- och Vattenmyndighetens förslag till en nationell nulägesbeskrivning. Länsstyrelsen har under året arbetat löpande med att ta fram en nulägesbeskrivning av havsplaneringsområdet Bottniska viken år 2015 (Havsplanering: - Nuläge för Bottniska viken 2015) i samarbete med de andra länsstyrelserna i havsplaneringsområdet, samordnade av Länsstyrelsen i Västernorrland.

Länsstyrelsen har genomfört en enkätundersökning i länets kustkommuner om vilket

planeringsstöd som efterfrågas i det kommunala havsplanearbetet och har redovisat resultatet till HaV. Även Länsstyrelsen har lämnat synpunkter till HaV om behovet av planeringsstöd. Länsstyrelsen har även deltagit i regionala och nationella konferenser samt workshops om havsplanearbetet. Under året har även flera möten med kustlänsstyrelserna i Bottniska viken hållits. Länsstyrelsen har genomfört planering av en workshop för kustkommunerna i Uppsala och Gävleborgs län.

Tillståndsärenden miljöprövningsdelegation

RB 58. Länsstyrelsen ska särskilt redovisa hanteringen av tillståndsärenden vid länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer, vilka åtgärder som vidtagits för att korta handläggningstiderna i dessa samt hur de under 2013 och 2014 tillförda resurserna har bidragit till en effektivare hantering.

Länsstyrelserna ska redovisa och kommentera handläggningstiden för fullständiga prövningar avseende miljöfarlig verksamhet för under 2013 respektive 2014 avgjorda ärenden. Redovisningen ska avse den totala handläggningstiden (median) samt hur länsstyrelsen i procent uppfyllt regeringens mål om att ansökan ska beslutas inom 180 dagar från det att ärendet är komplett.

Hantering av tillståndsärenden vid Miljöprövningsdelegationen

Miljöprövningsdelegationen består av tre ordföranden, varav en verkar som samordnande ordförande, och tre miljöszakliga. I samtliga ärenden utses omgående handläggare, sakkunnig och ordförande. Ett bekräftelsebrev med en förenklad beskrivning av processen skickas till sökanden. Ärendet, om det är fråga om en ansökan om tillstånd, skickas med en förfrågan till berörd länsstyrelse och tillsynsmyndighet om ansökan behöver kompletteras. Ifall Miljöprövningsdelegationen bedömer att ansökan behöver kompletteras, föreläggs sökanden om att komplettera densamma. När kompletteringen inkommer gör Miljöprövningsdelegationen en förnyad bedömning av om ärendet är komplett. Därefter kungörs ansökan och skickas på remiss till berörda myndigheter, däribland Länsstyrelsen. Yttrandena från myndigheter och enskilda kommuniceras med sökanden. Ifall ärendet berör många och det finns starka motstående intressen kan offentliga sammanträden hållas inför ett beslut. Handläggaren upprättar förslag till beslut, som överlämnas till Miljöprövningsdelegationen. Miljöprövningsdelegationen meddelar därefter beslut, som kungörs. Varje vecka genomförs schemalagda beslutsmöten.

Åtgärder som vidtagits för att korta handläggningstider

I 28 § förordningen (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer anges att miljöprövningsdelegationerna ska samråda och samverka med varandra i gemensamma handlägningsfrågor. Samtliga tolv miljöprövningsdelegationer har under 2013 träffat en samverkansöverenskommelse. Syftet med samverkansöverenskommelsen är att verka

för att regeringens syfte med koncentrationsreformen får avsett genomslag. De tolv miljöprövningsdelegationerna har under 2014 fortsatt det samverkansarbete som påbörjades under 2013. Under året har två nätverksträffar för samtliga ordföranden och sakkunniga hållits med föredrag och diskussioner i aktuella frågor. Vid dessa träffar har externa föreläsare medverkat, bland annat representerade av stål-, täkt- och biogasbranschen. Även Naturvårdsverket har medverkat vid ett tillfälle för att informera organisationen om artskydd vid provning.

Samverkansarbetet har dessutom bedrivits i organisationens samverkansgrupp som består av en företrädare för varje miljöprövningsdelegation. Samverkansgruppen har haft två möten i Stockholm och fyra möten via webbkonferens under året. Konkret har detta resulterat i att gemensamt beslutstöd för biogasanläggningar tagits fram. Vidare har checklistor och beslutstöd utarbetats för hantering av ansökningar om alternativvärden och dispenser enligt industriutsläppsförordningen (2013:250). Arbete har också påbörjats beträffande beslutstöd för reningsverk och begränsningsvärden för buller. En utredning om hur man kan arbeta med energifrågor i tillståndsärenden har också genomförts i samverkan med Länsstyrelserna och Linköpings universitet. I övrigt har det förts diskussioner om samverkan och samsyn kring statistik, branschspecifika frågor, handlägningsformer, kontakter med avlämnande län mm. Inom ramen för samverkansarbetet har även en kartläggning utförts beträffande handlägningsrutiner vid de olika miljöprövningsdelegationerna med syfte att lyfta fram bra exempel och lära av varandra. Diskussioner har också förts om hur övergången till digital ärendehantering

kommer att påverka delegationernas arbete och om behovet av likartade rutiner.

Styrgruppen inom organisationen består av fem representanter från samverkansgruppen. Gruppen har ett övergripande samordningsansvar för planering av arbetet avseende innehåll, utveckling och samverkan. Gruppen planerar även möten, tar fram förslag på dagordningar och ordnar externa och interna föreläsare till nätverksträffarna. Gruppen har haft fem webbmöten under 2014.

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län har genomfört processkartläggningar beträffande olika handläggningsmoment i miljöprövningsärendena. Det har resulterat bland annat i en detaljerad checklista för handläggningen som kontinuerligt revideras. Ett excel-ark för att kunna överblicka samtliga pågående och avslutade ärenden har vidareutvecklats. Bland annat kan utläsas i vilka handläggningsfaser ärendena befinner sig i samt handläggningstider för olika delmoment i ärendehandläggningen. Vidare har översyn av rutiner och beslutsstöd för kompletteringsremiss, kompletteringsföreläggande, kungörelser av ansökan och beslut, beslut om akt förvaring, remiss samt beslut om godkännande av säkerheter genomförts. Därutöver har även beslutsstöd för förlängning av provotider, återkallelse av tillstånd, upphävande av tillstånd enligt 24 kap 8 § miljöbalken, återkallelse av ansökan, överlämnande av ärende till annat län, avvisning, brist i samråd och brist i beslutsunderlag uppdaterats. Centralt beslutade beslutsstöd har implementeras och använts.

Under 2014 har det administrativa stödet till handläggarna utvecklats och bedöms vara resurseffektivt. Miljöprövningsdelegationen har även uppställt rekommenderade tider för kommunikering för olika handläggningsmoment. Under året har Miljöprövningsdelegationen sökt verka för att sökandena och remissmyndigheter iakttar uppställda svarstiderna på remisser och kommunikeringar.

Miljöprövningsdelegationen har för att underlätta tillståndsskrivningen tagit fram en promemoria om skrivregler för tillståndsgivning. Den utgår bland annat från Språkrådets rekommendationer och uppdateras regelbundet.

För att säkerställa hög kvalitet på de beslut som Miljöprövningsdelegationen meddelar görs regelbundna praxissammanställningar. Dessa förvaras digitalt för allmän åtkomst.

Länsstyrelsen har deltagit vid länsvisa kommunträffar med de kommunala tillsynsmyndigheterna, alternativt lämnat information om vår prövningsverksamhet för förmedling till kommunerna via Länsstyrelserna i Södermanlands respektive Västmanlands län.

Varannan vecka genomförs samverkansmöten där enhetschefen för miljöskydd, sakkunniga och ordförandena träffas för att gå igenom aktuella frågor, ta del av rättspraxis och delge erfarenheter från ärendehandläggning. Dessa möten protokollförs och lagras digitalt för åtkomst för alla som arbetar med tillståndsprövning. Återkoppling från dessa möten sker via lika frekventa handläggarmöten.

Renodling av handläggarnas arbetsuppgifter fortskrider. De nya handläggarna har genomgått introduktionsutbildning, dels vad avser förvaltningskunskap, dels specifik introduktion beträffande arbetet inom Miljöprövningsdelegationen. Diariefunktionen har fått en specifik utbildning om arbetet med Miljöprövningsdelegationen. Internutbildning i sakfrågor som artskydd, vindkraft samt industriutsläppförordningen har genomförts. Miljöprövningsdelegationen har även träffat SGU angående tänker och materialförsörjningsplaner med mera. Som ett led i kompetensutvecklingen har också studiebesök genomförts på Miljödepartementet och Mark- och miljööverdomstolen. Minst en gång om året träffas handläggare, sakkunniga och ordföranden, där arbetet med Miljöprövningsdelegationen utvärderas och en plan för kommande år läggs.

Vidare bjuds länsstyrelserna i Södermanlands län och Västmanlands län in till samverkansmöte för återkoppling och erfarenhetsutbyte en gång per år. Länsstyrelsen i Södermanlands län och Västmanlands län uppdateras regelbundet om prövningsläget samt ges återkoppling på hur genomförda samråd har fungerat när ansökan väl inlämnas.

Hur har tillförda resurser bidragit till effektivare hantering

Tillförda resurser under 2013 och 2014 har bidragit till en effektivare hantering av tillståndsärenden genom att fler handläggare får en ökad möjlighet till specialisering inom "sin" bransch. Fler handläggare ger också en större kompetensbas och minskar sårbarheten vid arbetsfrånvaro. De extra resurserna under 2013 och 2014 har skapat nödvändigt utrymme för att ta fram och utveckla rutiner och beslutsstöd. Den kunskapsuppbyggnad som skett under 2013 och 2014 bedöms vara av stort värde för kommande arbete med tillståndsärendena. Utöver en förstärkning på handläggarsidan har även en förstärkning skett av diariefunktionen med

syfte att avlasta handläggarna från administrativa tunga delar av ärendehantering, såsom inskanning och kungörelse med mera. Länsstyrelsen i Uppsala län bedömer att kvaliteten på besluten har höjts, vilket bland annat visas genom låg ändringsfrekvens i överinstans. Handläggningen har också effektiviserats. Ärendebalansen har minskat och handläggningstiderna har kortats för nyinkomna ärenden oavsett ärendetyp. Ingående ärendebalans för 2013 uppgick 92 ärenden. Huvuddelen av dessa ärenden hade inkommit före den 1 juni 2012 innan koncentrationen trädde i kraft. Vid utgången av 2014 var samtliga tillståndsärenden som kommit in före år 2013 avgjorda och utgående balans uppgick till 60 ärenden.

Tabell - Prövning av ärenden vid miljöprövningsdelegationen

Beslut/inkomna ärenden	2014	2013
Inkomna ärenden	67	64
Avgjorda ärenden	79	83
<i>varav</i>		
Tillstånd	38	37
Täktverksamhet	11	14
Vindkraft	0	1
Övrig miljöfarlig verksamhet	27	22
Villkorsändring	9	6
Prövotider	10	13
Ekonomisk säkerhet	10	4
Förlängd igångsättningstid/prövotid	0	8
Återkallelse av tillstånd	11	15
Övrigt	1	0

Redovisning av handläggningstiden för fullständiga prövningar avseende miljöfarlig verksamhet i ärenden som avgjorts under 2013 och 2014

Ärendetyp och år. (Antal)	Total handläggningstid, dagar från inkomna hela tillståndsansökningar till beslut (median)	Andel som beslutats inom 180 dagar från att ärendet är komplett. (%)
Täktärenden 2013 (11)	399	27
Täktärenden 2014 (11)	934	27
Vindkraftsärenden 2013 (0)	0	0
Vindkraftsärenden 2014 (0)	0	0
Övriga ärenden 2013 (15)	358	73
Övriga ärenden 2014 (22)	524	59

Den totala handläggningstiden (median) har, som framgår av tabellen ovan, ökat under 2014. Fokus under 2014 har varit att avgöra samtliga tillståndsärenden som är äldre än 2013, en målsättning som också har uppnåtts. Dessa ärenden syns nu i statistiken. Trots att andelen ärenden som har beslutats inom 180 dagar från det att ärendet är komplett har sjunkit, har antalet ärenden ökat jämfört med 2013. Ärendebalansen har sedan inledningen av 2013 minskat med

cirka 34,7 procent. Merparten av tillståndsärendena avgörs inom åtta månader från att ärendet är komplett. Noterbart är att för flertalet av de ärenden som inte når målet 180 dagar, överskrider målet endast med några dagar. För vissa branscher, såsom djurhållningsärenden, avgörs ärendena inom ett år från beslut och inom 180 dagar från det att ärendet är komplett.

Miljöprövningsdelegationen kan konstatera att ärenden påbörjades innan den 1 juni 2012

har tagit mer tid i anspråk jämfört med nyinkomna ärenden. Det kan tillskrivas flera orsaker. Koncentrationen omfattade tre län, varför merparten av ärendena med nödvändighet tilldelades ny handläggare. Antalet ärenden inom vissa branscher, framförallt täktärenden, blev högt. Flera av ärendena hade redan vid tidpunkten för koncentrationen lång handläggningstid, bland annat på grund av att de var komplicerade till sin

natur. I vissa ärenden har det funnits behov av att göra omfattande kompletteringar bland annat på grund av brister i underlaget. Inför 2015 bedömer Miljöprövningsdelegationen att det finns bättre förutsättningar för att klara korta handläggningstider. Miljöprövningsdelegationen kommer dock inte ha samma resurser till sitt förfogande under 2015 jämfört med 2013 och 2014.

Miljökvalitetsmål

Länsstyrelsen ska verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling.

Länsstyrelsen ska särskilt

1. samordna det regionala mål- och uppföljningsarbetet,
2. utveckla, samordna och genomföra regionala åtgärdsprogram med bred förankring i länet för att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen,
3. stödja kommunerna med underlag i deras arbete med generationsmålet och miljökvalitetsmålen, och
4. verka för att generationsmålet och miljökvalitetsmålen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen samt bidra till att de beaktas i det regionala tillväxtarbetet

Länsstyrelsen ska i fråga om sitt miljöarbete rapportera till Naturvårdsverket och samråda med verket om vilken rapportering som behövs. Förordning (2013:815).

Miljömålsarbetet i Uppsala län drivs i stor utsträckning i samverkan med kommunerna och andra länsstyrelser. Den interna samverkan på myndigheten är väsentligt för ett effektivt miljömålsarbete. Länsstyrelsen har tidigare organiserat miljömålsarbetet på myndigheten med ett sekretariat samt fyra arbetsgrupper med medarbetare från berörda sakområden. För närvarande pågår en översyn av arbetsformerna och den organisatoriska strukturen för hur miljömålsarbetet ska drivas inom Länsstyrelsen. Målet är att ta fram en strategi för miljömålsarbetet inom myndigheten.

Samordning för regionalt mål- och uppföljningsarbete

Länsstyrelsen gör årligen en sammanställd uppföljning och bedömning av miljökvalitetsmålen. Sammanställningen rapporteras till Naturvårdsverket. Den årliga bedömningen av miljökvalitetsmålen för 2014 visar att Uppsala län behöver genomföra fler åtgärder för att målen ska uppnås. Vidare konstateras att miljökvalitetsmålet Bara naturlig försurning förväntas uppnås till år 2020 i länet. Utvecklingen för miljön avseende miljökvalitetsmålet Frisk luft är dock positivt, vilket till stor del beror av Uppsala kommuns åtgärdsplan för förbättrad luftkvalitet i Uppsala stad. I övrigt är den dominerande utvecklingsinriktningen neutral (för tio av tolv mål), medan miljökvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv visar en negativ utvecklingsriktning. Orsakerna till den negativa utvecklingen är bland annat för att arbetet med att skydda områden med höga naturvärden är otillräckligt. Länsstyrelsens årliga bedömning av miljömålen finns att läsa på miljömålsportalen.

Bred samverkan med olika aktörer är en förutsättning för att Länsstyrelsen ska kunna samordna miljömålsarbetet i länet. Länsstyrelsen har därför löpande kontakt med olika

nätverk för att samordna arbetet för miljö-kvalitetsmålen.

Länets miljöstrategiska nätverk drivs i Länsstyrelsens regi med kommunernas miljöstrategier och miljöskunniga. Nätverket har träffats tre gånger under 2014. Syftet med nätverket är att skapa ett regionalt forum där miljöstrategiska och miljömålsrelaterade frågor och erfarenheter kan diskuteras samt samverkanstillfällen kring projekt definieras. Träffarna har under året främst fokuserat på aktiviteter kopplade till kemikalieplaner och giftfria förskolor. Samtliga träffar har varit välbesökta med ca 70 procent av länets kommuner representerade.

Länsstyrelsen deltar även i ett regionalt nätverk tillsammans med länsstyrelserna i Svealand. Under året har nätverket haft två fysiska möten samt ett möte via telefon/webb. På träffarna och mötet har olika ämnen tagits upp, bland annat regionalt åtgärdsprogram, årlig uppföljning, fördjupad utvärdering samt projektförslag till det länsstyrelsegemensamma samverkansorganet för Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS). Nätverket syftar till att utbyta erfarenheter och hitta samverkansmöjligheter mellan länen för att uppnå miljö-kvalitetsmålen.

Länsstyrelsen driver och deltar i en länstäckande samrådsgrupp för naturvård. Gruppen består av representanter från ideella organisationer, kommuner och skogsbolag. Gruppen träffas regelbundet och lyfter behov av åtgärder och förankrar miljömålsarbetet i länet. Samverkansgruppen är uppdelad i två tematiska konstellationer, där sjörestaureringar och andra vattenfrågor är centrala och utgör tema i den ena gruppen och skydd av skog utgör tema för den andra gruppen. Under året har tre träffar hållits. Den ena genomfördes som ett fältnöte där olika skogsintressenter diskuterade samarbete för att bevara naturvärden knutna till asp inom en asprakt. De två andra träffarna hölls på Länsstyrelsen och handlade om strategisk naturvård och juridik i samband med sjörestaurering. I Länsstyrelsens arbete med områdesskydd pågår kontinuerlig dialog med markägare.

Inom klimatarbetet pågår flera stora samarbeten i Uppsala län. Nämnas kan till exempel ett kommunalt nätverk, samarbete med Regionförbundet i Uppsala län och med

Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala (STUNS), Institutet för jordbruks- och miljöteknik (JTI), näringsliv och samhälle. Länsstyrelsen har också en tät och regelbunden kontakt med länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands och Västmanlands län. Länsstyrelsens klimatarbete redovisas närmare under avsnitt Energi och klimat, prestationer.

Länsstyrelsen har tillsammans med Landstinget i Uppsala, Uppsala kommun, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och Uppsala universitet (UU) ett kemikalienätverk. Nätverkets syfte är att skapa en plattform för samarbete och gemensamt kunskapsutbyte inom kemikalieområdet, och därigenom verka för bland annat för ökad måluppfyllelse av Giftfri miljö

Länsstyrelsen deltar som en part i EU-projektet Baltic Flows som är ett projekt om ytavrinning i stad och land där länderna Estland, Finland, Tyskland, Lettland, Storbritannien och Sverige deltar. I projektet ingår representanter från forskning, myndigheter och näringsliv från de deltagande länderna. Baltic Flows rör frågor om bland annat höga vattenflöden i tätorter och jordbruksområden, dagvattenhantering i tätorter och medborgarbaserad övervakning av flöden. Målet med projektet är att skapa en regional kompetensresurs och en grund för utveckling av nya metoder och teknik för övervakning och hantering av ytavrinning. Stort fokus ligger på samarbete och utbyte av kunskap och metoder över gränserna och inom regioner.

Regionalt åtgärdsarbete

I regionala åtgärdsprogram redovisas planer som formulerar mål, åtgärder och uppföljning för olika miljö-kvalitetsmål. Planerna tjänar som stöd både för Länsstyrelsens eget arbete och för kommunernas arbete med tillsyn och planering av miljöarbetet. Inom Länsstyrelsen i Uppsala har flera projekt med bäring på åtgärder för att uppnå miljö-kvalitetsmålen drivits under 2014.

Länsstyrelsen påbörjade under 2013 ett projekt med syfte att få en helhetssyn och samsyn över behov och kostnader för förvaltning av skyddade områden samt att tydliggöra Länsstyrelsens inriktning i förvaltningsarbetet. Projektet har fortlöpt under 2014 och har resulterat i en strategi för myndighetens förvaltning av skyddade områden. Strate-

gin tydliggör Länsstyrelsens inriktning i förvaltningsarbetet och ska vara ledande för planeringen av skötselåtgärder i de skyddade områdena. Till strategin hör även en övergripande plan med större satsningar de närmaste tio åren och en mer detaljerad plan för de närmaste fyra åren.

Länsstyrelsen har arbetat med att ta fram ett kunskapsunderlag för att peka ut arter och naturtyper, arbetet pågår. Arbetet har genomförts i dialog med aktörer från bland andra myndigheter, kommuner, forskare, hembygdsförbundet, LRF och ideell naturvård. Dialogen har främst skett i samband med de två workshoppar som Länsstyrelsen har arrangerat. Kunskapsunderlaget beskriver regionala ansvarsarter och ansvarsnaturtyper, samt bland annat deras behov av hänsyn och skötsel. Arbetet utgör ett underlag i att skapa en grön infrastruktur. Kunskapsunderlaget ska i första hand underlätta och effektivisera Länsstyrelsens arbete som berör skyddsvärd natur.

Länsstyrelsen har också under året arbetat med ett projekt med syfte att ta fram en strategi för prioritering inom områdesskydd. Detta omfattar samtliga naturtyper och kommer att komplettera den regionala skogsstrategin. Totalt ingår cirka 150 objekt.

Länsstyrelsens vattenförvaltning har initierat olika åtgärder för att länets vatten ska uppfylla de krav som ställs enligt EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG), bland annat god kemisk och ekologisk status. Ett exempel är en ökad anslutning till Greppa Näringen bland lantbrukare, som syftar till minskat näringsläckage från jordbruksmark till vatten. År 2014 ägnades huvudsakligen åt att tillsammans med Vattenmyndigheten, ta fram förslag till detaljerade avrinningsområdesvisa åtgärdsplaner. I åtgärdsplanerna presenteras förslag på åtgärder som krävs för att nå god ekologisk och kemisk status. Åtgärdsplanerna är utformade så att de föreslagna åtgärderna är kostnadseffektiva. Åtgärderna berör både samhällsplanering, jordbruk och tillsyn. Alla åtgärder är adresserade till ansvarig myndighet. De fördjupade åtgärdsplanerna kommer att utgöra det huvudsakliga underlaget för vattenförvaltningen kommande sexårsperiod. Åtgärdsprogrammet har skickats ut på samråd i länet, samrådsperioden avslutas i april 2015. Länsstyrelsens arbete med åtgärder inom vattenförvaltningen sker i bred samverkan

både med andra enheter på Länsstyrelsen och med kommuner, verksamhetsutövare och lokala så kallade vattenråd. Åtgärderna som beskrivs i de fördjupade underlagen och i åtgärdsprogrammet bidrar till att uppnå målen för Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans och Ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelsen har under året fördelat nära en miljon kronor till åtta projekt inom den Lokala Naturvårdssatsningen (LONA). Projekten kommer huvudsakligen att genomföra åtgärder för skydd och restaurering av naturtyper samt friluftsliv. De bidrar främst till miljömålen Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv. Majoriteten av projekten drivs i samverkan mellan kommun och lokala föreningar.

Länsstyrelsen har bidragit med LOVA-medel till 19 nya lokala vattenvårdsprojekt i Uppsala län med båtklubbar och lantbrukarorganisationer som huvudmän. Elva LOVA-projekt har slutrapporterats under året medan lika många fortfarande pågår. Projekten bidrar främst till miljömålet Ingen övergödning genom åtgärder inom VA- och jordbrukssektorn. Inom ett projekt som avslutades 2014 anlades en våtmark för dagvattenrening, vilket även bidrar till miljömålen Giffri miljö och Myllrande våtmarker.

Skolkampanjen Viologubbar och kornknarrar har fortsatt sedan tidigare år, men i större skala med 15 skolor i Uppsala kommun och tre i Östhammars kommun. Kampanjen är ett samarbete mellan Länsstyrelsen, kommunerna och det biologiska museet Biotopia. Kampanjen går ut på att lära elever mer om hotad natur och vad som är speciellt med Uppsala läns natur. Projektet har under året presenterats i den nationella tidskriften Bi-lagan, en tidskrift som riktar sig till alla som arbetar med uteverksamhet och biologi från förskola till gymnasium.

Länsstyrelsen har under året fattat beslut om reservatsbildning i fem områden. I två av dessa har nya reservat bildats och tre är utvidgningar av sedan tidigare befintliga reservat. Samtidigt fastställdes nya skötselplaner för tre av reservaten. Genom reservatsbesluten har 524 ha skogsmark skyddats, vilket bidrar till att nå miljömålet Levande skogar. Strönningsvik, som är ett av

de bildade naturreservaten, är utpekade som ett nationellt särskilt värdefullt vatten och ingår dessutom i Myrskyddsplan för Sverige. Skyddet av Strönningsvik bidrar därmed till att nå de båda miljömålen Levande sjöar och vattendrag och Myllrande våtmarker. Samtliga reservatsbeslut bidrar också till att nå miljömålet Ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelsen verkar för att kartläggning, utredningar och åtgärder av områden som är förorenade genomförs genom tillsynsinsatser. Länsstyrelsen genomför också kartläggning, undersökningar och åtgärder som finansieras av staten (Naturvårdsverket). Statlig finansiering är endast aktuell för förorenade områden som är nationellt prioriterade och då ingen part är ansvarig. Under 2014 har delåtgärder finansierade med statliga bidragsmedel genomförts vid Enköpings-tvätten samt slutlig åtgärd vid Skeberga såg. För närvarande pågår åtgärdsförberedande undersökningar finansierade med bidragsmedel vid badplatsen i Lövsta bruk. Under 2014 medverkade Länsstyrelsen i arbetet med utredningar eller åtgärder vid 31 av länets prioriterade objekt (totalt 82 stycken).

Kemikalienätverket som Länsstyrelsen ingår i har haft återkommande möten under 2014. Under våren 2014 genomfördes en seminariedag med temat kemikalier i vardagen. Kopplat till detta genomfördes en blodprovstudie där kända Uppsalaprofiler och beslutsfattare medverkade. Seminariet var fulltecknat med omkring 200 anmälda med deltagare från bland annat kommuner, landsting och universitet. Länsstyrelsen deltar en landsomfattande studie av miljögifter (PFOS, PCB, PBDE och metaller) i utter. Miljögifter kartläggs i trafikdödade uttrar och Länsstyrelsen bidrar med finansiering för att genomföra miljögiftsanalyser av fem trafikdödade uttrar som påträffats i Uppsala län. Projektet leds av forskare på Naturhistoriska riksmuseet.

Länsstyrelsen har under 2014 fortsatt arbetet med att samordna klimatanpassningsarbetet i länet. En regional handlingsplan för klimatanpassning har utvecklats och slutförts under 2014. Handlingsplanen har fem fokusområden; samhällsbyggnad, kulturmiljö, vatten, areella näringar och naturmiljö. Utifrån målbilder och åtgärder inom respektive område kommer arbetet inom klimatanpassning att utformas framöver. Revidering av mål och åtgärder i handlings-

planen kommer att ske årsvis. Regional handlingsplan för klimatanpassning för Uppsala län redovisades till regeringen 30 juni 2014. Handlingsplanen bidrar till att lyfta klimatanpassningsfrågan i länets kommuner, och därigenom bidra till att uppnå miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. En mer detaljerad beskrivning redovisas under avsnitt Energi och klimat, prestationer.

Miljökvalitetsmålet Frisk luft är aktuellt i Uppsala kommun, som inte uppnår miljökvalitetsnormen för luft. Länsstyrelsen fastställde 2006 Uppsala kommuns förslag till åtgärdsprogram för att klara miljökvalitetsnormerna (MKN) för partiklar och kvävedioxid. Länsstyrelsen bedömning är att den trend av minskande halterna av främst av partiklar men också av kvävedioxid, är ett resultat av de åtgärder som Uppsala kommun vidtagit (se avsnitt om miljökvalitetsnormer för luftkvalitet). Dock nås inte MNK för luft i Uppsala stad. Uppsala kommun har därför under 2014 antagit ett nytt åtgärdsprogram för att genomföra ytterligare åtgärder för att klara MKN för luft. De ytterligare åtgärder som kommer att sättas in bedöms minska risken för överskridanden av MKN inklusive risken för överskridanden som idag orsakas av variationer i det lokala vädret.

Länsstyrelsen har under våren startat arbetet med den regionala handlingsplanen för landsbygdprogrammet (2014-2020), genom ett antal workshops. I Länsstyrelsens arbete med att ta fram regionala urvalskriterier har miljömålen beaktats. Handlingsplanens första del remitterades till partnerskapet innan sommaren. Flera remissinstanser påpekade vikten av att testa de nya urvalskriterierna och prioriteringarna på gamla ansökningar och detta gjordes under september av två praktikanter. Efter justeringar godkändes handlingsplanens första del av Jordbruksverket i slutet av året. På hösten upplöstes den ursprungliga projektgruppen på Länsstyrelsen som arbetat med handlingsplanen och ersattes i stället av arbetsgrupper. De enheter inom Länsstyrelsen som har beröringspunkter med landsbygdprogrammet deltar i grupperna liksom länets externa partnerskap bestående av landsbygdens olika aktörer såsom företagare, föreningsliv och organisationer.

Stödja kommunerna med underlag

Under 2014 har Länsstyrelsen deltagit i två delprojekt som genomförts på uppdrag av länsstyrelsernas samverkansorgan för Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) – Kommunstödsprojektet och Miljömålsprocessen.

Länsstyrelsen har varit med i projektgruppen i Kommunstödsprojekt, som startade 2013, och som under 2014 har levererat skriften Guide till lokalt arbete med miljömål. Projektgruppen bestod av ett antal länsstyrelser och SKL (Sveriges kommuner och landsting). Därtill har flera kommuner bidragit med synpunkter och goda exempel. Här deltog bland annat Uppsala läns kommuner i en webbaserad workshop. Syftet med guiden är att ge stöd och inspiration i det lokala arbetet med miljömålen och guiden riktar sig till kommunala miljöstrategier, men även till andra kommunala tjänstemän och politiker. Länsstyrelsen har spridit guiden till länets kommuner och guiden finns även tillgänglig digitalt och kommer att uppdateras successivt.

Även i Miljömålsprocessen deltog Länsstyrelsen i projektgruppen och deltog i en workshop. Målet med delprojektet var att ta fram en handbok med fokus på miljömålsarbetet. Handboken riktar sig främst till länsstyrelsernas miljömålssamordnare som ett stöd i arbetet med miljömålen, men kan även ge andra aktörer insikt och förståelse för processen. Syftet med projektet var att identifiera och beskriva de moment som krävs för att driva miljömålsarbetet framåt på ett effektivt sätt. I handboken beskrivs ett antal förutsättningar och drivkrafter som är centrala för att utveckla ett förändringsarbete som blir till en dynamisk process inom varje länsstyrelses verksamhet.

Länsstyrelsens arbetsgrupp för efterbehandling av förorenad mark samarbetar regelbundet med miljöinspektörer i länets kommuner. Det anordnas åtminstone en handläggartäff per år samt en utbildningsaktivitet om året, den så kallade Mälarlänsutbildningen. Länsstyrelsen i Uppsala län har även ett aktivt samarbete med övriga Mälarlän samt Gotland och Dalarna. Under 2014 har bland annat ett gemensamt ramavtal upphandlats för översiktliga markundersökningar samt Mälarlänsutbildningen arrangerats gemensamt.

Miljökvalitetsmålen i den lokala och regionala samhällsplaneringen

Flera initiativ som främjar att miljökvalitetsmålen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen har pågått under 2014.

Länsstyrelsen har under året arbetat kontinuerligt med ajourhållning av arkiv och katalog för planeringsunderlag. Länsstyrelsen har under 2014 fortsatt leda ett länsstyrelse-gemensamt projekt i samarbete med Boverket, WKP-projektet, för att ta fram ett enhetligt system (en katalogtjänst) som ska effektivisera spridningen av, samt öka tillgängligheten till, relevant planeringsunderlag. Systemet (Planeringskatalogen) ska ge användarna ökade möjligheter att, på ett enkelt sätt, tillgängliggöra samt söka de planeringsunderlag i form av geodata, dokument eller bilder som behövs för att tillämpa plan- och bygglagens och miljöbalkens bestämmelser om hushållning med mark- och vattenområden (3 och 4 kap) samt miljökonsekvenser och annat beslutunderlag (6 kap).

Länsstyrelsen har under året arbetat med havsplanering under samordning av Havs- och vattenmyndigheten och Västernorrlands länsstyrelse. Länsstyrelsen har sammanställt regionalt kartunderlag till Havsplaneringsportalen samt bidragit med data och texter till en nulägesbeskrivning för planområdet Bottniska viken. Kommunala planer och planeringsunderlag har redovisats i materialet efter dialog med länets kustkommuner. Havsplaneringen syftar till att ge en sammanhängande fysisk planering av havet i form av kartmaterial och riktlinjer och bestämmelser för hur olika områden ska skyddas, nyttjas och förvaltas samt vilka samhällsintressen som ska uppmärksammas. Underlaget och materialet bidrar med att uppnå miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård.

Av kommunens översiktsplan ska det framgå hur kommunen i den fysiska planeringen tänker ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med nationella och regionala mål, bland annat miljömålen samt regionala planer och program. Exempel på sådana program är Vattenmyndighetens åtgärdsprogram för miljökvalitetsnormer för vatten, åtgärdsprogram för förorenade områden samt regionala klimat- och energistrategier. Länsstyrelsen yttrar sig om detta vid samrå-

det om översiktsplanen samt lämnar information om relevanta mål och program i de sammanfattande redogörelserna som Länsstyrelsen ska göra till kommunen en gång varje mandatperiod. Även vid samråd om detaljplaner bevakar Länsstyrelsen bland annat hälsa och säkerhet och miljö kvalitetsnormer som berörs i det enskilda ärendet.

På de inomstatliga tvärspektoriella planberedningar som Länsstyrelsen kallar till varannan vecka har tematiska frågor som berör flera enheter på Länsstyrelsen behandlats. Exempel på sådana frågor har varit detaljplaner, översiktsplaner samt remisser.

Lantbruk och landsbygd

Prestationer (volymer och kostnader) Avser verksamhet 60*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män ¹⁾	5,23	5,91	5,64
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	19,83	19,34	21,28
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	16,10	15,84	17,77
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	24 301	26 473	27 461
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	16,10	17,52	19,31
Antal ärenden, inkomna och upprättade ³⁾	8 663	12 056	12 480
Antal beslutade ärenden ³⁾	9 071	12 192	12 965
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år ³⁾	184	197	209
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	1 603	612	131

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

³⁾ Uppgifter hämtade från Platina samt lantbruks- och jordbrukarstödsärenden registrerade hos Jordbruksverket.

Antalet ärenden, inkomna och upprättade, var betydligt mindre under 2014 än tidigare år. Minskningen består av ändringar i flera olika ärendetyper, och förändringen beror på att de flesta stöd och ersättningar inom Landsbygdsprogrammet 2007-2013 inte varit öppna för ansökningar eller förlängningar under 2014 samtidigt som stöden inom Landsbygdsprogrammet 2014-2020 ännu inte öppnat upp för ansökningar.

Antalet ej beslutade ärende äldre än två år utgörs främst av landsbygdsprojekt och -investeringar vars projekttid är längre än två år. Ett ärende öppnas när ansökan om stöd kommer in innan projektet är påbörjat och avslutas först när projektet är genomfört och beslut om slututbetalning fattas.

Areella näringar, landsbygd och livsmedel utgiftsområde 23

Sysselsättning	2014	2013	2012	2011	2010
Andel kvinnor sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) (dagbefolkning) (%)		3	3	3	3
Andel män sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) (dagbefolkning) (%)		8	8	8	7
Andel sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) (dagbefolkning) (%)		11	11	11	11
Nyföretagande	2014	2013	2012	2011	2010
Andel nystartade företag av kvinnor utanför tätort (på landsbygden) (%)		11,6	12,3	12,7	12,3
Andel nystartade företag av män utanför tätort (på landsbygden) (%)		21,0	18,2	24,0	21,0
Andel nystartade företag utanför tätort (på landsbygden) (%)		32,5	30,5	36,7	33,3

Källa: Statistiska centralbyrån

Sysselsättning

Andelen sysselsatta utanför tätorterna är endast elva procent. Andelen har varit i kon-

stant sedan 2011. Ett mål med Landsbygdsprogrammet har varit att öka sysselsättningen på landsbygden, men det måste konstate-

ras att arbetet med programmet i denna del inte gett de effekter som önskas. Trenden i länet är att Uppsala kommun växer kraftigt medan övriga kommuner ligger på en ganska oförändrad befolkningsmängd. Mönstret följer utvecklingen nationellt och internationellt mot en tydlig urbanisering.

Nyföretagande

Andelen nystartade företag på landsbygden är drygt 32 procent. Andelen har varit rela-

tivt stabil, med en lägstanivå 2012 och en högstanivå 2011. Någon tydlig förändring vad gäller män respektive kvinnors andel syns inte heller. Att andelen företag på landsbygden legat relativt stabilt under perioden kan ändå ses som positivt med tanke på den krävande period som varit där mjölkföretagen stått inför pressade priser och där gårdarna blir större men färre. Att Sverige befinner sig i en svag konjunktur drabbar förstås också landsbygden.

Jordbruksverkets styrning över stödprocessen

RB 9. Länsstyrelserna ska på ett kostnadseffektivt och för företagen enkelt sätt samt med minimerad risk för sanktioner genomföra uppgifterna som åligger dem ifråga om direktstöd till lantbruket och stöd till landsbygdsåtgärder enligt förordningarna (2004:760) om EG:s direktstöd för jordbrukare m.m. och (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder. Länsstyrelserna ska, tillsammans med Jordbruksverket, säkerställa att direktstöd till lantbruket och stöd till landsbygdsutveckling i så hög utsträckning som möjligt betalas ut så tidigt som regelverket tillåter samt säkerställa att kraven i utbetalningsplanen följs samtidigt som risken för finansiell korrigerings förebyggs och minimeras.

Länsstyrelserna ska följa Jordbruksverkets styrning över stödprocessen avseende administrationen av jordbruks- och landsbygdsstöd. Länsstyrelserna ska löpande rapportera handläggnings- och kontrolläge till Jordbruksverket enligt av verket fastställd rapportplan, samt bistå Jordbruksverket i att under stödåret uppnå en bättre uppföljning av handläggnings- och kontrolläge av ovan nämnda stöd. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att följa uppdraget samt hur stor andel av stöd och ersättningar som betalats ut vid de tillfällena som anges i den gemensamma utbetalningsplanen.

Länsstyrelserna ska bistå Jordbruksverket i arbetet med att uppfylla ackrediteringsvillkoren för hanteringen av stöd.

Direktstöd, miljöersättningar och kompensationsbidrag

Under 2014 har Länsstyrelsen arbetat för att så många lantbrukare som möjligt ska få sin ersättning vid första möjliga utbetalningstidpunkt.

Under SAM-ansökningsperioden har Länsstyrelsen erbjudit lantbrukare i länet att vid besök låna en dator för att göra sin ansökan. Handläggare har funnits till hands för att svara på frågor och ge support. Möjligheten att låna dator och få support fanns även inför sista ändringsdag 15 juni. Länsstyrelsen bedömer att support på plats i vissa fall krävs för att få in ansökningar av rätt kvalitet och för att få in enbart elektroniska ansökningar. För 2014 har endast en pappersansökan inkommit. Under 2014 har lånedatorerna bokats vid färre tillfällen än tidigare

år, vilket tyder på att SAM internet nu är inarbetat hos lantbrukarna.

De flesta telefonsamtalen kommer via länsstyrelsernas och Jordbruksverkets gemensamma kundtjänst EVI (En Väg In). Under ansökningsperioden fick Länsstyrelsen i Uppsala väldigt många samtal, och väldigt många av de som ringde skulle egentligen ha kopplats fram till andra län. Länsstyrelsen påtalade detta ett antal gånger men Telia lyckades inte hitta någon felkoppling. Samtalsstatistik från år 2014 visar att Länsstyrelsen i Uppsala fått betydligt fler samtal än väntat. Efter ansökningsperioden och resten av året har telefonsamtalen snarare varit färre än vanligt. Det kan bland annat bero på att det för 2014 varit få nyheter och att det inte har varit möjligt att söka nya miljöersättningar.

Länsstyrelsens arbete med återkrav har löpt på bra under året. Arbete med återkrav avseende alla ersättningsformer har ingått i den löpande handläggningen av ärenden 2014. Under våren arbetade Länsstyrelsen med de återkrav som uppkommit under 2013, prioriteringen var gårdsstödsärenden först. Efter detta har återkravsutredningar efter kontroll 2014 prioriterats.

Därutöver har en genomgång påbörjats, av samtliga utbetalningsärenden från 2007 och framåt som inte står i högsta status i handläggningssystemet. Detta för att få ett bra avslut innan nya ansökningar om stöd och ersättningar kommer in och arbetet huvudsakligen ska ske i nya datasystem. I och med denna genomgång räknar Länsstyrelsen med att vara klar med samtliga kända återkrav före 2015 års ansökningsperiod.

Länsstyrelsen har löpande rapporterat handläggnings- och kontrolläget till Jordbruksverket enligt planen för styrning och uppföljning i samverkan (SUSS-planen). Arbetet har fungerat mycket bra. Kontrollmålen har varit uppfyllda i god tid och ajourhållningen i fält av brukaransömda ändringar av jordbruksblock har också kunnat slutföras i tid. Under året har Länsstyrelsen utvecklat en ny skriftlig manual för kontrollarbetet, där både lokala och nationella kontrollinstruktioner och rutiner finns samlade. Ett exempel på ny rutin är att det i manualen poängteras att kontrollanten bör gå igenom kontrollresultatet med lantbrukaren innan kontrollanten lämnar gården. På detta sätt har eventuella frågetecken direkt kunnat redas ut med lantbrukaren, vilket minskar risken för att missförstånd mellan Länsstyrelsen och lantbrukaren leder till en felaktig utbetalning. Förhoppningen är att det nya arbetssättet gör att kontrollsituationen förbättras för lantbrukaren och att detta ska leda till färre synpunkter på utskickade kontrollresultat och färre överklagningar.

Länsstyrelsen betalade ut 99 procent av gårdsstödet den första december, vilket betyder att målet om att 95 procent av lantbrukarna ska få gårdsstödet utbetalt den 1 december uppfylldes. Länsstyrelsen nådde även målen för utbetalning av miljöersättningar och kompensationsbidrag, där 97 procent betalades ut vid delutbetalningen och 97 procent av lantbrukarna fick också sin slututbetalning vid första möjliga utbetalningstillfälle.

Länsstyrelsen har genomfört handläggning och kontroll av ansökningar samt beslut om utbetalningar i enlighet med Jordbruksverkets anvisningar i handläggarstödet på Ladan, Jordbruksverkets webbplats för information till länsstyrelserna, och de förordningar och föreskrifter som är aktuella för respektive ersättningsform.

Stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder

Länsstyrelsen har under året arbetat för att genomföra handläggningen av landsbygdsstöden på ett korrekt och effektivt sätt genom enhetlig rättstillämpning, nationella mål samt länets genomförandestrategi. Arbetsgruppen har tagit fram en handlingsplan med tydliga mål och delmål för handläggningen vilket gör det tydligt för alla handläggare vad som ska prioriteras och hur arbetet ska fördelas på bästa sätt. Fokus under året har varit på utbetalning av stöd för tidigare godkända investeringar då de flesta stöd inom Landsbygdsprogrammet 2007-2013 inte varit öppna för ansökningar under året samtidigt som stöden inom Landsbygdsprogrammet 2014-2020 ännu inte öppnat upp för ansökningar. Högsta prioritet har därför varit att alla utbetalningsärenden inom gamla programmet ska vara färdighandlagda innan systemet stängs, det vill säga den sista juni 2015, uppdelat i delmål för antal ärenden per utbetalningsomgång.

Att stöden betalas ut så tidigt som möjligt är väsentligt då lantbruksföretagen är starkt beroende av dessa medel för att klara sin ekonomi. Länsstyrelsen har därför som ett prioriterat mål i den interna handlingsplanen att arbeta aktivt för att minska handläggningstiderna liksom att följa tidsplanen för styrning och uppföljning i samverkan för kortare handläggningstider inom landsbygdsstöden (LB-SUSS). Länsstyrelsen har under året aktivt deltagit i den kontinuerliga avstämningen inom projektet genom att rapportera orsaker till resultatet samt vilka konkreta åtgärder som gjorts för att minska handläggningstiderna. Resultaten från länen har följts upp av en beslutsgrupp bestående av representanter från Jordbruksverket och länsstyrelsernas nätverk för landsbygdsdirektörer (LD21) där resultat och eventuella åtgärder diskuterats. Länsstyrelsen har även tagit fram en riskanalys för att snabbt kunna åtgärda eventuella avvikelser från uppsatta mål i handläggningen. En åtgärd som snabbt kunde genomföras var att anställa ytterligare

personal för handläggning av utbetalningsärenden då det redan tidigt under året blev tydligt att delmålen inte skulle kunna uppnås utifrån gällande arbetstakt. För ytterligare beskrivning av måluppfyllelse och Länsstyrelsens arbete med att förkorta handläggningstiderna, se under rubrik Genomförande landsbygdsprogrammet.

För en rättsäker handläggning inklusive kontroll och beslut följer varje handläggare vid varje arbetsmoment aktuella förordningar och föreskrifter, Jordbruksverkets rutinbeskrivningar i handläggarstödet samt information som fås via Ladan, Jordbruksverkets webbplats för information till Länsstyrelserna. Utöver löpande handläggning av inkommande ansökningar om stöd och utbetalning har Länsstyrelsen bland annat följt upp de företag som har beviljats startstöd och passerat tre år sedan beslut om stöd. Länsstyrelsen har då kontrollerat att företa-

gen fortfarande varit aktiva och att de har arbetat enligt den affärsplan som användes som underlag vid beslut om stöd. Länsstyrelsen har också kontinuerligt under året skickat kopior av avslutade ärenden inom företagsstöd, projektstöd samt Leader till Jordbruksverkets grupp för utvärdering och analys av landsbygdsprogrammet.

Under året har Länsstyrelsen fortsatt med arbetet att förbättra rutiner i handläggningen av ärenden för att undvika de fel och brister som konstaterades vid uppföljningen av den Ackerevision som genomfördes av Jordbruksverkets internkontroll hösten 2013. Den åtgärdsplan som Länsstyrelsen tog fram efter resultatet av revisionen och som godkändes av Jordbruksverket har använts i varje ärende inför beslut om stöd och beslut om utbetalning. Åtgärdsplanen kommer även fortsättningsvis att användas under 2015.

Landsbygdsprogrammen

RB10. Länsstyrelserna ska även vara regeringen och centrala myndigheter behjälpliga i att införa ett nytt landsbygdsprogram för perioden 2014–2020 samt fortsätta de regionala förberedelserna för det kommande landsbygdsprogrammet. Länsstyrelserna ska kortfattat redovisa på vilket sätt de arbetat med att införa landsbygdsprogrammet för perioden 2014–2020.

RB 11. Länsstyrelserna får för uppdragets genomförande disponera anvisade medel från utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygds och livsmedel, anslagen 1:18 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och 1:19 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*, vilka regleras i Jordbruksverkets regleringsbrev för budgetåret 2014.

Länsstyrelserna ska redovisa följande avseende Landsbygdsprogram för Sverige åren 2007–2013:

- Handläggningstiderna för ansökningar om utbetalningar samt hur länsstyrelsen arbetar för att minska handläggningstiderna och
- vilka åtgärder som har låg anslutning i länet och översiktligt analysera orsakerna till detta samt redovisa i vilken omfattning de relevanta resultatmål och omfattningsmål som finns fastställda i programmet är uppnådda vid utgången av 2014.

Länsstyrelserna ska redovisa följande avseende Landsbygdsprogrammet för perioden 2014–2020:

- Vilka åtgärder som har vidtagits för att informera om det nya programmet och
- Vilka åtgärder som har kommit igång under året.

Landsbygdsprogrammet 2014-2020

Projekt för införande av nya landsbygdsprogrammet (ProCAP)

Länsstyrelsen har deltagit i Jordbruksverkets ambassadörsgrupp för spridning av information om arbetet i införandeprojektet för det nya Landsbygdsprogrammet 2014-2020 (ProCAP) samt varit representerade i arbetsgruppen inom ProCAP för framtagande av handläggningsrutiner till det nya Landsbygdsprogrammet. Länsstyrelsen har även haft en representant med i Jordbruksverkets superanvändargrupp för utbildning av handläggare till det nya Landsbygdsprogrammet.

Regional handlingsplan

Under våren startade Länsstyrelsen arbetet med den regionala handlingsplanen genom ett antal workshops med interna och externa representanter. Som grund för handlingsplanen användes den nulägesbeskrivning och SWOT-analys inklusive behovsanalys för länets landsbygd som Länsstyrelsen i samarbete med externa aktörer och organisationer på landsbygden tog fram under 2013. Handlingsplanens första del remitterades till partnerskapet under våren. Flera remissinstanser påpekade då vikten av att testa de nya urvalskriterierna och prioriteringarna på gamla ansökningar och därför togs två praktikanter från Sveriges Lantbruksuniversitet in under hösten för att utföra testkörningar och utvärdera resultatet. Rapporten resulterade i ett antal justeringar och tydliggöranden i handlingsplanen. Handlingsplanens första del godkändes sedan av Jordbruksverket i slutet av året. Under hösten upplöstes den ursprungliga projektgruppen på Länsstyrelsen som arbetat med handlingsplanen och ersattes i stället av arbetsgrupper. Arbetsgrupperna utgörs av de verksamhetsområden inom Länsstyrelsen som har beröringspunkter med landsbygdsprogrammet liksom representanter från länets externa partnerskap bestående av olika aktörer på landsbygden såsom organisationer, föreningsliv och företag.

Länsstyrelserna runt Mälaren tillsammans med Örebro och Gotland samarbetar i arbetet med de regionala handlingsplanerna för att undvika onödiga olikheter och för att underlätta för både sökanden och handläggare. Samarbetet sker genom återkommande

telefonmöten och kommer att pågå under hela handlingsplanarbetet. Länsstyrelsen deltar även nationellt i samarbetet med Jordbruksverket för att synkronisera regionala urvalskriterier och beskrivningar.

Partnerskap för landsbygdsutveckling

Partnerskapet för landsbygdsutveckling i Uppsala län är nybildat för programperioden och består av representanter från ideella, privata och offentliga aktörer som på något sätt arbetar med landsbygdsutveckling i länet. Partnerskapet behandlar frågor som berör landsbygds- och havs- och fiskeriprogrammens olika delar, det vill säga förberedelse och framtagande av regional handlingsplan, genomförande och utvärdering av planen samt årlig revision av planen. Partnerskapet har även en roll som omvärldsbevakare och är basen för det kunskapsunderlag som krävs för att anpassa den regionala handlingsplanen mot länets behov och möjligheter. Deltagarnas nätverk är även viktiga kanaler och kommer att vara den direkta länken till de målgrupper som ska bidra till att programmets mål uppnås.

Länsstyrelsen samlade partnerskapet till två möten under året. På mötet i början av året fick deltagarna föreslå former för samarbete och kommunikation inom partnerskapet. På höstmötet startade satsningen med olika arbetsgrupper för att underlätta ett strategiskt arbete med tydliga mål inom de områden i programmen deltagarna är engagerade och insatta i. Grupperna är indelade i följande fem ämnesområden: lokal service och attraktiv landsbygd inklusive bredband, företagande inom jordbruk och trädgård, företagande utanför jordbruk, miljö och klimat samt fiske. Syftet med arbetsgrupperna är i första steget att ta fram underlag för prioriteringar och urvalskriterier till den regionala handlingsplanen.

Deltagandet och engagemanget i partnerskapet och arbetsgrupperna har varit mycket positivt vilket bidrar avsevärt till att målgrupperna för programmet blir informerade om och engageras i de möjligheter som finns till satsningar för en regional landsbygdsutveckling. Detta kan sägas ge goda chanser till att uppnå programmets nationella och regionala mål.

Fondsamordning

Med syfte att förbättra samordningen mellan de Europeiska struktur- och investeringsfonderna, att undvika överlappning dem emellan och att insätta medel ska ge största möjliga effekt har Länsstyrelsen tillsammans med Tillväxtverket, ESF-rådet samt övriga länsstyrelser i Östra Mellansverige (ÖMS) startat upp ett nätverk för fondsamverkan. Länsstyrelsen har även under hela året haft kontinuerlig kontakt med Regionförbundet i Uppsala län för att förbättra främst det operativa arbetet mellan de övriga fondprogrammen.

Kommunikation

Länsstyrelsen har under året påbörjat ett arbete med att ta fram en plan för kommunikationsmålen i den regionala handlingsplanen för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020. Inledningsvis har Länsstyrelsen kartlagt befintliga och nya kommunikationskanaler, samt tagit fram en särskild projektplan för kommunikation av stödet för utbyggnad av bredband som öppnade hösten 2014.

En mycket viktig del i informationsarbetet och marknadsföringen av programmet har varit att informera om prioriteringarna i det nya landsbygdsprogrammet samt att ge exempel på möjligheter inom programmet för att inspirera till ändamålsenliga satsningar. För att få en snabbare och effektivare kommunikation ersattes därför Länsstyrelsens informationsskrift i pappersformat, Gröna Bladet, med en aktivare webb liksom en Facebook-sida som riktar sig till partnerskapet och andra aktörer på landsbygden som är intresserade av landsbygdsutveckling i Uppsala län. Länsstyrelsen tog också under första delen av året fram ett nyhetsbrev för landsbygdsutveckling vars primära målgrupp var organisationer aktiva i partnerskapet för landsbygdsutveckling.

Under 2014 öppnade förutom stödet till bredband även investeringsstöd inom jordbruk för ombyggnad, tillbyggnad och nybyggnation av djurstallar. Länsstyrelsen har medverkat på flera informationsmöten om de nya stöden hos olika aktörer, exempelvis på en kursdag hos Hushållningssällskapet, vid en uppstartsträff för nätverkande inom förnybar energi anordnat av Heby kommun samt på möten för allmänheten i Knivsta, Torsvi och Östhammar. Länsstyrelsen har

även informerat vid egna möten, såsom för länets partnerskap, Länsstyrelsens energi- och klimatnätverk samt i bredbandsgruppen. För en mer detaljerad redovisning av Länsstyrelsens arbete med bredbandsutbyggnad i länet, se rubrik Bredband och Digital agenda för Uppsala län i kapitlet om Infrastrukturplanering.

Integration, jämställdhet och unga på landsbygden

I kommunikationsplanen i Länsstyrelsens regionala handlingsplan för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020 har Länsstyrelsen pekat ut integration, jämställdhet och unga på landsbygden som tre horisontella fokusområden. Detta ligger i linje med det nationella arbete som Jordbruksverket initierat för att integrera jämställdhet i genomförandet av landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020.

Länsstyrelsen har som ett led i detta arbetat aktivt med att jämställdhetsintegrera handlingsplanen. Länsstyrelsen har även bildat en intern projektgrupp som tagit fram en plan för nulägesanalys över faktorer som påverkar förutsättningarna för att bo och arbeta på landsbygden i länet med särskilt fokus på integration, jämställdhet och unga.

Lokalt ledd utveckling

Leader Upplandsbygd är det Leaderområde i länet som Länsstyrelsen i Uppsala har varit aktivt medverkande i som beslutande myndighet. Leaderområdet i sitt nuvarande upplägg utifrån tidigare landsbygdsprogram kommer att avslutas och startar sedan upp på nytt i Landsbygdsprogrammet 2014-2020. Länsstyrelsen har deltagit i framtagande av den nya strategin genom att delta på Leaderområdets sammankomster för skrivandet.

Länsstyrelsen har för avsikt att behålla den goda kontakten med det nya Leader Upplandsbygd för att undvika dubbelfinansiering i olika projekt som söks både inom Leader och inom Länsstyrelsen. Det är även av vikt att Länsstyrelsen håller sig uppdaterade på vad som händer i länet inom landsbygdsutveckling. En åtgärd som vidtagits under året för att säkra kommunikationen är att Leaderområdet har en aktiv representant i partnerskapet för landsbygd- och havs- och fiskeriprogrammet.

Åtgärder som har kommit igång under året

Under september öppnades möjligheten att ansöka om investeringsstöd till jordbruksföretag för ny-, till- eller utbyggnad av djurstall samt om stöd till bredband. Det har under

hösten 2014 inkommit fem ansökningar om investeringsstöd till djurstallar men ingen ansökan om bredband.

Landsbygdsprogrammet 2007 – 2013

Handläggningstider

Länsstyrelsen har under året aktivt tagit del av den kontinuerliga avstämningen inom projektet styrning och uppföljning i samver-

kan, LB-SUSS för effektivisering för kortare handläggningstider inom företagstöd, projektstöd, miljöinvesteringar och Leader.

Måluppfyllelse handläggningstider

Ansökan om utbetalning av stöd	Andel ärenden med handläggningstid kortare än 90 dagar	
	2014	2013
Företagsstöd	5 %	19 %
Miljöinvesteringar	65 %	47 %
Leader	32 %	30 %
Projektstöd (inkl Prokul och Egenkul)	51 %	40 %
Totalt	36 %	32 %

Källa: DAWA, Jordbruksverket

Handläggningstiden enligt LB-SUSS uppföljning har under året varierat mycket beroende på de beslutade ärendenas inlämnings- och gällande tid på Länsstyrelsen under gällande mätperiod. Andelen utbetalningsärenden med handläggningstid under 90 dagar enligt LB-SUSS låg totalt för 2014 på 36 procent för alla landsbygdsstöd vilket är en liten förbättring sedan 2013 med fyra procentenheter.

Handläggningsgruppen har under året arbetat ned en stor balans av ärenden som fanns vid årets början, se figur 1, särskilt för företagstöd. Då många äldre ärenden har slutförts under året medför det en negativ påverkan på statistiken över andelen utbetalningsärenden handlagda inom 90 dagar.

Fig. 1. Ärendebalans programperioden 2007-2014 för Uppsala län. Källa: DAWA, Jordbruksverket.

Det skiljer i handläggningstid mellan de olika stöden för landsbygdsutvecklingsåtgärder. Skillnaden beror på antalet inkommande ärenden och kvaliteten på redovisningarna. Även antalet inläggande och inkommande ansökningar om utbetalning av stöd har varit stort under året. Ärenden inom Leader är de som varit störst i antal. Det gäller ärenden från både LAG-gruppens egna projekt och projekt från Leaderområdets sökande. Det är mycket vanligare att ärenden inom Leader och projektstöd leder till ett återkrav av stöd än övriga stöd inom programmet. En anledning till detta är bland annat att projekt som fått förskottsutbetalning inte har upparbetat tillräckligt med kostnader i projektet vid slutredovisningen. Ett återkrav betyder ytterligare ett ärende som ska handläggas och påverkar handläggningstiden negativt. Länsstyrelsen har dock ändå valt att handlägga uppkomna återkrav löpande för att undvika att upparbeta en balans av dessa ärenden. Ärenden inom Leader har haft prioritet i handläggningen under året eftersom många av de projekten drivs av små ideella föreningar med ansträngd likviditet. Dessa behöver därför få utbetalning tidigt för att klara verksamheten. Denna prioritering har påverkat handläggningstiden för övriga stöd.

Vid årets slut är det endast Leader som har en upparbetad kö av utbetalningsärenden. Det finns inga ärenden kvar med ankomstdatum för ansökan om utbetalning från år 2012 och 2013 inom företagsstöd, projektstöd eller kompetensutveckling. Inte heller några inläggande återkravsärenden finns vid årets slut.

Länsstyrelsen har under året vidtagit flera åtgärder för att effektivisera handläggningen och minska handläggningstiderna för ansökningar om utbetalning samt återkrav. Länsstyrelsen har beräknat förväntat antal inkommande ansökningar fram till sista ansökningsdag i mars 2015. Beräkningen har gjort det möjligt att lägga upp arbetet med delmål för hur många ärenden som ska vara färdighandlagda vid varje utbetalningstillfälle under året. Beräkningen har också förenklat möjligheterna till uppföljning och fördelning av resurser.

Bland övriga konkreta åtgärder som gjorts för att minska handläggningstiderna kan nämnas att personalresurserna under året

har utökats vad gäller handläggning av utbetalningsärenden. Länsstyrelsen har även prioriterat att skicka ut begäran om komplettering så fort som möjligt när en inkomplett ansökan kommit in. Länsstyrelsen har även ställt högre krav mot de sökande att snarast inkomma med kompletteringar för att de ska kunna beaktas i handläggningen. Sökanden som ännu inte har lämnat in ansökan om slututbetalning har via särskilt utskick, via Facebook och via Länsstyrelsens webb uppmanats att göra det. Många vill i slutet av programperioden flytta fram klardatumet för att hinna färdigställa sin investering. För att säkerställa att samtliga utbetalningsansökningar ska kunna handläggas färdigt i tid innan systemet stängs under 2015 har Länsstyrelsen dock bestämt att framflyttning av klardatum endast är möjligt till senast den 31 januari 2015 såvida inte särskilda omständigheter finns. Varje månad har en påminnelse skickats till sökanden som inte lämnat in sin ansökan trots att klardatum är passerat. Denna påminnelse har medfört att de flesta ansökningarna om slututbetalning har kommit in i relativt god tid vilket har sparat tid genom att antalet utredningar för eventuella återkrav vid sent inkomna ansökningar har minskat. Slutbesiktningar av företagsstöd har samordnats med förprövningshandläggning i de fall det varit möjligt vilket har fungerat bra.

Åtgärder med låg anslutning

Under programperioden 2007-2013 förbrukades inte samtliga medel inom bland annat modernisering och bredband. En förklaring till att inte alla medel förbrukades inom modernisering kan vara att takbeloppet under de första åren i programmet var för lågt. Investeringsviljan hos jordbruksföretagen avtog över tiden och många avstod sedan från att söka stöd trots att takbeloppet höjdes under slutet av programperioden. Även de tilldelade medlen för bredband har haft svag förbrukning under programperioden. Det har varit svårt att få invånarna i länet att komma samman och söka stöd. Antalet ansökningar om stöd till bredband ökade dock under sista året i programperioden men inte tillräckligt för att förbruka den tilldelade budgeten. Detta medförde att Jordbruksverket omfördelade länets tilldelade medel till andra län.

Länsstyrelsen har under programperioden informerat om möjligheter till stöd inom landsbygdsprogrammet för bland annat modernisering och bredband i informationsbladet Gröna bladet, på webben samt genom Lantbrukarnas Riksförbund och Hushållningssällskapet konsult. Arbetet med att informera och stimulera till ansökningar om bredband har bland annat skett tillsammans med länets kommuner, Regionförbundet, Lantbrukarnas Riksförbund, Leader Upplandsbygd och Leader Norra Mälarsstranden där Länsstyrelsen deltagit i flera olika lokala möten och kursdagar. Tillsammans med Regionförbundet har Länsstyrelsen arbetat fram en digital agenda för länet som bland annat tar upp vikten av utbyggnad av bredband i länet. Intresset för bredbandsutbyggnad har ökat men fortfarande finns en tveksamhet hos allmänheten på landsbygden till behovet av bredband och till att ansluta sig.

Måluppfyllelse resultat och omfattning

Regeringen har på nationell nivå samma mål för Landsbygdsprogrammet 2007-2013 som det Europeiska rådets förordning om stöd för landsbygdsutveckling anger. De övergripande målen ska bland annat vara en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Prioriterade grupper i programmet är ungdomar, utlandsfödda svenskar och kvinnor. Länsstyrelsen har haft dessa mål som ledstjärna i arbetet med landsbygdsstöden under programperioden.

Länsstyrelserna har tyvärr begränsad tillgång till underlag för länens måluppfyllelse inom Landsbygdsprogrammet eftersom utvärderingar av programmet görs på riksnivå. De mål som Länsstyrelsen ändå har kunnat se resultat av är antal beviljade stöd och stödbelopp inom de olika åtgärderna, antalet sökanden som är kvinnor och i viss mån antalet unga sökanden.

Jordbruksverket omfördelade medel mellan länen hösten 2012 efter utvärdering av förbrukning av tilldelade medel i de olika åtgärderna. Uppsala läns budget minskade vid denna omfördelning. Vid indragningen av länens budgetar till en nationell gemensam pott den första september 2013 hade Länsstyrelsen handlagt samtliga ineliggande ärenden inom företags- och projektstöd. De tilldelade medlen till länet utnyttjades dock

inte fullt ut eftersom det inom vissa åtgärder inte hade kommit in tillräckligt med ansökningar om stöd. Ett knappt tiotal ärenden avropades från Jordbruksverket från den nationella potten och de kunde alla beviljas stöd.

Åtgärder inom axel ett

Budgeten för åtgärder inom axel ett förbrukades inte fullt ut under perioden. Inom åtgärderna modernisering, förädlingsstöd och startstöd fanns medel kvar den första september 2013 då länets kvarvarande budget drogs tillbaka och avropsperioden började. Även startstödet hade en del medel kvar eftersom länet hade fört över medel från åtgärden modernisering till startstödet för att täcka behovet av stöd till presumtiva sökande. Emellertid förbrukades inte alla medel, då inte alla sökande fick stöd. Resultatmålet kan dock anses vara uppfyllt gällande startstödet.

Även budgeten inom åtgärden modernisering blev inte utnyttjad till 100 procent. Ansökningar som beviljats har varit till investeringar på framförallt mjölk- och köttgårdar samt förnybar energi till torkanläggningar. Investeringsviljan hos länets lantbrukare har varit störst i början och i slutet av programperioden. Många av länets mjölkgårdar har påverkats av det låga avkastningspriset på mjölk och många lantbrukare har upphört med mjölkproduktion under perioden som ett resultat av dålig lönsamhet. Andra som haft bättre lönsamhet har investerat för fler djur, bättre djur- och arbetsmiljö. Ett resultat av denna strukturförändring är att antalet mjölkgårdar har minskat och de kvarvarande gårdarna har ökat djurantalet i länet. Många lantbrukare har sökt medel till kompetenshöjning inom sitt arbetsområde. De medel som tilldelades efter hälsokontrollen till mjölk och förnybar energi förbrukades till fullo.

Förädlingsstödet har inte nått upp till förväntat utnyttjande i länet trots draghjälp från Matlandet-satsningen som bidragit till investeringar i lokala slakterier, små mejerier och bagerier. Ett flertal av stöden som beviljats inom förädling har gått till företagare som är kvinnor.

Inom kompetensutveckling axel ett förbrukades alla tilldelade medel efter stor efterfrågan.

I axel ett fanns i början av perioden möjlighet att söka stöd till infrastruktur och till samarbete inom gröna näringen. Den möjligheten drogs senare tillbaka då efterfrågan var liten. Länsstyrelsen beviljade dock ett tiotal ansökningar inom stödet infrastruktur där de sökande önskade göra om fördelningen av andelstal i bygdens vägförening. Inom samarbete gröna näringarna beviljade Länsstyrelsen två ansökningar med inriktning mot lokal mjölkproduktion samt en ansökan för samarbete mellan köttproducenter och återförsäljare för förbättrad distribution och kvalitet. Resultaten från dessa två åtgärder gav en positiv utveckling för landsbygdens producenter.

Åtgärder inom utvald miljö axel två

Flera regionala mål inom utvald miljö nåddes redan under 2013 och därmed kunde målen för anlagda våtmarker höjas från 75 till 100 hektar, målet för restaurerad betesmark höjas från 500 till 630 hektar och målet för areal betesmark med stängsel mot rovdjur höjas från 50 till 180 hektar. För mångfaldstråda och anpassade skyddszoner var Länsstyrelsen dock tvungna att sänka målen när det var ett år kvar i programperioden eftersom det inte var realistiskt att nå dem i tid.

Inom utvald miljö tog länets budget slut redan vid halvårsskiftet 2013 och därefter ställdes flertalet ärenden i avropkö från den nationella potten. Totalt avropades medel för cirka 30 ärenden med en totalsumma på 9,5 miljoner kronor. Samtliga avrop beviljades.

Åtgärder inom axel tre

Inom axel tre förbrukades alla tilldelade medel inom de olika åtgärderna med undantag för stöd till bredband där efterfrågan var låg. Åtgärden mikroföretag liksom diversifiering har haft många ansökningar för hästverksamhet. Hästverksamheten är en ökande verksamhet på landsbygden. Lant-

brukaren kan ta del av denna ökning genom att erbjuda tjänster, sälja foder och strö till hästföretagen samt erbjuda betesmark. Länet har även en ökande marknad för turism och det finns många kulturminnen i länet att ta tillvara. Måluppfyllelsen inom axel tre kan anses god då utfallet varit beviljade stöd till en mängd olika branscher på landsbygden. Bredbandutbyggnaden i länet har varit trögen mot slutet av perioden började intresset att öka och en del projekt beviljades.

Det Leaderområde i länet som Länsstyrelsen administrerat tillsammans med LAG-gruppen är Leader Upplandsbygd. Leaderområdet har utnyttjat alla tilldelade medel till sökande med projekt inom sitt verksamhetsområde samt till av LAG-gruppen egna projekt. Beviljade projekt har varit inom en mängd olika områden såsom till ungdomar, integrering, renovering av kulturobjekt, idrottsverksamhet etcetera. Resultatet för verksamheten inom LAG-gruppen kan anses vara mycket bra för den landsbygd de verkat i där aktiviteter för invånare startat, kulturobjekt har renoverats och människor på landsbygden har lärt känna varandra.

Antalet beviljade stöd till företagare som är kvinnor, ungdomar och utlandsfödda svenskar kan inte anses vara tillgodosett i länet trots prioritering av dessa gruppers ansökningar. Det är svårt att nå ut till dessa grupper med information och att få dem att söka stöd. En svårighet i att få fram korrekta uppgifter för antalet företagare som är kvinnor och fått stöd kan dock vara att kvinnor startar upp en verksamhet inom sin respektives företag vilket medför att det blir den respektive som står som sökanden. Utlandsfödda svenskar som grupp har sällan verksamhet med råvaror från landsbygden. Ett integreringsprojekt har beviljats stöd till invandrare som vill lära av varandras erfarenheter och därmed underlätta integrationen, få gemenskap och få träning i svenska språket.

Tillsyn fastighetsinnehav

3. Länsstyrelsens uppgifter omfattar också tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken. Förordning (2008:1346)

Länsstyrelsen har enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken utövat tillsyn genom att informera nyregistrerade dödsbon. Länsstyrelsen har av Skatteverket underrättats om att 60 dödsbon har registrerats som ägare av lantbruksenhet under 2014. Informationen till

dödsbon har bland annat varit att dödsbo som innehar fast egendom som är taxerad som lantbruksenhet ska avvecklas inom fyra år efter det kalenderår då dödsfallet inträffade. Ett antal av de aktuella dödsbon som tillsynen gäller har avvecklats under året.

Fiske

Prestationer (volymer och kostnader). Avser verksamhet 62*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,83	0,64	0,45
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,08	0,07	0,05
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,58	0,45	0,33
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	1 029	655	457
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,68	0,43	0,32
Antal ärenden, inkomna och upprättade	112	86	97
Antal beslutade ärenden	125	78	123
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	5	2
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	1 824	1 434	209

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelsen har under året handlagt 125 fiskerelaterade ärenden vilket är en ökning av antalet ärenden jämfört med 2013. Det finns flera anledningar till denna ökning om man tittar på de olika ärendegrupperna men den enskilt viktigaste faktorn är den ökning av resurser till sakområdet som skedde under föregående år.

Länsstyrelsen svarar på en stor mängd frågor gällande fiske, fiskebestämmelser och fiskevård från allmänhet, föreningar och organisationer. Länsstyrelsen medverkar till regeländringar, genomförande av fisketillsynen i Mälaren och längs kusten. Under året har Länsstyrelsen initierat ett fyraårigt åtgärdsorienterat projekt med målet att öka rekryteringen av asp till Mälaren.

Ekonomiska stöd till fisket har betalats ut från Europeiska fiskefonden och Fiskevårdsanslaget. Dessutom har Länsstyrelsen betalat ut ersättningar för skador orsakade av säl. Fiskevårdsanslaget har bland annat gått till projekt med målet att öka kunskapen om den rödlistade arten asp för att i det fortsatta arbetet bättre kunna prioritera och genom-

föra rätt åtgärder för att stärka beståndet. Länsstyrelsen har även delat ut fiskevårdsmedel för att initiera flera nya fiskevårdsprojekt, bland annat för att komma framåt med åtgärder i olika vattendrag som mynnar i Mälaren.

Under året har Länsstyrelsen initierat och finansierat flera olika informationsmaterial om fisk och fiske där en ny länsövergripande fiskeguide har varit högt prioriterad. Länsstyrelsen har också varit drivande för att komma igång med fiskfrämjande åtgärder längs kusten och är representerad i styrgruppen för projektet Restaurering av kustmynnande vattendrag och återskapande av våtmarker i södra Bottenhavet och norra Östersjön. Projektet som löper över fyra år är ett samarbete mellan bland annat Sportfiskarna, Upplandsstiftelsen och Länsstyrelsen i Gävleborg. Det övergripande målet för projektet är att öka fiskrekryteringen längs kusten. Målsättningen inom Uppsala län är att återskapa och tillgängliggöra 100 hektar våtmark för värlekande fisk. Fiskevårdsmedlen har som vanligt även täckt kostnaderna för fisketillsynen längs kusten.

RB 14. Länsstyrelserna ska redovisa hur de främjat och bidragit till den nationella offentliga finansieringen av det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige perioden 2007-2013.

Det har under året inte inkommit några nya ansökningar ur Europeiska fiskefonden till Länsstyrelsen. Fokus under året har istället varit att handlägga ansökningar om utbetalningar för att nå Jordbruksverkets mål. Länsstyrelsen var klar med handläggningen inom utsatt tid och därmed är alla ärenden

för föregående programperiod färdiga. Jordbruksverket har hittills bidragit med den nationella offentliga finansieringen och Länsstyrelsen bedömer möjligheterna att regionalt inom Uppsala län finna medel för nationell medfinansiering som mycket begränsade.

RB 15. Länsstyrelserna ska redovisa hur de bidragit till arbetet med omprövning av vattendomar.

Vattendomarna i länet för vattenkraftverk, dammar och markavvattningsföretag är alderdomliga och saknar ofta relevanta villkor om miljöhänsyn, vilket innebär att hotade arter kan slås ut och värdefulla vattenmiljöer utarmas. För att nå miljömålet Levande sjöar och vattendrag samt miljö kvalitetsnormerna för vatten är det därför viktigt att ompröva gamla vattendomar eller på annat sätt se till att miljöförbättrande åtgärder vidtas.

Med nuvarande lagstiftning är den juridiska processen att driva en omprövning mot en verksamhetsutövares vilja mycket resurskrävande, samtidigt som Länsstyrelsens resurser är begränsade. I nuläget är därför en hög grad av frivillighet en förutsättning för att omprövning av vattendomar och miljöförbättrande åtgärder ska kunna genomföras vid kraftverk och dammar.

Länsstyrelsen har fört diskussioner med en av de större kraftverksägarna angående en

befintlig fiskväg vid Söderfors kraftverk i Dalälven. Fiskvägen bedömdes fungera otillfredsställande och en ombyggnation krävdes för bättre funktion. Istället för att driva en resurskrävande omprövning diskuterades problemet och kraftverksägaren åtgärdade därefter fiskvägen på frivillig väg. Processen och åtgärden bedöms som mycket resurseffektiv.

Länsstyrelsen har under tidigare år förelagt ägare av tillståndslösa kraftverk längs med Tämnanån att söka tillstånd för den verksamhet som bedrivs. Tillståndsprövning i domstol pågår för två av kraftverken och kommer att avgöras under 2015.

Egeninitierad tillsyn styrs främst av prioriteringar och erfarenheter från vattenförvaltningsarbetet. Uppdatering av rättsläge samt genomgång av äldre tillstånd och vattendomar inför framtida omprövningar görs löpande.

Tabell 1.2: Fiske

Länsfakta inom fiskeområdet	2014	2013	2012
Antal fiskevårdsområden ¹⁾	24(21)	24(21)	24(21)
Antal yrkesfiskelicenser ²⁾	24	25	24
Antal fartygstillstånd	35	29	26
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	0	2	2

1) Siffran inom parentes anger fiskevårdsområden som enbart ligger i Uppsala län

2) Från och med 1 oktober 2014 infördes nya regler om licens för yrkesfiske, licensuppgifterna är därför inte jämförbara med tidigare år. I tabellen redovisas uppgifter från den 1 oktober 2014 vilket är det sista tillförlitliga datumet för de efterfrågade uppgifterna. Ändringen innebär att det inte behövs yrkesfiskelicens för fiske i havet, utan bara fartygstillstånd byter också namn till fiskelicens. Ändringen innebär också att benämningen yrkesfiskelicens byter namn till personlig fiskelicens vid fiske i sötvatten.

Källa: Länsstyrelsen, Licenser och fartygstillstånd från Havs och vattenmyndigheten och antal inkomna ansökningar från Jordbruksverkets LB-system.

Antalet fiskevårdsområden är oförändrat. Länsstyrelsen ser för närvarande inget omedelbart behov att prioritera bildandet av nya områden även om det på sikt vore önskvärt att öka andelen tillgängliga vatten för allmänheten.

Yrkesfisket i Uppsala län är i grunden småskaligt och antalet yrkesfiskare i länets del av Mälaren, som totalt har cirka 30 yrkesfiskare, är fyra. Längs kusten är antalet 20. Antalet personer som vill etablera sig som yrkesfiskare i Mälaren är relativt stort medan intresset för att etablera sig längs kusten är lågt. Då fisk- och kräftresursen är begränsad har Länsstyrelsens utgångspunkt varit att redan etablerade yrkesfiskare långsiktigt

ska kunna försörja sig på sitt fiske. Detta har inneburit restriktivitet vid bedömning av ett ökat fisketryck i Mälaren.

Intresset för att söka stöd från Europeiska fiskefonden (EFF) är relativt begränsat med i genomsnitt några få ansökningar per år under den senaste tioårsperioden. Det enda undantaget var när det 2011 anordnades en säkerhetskurs för skepparna längs kusten då antalet ansökningar överskred tio stycken. Även om intresset kan tyckas svagt från fiskets intressenter är bidragen av stort värde för dem som söker och erhåller stöd. Under året har stort fokus lagts på att få klart utbetalningarna enligt Jordbruksverkets anvisningar.

Folkhälsa

Prestationer (volym och kostnader). Avser verksamhet 70*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,16	0,28	0,15
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	1,62	2,08	2,40
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,14	1,48	1,68
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 195	2 847	3 666
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,45	1,88	2,58
Antal ärenden, inkomna och upprättade	45	72	99
Antal beslutade ärenden	107	43	58
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	18	3
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	137	285	5 378
Brakarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 700, Länssamordning ANDT ³⁾	70		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 705, Alkohol och tobak ⁴⁾	70		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

³⁾ Nöjdindex för verksamhet 700 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2014. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för de 8 länsstyrelser som ingick i undersökningen är 73.

⁴⁾ Nöjdindex för verksamhet 705 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2014. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för de 6 länsstyrelser som ingick i undersökningen är 71.

Under 2014 har Länsstyrelsen använt drygt en halvtidstjänst färre resurser jämfört med 2013 för arbetet med folkhälsorelaterade frågor. Detta förklaras av att frågor inom området våld i nära relationer redovisades under folkhälsa under 2013, men under jämställdhet 2014. Den personella resursinsatsen består till största delen av ANDT-samordningen och alkohol- och tobakstillsyn som tillsammans utgör cirka 1,5 årsarbetskrafter. Precis som tidigare är det dessutom många handläggare inom andra sakområden

som indirekt arbetar med folkhälsorelaterade frågor. Detta fångas inte upp explicit i redovisningen.

Länsstyrelsen har ett nöjd-index på 70 både för ANDT-samordningen och tillsynen av alkohol och tobak. Resultaten för bägge verksamheterna ligger ett par enheter lägre än genomsnittet för länsstyrelserna. Höga betyg har getts för kompetens och bemötande. De lägre betygen ges huvudsakligen för tillgänglighet, bland annat möjligheten till kontakt via telefon.

ANDT-samordning och tillsynsfrågor utifrån alkohol- och tobakslagen

Alkohol- och tobakstillsynen har i de flesta delar följt planen för 2014. Den operativa tillsynen har inte följt planen till fullo. En ny verksamhetstillsyn har inletts under 2014. Utöver detta har en uppföljande tillsyn gjorts i en annan kommun. Länsstyrelsen har fokuserat tillsynsinsatserna på spridning av information och på att ge länets tillsynsaktörer olika typer av utbildning. Länsstyrelsen har arrangerat återkommande nätverksträffar och regionala samverkansträffar i enlighet med planen. Under året har en skrivbordstillsyn av vissa tillståndstyper inletts i samarbete med Länsstyrelsen i Västmanlands län. Under 2014 har Länsstyrelsen kallat till samverkansmöten med regionala aktörer och nätverksmöten med kommunala tillsynshandläggare. Fokus för 2014 har varit tillsynen av restaurangers alkoholhantering. Deltagarna har representerat länets kommuner, men också Tullverket, Skatteverket och Polismyndigheten. En annan insats av större karaktär har varit att se över ärendeströmmarna inom tillsynen, särskilt avseende äldre öppna tillsynsärenden. Resultatet har blivit att ärendebalansen under 2014 minskat jämfört med 2012 och 2013.

Länsstyrelsen har också arrangerat konferenser i syfte att kompetensutveckla den kommunala tillsynen. Politiker och kommunala tjänstemän har under en särskild kunskapsdag fått information inom temat Alkohollagen på ansvarsfullt sätt. Länsstyrelsen har också vid ett särskilt tillfälle lyft fram området Ekonomisk granskning, där målgruppen varit kommunala alkoholhandläggare i Uppsala och Västmanlands län.

Det ANDT-förebyggande arbetet i länet har olika förutsättningar. Flera av kommunerna har anställda tjänstemän med särskilt ansvar för ANDT-frågor. På den regionala nivån utgår arbetet från nätverket ANDT-BF som samlar tjänstemän inom kommun, lands-ting, regionförbund samt polis med särskilt ansvar för ANDT-frågor. Gruppen är också en brygga mellan det ANDT-förebyggande arbetet och det brottförebyggande arbetet som samlas under Tryggare Uppsala län. Vid ett tillfälle under 2014 har länets styrgrupp för ANDT-frågor sammanträtt.

Länsstyrelsens ANDT-samordnare ingår i det nationella nätverk av länsamordnare

som Folkhälsomyndigheten regelbundet sammankallar. Det länsgemensamma utvecklingsarbetet SLUSS är också en viktig byggsten för att kvalitetssäkra och utveckla arbetet i alla 21 län.

I 2014 års verksamhetsplan lyfte Länsstyrelsen särskilt fram att Uppsala läns regionala åtgärdsprogram för ANDT skulle spridas och implementeras. Detta har genomförts genom presentation av åtgärdsprogrammet för olika målgrupper såsom politiker och praktiker. En plan för hur åtgärdsprogrammet ska följas upp har påbörjats och arbetet ska fortsätta under 2015 som är åtgärdsprogrammets sista år. Folkhälsomyndigheten driver en samlad webbportal med statistik där den nationella ANDT-strategin kan följas över tid. Länsamordnaren för ANDT har fått en grundutbildning i systemet, men användningen av portalen på en regional eller lokal nivå är svår på grund av datatekniska orsaker. De flesta indikatorer finns bara på en aggregerad nationell nivå. Den regionala uppföljningen av strategin kommer därför primärt ske utifrån åtgärdsprogrammets nämnda aktiviteter.

Länsstyrelsen har genomfört en särskild kompetensutveckling inom ANDT för länets kommuner och har bestått av två delar:

- en två-dagars fördjupningskonferens för alla samordnare och kontaktpersoner för ANDT i åtta samverkande län (Värmland, Örebro, Västmanland, Uppsala, Gävleborg, Dalarna, Södermanland och Östergötland)
- en konferens där de åtta länen samlar sina stora kommuner. I denna deltog Uppsala kommun med fem personer (två kommunala tjänstemän, två politiker samt en polis). Syftet med konferensen var att lyfta stora kommuner som har särskilda behov till kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte.

Länsstyrelsen bedömer att grundstrukturen för det ANDT-förebyggande arbetet i länet fungerar mycket väl. Ett utvecklat samarbete mellan viktiga aktörer som kommunerna, Landstinget, Regionförbundet och Polismyndigheten finns både i form av en ANDT-styrgrupp samt ett operativt ANDT-BF. Arbetet med den nationella ANDT-strategin har konkretiserats i det regionala åtgärds-

programmet. Det ger en samstämmighet av vilka prioriteringar länet ska arbeta med under strategiperioden som löper ut under

2015. Detta kommer att till stor del underlätta det fortsatta arbetet.

Särskilda förebyggande insatser inom ANDT

Den nationella kampanjen TÄNK OM genomförs varje år, så även 2014. Länsstyrelsens roll är att samordna länets insatser som utförs av Länsstyrelsen, kommunerna, Polisen, Systembolaget och den ideella sektorn. Under 2014 hade kampanjen ett särskilt jämställdhetstema. Kampanjen syftar till att mobilisera flera aktörer för att minska langning av alkohol till ungdomar, särskilt under så kallade högriskhelger. Några exempel på aktiviteter är spridning av affischer, broschyrer och flygblad, reklam i kollektivtrafiken, media, information på föräldramöten samt bioreklam.

Länsstyrelsen har också tillsammans med studentorganisationerna arbetat med konceptet Ansvarsfull alkoholservering (AAS). Här har särskilt formerna för att bedöma berusningsgrader på gäster hos nationerna och att utbilda studentnationernas personal varit huvudinriktningen. Länsstyrelsen har också inlett ett samarbete med Polismyndigheten, Uppsala kommun, Studenthälsan och Kuratorskonventet för att ta fram information om hur myndigheterna utövar tillsyn över nationerna.

Under året har flera särskilda kompetenshöjande insatser i form av konferenser genomförts. Exempel på detta är en konferens med tema dopning (samverkan med Regionförbundet och U-Fold) samt en konferens om ANDT för personer som arbetar med ensamkommande barn och unga.

En särskild insats mot cannabis har genomförts i två delar. Det länsgemensamma cannabisnätverket bestående av universitetsutbildade cannabisutbildare har träffats vid två tillfällen under året, varav en träff gemensamt med motsvarande nätverk i Stockholms län. En länsgemensam informationsfolder om cannabis med målgrupp vuxna har tagits fram och kommunerna har fått ett mindre bidrag för spridning av denna folder.

Det tobaksförebyggande arbetet har genomförts i nära samverkan mellan ANDT-samordningen och tobakstillsynen. Inriktningen har främst varit kompetensutveckling av personer som arbetar med ungdomar. Länsstyrelsen har bland annat arrangerat en workshop om unga och tobak där ANDT-samordningen samverkat med tillsynshandläggare. Tillsammans med ideella aktörer inom det tobaksförebyggande arbetet har en utbildning genomförts hur man kan använda media som verktyg i det förebyggande arbetet. Länsstyrelsen har också varit bidragande till Hälsoäventyrets bok där ungas tankar om tobak lyfts fram, i syfte att öka ungas engagemang i det drogförebyggande arbetet. Arbetet med att verka för rökfria skolgårdar har dock inte kommit igång på allvar under 2014 för kommunerna i Uppsala län.

Länsstyrelsen bedömer att de särskilda insatserna stämmer väl överens med de regionala prioriteringar som beskrivs i det regionala åtgärdsprogrammet för ANDT.

Länsövergripande samverkan inom folkhälsa

I Uppsala läns övergripande folkhälsoarbete är Regionförbundet en nyckelaktör, bland annat driver Regionförbundet den Regionala arbetsgruppen för folkhälsa (RAFF), där Länsstyrelsen ingår. I RAFF finns, förutom Regionförbundet och Länsstyrelsen, även kommunernas folkhälsostrateger eller liknande samt Landstinget representerade. Hälsa på lika villkor är ett tema där RAFF har arrangerat ett antal konferenser under 2014.

Liv och hälsa Ung är den skolundersökning om folkhälsa som genomförs i länet. Undersökningen ägs av Landstinget och länets kommuner. Länsstyrelsen har en adjungerad plats i arbetsgruppen för enkäten och tar ett särskilt intresse i frågorna kring ANDT samt de frågor som har beröringspunkter till dessa. Undersökningen är ett viktigt underlag för planering av insatser i både enskilda kommuner och länet i stort.

Länsstyrelsens ANDT-samordnare deltar också i flera andra länsgemensamma projekt

och arbetsgrupper: Länsgruppen för sociala risker och social oro, Tryggare Uppsala län, RIM:s styrgrupp (Riktlinjer Inom Missbruks- och beroendevården), Regionala arbetsgruppen för Prevention (Regionalt Cancer Centrum Uppsala Örebro), Hälsoäventyrets cannabisförebyggande projekt, Regionförbundets nätverk barn och unga, regional

arbetsgrupp för Tobaccco Endgame samt Samverkansgruppen för åtta län (G8).

Länsstyrelsen bedömer att det finns en väl utbyggd samverkan mellan de regionala aktörerna Länsstyrelsen i Uppsala län, Regionförbundet, Landstinget samt Polismyndigheten.

Tabell 6.1: Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter

Kostnader och årsarbetskrafter för Folkhälsa	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader (exkl. OH)¹⁾	1 588,6	1,77
varav Allmänt och övergripande inom Folkhälsa (700)	164,0	0,23
varav Fördelning av statsbidrag (704)	0,0	0,00
varav Alkohol- och tobaksärenden (705)	311,5	0,42
varav alkoholärenden 7051 – 7053	212,4	0,27
varav tobaksärenden 7054 – 7056	99,2	0,15
Totala kostnader (inkl. OH)¹⁾	2 194,7	

¹⁾Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)
Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Under 2014 har Länsstyrelsen använt drygt en halvtidstjänst färre resurser jämfört med 2013 för arbetet med folkhälsorelaterade frågor. Orsaken till detta är att frågor inom området våld i nära relationer redovisades under folkhälsa under 2013, men under jämställdhet 2014. Den personella resursinsatsen består till största del av ANDT-samordningen och alkohol- och tobakstillsyn

som tillsammans utgör cirka 1,5 helårsarbetskrafter. Fördelningen av resurser mellan alkohol- och tobakstillsyn är i paritet med 2012 och 2013. Den totala tillsynsinsatsen är något lägre under 2014. Detta förklaras främst av att tillsynshandläggaren under året också arbetat med att planera och genomföra allmänna val.

Nationella folkhälsomålet

6. Länsstyrelsen ska verka för att det av riksdagen fastställda nationella folkhälsomålet uppnås genom att folkhälsan beaktas inom länsstyrelsernas arbete med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak

Länsstyrelsen i Uppsala län har utifrån flera perspektiv och uppdrag verkat för att uppnå det nationella folkhälsomålet.

Tryggare Uppsala län

Landshövdingen är ordförande i samverkansorganet Tryggare Uppsala län (TUL). Koordinator för TUL har sin anställning vid Länsstyrelsen. Här medverkar länets kommuner, andra myndigheter samt ett antal aktörer från civila samhället och näringslivet för att stärka tryggheten i länet. Ett så kallat trygghetskäppande arbete är en del av det hälsofrämjande arbetet, särskilt tydligt är detta i samverkansgrupperna länssamverkan

kommun-Polis, vuxenvandring och länsgruppen för sociala risker och social oro.

Länsgruppen för sociala risker och social oro

Under 2014 bildades en länsgrupp med syfte att möjliggöra en regional dialog, koppla samman de personer som arbetar med krisberedskap och social hållbarhet samt att utbyta kunskap och erfarenheter kring metoder för att identifiera, förebygga och hantera sociala risker.

Länsgruppen har bidragit till en ökad samverkan mellan sakområdena krisberedskap och folkhälsa. Länsgruppen är dessutom en

arbetsgrupp under två olika organisationer för att ytterligare knyta samman de olika sakområdena, Tryggare Uppsala län och C-Sam. Arbetet har stor bäring på folkhälsomålen och resultatet av projektets åtgärder kan generera många vinster inom folkhälsoområdet. Länsstyrelsen bedömer att länsgruppen bidrar till spridningen av folkhälso-perspektiv inom flera sakområden i länet.

Länsstyrelsens arbete kring hemlöshet i länet (Regeringsuppdrag, S2011/273/FTS 2012-2014)

Länsstyrelsen har besökt samtliga kommuner i länet och genomfört diskussioner med ansvariga politiker, tjänstemän och allmännyttan som ökat insikten i de sociala frågor som berör hemlöshet i länet.

Hemlöshetsfrågan uppmärksammades under 2014 i Länsstyrelsens analys av den regionala bostadsmarknaden. Bland annat framkom att det är vanligt att flera av kommunernas socialtjänster hyr lägenheter som sedan hushåll som saknar bostad får hyra i andra hand.

Länsstyrelsen genomförde ett seminarium för länets kommuner (politiker och tjänstemän) om hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden. Länsstyrelsen deltog även på Socialdepartementets nationella konferens om hemlöshet.

Radon

Länsstyrelsen har informerat om radon i bostäder tillsammans med miljöinspektörerna i länets kommuner. Huvudargumenten till bostadsinnehavarna var:

- Radon är farligt och du kan göra något åt det. Det första steget är enkelt.
- Minskade radonhalter ger bättre livskvalitet och en attraktivare boendemiljö.

Hälsa på lika villkor: bidrag till personligt ombud

Länsstyrelsen har utbetalat statsbidrag för verksamheten personliga ombud, enligt regeringsbeslut (dnr S2009/10168/ST), om totalt 2 721 600 kronor, till sex av länets kommuner.

Föräldrastöd

Länsstyrelsen har ett regeringsuppdrag att utveckla arbetet med föräldrastöd för föräldrar med barn i tonåren. Målgrupp är kommuner, landsting och andra föräldrastödjande aktörer. Då detta är ett nytt uppdrag har fokus initialt varit på kunskapsinhämtning och nulägesanalys. Bland annat har en inventering genomförts över det pågående arbetet avseende föräldrastöd hos olika aktörer i Uppsala län.

Jämställdhet

Prestationer (volym och kostnader) Avser verksamhet 80*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,05	0,15	0,01
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	1,78	1,03	0,34
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,18	0,74	0,23
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 157	1 267	309
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,43	0,84	0,22
Antal ärenden, inkomna och upprättade	46	26	11
Antal beslutade ärenden	57	15	27
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	1	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	375	1 369	50

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelsens arbete för att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv har etablerats under året. Två personer arbetar med uppdragen

inom jämställdhetsområdet, särskilt sakkunnig i jämställdhet och handläggare våld i nära relationer. Länsstyrelsen anser att det är en styrka att den särskilt sakkunniga i

jämställdhet och handläggaren avseende våld i nära relationer samarbetar tätt och jobbar integrerat. Genom att göra detta tillvaratar Länsstyrelsen de båda kompetenserna fullt ut, och uppdragen inom jämställdhetsområdet fullföljs med en extra tyngd.

Länsstyrelsegemensam samverkan och omvärldsbevakning

Länsstyrelsernas utvecklingsinsats för jämställdhetsarbetet, LUJ, har under året genomfört många utbildningsinsatser och seminarier. Dessa har bidragit till kompetensutveckling och en ökad förståelse för

möjligheter och hinder i arbetet med att främja jämställdhet.

De länsstyrelsegemensamma nätverken som är kopplade till de olika uppdragen har också varit betydelsefulla för arbetet då de erbjuder forum för kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Gemensamma insatser, såsom konferenser, har även tagit form vid nätverksmöten.

I syfte att samverka och omvärldsbevaka har särskilt sakkunnig i jämställdhet samt handläggaren våld i nära relationer deltagit på ett antal konferenser och seminarier; nationella och i länet.

Ett jämställt län

Utgångspunkt för Länsstyrelsens jämställdhetsarbete är den strategi för jämställdhetsintegrering som presenterades i februari i år. Strategin sträcker sig till 2016. Fokus har under året varit på följande mål:

- Strategi för jämställdhetsintegrering Uppsala län 2014-2016 ska vara känd bland länets centrala aktörer.
- Länsstyrelsen ska ha god kännedom om länet utifrån ett jämställdhetsperspektiv.
- Länsstyrelsen ska stödja Regionförbundets arbete för jämställd tillväxt.
- Länsstyrelsen ska bidra till att långsiktiga och hållbara strukturer skapas för att motverka mäns våld mot kvinnor.

Genomförda insatser och resultat

Länsstyrelsens arbete med jämställdhetspolitikens fyra delmål sker delvis integrerat men då det fjärde delmålet som syftar till att mäns våld mot kvinnor ska upphöra har haft stort fokus och fått specificerade resurser redovisas det arbetet separat från det mer generella arbetet för att främja jämställdhet och jämställdhetsintegrering.

Jämställdhetsintegrering

Länsstyrelsen har efter att strategin för jämställdhetsintegrering färdigställts arbetat aktivt med att skapa kännedom om uppdraget och de åtaganden som Länsstyrelsen har gjort för de närmaste åren. Länsstyrelsen håller fortfarande på att etablera sig som aktör inom det breda jämställdhetsområdet och som ett led i detta arbete har Länsstyrel-

sen tagit fram en populärversion av strategin som har varit ett bra hjälpmedel i arbetet. Vid vårens möte med nätverket Samråd Jämställdhet i Uppsala län presenterades strategin och årets prioriteringar mer utförligt. Nätverksmötet arrangerades i samarbete med Regionförbundet och deltagare är representanter från länets kommuner, Uppsala universitet, Sveriges Lantbruksuniversitet, Landstinget Uppsala län samt länets två resurscentra för kvinnor.

Länsstyrelsen har under året haft ett nära samarbete med Regionförbundet med syfte att stödja arbetet för en ökad jämställt tillväxt i länet. Länsstyrelsen var exempelvis medarrangör vid vårens mötesplats Lyft näringslivet, jämställdhet ett verktyg för tillväxt.

Ökad kännedom om arbetet i länet

Under året har det varit en viktig prioritering att få mer kunskap om länets kommuners arbete med jämställdhet och jämställdhetsintegrering. I september kunde en undersökning presenteras för kommunerna på ett seminarium. Då synliggjordes också lärande exempel på arbete i två av länets kommuner.

Resultaten av undersökningen Vad gör vi? En undersökning av kommunernas jämställdhetsarbete i Uppsala län som genomfördes genom en styrdokumentsanalys och intervjuer, var kortfattat följande. Jämställdhetsarbetet skiljer sig åt i de olika kommunerna. I stort sett alla kommuner har någon form av arbete med ett jämställdhets-

perspektiv. Vanliga områden att arbeta med frågan inom är barn och ungdom, funktionsnedsättning, kultur och fritid samt folkhälsa. Även om det finns ett jämställdhetsarbete inom olika förvaltningar är det generellt få kommuner som har ett systematiskt arbete med jämställdhet i organisationen. Ett fåtal kommuner har politiskt uppsatta mål och personal med uppdrag att driva eller vara ett stöd i jämställdhetsarbetet. Vänligare är istället att jämställdhetsarbetet är utspritt på olika förvaltningar, och det är ibland otydligt var ansvaret ligger. I länet är det några kommuner som använder sig av metoden jämställdhetsintegrering.

Kommunerna menar i undersökningen att Länsstyrelsen kan fungera som ett kunskapsstöd, genom att till exempel sprida goda exempel och samordna utbildningar. Flera intervjupersoner efterfrågar en aktör som kan lyfta frågan om jämställdhet till en högre nivå i kommunerna, för att synliggöra på vilket sätt det är relevant i verksamheten och öka frågans prioritet.

Med denna kunskap kan Länsstyrelsen förhoppningsvis bli ett bättre stöd framöver i en utveckling av kommunernas arbete med jämställdhet och jämställdhetsintegrering.

Ett ytterligare sätt att få ökad kännedom om länets utmaningar inom jämställdhetsområdet har varit att beställa statistik från Statistiska centralbyrån. Då statistiken innebär en stor kostnad valdes 16 tabeller ut. Samtliga jämställdhetspolitiska delmål synliggörs. Exempelvis går det att utläsa att könsfördelningen i kommunfullmäktige efter valet är oförändrad, 45 procent kvinnor och 55 procent män. Länets arbetsmarknad är starkt könssegregerad. Kvinnor utgör exempelvis 84 procent av länets vård- och omsorgspersonal (vilket också är det överlägset vanligaste yrket) medan män dominerar bland ingenjörer och tekniker (nummer fyra på listan över de vanligaste yrkena). Den sammanräknade förvärvsinkomsten visar vidare att kvinnor i genomsnitt tjänar 76 procent av en genomsnittlig manslön. Pappor i Uppsala län tar ut 27 procent dagarna i föräldrapenningen, vilket synliggör att det finns en stor förbättringspotential här. Samtidigt är det två procent bättre än snittet i hela landet. Andelen anmälda misshandelsbrott inomhus mot kvinnor 18 år eller äldre har minskat under år 2014 och är nu nere på 163 stycken per 100 000 kvinnor 18 år eller äldre. Detta

skulle kunna bero på att antalet faktiska brott har minskat, men det kan också förklaras med att anmälningsbenägenheten har minskat.

Metod- och kompetensstöd

Inom ramen för uppdraget avseende metod- och kompetensstödet för att kvalitetsutveckla det regionala arbetet med våldsutsatta kvinnor, barn som bevittnat våld samt våldsutövare har Länsstyrelsen under 2014 genomfört nedan beskrivna insatser.

Då uppdraget om metod- och kompetensstöd även innefattar att belysa särskilt sårbara grupper har fokus under våren 2014 legat på personer med funktionsnedsättning som utsatts för våld i en nära relation. Länsstyrelsen har genomfört en utbildningssatsning i länet för biståndshandläggare och enhets- och verksamhetschefer, där enhets- eller verksamhetschefer erbjöds en särskild utbildningsdag. Länsstyrelsen har även erbjudit kommunerna i länet fortsatt metodstöd inom området. Den särskilda satsningen på enhets- och verksamhetschefer ska ses som en del av ett utvecklingsområde som Länsstyrelsen uppmärksammat; ett behov av att nå ut till dem med befattning och mandat att till exempel implementera rutiner kring att upptäcka våldsutsatthet.

Ett samarbete mellan Länsstyrelsen och Barnahus i Uppsala län har initierats under 2014 och har lett dels till en konferens om utsatthet för våld hos barn och ungdomar med funktionsnedsättning, dels till två kommunbesök där skolpersonal och elevhälsans personal varit målgrupper. Kommunbesöken har haft fokus på anmälningsskyldigheten avseende barn som far illa och Barnahus arbete.

Under våren 2014 genomfördes också en utbildningsdag inom Motiverande samtal i arbetet med våld i nära relationer tillsammans med Länsstyrelsen Västmanland. Målgruppen var personer som arbetar med eller kommer i kontakt med våldsutsatta personer. Denna insats faller inom ramen för metodutveckling. Länsstyrelsen motiverade denna satsning utifrån att det är av vikt att fortbilda även de som redan har god kunskap om våld.

Metodstödet har under 2014 även innefattat att informera om ideella organisationers ansvar för god kvalitet då de utför social-

tjänst på uppdrag av en kommun. Länsstyrelsen har varit ett stöd i framtagandet av handlingsplaner och rutiner för verksamheter, främst för de ideella föreningar som tillhandahåller skyddat boende. En två dagar lång utbildningskonferens för ideella organisationer anordnades tillsammans med Länsstyrelsen Västmanland och Länsstyrelsen Gävleborg som en insats i detta arbete.

Länsstyrelsen har under våren 2014, tillsammans med Länsstyrelsen Gävleborg, anordnat en informationsdag om riskbedömningsinstrumentet FREDA. Syftet med dagen var att presentera metoderna och även lyfta fram praktiska exempel om användandet av FREDA. Frågan om riskbedömningsinstrument har även lyfts i den länsgrupp med aktörer som arbetar mot våld i nära relationer som Länsstyrelsen sammankallar. Det pågår en diskussion i länet kring användandet av riskbedömningsinstrument och gällande vilket som bäst passar socialtjänstens verksamhet. Länsstyrelsen har informerat om vikten av användandet av riskbedömningsinstrument, bland annat kopplat till Socialstyrelsens föreskrifter

(SOSF 2014:4), och fört en dialog med aktörerna i länet.

Länsstyrelsen har under 2014 genomfört kommundialoger för kvalitetsutveckling avseende arbetet med våld i nära relationer på olika nivåer i flertalet kommuner i länet. Länsstyrelsen har varit behjälplig i en översyn av de arbetsprocesser för våld i nära relationer som finns, och sett över huruvida dessa processer följer aktuell lagstiftning. Länsstyrelsen har uppmärksammat ett behov av ett fortsatt strategiskt arbete, och även ett behov av att genomföra en systematisk kartläggning för hur arbetet mot våld i nära relationer bedrivs i kommunerna i länet, speciellt där funktionen Kvinnofridsamordnare saknas.

Under hösten 2014 har stort fokus legat på att sprida information om Socialstyrelsens föreskrifter (SOSF 2014:4). Detta har dels gjorts genom de regionala konferenser som samordnats tillsammans med Socialstyrelsen, dels i mindre sammanhang i länet, till exempel i länsgruppen som Länsstyrelsen sammankallar.

Samordning av insatser som motverkar mäns våld mot kvinnor

Arbetet med samordningsuppdraget och uppdraget om att bistå aktörer i länet med metod- och kompetensstöd har genomförts integrerat. Länsstyrelsen anser att uppdragen har kompletterat varandra och stärkt Länsstyrelsens roll i länet inom områdena mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Under året har Länsstyrelsen utlyst medel och tagit beslut om att fördela medel till sju olika projekt. Syftet med projektstöden är att organisationer som arbetar nära personer som är utsatta för våld eller riskerar att utsättas för våld ska ges möjlighet att utveckla sitt arbete. Stöd har getts framför allt till förebyggande arbete, exempelvis i form av utbildningar eller utveckling av samarbetet mellan olika organisationer. Det är en stor bredd i projekten och målgrupperna är såväl

ungdomar som utsatts för våld, våldsutövare, kommunala tjänstepersoner och ideellt engagerade.

Länsstyrelsen har under flera år tillsammans med Tryggare Uppsala Län erbjudit en mötesplats för att stärka det lokala arbetet i länet med mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Länsgruppen har träffats två gånger under året och innebär en plattform för samordning. Nätverket har också gett Länsstyrelsen en erkänd position inom området mäns våld mot kvinnor. Deltagarna arbetar nära personer som utsatts för eller utövar våld i nära relationer; socialtjänsten, polismyndigheten, kriminalvården, hälso- och sjukvården samt ideella organisationer. Under 2014 har länsgruppsträffarna fokuserat på omvärldsbevakning och erfarenhetsutbyten.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Länsstyrelsen har blivit en mer synlig aktör både för kommunala verksamheter såsom personal inom socialtjänsten och elevhälsan och för ideella organisationer. Förutom att fördela projektmedel har Länsstyrelsen också bidragit till kunskapsutveckling och initierat ett nätverk.

Länsstyrelsen har beslutat att utveckla ett särskilt nätverk för yrkesverksamma och ideellt arbetande personer i Uppsala län som möter personer som utsätts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck. Bakgrund till detta är ett projekt som TRIS – Tjejers rätt i samhället, har bedrivit under ett år och som har finansierats av Länsstyrelsen i Östergötland. Projektet synliggjorde behov av en närmare samverkan i länet kring problematiken. Länsstyrelsen arrangerade en workshop för att diskutera hur ett nätverk skulle kunna göra nytta och skapa hållbarhet i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Under året har Länsstyrelsen utlyst medel och tagit beslut om att fördela medel till fyra olika projekt. Syftet med projektstöden är att organisationer som arbetar nära personer som är utsatta för våld eller riskerar att utsättas för våld ska ges möjlighet att utveckla sitt arbete. Tre av fyra projekt som fått medel för verksamhet i år är fortsättningar på projekt som beviljats medel även 2013. Rädda Barnen har lanserat sitt samverkansprojekt Det handlar om kärlek i Uppsala kommun och fortsätter nu utveckla arbetet. Inom ramen för TRIS – Tjejers rätt i samhällets projekt har mer än 50 tjejer fått möjligheten att pröva på olika idrottsaktiviteter i en lugn och för dem anpassad miljö. Ronja simskolan har haft samarbete med tolv skolor inom Uppsala kommun. Simskolan har integrerats i den ordinarie verksamheten och nu skickar skolorna deltagare och bekostar deras simlektioner. Studieförbundet Vuxenskolan driver projektet Vägen ut som har engagerat nyanlända män och pojkar i studiecirkel Den svenska koden och Självbild och självkänsla i Uppsala, Heby och Österbybruk.

Tolv personer från Uppsala län deltog på utbildningsdagar som innehöll presentationer med kunskap om bland annat könsstämpning och erfarenheter från ett framgångsrikt arbete med personer utsatta för

hedersrelaterat våld och förtryck i en kommun. Utbildningsdagarna arrangerades i ett samarbete mellan länsstyrelser i sju län.

Lärdomar och analys av behov

Länsstyrelsen har en viktig roll i att sprida kunskap i länet om regeringens och myndigheters prioriteringar inom jämställdhetsområdet. Utifrån arbetet under 2014 har Länsstyrelsen uppmärksammat ett antal utvecklingsområden som bör få fokus under det kommande verksamhetsåret.

Länsstyrelsen bör fortsätta arbeta med nätverk med fokus på omvärldsbevakning och erfarenhetsutbyten. Myndigheten kan vara den neutrala parten som många gånger efterfrågas. Under året har även idén om en styrgrupp eller liknande för arbetet med att motverka mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck lyfts fram av några av länets centrala aktörer. Detta vill Länsstyrelsen arbeta vidare med.

Länsstyrelsen har också uppmärksammat ett utvecklingsområde gällande att nå dem med befattning och mandat att fatta beslut om till exempel implementering av rutiner kring att upptäcka våldsutsatthet. Länsstyrelsen har även uppmärksammat ett behov av ett fortsatt strategiskt arbete, och också ett behov av att genomföra en systematisk kartläggning för hur arbetet med våld i nära relationer bedrivs i kommunerna i länet, speciellt där funktionen Kvinnofridssamordnare saknas. Detta för att kunna göra välgrundade analyser av hur både uppdraget om att bistå länet med kunskap- och metodstöd samt samordningsuppdraget ska utformas för bästa effekt.

Det är också betydelsefullt att Länsstyrelsen har möjlighet att fördela projektmedel för att organisationer som arbetar nära personer som är utsatta för våld eller riskerar att utsättas för våld ska ges möjlighet att utveckla sitt arbete. De ideella organisationerna har svårt att finansiera sin verksamhet och våra pengar är betydelsefulla för deras utveckling. I kommunala verksamheter, särskilt inom socialtjänsten och elevhälsan, behöver arbetet fortfarande en tydligare struktur och mer resurser. Här kan utvecklingsmedel vara ett sätt att synliggöra behov av insatser eller ta fram nya metoder för arbetet.

Uppsala har förmånen att ha Nationellt centrum för kvinnofrid som kontinuerligt anordnar både utbildningsdagar och universitetsutbildningar inom kunskapsområdet mäns våld mot kvinnor. Länsstyrelsen bedömer därför att tillgången till kostnadsfri kompetensutbildning för kommunanställda och anställda inom övriga myndigheter är relativt god. Kommunerna bör också uppmanas att ta ett större ansvar för fortbildning av sin personal.

Länsstyrelsens arbete med mäns våld mot kvinnor har i stor utsträckning haft målgrupper inom kommunernas socialtjänst,

polisen, kriminalvården, landstinget och ideella organisationer. Gemensamt för dessa verksamheter är att deras arbete framför allt är inriktade på att erbjuda stöd och skydd till brottsoffer eller att se till att förövare lagförs. Detta arbete är grundläggande. Frågan är dock om det är tillräckligt för att vi ska kunna nå upp till det jämställdhetspolitiska målet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Länsstyrelsen anser slutligen att det finns stora vinster med att det breda jämställdhetsarbetet och arbetet med mäns våld mot kvinnor integreras ytterligare.

Jämställdhet utgiftsområde 13

Nystartade företag	2014	2013	2012	2011	2010
Andel nystartade företag av kvinnor (%)		34,0	36,2	34,9	34,0
Andel nystartade företag av män (%)		66,0	63,8	65,1	66,0
Våld mot kvinnor¹⁾	2014	2013	2012	2011	2010
Anmälda misshandelsbrott inomhus mot kvinnor 18 år eller äldre. Antal per 100 000 av medelfolkmängden 18 år eller äldre.	163	175	204	193	185

¹⁾ I årsredovisningen för 2013 redovisades preliminär statistik för år 2013. Ovan visas den slutliga statistiken för år 2013, på grund av detta kan avvikelser från föregående års årsredovisning förekomma. För åren 2010-2012 beror avvikelser från föregående års årsredovisning på tidigare avrundningsfel.

Källa: Statistiska centralbyrån, Brottsförebyggande rådet

Nystartade företag

Den ökning av andel kvinnor som startar företag som syntes under år 2012 har inte hållit i sig under 2013. Istället har siffran sjunkit till samma procentenhet som 2010. Uppsala län har också halkat efter rikssnittet med 1,5 procentenheter. Samtidigt är det små variationer och Uppsala har en mycket god arbetsmarknad just nu med låg arbetslöshet. Det kan vara en anledning till att färre kvinnor väljer att starta företag.

Under några år har flera typer av insatser riktats till kvinnor i länet som är företagare eller som vill starta företag, men de övergripande strukturerna där mycket av stödet går till mansdominerade branscher ligger fast. Länsstyrelsen bedömer att ett arbete med att främja kvinnors företagande måste bedrivas kontinuerligt och långsiktigt om man vill minska skillnaderna.

Mäns våld mot kvinnor

Andelen anmälda misshandelsbrott inomhus mot kvinnor 18 år eller äldre har minskat under år 2014. Detta kan ses som en fortsättning på det trendbrott som uppmärksammades år 2013, och som en början på en trend av minskat antal anmälningar. Denna nya trend skulle kunna bero på att antalet faktiska brott har minskat, men den kan dock tyvärr lika gärna bero på att anmälningsbenägenheten har minskat. Många olika variabler behöver vägas in i bedömningen och Länsstyrelsen kan inte förklara minskningen utan ett bredare underlag än det som finns tillgängligt idag. Därför kan Länsstyrelsen inte heller bedöma i vilken utsträckning de insatser som har genomförts under året påverkat indikatorn.

Tabell 7.1 Kostnader/intäkter för område Jämställdhet

	2014	2013	2011
Verksamhetskostnader inkl. OH¹ (tkr)	2 157,0	1 267,5	309,3
varav ramanslag 5:1, netto (tkr)	535,3	962,7	143,8
varav övrig finansiering (tkr)	1 621,7	304,8	165,5
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	1,43	0,84	0,22
Verksamhetsintäkter	1 207,6	211,8	105,7

¹ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)
Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Länsstyrelsen har under 2014 fortsatt att bygga upp formerna för det regionala kunskapsstödet till kommunerna avseende arbe-

tet mot våld i nära relationer. Detta förklarar ökningen i resursinsatsen jämfört med 2013 och 2012.

En jämställd länsstyrelse

1. Länsstyrelsen ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojks villkor

Utgångspunkt för Länsstyrelsens interna jämställdhetsarbete är den strategi för jämställdhetsintegrering som presenterades under 2014. Strategin sträcker sig till 2016. Fokus har under året varit på följande mål:

- Länsstyrelsens verksamhet ska genomföras av ett jämställdhetsperspektiv.
- Alla Länsstyrelsens medarbetare ska ha kunskap om vad ett jämställdhetsperspektiv kan innebära inom deras verksamhetsområde.

Arbetet för att skapa en jämställd länsstyrelse sker både genom ett arbete med värdegrunds- och arbetsmiljöfrågor samt genom ett arbete med jämställdhetsintegrering.

Värdegrunds- och arbetsmiljöfrågor

Det har varit ett aktivt arbete med värdegrunds- och arbetsmiljöfrågor under året. Syftet med den prioriteringen är att det är att betrakta som ett första steg mot att sedan kunna fortsätta arbeta med jämställdhetsintegrering. Arbetsmiljöfrågornas fokus på att skapa medvetenhet och kunskap om föreställningar och attityder kopplade till bland annat kön hänger också direkt ihop med ett jämställdhetsintegreringsarbete. Om anställda förstår hur deras agerande påverkar kollegor och hur de själva riskerar att utsättas för diskriminering kan det vara enklare att förstå hur beslut och andra arbetsinsatser också kan ge utslag på kön.

Personalchefen har tillsammans med särskilt sakkunnig i jämställdhet rekonstruerat Länsstyrelsens arbetsgrupp för lika rättigheter och möjligheter. Arbetsgruppen är ett beredande organ till myndighetsledningen. Gruppen består av personalchefen, huvudskyddsombudet, en jurist, en kommunikatör, en handläggare integrationsfrågor och särskilt sakkunnig i jämställdhet. Under året har gruppen tagit fram ett förslag till att en policy och handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter som sedan godkänts av länsledningen.

Länsstyrelsen har under hösten genomfört en medarbetarundersökning med syfte att fånga upp förbättringsområden och utvecklingsmöjligheter inom myndigheten. Flera frågeställningar berör Länsstyrelsens värdegrund, eventuell diskriminering och den psykosociala arbetsmiljön.

Som en del av utbildningen för nyanställda ingår det ett särskilt avsnitt där betydelsen av 5§ i länsstyrelseinstruktionen diskuteras. I år var fokus, förutom att gå igenom skrivningarna, att skapa medvetenhet och kunskap om föreställningar och attityder kopplade till samtliga diskrimineringsgrunder.

Jämställdhetsintegrering

I strategi för jämställdhetsintegrering har Länsstyrelsen delat upp insatserna i tre olika delar: Insatser för att komma igång, insatser i det ordinarie arbetet samt insatser inom

särskilda utvecklingsområden. Under året har Länsstyrelsen arbetat med alla tre områdena men framför allt med insatser för att komma igång och insatser inom särskilda utvecklingsområden. Här följer några specifika insatser.

Länsstyrelsen samlar årligen via bostadsmarknadsenkäten in uppgifter från samtliga kommuner om läget på bostadsmarknaden. En analys av kommunernas bedömning har sammanställs av Länsstyrelsen och återförts till kommunerna. Enkäten innefattar könsuppdelad statistik och i analysen lyfts exempelvis brist på bostäder för kvinnor som utsatts för våld i nära relationer fram.

Länsstyrelsen arbetar kontinuerligt med jämställdhet och jämställdhetsintegrering inom ramen för samhällsplanering. Länsstyrelsen har exempelvis deltagit i en workshop om jämställdhet i översiktsplanering. Workshopen arrangerades av länsstyrelserna, SKL och Boverket och syftet var att genom samverkan samla och utbyta erfarenheter samt identifiera styrkor och svagheter för fortsatt utvecklingsarbete för att jämställdhetsintegrera översiktsplaneringen.

I samverkan med medarbetare med ansvar för veterinära frågor och den särskilt sakkunniga i jämställdhet genomfördes en internutbildning med syfte att ge en grundläggande kunskap om samband mellan våld mot djur och våld i nära relationer. Utbildningen planerades och genomfördes i samarbete med Veterinär omtanke om våldsut-satta (VOOV).

Projekt Sociala risker och social oro i Uppsala län syftar till att möjliggöra en regional dialog genom att koppla samman de som

arbetar med krisberedskap och social hållbarhet samt utbyta kunskap och erfarenheter kring metoder för att identifiera, förebygga och hantera sociala risker. Inom ramen för projektet har statistik tagits fram som grund för att bedöma sociala risker i kommunerna. Denna statistik har i stor utsträckning varit könsuppdelad. Internt på Länsstyrelsen har arbetet med sociala risker också utvecklats, exempelvis genom att ett jämställdhetsperspektiv beaktas i underlag för den regionala risk- och sårbarhetsanalysen.

I kommunikationsplanen i den regionala handlingsplanen för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020 har Länsstyrelsen pekat ut integration, jämställdhet och unga på landsbygden som tre horisontella fokusområden. Länsstyrelsen har som ett led i detta tagit fram ett förslag till projektplan för en nulägesanalys av faktorer som påverkar förutsättningarna för att bo och arbeta på landsbygden i Uppsala län med särskilt fokus på integration, jämställdhet och unga på landsbygden.

Lärdomar och analys av behov

I strategi för jämställdhetsintegrering beskriver Länsstyrelsen avsikten att utveckla arbetet så att ett jämställdhetsperspektiv på ett systematiskt sätt blir en del av det ordinarie arbetet. Under året har ett arbete i den riktningen påbörjats där arbetsmiljöfrågor, kunskapshöjande insatser samt jämställdhetsintegrering av särskilda projekt varit i fokus. Detta arbete behöver fortsätta samtidigt som fokus också skulle behöva riktas mot Länsstyrelsens styrsystem såsom verksamhetsplan och tertialuppföljningar.

Analys av individbaserad statistik utifrån kön

2. Länsstyrelsen ska genomgående analysera och presentera individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund om det inte finns särskilda skäl mot detta

I strategi för jämställdhetsintegrering betonas att statistik är en metod och ett arbets-sätt som behöver utvecklas och användas strategiskt.

Under året har en viktig prioritering i jämställdhetsarbetet varit en ökad kännedom om länet och dess utmaningar ur ett jäm-

ställdhetsperspektiv. Därför har Länsstyrelsen beställt statistik över länet från Statistiska centralbyrån. Då statistiken innebär en stor kostnad valdes 16 tabeller ut. Samtliga jämställdhetspolitiska delmål synliggörs. Exempelvis går det att utläsa att könsfördelningen i kommunfullmäktige efter valet är

oförändrad, 45 procent kvinnor och 55 procent män. Länets arbetsmarknad är starkt könssegregerad. Kvinnor utgör exempelvis 84 procent av länets vård- och omsorgspersonal (vilket också är det överlägset vanligaste yrket) medan män dominerar bland ingenjörer och tekniker (nummer fyra på listan över de vanligaste yrkena). Den sammanräknade förvärvsinkomsten visar vidare att en medelkvinna tjänar 76 procent av en genomsnittlig manslön. Pappor i Uppsala län tar ut 27 procent dagarna i föräldrapenningen, vilket synliggör att det finns en stor förbättringspotential här. Samtidigt är det två procent bättre än snittet i hela landet. Andelen anmälda misshandelsbrott inomhus mot kvinnor 18 år eller äldre har minskat under år 2014 och är nu nere på 163 stycken per 100 000 kvinnor 18 år eller äldre. Detta skulle kunna bero på att antalet faktiska brott har minskat, men den kan tyvärr lika gärna bero på att anmälningsbenägenheten har minskat.

Projekt Sociala risker och social oro i Uppsala län syftar till att möjliggöra en regional dialog genom att koppla samman de som arbetar med krisberedskap och social hållbarhet samt utbyta kunskap och erfarenheter kring metoder för att identifiera, förebygga och hantera sociala risker. Inom ramen för projektet har könsuppdelad statistik tagits fram som grund för att bedöma sociala risker i kommunerna.

Länsstyrelsen samlar årligen via bostadsmarknadsenkäten in uppgifter från samtliga kommuner om läget på bostadsmarknaden. En analys av kommunernas bedömning har sammanställs av Länsstyrelsen och återförts till kommunerna. Enkäten innefattar könsuppdelad statistik.

Internt på Länsstyrelsen redovisas och analyseras löner och sjukfrånvaro könsuppdelat. Inom de andra verksamhetsområdena behöver kunskapen öka om nyttan med att använda könsuppdelad statistik på ett systematiskt och analytiskt sätt.

Nationella minoriteter och mänskliga rättigheter

Prestationer (volym och kostnader). Avser verksamhet 81* och 82*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,25	0,13	0,01
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,26	0,12	0,01
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,33	0,16	0,01
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	533	201	16
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,35	0,13	0,01
Antal ärenden, inkomna och upprättade	9	11	0
Antal beslutade ärenden	11	2	0
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2 722	2 652	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelsen har under 2014 fördubblat den personella insatsen jämfört med 2013. Den främsta orsaken till detta är insatserna i samband med ett seminarium som särskilt lyfte fram de romska rättigheterna. I siffrorna finns också en viss ökning i arbetet med att fördela statsstöd till personliga ombud. I detta fall är det särskilt arbetet med att stödja bildandet av styrgrupper hos verksamhetsutövarna som tagit resurser i anspråk.

I Länsstyrelsens interna arbetsgrupp för lika rättigheter och möjligheter som bildats är ett av gruppens syfte att belysa och beakta hur lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk efterlevs. Utifrån att arbetsgruppen är nystartad har arbetet precis påbörjats.

Länsstyrelsen har genomfört en styrdokumentsanalys, där centrala dokument i kommunerna samlats in och lästs utifrån ett MR-perspektiv. Syftet med analysen var att undersöka hur arbetet med mänskliga rättig-

heter ser ut i Uppsala läns kommuner. Undersökningen visade att de kommuner som är finska förvaltningsområden arbetar med att främja den finska minoritetens rättigheter, kultur och språk. Det är dock få kommuner som har ett arbete med de övriga nationella minoriteterna. Några av länets kommuner har emellertid kartlagt vilka minoriteter som finns i kommunen, för att se vilka behov och önskemål om stöd de har.

Länsstyrelsen har tillsammans med andra aktörer i länet arrangerat en nationell konferens med syfte att ge en bild av mänskliga rättigheter i allmänhet och romers situation i synnerhet. Konferensen behandlade bland annat romernas historia, uppdraget med den nystartade kommissionen mot antiziganism, regeringens strategi för romsk inkludering

samt exempel på hur en kommun kan arbeta med att nå målen i strategin. Konferensens målsättning var främst att ge inspiration till det fortsatta viktiga arbetet med att förverkliga regeringens strategi för romsk delaktighet och inkludering.

Länsstyrelsen har deltagit på en kunskaps- och erfarenhetsdag anordnat av Sensus Stockholm och projektet Romané Bucá. Syftet med dagen var att diskutera implementering av regeringens strategi för romsk delaktighet och inkludering framöver, strategisk påverkan samt mobilisering av den romska gruppen.

Länsstyrelsens externa webbplats finns i dagsläget tillgängligt på fyra av de fem nationella minoritetsspråken. Det femte språket är i slutfasen att publiceras.

Icke-diskriminering och mänskliga rättigheter

RB 83. Länsstyrelserna ska redovisa hur Sveriges rättsliga åtaganden om icke-diskriminering och mänskliga rättigheter belyses, analyseras och beaktas i den egna verksamheten i enlighet med 5 § punkten 5 i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion samt bedöma resultatet av detta. Redogörelsen ska innehålla information om bl.a. hur länsstyrelserna samarbetat med andra berörda myndigheter samt vilka åtgärder som har vidtagits för att stödja kommunernas arbete med dessa frågor

Åtgärder som har vidtagits för ett fortsatt utvecklingsarbete gällande lika rättigheter och möjligheter ska redovisas särskilt.

Länsstyrelsen har genomfört en styrdokumentsanalys, där centrala dokument i kommunerna samlats in och lästs utifrån ett MR-perspektiv. Syftet med analysen var att undersöka hur arbetet med mänskliga rättigheter ser ut i Uppsala läns kommuner. Undersökningen visar, att få kommuner har integrerat mänskliga rättigheter i centrala dokument som vision eller budget. Flera kommuner beskriver människors lika värde och delaktighet som självklara utgångspunkter för all verksamhet, men det är mindre vanligt med ett integrerat rättighetsarbete eller konkreta åtgärder. Undersökningen gav en god bild av vilket arbete som utförs i länet idag och ger ett bra underlag för Länsstyrelsens arbete med att främja mänskliga rättigheter i länet.

Länsstyrelsen har tillsammans med andra aktörer i länet arrangerat en nationell konferens om mänskliga rättigheter. Syftet var att

ge en bild av mänskliga rättigheter i allmänhet och romers situation i synnerhet. Konferensen behandlade bland annat romernas historia, uppdraget med den nystartade kommissionen mot antiziganism, regeringens strategi för romsk inkludering samt exempel på hur en kommun kan arbeta med att nå målen i strategin. Cirka åttio personer deltog och förhoppningarna var att dels fördjupa deltagarnas kunskaper om ämnet, dels ge inspiration till det fortsatta mycket viktiga arbetet med att förverkliga regeringens strategi för romsk delaktighet och inkludering.

Länsstyrelsen har deltagit på en kunskaps- och erfarenhetsdag anordnat av Sensus Stockholm och projektet Romané Bucá. Syftet med dagen var att diskutera implementering av regeringens strategi för romsk delaktighet och inkludering framöver, strategisk påverkan samt mobilisering av den romska gruppen.

I det regeringsuppdrag som givits Länsstyrelsen i Dalarnas län att samordna och utveckla länsstyrelsernas arbete för de mänskliga rättigheterna ägde ett första nätverksmöte rum i november mellan länsstyrelserna. Syftet var att etablera ett nätverk för samtliga länsstyrelsernas arbete med mänskliga rättigheter och diskutera formerna för det fortsatta arbetet i enlighet med uppdragets riktlinjer. Ytterligare nätverksträffar kommer att äga rum under våren för att vidare diskutera hur arbetet bör bedrivas framledes, där Länsstyrelsen kommer delta.

Länsstyrelsen har i en slutrapport kring regeringsuppdrag (S2011/273/FTS 2012-2014) uppmärksammat behovet, i anordnade seminarier, av särskilda bostäder för utsatta grupper i samhället vars livssituation är utsatt på grund av bland annat bostadslöshet. På agendan har mänskliga rättigheter

uppmärksammats och diskuterats. Rapporten har kvalitetssäkrats genom besök i respektive kommun genom dialog med företrädare för kommunledning, allmännyttiga bostadsföretag och i anordnade seminarier av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har i år bedömt att samtliga kommuner som anordnar verksamhet för personliga ombud följer den nyinrättade förordningen. Totalt har drygt 2,7 miljoner kronor betalats ut för att bidra till finansieringen av länets nio personliga ombud. Uppbyggnaden av ledningsgrupper pågår i samtliga kommuner. Länsstyrelsen har vid två tillfällen under året följt upp detta arbete med kommunerna, landstinget, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Vid ett särskilt tillfälle har Länsstyrelsen bjudits in av de personliga ombudens nätverk i Uppsala län för informationsutbyte.

Barnperspektivet

3. Länsstyrelsen ska vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn analysera konsekvenserna för dem och därvid ta särskild hänsyn till barns bästa

Inom Länsstyrelsens verksamhetsområden behöver kunskapen öka om nyttan med att beakta ett barnperspektiv i beslut och andra åtgärder på ett systematiskt och analytiskt sätt. För att skapa förutsättningar för Länsstyrelsens anställda om detta så ingår barnperspektivet i den utbildning som ges till nyanställda. Utbildningen gavs under hösten.

Skolkampanjen Viogubbar och kornknarrar har fortsatt i större skala med 15 skolor i Uppsala kommun och tre i Östhammars kommun. Kampanjen är ett samarbete mellan Länsstyrelsen, kommunerna och det biologiska museet Biotopia. Kampanjen går ut på att lära elever mer om hotad natur och vad som är speciellt med Uppsala läns natur. Projektet har under året presenterats i den nationella tidskriften Bi-lagan, en tidskrift som riktar sig till alla som arbetar med utvecklingsarbete, biologi från förskola till gymnasium.

Länsstyrelsen har tillsammans med Upplandsstiftelsen och Biotopia tagit fram Utflyktsprogrammet 2014. Det övergripande syftet är att skapa intresse och engagemang

för natur och naturvårdarbete och de ingående aktiviteterna är huvudsakligen inriktade mot upplevelser i naturen. 2014 ingick närmare 100 aktiviteter i programmet, varav cirka 40 var familjeevenemang eller vände sig särskilt till barn.

Inom ramen för uppdraget att stödja kommuner, landsting och andra som har verksamheter för föräldrar till barn i tonåren har Länsstyrelsen kartlagt och analyserat förutsättningarna för ett utvecklat stöd. Arbetet har mynnat ut i en rapport. I detta arbete har barnperspektivet varit centralt eftersom ett mål är att förebygga ungdomars psykiska ohälsa. Barns relationer till sina föräldrar är en faktor som påverkar hur de mår. Kartläggningen innehåller bland annat siffror ur Liv och hälsa ung. Liv och hälsa ung är en årlig undersökning i vilken cirka 7 400 elever i årskurs sju och nio samt årskurs två på gymnasiet svarade på frågor om bland annat hälsa, trygghet och skola.

I Uppsala län har det drogöföbyggande arbetet inriktningen Vuxnas ansvar och ungas engagemang. En särskild insats där barns röster synliggörs är boken Hejdå to-

bak! som Landstinget genom Hälsoäventyret har producerat. I arbetet har Länsstyrelsen varit en samarbetspart.

Ett samarbete mellan Länsstyrelsen och Barnahus i Uppsala län, ett samverkansorgan för bland annat polis, åklagare och socialtjänst, har lett dels till en konferens om

utsatthet för våld hos barn och ungdomar med funktionsnedsättning, dels till två kommunbesök där skolpersonal och elevhälsans personal varit målgrupper. Kommunbesöken har haft fokus på anmälningsskyldigheten avseende barn som far illa och det stöd som Barnahus kan ge.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

4. Länsstyrelsen ska vid samråd, beslut och andra åtgärder verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Länsstyrelsen som myndighet och arbetsgivare anser att frågor om tillgänglighet och delaktighet på arbetsmarknaden är viktiga. Myndigheten har ett avtal med Arbetsförmedlingen för att kunna erbjuda praktik och eventuellt vidare tjänster till personer med funktionsnedsättning. Myndigheten har ett samarbetsavtal med Uppsala kommun där en arbetsgrupp från daglig verksamhet är placerad på myndigheten, denna grupps arbete är mycket uppskattat och de deltar alltid på villkor som övriga medarbetare vid myndighetens gemensamma övergripande arrangemang som till exempel personaldagar.

Samtliga medarbetare har under året deltagit i kompetensutveckling i bemötande. Tillgänglighetsfrågor har diskuterats fortlöpande i samband med myndighetens flyttprojekt, där de nya lokalerna för myndigheten har diskuterat återkommande ur ett tillgänglighetsperspektiv. Inom området lika rättigheter och möjligheter har ett policydokument med handlingsplan för myndigheten har tagits fram.

Inom naturvård arbetar Länsstyrelsen på bred front för att tillgängliggöra naturområden för personer med funktionsnedsättning samt med att kompetensutveckla personal inom området.

Länsstyrelsen medverkar i ett nätverk för tillgänglighet i naturområden och naturreservat. Den så kallade Tillgänglighetsgruppen har haft tre träffar under året. Länsstyrelsen anordnade en träff i naturreservatet Andersby ängsbackar. Vid denna träff deltog Landstinget genom Habiliteringen, Uppsala kommun, HSO Uppsala, Friluftsförbundet, Upplandsstiftelsen och en referensgrupp, bestående av friluftssintresserade personer med olika funktionsnedsättningar. Syftet med träffarna är att diskutera praktiska lösningar för att minska hinder i naturen. Det långsiktiga målet med nätverket är att tillsammans kunna finansiera en tjänst för att sammanställa information och aktivt informera om tillgängliga naturområden i Uppsala län.

Länsstyrelsen har fortsatt att utveckla några av länets mest besökta naturreservat, Hjälstavikens- och Hällnäckskustens naturreservat, där det under året har byggts toaletter som är tillgängliga för rullstolsanvändare.

Myndigheten har genomfört en guddad utflykt till gömslet i Hjälstaviken tillsammans med HSO Häbo. Utflykten var öppen för alla och bland annat planerad för att personer med nedsatt rörelseförmåga skulle kunna delta.

Mänskliga rättigheter

5. Länsstyrelsen ska integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten, särskilt skyddet mot diskriminering

Länsstyrelsen har startat en arbetsgrupp för lika rättigheter och möjligheter. Arbetsgruppen är ett beredande organ till myndighetsledningen. Gruppen består av personalchefen, huvudskyddsombudet, en jurist, en kommunikatör, en handläggare inom integrationsfrågor och särskilt sakkunnig i jämställdhet. Under året har gruppen tagit fram ett förslag till att en policy och handlingsplan för lika möjligheter och rättigheter. Syftet med policyn är att Länsstyrelsen genom ökad kunskap ska säkerställa en inkluderande arbetsplats där ingen diskrimineras, förebygga ohälsa orsakad av trakasserier eller diskriminering samt stärka arbetet för jämlika förhållanden mellan individer på arbetsplatsen. Handlingsplanen är uppdelad i fyra insatsområden, arbetsmiljö, rekrytering, anställningsvillkor och kommunikation.

ion. Mål och aktiviteter tas upp under varje insatsområde.

Länsstyrelsen har under hösten genomfört en medarbetarundersökning med syfte att fånga upp förbättringsområden och utvecklingsmöjligheter inom myndigheten. I medarbetarenkäten har frågor kopplade till myndighetens värdegrundsarbete även lyfts in.

Länsstyrelsen har under hösten genomfört en språkinventering för myndighetens anställda, med syfte att få kunskap om den kompetens inom olika språk som finns inom myndigheten som därmed kan bidra till att öka tillgängligheten för länsinvånarna.

Länsstyrelsernas gemensamma utvecklingsarbete gällande lika rättigheter och möjligheter redovisas av Länsstyrelsen i Dalarna.

Integration

Prestationer (volym och kostnader). Avser verksamhet 85*

	2014	2013	2012
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,96	1,64	1,42
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,59	0,82	0,42
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,00	1,54	1,22
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	1 724	2 005	1 682
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,14	1,33	1,18
Antal ärenden, inkomna och upprättade	50	69	39
Antal beslutade ärenden	29	54	23
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	5	3	1
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0
Brakarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 851, Integrationsfrågor ³⁾	66		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

³⁾ Nöjdindex för verksamhet 851 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2014. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för de 19 länsstyrelser som ingick i undersökningen är 65.

Den totala resursinsatsen för 2014 är cirka en årsarbetskraft lägre jämfört med 2013 men i paritet med 2012. Orsaken till detta är att insatsen Yrkesspår från första dagen avslutades under 2013, där en årsarbetskraft från Länsstyrelsen deltog. Antal ärenden äldre än två år uppgår till fem under 2014 och utgörs bland annat av projektinsatser

som fått förlängd genomförandetid. Nöjdindex för Länsstyrelsens arbete inom integration och etablering uppgår till 66 vilket är en enhet högre än snittet för länsstyrelserna. Bra betyg får bemötande och kompetens, lägre betyg ges till svarstiderna i telefon och samverkan.

Genomförda insatser nyanlända

Bristen på bostäder är alltjämt en stor utmaning för kommunerna i länet. Kommunernas mottagningskapacitet står därför inte i proportion till den ökade inströmningen av asylsökande. Flera olika grupper i samhället konkurrerar därtill med nyanlända om bostäder, såsom unga och äldre. Läns- och kommunaltalen för mottagande av nyanlända är i de flesta fall avsevärt högre än antalet överenskomna platser. När det gäller det faktiska mottagandet är skillnaderna än större. Det finns emellertid indikationer på att någon eller några kommuner har som ambition att ha ett mottagande som motsvarar behovet på kommunnivå.

I takt med att allt fler nyanlända bosätter sig i länet ökar emellertid trycket på funktioner som Svenska för Invandrare (SFI) och samhällsorientering. Svårigheten att förutse och planera för ett ökat antal nyanlända har bland annat visat sig i form av längre väntetider när det gäller utbildningsinsatser inom aktuella områden.

I mars 2014 hölls ett möte på Uppsala slott angående länets mottagande. Regeringens samordnare för flyktingmottagande och styrande kommunalråd i länets kommuner deltog och bostadsfrågan stod i fokus. Vidare har två samverkansmöten angående nyanländas bosättning hållits i Länsstyrelsens regi under året. Länets flyktinghandläggare och representanter för bosättningsfunktionen på såväl Migrationsverket som Arbetsförmedlingen har deltagit. Svårigheter kring mottagande, bosättning samt återsökande av medel har diskuterats liksom mottagande av kvotflyktingar, något som flera kommuner visat ett ökat intresse för. Information om mottagande av kvotflyktingar har även lämnats på både möten med styrgruppen och strategiska ledningsgruppen.

Länsstyrelsen beslutade under 2014 att avsluta arbetet med strategin Yrkesspår från första dagen. Strategin syftade i huvudsak till att knyta samman yrkesutbildningar med SFI, vilket i viss mån överlappade Arbetsförmedlingens uppdrag. Däremot bjöds Rotary in till det andra mötet med strategiska ledningsgruppen. Man informerade under mötet om projektet med yrkesmentorer för nyanlända, vilket fallit mycket väl ut i flera län. Planen är att starta upp ett liknande projekt i Uppsala län under 2015, där Läns-

styrelsen står som värd för det inledande mötet samt fortsättningsvis är delaktig i projektet tillsammans med Rotary, Arbetsförmedlingen och näringslivet.

Under år 2014 har Länsstyrelsen anordnat tre möten för nätverket samhällsorientering i Uppsala län. Under dessa har ett eventuellt samarbete kring samhällsorientering i länet diskuterats. Förslag till samarbete innefattar bland annat gemensam upphandling, kursplan, samhällskommunikatörsbank samt kvalitetssäkring av den senare. Under mötena har olika modeller för samarbete kring samhällsorientering runt om i landet granskats och målet är att kunna enas om bra modell för länet. De flesta kommunerna i länet är intresserade av ett samarbete, förutom två kommuner som samarbetar med andra län. Länsstyrelsen stod värd för en workshop med nytt material från arbetet med samhällsorientering till nyanlända inom Va med!-projektet. Under 2014 bidrog Länsstyrelsen även med en informationsinsats vid projektets avslutningskonferens i länet, med deltagare från olika delar av Sverige.

Undantaget bristen på bostäder är förutsättningarna för mottagande av nyanlända och ensamkommande barn relativt goda. Under förhandlingarna om mottagande av nyanlända framkom att de tjänster kommuner har skyldighet att tillhandahålla nyanlända också erbjuds.

När det gäller hälsa har frågan tagits upp i flera olika sammanhang. Det har hållits ett möte med representanter från landstinget angående öppnandet av Centrum för hälsa och integration samt bildandet av en arbetsgrupp kopplad till detta. Planen är att Länsstyrelsen ska vara representerad i gruppen. Landstingets asylsamordnare har bjudits in till två möten med flyktinghandläggarnätverket och ett styrgruppsmöte och där informerat om sitt uppdrag och den kartläggning av asylhälsan som pågår. Uppsala universitet har vid ett tillfälle informerat om sitt projekt Hälsa för alla. Under mötena med nätverket för samhällsorientering har diskuterats hur man lämpligen integrerar hälsofrågan i en eventuell gemensam kursplan.

Informationsinsatser har förutom vid olika möten inom organisationen för integration

och etablering i Uppsala län även genomförts vid externa möten till exempel i samband med överenskommelsearbetet. Länsstyrelsen har även deltagit i olika konferenser och seminarier inom prioriterade områden.

Länsstyrelsen arrangerade under året även tillsammans med Samarbetsorganisationen för invandrarföreningar i Uppsala, Hela Sverige ska leva, Uppsala kommun och Arbetsförmedlingen konferensen Etablering av nyanlända på landsbygden. Detta var dels ett led i arbetet med att lyfta fram den civila sektorns roll och dels ett sätt att belysa landsbygdens betydelse när det gäller mottagandet av nyanlända.

Vidare har det som ett led i arbetet med att öka antalet platser för mottagande av nyanlända genomförts politikerutbildningar avseende nyanlända i sex av länets åtta kommuner. Antalet deltagare har totalt sett varit stort och informationsinsatsen har riktat sig till fritidspolitiker.

Under de förhandlingar om överenskommelser om mottagande av nyanlända som genomfördes under senare delen av året framkom att förutsättningarna för att öka antalet platser om mottagande av nyanlända är ytterst begränsade. Antalet asylsökande ökade under året kraftigt och bostadsbristen i länet kvarstår fortfarande. Sannolikt kommer därför antalet anvisningsbara platser i länet endast att öka marginellt när förhandlingarna har slutförts. Det prestationsbaserade ersättningssystem som trädde i kraft vid årsskiftet 2013/2014 har inte nämnvärt påverkat länets mottagande. Flera kommuner påpekar i likhet med förra året att det finns en konkurrens om bostäder mellan nyanlända och ensamkommande barn. Även lagen om utvidgade möjligheter till anvisning av ensamkommande barn bidrar till att kommuner i första hand fokuserar på att tillhandahålla bostäder till målgruppen i fråga.

Bedömning av det egna resultatet

Länsstyrelsen har under 2014 gjort en översyn av organisationen för integration och etablering i Uppsala län och dess tillhörande nätverksgrupper. Ur informationssynpunkt är organisationen och grupperna viktiga, men det finns däremot ett behov av mer

konkreta åtgärder i form av genomförandet av olika projekt och kartläggning av områden som bedöms kunna förbättras. Förutom att samarrangera konferensen Etablering av nyanlända på landsbygden har Länsstyrelsen informerat om sitt integrationsuppdrag vid ett flertal interna respektive externa möten, seminarier och konferenser. En omfattande informationsinsats har även genomförts under förhandlingsarbetet och politikerdialogerna. I takt med ett ökat antal asylsökande och nyanlända är det av stor vikt att sprida information om målgruppen. När det gäller möten inom organisationen har i högre utsträckning än tidigare externa föreläsare med direkt koppling till frågorna relaterade till nätverken engagerats.

Under hösten gav Länsstyrelsen en praktikant i uppdrag att göra en kartläggning av civila sektorns roll i länet när det gäller mottagande av nyanlända. Resultatet kommer att sammanställas i en rapport som planeras publiceras under 2015. Denna kommer även att tjänas som utgångspunkt för det fortsatta samarbetet med olika aktörer från sektorn och arbetet med nätverket.

Samtliga kommuner har avtal om mottagande av nyanlända. Förhandlingarna har ännu inte slutförts men även om det finns förhoppningar om att en eller ett par kommuner skriver nya överenskommelser om fler anvisningsbara platser, kommer det totala antalet platser inte att motsvara behovet på länsnivå.

Kvarstående utvecklingsbehov

Bortsett från bostadsbristen finns i Uppsala län bra förutsättningar för mottagande av nyanlända i form av en god arbetsmarknad och en välutvecklad infrastruktur vilket är en nödvändighet för möjligheten att pendla till och från arbetet. Bristen på bostäder är emellertid bekymmersam och det finns ett behov av att fortsatt diskutera frågan med kommunerna i länet. Under kommunbesöken i samband med analysen av bostadsmarknadsenkäten deltog därför ansvarig för integrationsfrågor rörande nyanlända. I övrigt kommer arbetet med att utveckla nätverken inom områdena samhällsorientering, civila sektorn och hälsa att fortsätta under kommande år.

Genomförda insatser ensamkommande barn

Det har genomförts ett stort antal aktiviteter under året för att skapa fler platser för ensamkommande barn i länet, dels genom utbildnings- och informationsinsatser, dels genom dialoger och möten med tjänstemän och politiker. Länsstyrelsen genomförde under våren 2014 politikerdialoger om mottagande av nyanlända och ensamkommande barn som regeringen i början av året tillsköt medel för. Sammanlagt träffade Länsstyrelsen cirka hundra politiker i länets olika kommuner. § 37-projektet Länsprojekt för ensamkommande och nyanlända barn förlängdes till halvårsskiftet för att implementera den regionala handlingsplanen i berörda verksamheters verksamhetsplan. Uppföljning av handlingsplanen kommer att ske av Länsstyrelsen under vårterminen 2015. Länsstyrelsen har även varit delaktig i framtagandet av en nationell webbutbildning för HVB, socialtjänst och skola. Tillsammans med Länsprojektet har Länsstyrelsen utformat ett regionalt dokument med utgångspunkt i Socialstyrelsens vägledning om ensamkommande barn. Länsstyrelsen har för andra året i rad i samverkan med

Länsprojekt för ensamkommande och nyanlända barn anordnat en tvådagars länskonferens inom området. Utifrån önskemål om fördjupad kunskap om drogförebyggande arbete för ensamkommande barn anordnade Länsstyrelsens ANDT-samordnare i samverkan med integrationshandläggare och Landstinget i Uppsala län en konferensdag för att belysa dessa frågor.

Höstens förhandlingar avseende ensamkommande barn medförde att sju kommuner skrev om sina överenskommelser om asyl och PUT-platser. Dessa kommuner har valt att lägga sig på sitt nya fördelningstal för 2015.

Bedömningen av det egna resultatet ensamkommande barn

Sju av åtta kommuner i länet har skrivit en ny överenskommelse om ensamkommande barn som överensstämmer med sina fördelningstal för 2015. Den sista kommunen avser teckna en ny överenskommelse på sitt fördelningstal i mitten av mars. Utifrån detta får förhandlingsarbetet angående ensamkommande barn anses gett ett bra resultat.

Integration utgiftsområde 13

Nyanlända som beviljats uppehållstillstånd på skyddsgrunder eller av humanitära skäl	2014	2013	2012	2011	2010
Andel kommuner som tecknat överenskommelser om flyktingmottagande (%)	100	88	100	100	100
Antal platser per 10 000 invånare i länet	23,7	16,1	16,7	22,3	22,6
Ensamkommande barn	2014	2013	2012	2011	2010
Antal platser per 10 000 invånare i länet	6,6	4,4	4,2	4,3	3,7

Källa: Migrationsverket

Nyanlända som beviljats uppehållstillstånd på skyddsgrunder eller av humanitära skäl

Förhandlingarna om överenskommelser om mottagande av nyanlända resulterade i en ökning av antalet anvisningsbara platser från 174 till 273. Arbetet med att få fram fler platser får därmed anses som framgångsrikt även om behovet av platser är fortsatt stort. Det är tillgången på bostäder som avgör hur många platser kommunerna kan tillhandahålla och samtliga kommuner i länet uppger även i år att det råder brist på bostäder.

Asylsökande ensamkommande flyktingbarn

Antal platser för asylsökande ensamkommande barn har ökat markant jämfört med tidigare år. Det kan troligen förklaras av i kraftträdandet av lagen om utvidgad möjlighet till anvisning. Samtliga kommuner har tecknat överenskommelser som motsvarar deras fördelningstal.

Integrationsåtgärder – beviljade projektstöd

RB 74. Ersättning enligt 37 § förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar finansieras från det under utgiftsområde 13 uppförda anslaget 1:2 *Kommunersättning vid flyktingmottagande*. Insatser enligt 37 § som syftar till att underlätta bosättning och öka kommunernas mottagningskapacitet samt möjligheter att tillhandahålla samhällsorientering ska prioriteras. Länsstyrelsen i Jönköpings län ska efter att övriga länsstyrelser har fått tillfälle att yttra sig besluta om hur stor del av anvisade medel som ska fördelas för disposition av respektive länsstyrelse.

Ersättning enligt 37 a § förordningen om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar finansieras från det under utgiftsområde 13 uppförda anslaget 1:1 *Integrationsåtgärder*.

Länsstyrelserna ska redovisa för vilka olika insatser som ersättning enligt ovan nämnda förordning lämnas samt en bedömning av resultaten. Anvisningar för redovisningarna lämnas av Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Följande §37-projekt beviljades medel år 2014:

Uppsala kommun

Förbättrad beredskap och mottagningskapacitet för nyanlända i förskolan. Syfte: att skapa likvärdiga förutsättningar och villkor inom kommunens förskoleverksamhet för att uppnå bättre beredskap och mottagningskapacitet. Öka personalens kunskap för att återskapa/bygga sociala nätverk och bidra till att barn utvecklar sina språkliga och kulturella identiteter.

Älvkarleby kommun

Skolornas behov av pedagogiska insatser för nyanlända ungdomar. Syftet är att göra en kartläggning av skolornas insatser för nyanlända elever och utreda vad som behövs för att dessa ska lämna grundskolan med tillräckliga kunskaper. Målet är att hitta en ökad likvärdighet mellan skolorna i länet när det gäller arbetet med nyanlända ungdomar och att främja språkutvecklingen.

Följande §37a-projekt beviljades medel år 2014:

Håbo kommun

Via projektet Språk och samhällsguider önskar kommunen ge nyanlända och ensamkommande barn en möjlighet att träna språket, bli delaktiga i lokalsamhället och det lokala föreningslivet. Både familjer och enskilda individer kommer att engageras som guider.

Uppsala kommun

Syftet med projektet Körverksamhet för nyanlända och ensamkommande barn i åldersgrupperna 10-12 och 16-20 är att underlätta etablering i samhället, skapa nätverk, stödja språkinläring och ge stöd till nyanlända och ensamkommande barn.

Personaluppgifter

Under år 2014 har fortsatt arbete lagts ner på att säkerställa att Länsstyrelsen i Uppsala län är en attraktiv arbetsplats. Medvetna om det ekonomiska utrymmet kan Länsstyrelsen inte konkurrera med lön. Genom att erbjuda en arbetsplats med möjlighet att växa och utvecklas kompetensmässigt inom sin yrkesprofession och även som person och anställd på myndigheten anser Länsstyrelsen att kompetensförsörjningen fungerar bra. Ett högt antal sökande vid nyrekrytering tyder på att myndigheten har goda förutsättningar att rekrytera välmeriterade medarbetare.

Arbetet med att utveckla myndighetens värdegrund och verksamhetsidé har drivits vidare. Myndigheten genomförde i maj ett seminarium genom projektet Förenkla för företag, under temat bemötande. Uppföljning av seminariet har genomförts på enhetsnivå och i ledningsgruppen.

Arbetsmiljöfrågor är viktiga för att utveckla verksamheten effektivt, och under oktober har myndigheten genomfört en medarbetar-

enkät där uppföljning och sker såväl enhetsvis som på en övergripande nivå.

Länsstyrelsens bedömning är att chefer/ledare är viktiga för att nå verksamheten och myndighetens mål. Samtliga medarbetare har minst två samtal årligen med sin chef och detta anser Länsstyrelsen vara en grund för att säkerställa kompetens och följa upp att verksamhetens mål uppfylls.

En längre introduktions- och förvaltningsutbildning samt en projektledarutbildning har genomförts som ett led i att utveckla verksamheten och finna nya arbetsformer och skapa förståelse för hela myndighetens uppdrag och statstjänstemannarollen.

Länsstyrelsen tar ansvar för hälsan som arbetsgivare genom ett aktivt arbetsmiljöarbete, utveckla ett tydligt ledarskap och uppmuntra till en god livsstil genom att aktivt driva friskvårdsfrågor. HLR utbildning har genomförts inom myndigheten och hjärtstartare finns nu utplacerad inom samtliga byggnader där verksamhet bedrivs.

Tabell över sjukfrånvaro i enlighet med 7 kap. 3§ FÅB

Kön	Ålder	2014			2013 ¹⁾		
		Antal anställda	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dgr och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	Antal anställda	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dgr och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
Män ²⁾	- 29	-	-	-	-	-	-
	30 - 49	33	1,0	0,0	32	1,3	0,0
	50 -	33	3,2	38,8	37	2,0	21,8
	Alla	69	2,1	38,8	71	1,6	21,8
Kvinnor ²⁾	- 29	-	-	-	-	-	-
	30 - 49	87	4,3	41,8	85	4,8	34,6
	50 -	47	4,3	16,3	50	5,7	26,1
	Alla	143	4,4	60,4	142	4,9	60,7
Samtliga	- 29	12	4,1	1,9	9	1,2	0,0
	30 - 49	120	3,4	33,8	117	3,8	29,6
	50 -	80	3,9	20,6	87	4,1	25,5
	Alla	212	3,6	56,3	213	3,8	55,1

¹⁾ I årsredovisningen för 2013 redovisades preliminär statistik för år 2013. Ovan visas den slutliga statistiken för år 2013. På grund av detta kan avvikelser från föregående års årsredovisning förekomma.

²⁾ Uppgifter lämnas inte då antalet anställda i gruppen understiger 10 st

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Länsstyrelsen bedriver ett aktivt arbetsmiljö- och hälsoarbete inom myndigheten och för 2014 minskar sjukfrånvaron. Målet är bland annat att minska sjukfrånvaron och öka medvetenheten om sambandet mellan

god hälsa och en bra arbetsprestation. Länsstyrelsen arbetar både proaktivt och reaktivt med rehabilitering i samverkan med företagshälsovården.

Året i siffror

Tabell A - Verksamhetskostnader 2012 - 2014

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2014 Tkr	2013 Tkr	2012 Tkr
20-21	Övrig förvaltning	5 677,8	2 654,0	2 940,9
25	Trafikföreskrifter m.m.	378,1	328,9	243,1
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	6 246,0	6 302,8	6 605,4
30	Regional tillväxt	1 508,1	2 614,8	1 331,7
34	Infrastrukturplanering	609,6	565,0	362,3
40	Hållbar samhällsplanering och boende	6 868,8	6 164,5	5 732,4
41	Stöd till boende	679,6	765,0	661,8
42	Energi och klimat	5 250,4	2 878,0	3 133,2
43	Kulturmiljö	5 876,5	7 530,4	6 436,6
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	11 701,6	12 736,8	8 256,7
50	Övergripande och gemensam för naturvård och miljöskydd	6 830,5	7 390,4	10 758,4
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	19 153,8	18 942,4	16 086,5
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	1 989,9	1 888,0	1 245,0
53	Vattenverksamhet	3 474,8	2 983,8	3 644,5
54	Mineral- och torvfyndigheter	145,5	62,3	36,8
55	Miljöfarlig verksamhet	5 995,3	5 660,8	2 389,2
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	230,0	282,0	341,4
57	Förorenade områden, efterbehandling	2 735,6	5 930,9	5 568,0
58	Restaurering	0,0	71,6	0,0
60	Lantbruk och landsbygd	16 899,9	19 272,3	19 044,3
62	Fiske	730,3	443,5	297,3
70	Folkhälsa	1 588,6	2 119,8	2 827,1
80	Jämställdhet	1 570,1	861,9	197,9
81	Nationella minoriteter	27,5	23,7	7,5
82	Mänskliga rättigheter	342,4	111,6	2,8
83	Barnperspektivet			0,8
85	Integration	1 174,9	1 358,9	1 078,6
	Summa produktion	107 685,8	109 944,3	99 230,4
10	Myndighetsövergripande verksamhet	12 384,0	11 367,6	12 900,2
11	Administration och intern service	30 899,3	29 810,7	30 043,6
	Summa verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan	150 969,0	151 122,6	142 174,2
99	Resurssamverkan ¹⁾	15,4	6,2	0,0
	Totalsumma verksamhetens kostnader enl. resultaträkningen ²⁾	150 984,5	151 128,8	142 174,2

¹⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som ska belasta länsstyrelsen fördelas på respektive tvåsifferkod

²⁾ Totalsumma verksamhetskostnader överensstämmer med verksamhetskostnader enligt resultaträkningarna respektive år

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Tabell B - Verksamhetskostnader 2014

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl. OH		OH Kostnader		Kostnader inkl OH	
		Tkr	%	Tkr	%	Tkr	%
20-21	Övrig förvaltning	5 677,8	3,76%	2 651,6	6,13%	8 329,5	5,52%
25	Trafikföreskrifter m.m.	378,1	0,25%	189,7	0,44%	567,8	0,38%
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	6 246,0	4,14%	3 097,3	7,16%	9 343,3	6,19%
30	Regional tillväxt	1 508,1	1,00%	588,9	1,36%	2 097,0	1,39%
34	Infrastrukturplanering	609,6	0,40%	305,5	0,71%	915,1	0,61%
40	Hållbar samhällsplanering och boende	6 868,8	4,55%	3 064,7	7,08%	9 933,5	6,58%
41	Stöd till boende	679,6	0,45%	328,3	0,76%	1 007,9	0,67%
42	Energi och klimat	5 250,4	3,48%	975,7	2,25%	6 226,1	4,12%
43	Kulturmiljö	5 876,5	3,89%	2 916,6	6,74%	8 793,1	5,82%
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	11 701,6	7,75%	4 342,8	10,04%	16 044,4	10,63%
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	6 830,5	4,52%	2 916,2	6,74%	9 746,7	6,46%
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	19 153,8	12,69%	5 488,3	12,68%	24 642,1	16,32%
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	1 989,9	1,32%	1 007,1	2,33%	2 997,0	1,99%
53	Vattenverksamhet	3 474,8	2,30%	1 631,7	3,77%	5 106,5	3,38%
54	Mineral- och torvfyndigheter	145,5	0,10%	72,8	0,17%	218,3	0,14%
55	Miljöfarlig verksamhet	5 995,3	3,97%	3 035,4	7,01%	9 030,7	5,98%
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	230,0	0,15%	111,7	0,26%	341,7	0,23%
57	Förorenade områden, efterbehandling	2 735,6	1,81%	946,3	2,19%	3 681,9	2,44%
58	Restaurering	0,0	0,00%	0,0	0,00%	0,0	0,00%
60	Lantbruk och landsbygd	16 899,9	11,19%	7 400,6	17,10%	24 300,5	16,10%
62	Fiske	730,3	0,48%	298,7	0,69%	1 029,0	0,68%
70	Folkhälsa	1 588,6	1,05%	606,0	1,40%	2 194,7	1,45%
80	Jämställdhet	1 570,1	1,04%	586,9	1,36%	2 157,0	1,43%
81	Nationella minoriteter	27,5	0,02%	13,8	0,03%	41,3	0,03%
82	Mänskliga rättigheter	342,4	0,23%	149,5	0,35%	491,9	0,33%
85	Integration	1 174,9	0,78%	548,8	1,27%	1 723,6	1,14%
	Summa produktion	107 685,8	71,33%	43 275,0	100%	150 960,8	100%
10	Myndighetsövergripande verksamhet	12 384,0	8,20%				
11	Administration och intern service	30 899,3	20,47%				
	Summa verksamhetskostnader exkl resurssamverkan	150 969,0	100%			150 960,8	100%
99	Resurssamverkan ¹⁾	15,4		8,3		23,7	
	Totalsumma verksamhetens kostnader enl. resultaträkningen²⁾	150 984,5				150 984,5	
	Myndighetsövergripande, adm. och intern service uppdelat på: ³⁾						
	Nivå 1 (113-115)	25 773,1	30,35%				
	Nivå 2 (110-112, (116-119)	5 126,3	6,04%				
	Nivå 3 (100-109)	12 384,0	14,58%				
	Personalkostnad produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-9)	84 930,0					

¹⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast administration och intern service (11).

²⁾ Totalsumma verksamhetskostnader överensstämmer med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

³⁾ Summan på nivå 1-3 överensstämmer med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen visar respektive nivåns andel av personalkostnaderna.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Tabell C - Årsarbetskrafter 2012 - 2014¹⁾

VÄS- KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2014	2014	2014	2013	2012
		totalt	varav kvinnor	varav män	totalt	totalt
20-21	Övrig förvaltning	8,32	5,55	2,77	3,65	4,06
25	Trafikföreskrifter m.m.	0,65	0,61	0,03	0,59	0,45
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	8,92	8,55	0,37	9,76	10,38
30	Regional tillväxt	2,25	0,97	1,27	3,05	1,80
34	Infrastrukturplanering	1,00	0,73	0,27	0,90	0,58
40	Hållbar samhällsplanering och boende	8,87	5,69	3,18	8,75	8,49
41	Stöd till boende	1,18	0,08	1,11	1,41	1,27
42	Energi och klimat	2,97	2,04	0,92	2,10	3,60
43	Kulturmiljö	8,77	6,45	2,32	10,48	9,71
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	12,11	7,04	5,07	12,66	8,32
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	7,24	3,55	3,69	8,04	14,36
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	16,96	6,97	9,99	17,15	14,63
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3,29	1,38	1,91	3,32	2,14
53	Vattenverksamhet	5,23	4,01	1,21	5,00	4,64
54	Mineral- och torvfyndigheter	0,15	0,04	0,11	0,10	0,04
55	Miljöfarlig verksamhet	9,02	3,47	5,55	8,87	3,79
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,37	0,18	0,19	0,50	0,61
57	Förorenade områden, efterbehandling	3,18	2,22	0,95	6,86	6,27
58	Restaurering	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00
60	Lantbruk och landsbygd	25,06	19,83	5,23	25,25	26,91
62	Fiske	0,90	0,08	0,83	0,72	0,49
70	Folkhälsa	1,77	1,62	0,16	2,36	2,55
80	Jämställdhet	1,84	1,78	0,05	1,19	0,35
81	Nationella minoriteter	0,05	0,05	0,00	0,05	0,01
82	Mänskliga rättigheter	0,46	0,22	0,25	0,20	0,01
83	Barnperspektivet					0,00
85	Integration	1,56	0,59	0,96	2,45	1,84
	Summa produktion	132,09	83,70	48,40	135,43	127,31
10	Myndighetsövergripande verksamhet	10,18	6,67	3,51	10,23	11,01
11	Administration och intern service	13,33	10,66	2,67	13,78	13,13
	Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	155,60	101,03	54,57	159,44	151,45
99	Resurssamverkan ²⁾	0,03	0,03	0,00	0,01	0,00
	Totalt antal årsarbetskrafter	155,63	101,05	54,57	159,45	151,45

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

²⁾ Den del av årsarbetskrafterna för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad.

Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhet på tvåsiffernivå

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Tabell D - Representation

Kostnader för representation	2014	2014	2013	2013	2012	2012
	Totalt tkr	Per år kronor	Totalt tkr	Per år kronor	Totalt tkr	Per år kronor
Intern representation (undergrupp 496 i baskontoplanen)	183	1 174	259	1 623	330	2 177
Extern representation (undergrupp 552 i baskontoplanen)	574	3 691	881	5 523	603	3 979

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Den externa representationen har minskat något jämfört med 2013. Orsak till detta är att 2013 var ett speciellt år med bland annat besök av Turkiets president samt kungens resa i länet med anledning av att han suttit 40 år på tronen.

Tabell E - Lokaler

Lokalkostnader	2014	2013	2012
Slottet			
Lokalkostnader (tkr) 103	1 427	1 428	1 450
Lokalyta (m ²)	1 347	1 347	1 347
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 059	1 060	1 076
Lokaler¹⁾			
Lokalkostnader (tkr) 113	9 762	8 255	8 408
Lokalyta (m ²)	5 891	5 891	5 891
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 657	1 401	1 427
Lokalkostnad per årsarbetskraft (tkr)	63	52	56
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	38	37	39
Kontorslokaler³⁾			
Kontorslokalyta (m ²)	4 461	4 461	4 461
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	29	28	29
Summa lokalkostnader	11 189	9 683	9 858

¹⁾ Med lokaler avses samtliga utrymmen förutom slottet såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m.

²⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Lokalkostnader 2014 har ökat något jämfört med föregående år. Detta beror på avsättning av kommande dubbelhyra för maj månad och återställande av lokaler i samband med flytt till nya lokaler 2015.

Planerade större lokalförändringar

Länsstyrelsen tecknade 2013 ett nytt hyresavtal med Klöver Posthornet KB och under verksamhetsåret 2014 har flyttplanering och diskussioner om ändrade arbetsätt förts inom myndigheten. I maj 2015 kommer flytten att genomföras och ett antal arbets-

grupper har planerat genomförandet av flytten under 2014 för att säkerställa att verksamheten påverkas så lite som möjligt. Länsstyrelsen har med anledning av flytten gått igenom samtliga arkiv och skapat ordning utifrån gällande direktiv men även levererat till Riksarkivet och genomfört gallring. Med anledning av flytten har även myndighetens handläggningsrutiner och arbetssätt aktualiserats och utbildningar och kartläggningar av processer har genomförts i syfte att arbeta mer digitalt framöver.

Tabell F - Redovisning av ärenden 2014 (samtliga ärenden oavsett databas)

A	B	C	D	E	F	G
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl upprättade ärenden)	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
Myndighetsövergripande, administration och intern service (10-11)	40	125	173	285	53	3
Övrig förvaltning (20-21)	93	661	72	772	54	4
varav Stiftelser (206)	0	0	0	0	0	0
varav Allmän kameraövervakning (211)	11	72	30	104	10	0
varav Bevakningsföretag m.m. (212)	3	85	1	87	2	0
Trafikföreskrifter m.m. (25)	191	155	3	119	230	58
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	259	871	358	1 203	285	13
varav Livsmedelskontroll (281)	9	22	4	27	8	0
varav Djurskydd (282)	221	710	319	988	262	13
varav Smittskydd (283)	8	68	3	78	1	0
varav Allmänna veterinära frågor (284)	15	44	30	76	13	0
Regional tillväxt (30)	8	24	10	27	15	1
Infrastrukturplanering (34)	13	20	2	15	20	4
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	106	941	16	929	134	6
Stöd till boende (41)	0	0	0	0	0	0
Energi och klimat (42)	17	10	6	14	19	6
Kulturmiljö (43)	458	1 183	70	1 162	549	44
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	58	97	68	174	49	4
varav Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	23	8	6	25	12	3
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	96	259	5	240	120	16
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	287	60	147	175	319	115
varav Tillsyn av vattenskyddsområden (516)	1	0	0	0	1	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	139	441	8	503	85	6
Vattenverksamhet (53)	106	178	11	162	133	20
varav Tillsyn av vattenverksamheten (535)	69	85	7	107	54	10
Mineral- och torvfyndigheter (54)	3	7	0	6	4	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	157	202	173	356	176	21
varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	56	68	159	195	88	8
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	14	123	1	118	20	2
Förorenade områden, efterbehandling (57)	80	18	16	60	54	18
varav tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	38	9	6	31	22	9
Restaurering (58)	0	0	0	0	0	0
Lantbruk och landsbygd (60)¹	1 083	7 394	1 269	9 071	675	184
varav Stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601)	458	7 003	1 239	8 414	286	14
Fiske (62)²⁾	35	105	7	125	22	2
Folkhälsa (70)	93	13	32	107	31	0
Jämställdhet (80)	15	28	18	57	4	0
Nationella minoriteter (81)	2	0	0	2	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	7	6	3	9	7	0
Integration (85)	47	20	30	29	68	5
Summa	3 407	12 941	2 498	15 720	3 126	532
varav Vattenmyndighetens ärenden	0	0	0	0	0	0
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	72	67	0	79	60	7

1) Inkl. lantbruks- och jordbrukarstödsärenden registrerade hos Jordbruksverket

2) Inkl. strukturfondsärenden registrerade hos Jordbruksverket

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina, Jordbruksverket och Boverket

Tabell G - Redovisning av överklagade ärenden 2014 (samtliga ärenden oavsett databas)

A	B	C	D
Sakområde och del av sakområde	Antal överklagade ärenden ¹⁾	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ²⁾	Varav antal ändrade ärenden ³⁾
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	1	0	0
Övrig förvaltning (20-21)	7	3	2
varav Stiftelser (206)	0	0	0
varav Allmän kameraövervakning (211)	5	3	2
varav Bevakningsföretag m.m. (212)	0	0	0
Trafikföreskrifter m.m. (25)	10	8	1
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	29	26	2
varav Livsmedelskontroll (281)	4	0	0
varav Djurskydd (282)	25	26	2
varav Smittskydd (283)	0	0	0
varav Allmänna veterinära frågor (284)	0	0	0
Regional tillväxt (30)	0	0	0
Infrastrukturplanering (34)	0	0	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	54	53	11
Stöd till boende (41)	7	2	0
Energi och klimat (42)	0	0	0
Kulturmiljö (43)	2	3	1
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	5	3	0
varav Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	0	0	0
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	10	13	2
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	1	2	0
varav Tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	0	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	6	2	0
Vattenverksamhet (53)	2	4	2
varav Tillsyn av vattenverksamheten (535)	2	4	2
Mineral- och torvfyndigheter (54)	1	1	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	17	4	2
varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	2	1	0
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	0	0	0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	0	2	0
varav Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	0	2	0
Restaurering (58)	0	0	0
Lantbruk och landsbygd (60)	47	59	15
varav Stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601)	39	57	14
Fiske (62)	0	1	0
Folkhälsa (70)	0	0	0
Jämställdhet (80)	0	0	0
Nationella minoriteter (81)	0	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	0	0	0
Integration (85)	0	0	0
Summa	199	186	38
varav Vattenmyndighetens ärenden	0	0	0
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	15	3	2

¹⁾ Avser ärenden som är beslutade av länsstyrelsen och överklagade till högre instans.

²⁾ Avser de ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar/beslut inkommit till Länsstyrelsen under 2013.

³⁾ Avser ärenden som är ändrade substantiellt (t.ex. ska ändring av angivna tidpunkter ej beaktas) i förhållande till Länsstyrelsens beslut.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Tabell H - Handläggningstider

Länsstyrelserna målsätter och följer upp handläggningstiden för ett gemensamt urval av ärendeslag. Målen är satta utifrån det antal dagar det är rimligt att merparten av alla ärenden ska beslutas inom. Minst 90 procent av ärendena förväntas beslutas inom den uppsatta tiden. Utfallet redovisas som hur stor andel som faktiskt beslutades inom uppsatt tid.

I tabell H1 redovisas ärendeslag med gemensamma mål för länsstyrelserna. Dessa är reglerade genom olika föreskrifter, lagar, regeringsuppdrag eller är överenskomna mellan länsstyrelserna. I tabell H2 redovisas ärendeslag där varje länsstyrelse har satt upp ett eget mål. Vissa ärendeslag är koncentrerade (konc) till ett mindre antal länsstyrelser.

H1 – Ärendeslag med gemensamma mål

VÄS	Beskrivning	Mål dagar	Utfall %		
		2012-2014	2014	2013	2012
212	Bevakningsföretag - ansökan godkännande personal (konc ²)				
282	Ansökan om tillstånd enligt 16 § Djurskyddslagen	90 ¹⁾	96		
282	Ansökan om förprovning djurstall	56 ¹⁾	100		
282	Anmälningsärenden djurskydd	365	99		
403	Överklagande av detaljplan	150	75	88	67
403	Överklagande av lov, förhandsbesked	180	89	82	84
551	Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken – Ansökan om tillstånd (konc ³)	180 ¹⁾	36	75	
602	Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder	120	29	34	28
	varav företagsstöd	120	22	30	13
	varav projektstöd/PROKUL/EGENKUL	120	26	46	67
	varav PROLAG	120	0	18	29
	varav miljöinvesteringar	120	54	35	18
602	Utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder	90 ⁴⁾	36	32	54
	varav företagsstöd	90 ⁴⁾	5	19	37
	varav projektstöd/PROKUL/EGENKUL	90 ⁴⁾	51	40	67
	varav PROLAG	90 ⁴⁾	32	30	53
	varav miljöinvesteringar	90 ⁴⁾	65	47	68

403. Ärendegruppen rör förhållandevis få ärenden, 12 stycken. Några få ärenden med lång handläggningstid drar ner utfallet. Mediantiden följer målet.

551. Fokus under 2014 har varit att avgöra samtliga tillståndsärenden som är äldre än 2013, en målsättning som också har uppnåtts. Trots att fokus har varit att avgöra ärenden av äldre datum, har antalet ärenden som har beslutats inom 180 dagar från det att ärendet är komplett ökat jämfört med 2013. Ärendebalansen har sedan inledningen av 2013 minskat med cirka 34,7 procent. Merparten av tillståndsärendena avgörs inom åtta månader från att ärendet är komplett. Noterbart är att för flertalet av de ärenden som inte når målet 180 dagar, över-skrids målet endast med några dagar. För vissa branscher, såsom djurhållningsärenden, avgörs ärendena inom ett år från beslut och inom 180 dagar från det att ärendet är komplett.

602. Utfallet för ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder under 2014 baseras på få ärenden eftersom det inte varit möjligt att fatta nya beslut om stöd inom Landsbygdsprogrammet under 2014. De beslut som ändå har fattats handlar om änd-

ring av klardatum för tidigare beslutade ärenden. Inom miljöinvesteringarna har dock en åtgärd varit öppen under 2014, stängsel mot rovdjur, där Länsstyrelsen fattat 13 nya beslut. Samtliga handlades inom 120 dagar och måluppfyllelsen för dem är följaktligen 100 %. Att totala antalet ärenden som beslutats varit få innebär att varje ärende med för lång handläggningstid får stort genomslag i statistiken.

Handläggningstiden för utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder har under året varierat mycket beroende på de beslutade ärendenas ineliggande tid på Länsstyrelsen under gällande mätperiod. Andelen utbetalningsärenden med handläggningstid under 90 dagar låg totalt för 2014 på 36 procent för alla landsbygdsstöd vilket är en liten förbättring sedan 2013 med fyra procentenheter.

Länsstyrelsen har under året arbetat ned en stor balans av ärenden som fanns vid årets början, särskilt för företagsstöd. Då många äldre ärenden har slutförts under året medför det en negativ påverkan på utfallet för andel utbetalningsärenden handlagda inom 90 dagar.

H2 – Ärendeslag med länspecifika mål

VÅS	Beskrivning	2014		2013		2012	
		Mål (dgr)	Utfall %	Mål (dgr)	Utfall %	Mål (dgr)	Utfall %
202	Anmälan svenskt medborgarskap (konc ²)						
204	Ansökan om tillstånd att strö ut aska efter avliden (konc ²)						
206	Ändringsanmälan stiftelser (konc ²)						
211	Anmälan om kameraövervakning	30	84	30	55		
211	Ansökan om kameraövervakning	90	87	90	42		
402	Detaljplaner – Begäran om yttrande över utställning och granskning	21	40	21	72		
431	Ansökan tillstånd ingrepp i fornlämning	85	64	56	54		
431	Anmälan om föryngringsavverkning	54	74	42	43		
433	Kyrkliga kulturminnen – Ansökan om tillstånd renovering och ändring	109	57	60	56		
505	Överlagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. författningar	180	52	120	39		
521	Ansökan om tillstånd och dispenser avseende naturskydd	60	54	60	65		
525	Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	50	42	50		
526	Granskning kommunal strandskyddsdispens	21	90	21	64		
535	Anmälan om vattenverksamhet enligt 11 kap. Miljöbalken	56	37	56	40		
555	Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet ⁵⁾	42	-	30	0		
562	Ansökan om tillstånd till transport av avfall och farligt avfall	28	98	14	55		
566	Anmälan om transport av avfall och farligt avfall	14	29	14	53		
606	Ansökan om förvärvstillstånd för jordbruksfastigheter	14	21	14	15		
621	Ansökan om yrkesfiskelicens ⁵⁾	21	-	14	25		
623	Ansökan om förordnande fisketillsynsman	30	73	14	27		
623	Ansökan tillstånd flyttning, utplantering av fisk	35	8	42	100		

¹⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

²⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till Länsstyrelsen i Dalarnas, Norrbottens, Skåne, Stockholms, Västernorrlands, Västra Götalands och Östergötlands län.

³⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁴⁾ För ärenden inom stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder gäller gemensamma mål för samtliga länsstyrelser enligt överenskommelse mellan Jordbruksverket och länsstyrelserna (LB-SUSS). Målet är att 90 procent av ärendena ska avgöras inom uppsatt tid.

⁵⁾ Utfallet anges inte på grund av att antal ärenden understiger 10 st.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Uppgifterna i tabell H1 och H2 är framtagna på ett annat sätt än tidigare år. Detta innebär att jämförelse mellan 2014 års uppgifter mot tidigare år bör göras med försiktighet.

402. Målformuleringen är inte optimal eftersom 21 dagar är den kortaste svarstid kommunerna kan ge Länsstyrelsen för yttrandet. I flertalet fall är den längre och i komplicerade ärenden förekommer det att Länsstyrelsen i samråd med kommunerna kommer överens om förlängd svarstid. Utöver detta har resurserna för handläggning varit ansträngda under andra halvan av 2014.

431 och 433. Mängden ärenden inom bägge områdena har ökat kraftigt under 2014. Verksamhetens resurser och har inte skalats upp och anpassningen av handläggsrutinerna har inte skett i samma takt. Därtill kommer att flera äldre ärenden avgjorts under

2014, vilket påverkar utfallet av handläggningstiden.

505. Utfallet har påverkats av att en grupp av ärenden inom VÅS-koden begärts ”vilande” av kommunen.

521. Ärendegruppen innefattar många olika typer av ärenden, till exempel dispens enligt vattenskyddföreskrifter, biotopskyddsärenden, dispens från landskapsbildsskydd, dispens från strandskyddsbestämmelser. Det gör att det är svårt att dra några närmare slutsatser om utfallet.

525. Handläggningstiden är oförändrad jämfört med 2013. Målet på 42 dagar beaktar att en verksamhet eller åtgärd som anmäls för samråd får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten medger något annat. Länsstyrelsen bedömer att en återkoppling till verksamhetsutövaren alltid sker inom 42 dagar. Beslut i ärendet kan av olika

orsaker ta längre tid, vanligtvis på grund av att kompletteringar behövs men också på grund av att ärenden där planerad tid för åtgärd ligger långt fram i tid ges en lägre prioritet jämfört med ärenden där verksamheten avser att påbörjas inom kort.

535. Handläggningstiden är i stort oförändrad jämfört med 2013. Målet på 56 dagar beaktar att en verksamhet eller åtgärd som anmäls för samråd får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten medger något annat. Länsstyrelsen bedömer att en återkoppling till verksamhetsutövaren alltid sker inom 56 dagar. Beslut i ärendet kan av olika orsaker ta längre tid, vanligtvis på grund av att kompletteringar behövs men också att ärenden där planerad tid för åtgärd ligger långt fram i tid ges en lägre prioritet jämfört med ärenden där verksamheten avser att påbörjas inom kort.

555. Antalet ärenden uppgick 2014 till 6 stycken. Målet på 42 dagar beaktar att en verksamhet eller åtgärd som anmäls som ändring av tillståndspliktig verksamhet får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten medger något annat. Länsstyrelsen bedömer att en återkoppling till verksamhetsutövaren alltid sker inom 42 dagar. Att notera är att flera av de så kallade anmälningspliktiga ändringarna av verksamheten kan ligga nära gränsen för tillståndsplikt. I dessa fall är målet på 42 dagar orealistiskt.

566. Målet är optimistiskt satt. Ärendehanteringens innefattar en kontroll av att anmälningsavgiften har erlagts innan handläggningen påbörjas.

606. Målet är ambitiöst satt och måluppfyllelsen påverkas av att flera komplicerade ärenden tagit lång tid. Antalet öppna ärenden vid årets slut är hälften så stort som vid årets början. Ärendehanteringens innefattar en kontroll av att ansökningsavgiften erlagts innan handläggningen påbörjas, vilket också förlängt handläggningstiden i något fall. Totalt antal beslutade ärenden 2014 var 33 stycken.

621. Under 2014 har det kommit in åtta stycken ansökningar om yrkesfiskelicenser. Att totala antalet ärenden som beslutats varit få innebär att varje ärende med för lång handläggningstid får stort genomslag i statistiken. Eftersom det är två separata myndigheter inblandade i varje ärendehantering (Länsstyrelsen som tar fram underlag i ett yttrande till Havs- och vattenmyndigheten (HaV) vilka sedan fattar beslutet) är det orimligt med ett mål på totalt 21 dagar. Samtliga ärenden har dock behandlats innan tidigare licens gått ut. Från och med oktober 2014 skickas ansökningarna direkt till HaV för beslut vilket bör minska den totala handläggningstiden framöver.

623. Inom ärendeområdet har fokus under året legat på att handlägga klart äldre ärenden och vid årets slut fanns inga oavslutade ärenden kvar. Att flera äldre ärenden beslutats medför en negativ påverkan på utfallet.

Tabell I - Länsstyrelsen i siffror

	2014	2013	2012
Verksamhet			
Inkomna och initiativärenden (st)	15 439	18 543	19 041
Beslutade ärenden (st)	15 720	18 239	19 383
Utgående ärendebalans (st)	3 126	4 211	4 682
Ej beslutade ärenden äldre än två år (st)	532	756	590
Medarbetare			
Årsarbetskrafter (st)	155,63	159,45	151,45
– varav kvinnor	101,05	102,36	95,41
– varav män	54,57	57,09	56,04
Total sjukfrånvaro (%)	3,6	3,8	4,2
– varav kvinnor	4,4	5,0	4,9
– varav män	2,1	1,6	2,7
Personalomsättning nyanställda, tillsvidareanställda (%)	7,5	17,2	9,1
Personalomsättning avgångna, tillsvidareanställda (%)	6,3	11,5	9,1
Ekonomi			
Förvaltningsanslag av totala intäkter (%)	59,6	57,9	55,2
OH-kostnad av total kostnad (%)	28,67	27,25	30,21
Lokalkostnad per årsarbetskraft (tkr)	62,72	51,77	55,52
Intern representation (tkr)	183	259	330
Extern representation (tkr)	574	881	603

Avgiftsbelagd verksamhet

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall för Länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelning för återrapportering

ring som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Verksamhet	2014					2013			2012
	intäkter	kostnader	nettotuffall	netto-budget	ackumulerat utfall	intäkter	kostnader	nettotuffall	ackumulerat utfall
Offentligrättslig verksamhet									
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	249	495	-246	-400	-1 567	280	822	-542	-779
Registreringsavgift för jaktområden	32	32	0	50	0	685	505	180	-180
Delgivning	37	24	12	5	46	34	31	2	31
Övrig offentligrättslig verksamhet	1 735	1 735	0	0	0	0	0	0	0
Uppdragsverksamhet									
Resurssamordning	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Övrig uppdragsverksamhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa totalt	2 053	2 287	-234	-345	-1 521	999	1 358	-360	-927
- fördelat på	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa offentligrättsligt	2 053	2 287	-234	-345	-1 521	999	1 358	-360	-927
Summa uppdragsverksamhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Intäkter och kostnader inom Övrig offentligrättslig verksamhet 2014 på 1 735 tkr avser årets val. Denna verksamhet finns inte med i

underlaget för budgeten 2014, för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställningen är gjord enligt enl. 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr	2014	2013	2012	2011	2010
Låneram i Riksgälden					
Beviljad	3 500	3 500	2 700	2 800	5 000
Utnyttjad	674	781	1 255	1 944	1 524
Räntekontokredit i Riksgälden					
Beviljad	5 500	5 400	5 400	5 400	5 400
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	135	362	443	495	123
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter som disponeras					
Budget	5 200	5 000	3 700	4 020	10 000
Utfall	6 091	5 519	5 850	3 618	4 031
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Budget	3 475	3 845	3 340	2 200	2 860
Utfall	3 040	3 391	3 809	3 917	3 425
Anslagskredit					
Utgiftsområde 01, Rikets styrelse					
01 05 001 ap 2 Länsstyrelserna m.m.					
Beviljad	3 671	3 590	3 259	3 231	3 164
Utnyttjad	0	0	0	846	638
Utgiftsområde 19, Regional tillväxt					
19 01 001 ap 2 Regionala tillväxtåtgärder					
Beviljad	198	198	198	198	198
Utnyttjad	0	0	74	0	0
Utgiftsområde 20, Allmän miljö- och naturvård					
20 01 010 ap 4 Klimatanpassning					
Beviljad	990	750	750	750	750
Utnyttjad	0	4	13	0	0
Anslagssparande					
Utgiftsområde 01, Rikets styrelse					
01 05 001 ap 2 Länsstyrelserna m.m.					
Summa anslagssparande	2 531	2 494	1 901	0	0
Utgiftsområde 19, Regional tillväxt					
19 01 001 ap 2 Regionala tillväxtåtgärder					
Summa anslagssparande	77	1	0	4	27
Utgiftsområde 20, Allmän miljö- och naturvård					
20 01 010 ap 4 Klimatanpassning					
Summa anslagssparande	0	0	0	31	0
Bemyndiganden					
Utgiftsområde 19, Regional tillväxt					
19 01 001 ap 2 Regionala tillväxtåtgärder					
Tilldelat	1 000	1 000	1 000	3 000	5 000
Åtaganden	300	0	237	59	0
Personal					
Antal årsarbetskrafter ¹⁾	156	159	151	147	154
Medeltal anställda ¹⁾	178	183	185	183	187
Driftkostnad per årsarbetskraft	967	944	934	948	923
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	-234	-360	-2 553	2 203	7 129
Balanserad kapitalförändring	-1 287	-927	1 625	18 212	11 083

¹⁾ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med 1760 timmar (220 dagar x 8 timmar). Medeltalet anställda beräknas som ett genomsnitt av antalet anställda personer baserat på mätningar vid tre tidpunkter under året. Mätmetod finns dokumenterad.

Budgeterade avgiftsintäkter som inte disponeras redovisas annorlunda jämfört med tidigare år. För att möjliggöra jämförelse mellan året har uppgifterna för åren 2010-2013 justerats.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

	2014	2013	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	91 429	86 822	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	6 091	5 519	2
Intäkter av bidrag	53 068	58 062	3
Finansiella intäkter	175	366	4
Summa	150 762	150 769	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-101 985	-101 123	5
Kostnader för lokaler	-12 284	-9 888	6
Övriga driftskostnader	-36 188	-39 582	
Finansiella kostnader	-41	-62	7
Avskrivningar och nedskrivningar	-486	-474	8
Summa	-150 984	-151 129	
Verksamhetsutfall	-222	-360	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter och andra intäkter som inte disponeras	3 040	3 391	9
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-3 040	-3 391	
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	34 755	28 654	10
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	21 541	14 045	11
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	268	56	12
Finansiella intäkter	1	1	
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	-148	394	13
Lämnade bidrag	-56 428	-43 150	14
Saldo	-12	0	
Årets kapitalförändring	-234	-360	15

Balansräkning

Tillgångar (tkr)	2014-12-31	2013-12-31	Not
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	674	837	
Summa	674	837	16
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	591	571	
Fordringar hos andra myndigheter	3 226	3 921	17
Övriga kortfristiga fordringar	336	1 598	18
Summa	4 152	6 091	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	2 539	2 430	
Upplupna bidragsintäkter	3 138	5 063	
Övriga upplupna intäkter	54	87	
Summa	5 731	7 580	19
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	13 508	7 627	
Summa	13 508	7 627	20
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	20 108	34 793	21
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	453	1 953	22
Kassa och bank	27	94	23
Summa	20 587	36 840	
Summa tillgångar	44 652	58 974	

Kapital och skulder (tkr)	2014-12-31	2013-12-31	Not
Myndighetskapital			
Donationskapital	20	20	
Balanserad kapitalförändring	-1 287	-927	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-234	-360	
Summa	-1 501	-1 267	24
Fonder			
Fonder	200	52	
Summa	200	52	13
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	176	344	25
Övriga avsättningar	585	382	26
Summa	761	725	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	674	781	27
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	28
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	4 656	4 531	29
Leverantörsskulder	3 731	6 755	
Övriga kortfristiga skulder	1 813	1 939	30
Depositioner	453	1 953	31
Summa	11 327	15 959	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	11 235	9 876	
Oförbrukade bidrag	22 631	33 630	
Summa	33 866	43 506	32
Summa kapital och skulder	44 652	58 974	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (belopp i tkr)

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 01							
Rikets styrelse							
01 05 001 ap 2 Länsstyrelserna m.m.	2 494	91 780	0	0	94 274	-91 743	2 531
Utgiftsområde 19							
Regional tillväxt							
19 01 001 ap 2 Regionala tillväxtåtgärder	1	1 980	0	-1	1 980	-1 903	77
Utgiftsområde 20							
Allmän miljö- och naturvård							
20 01 010 ap 4 Klimatanpassning	-4	33 000	0	0	32 996	-32 996	0
Summa	2 491	126 760	0	-1	129 250	-126 642	2 608

Utgifterna är avstämda mot intäkter av anslag.

Semesterlöneskuld före 2009 har avräknats förvaltningsanslaget med 458 tkr.

Redovisning mot inkomstitel (belopp i tkr)

Inkomstitel	Beräknat belopp	Inkomster
2511 023 Expeditions- och ansökningsavgifter	600	600
2537 123 Miljöskyddsavgift Tåktavgift	2 400	2 306
2552 421 Övriga offentligrättsliga avgifter	400	0
2714 608 Sanktionsavgift m.m.	50	0
2811 216 Övriga inkomster	0	134
Summa	3 450	3 040

Avvikelser mot beräknat belopp för inkomstitel 2552 421 Övriga offentligrättsliga avgifter, beror på att inkomsten redovisats på inkomstitel 2811 216, Övriga inkomster.

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Anslag	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden		Utestående åtagandenas fördelning per år			
		2014	2014	2015	2016	2017	2018
19 01 001 ap2 Regionala tillväxtåtgärder	1 000	0	300	150	150	0	0

Länsstyrelsen har under året inte fått in sådana projektansökningar där behov funnits att ta bemyndiganderamen i anspråk fullt ut.

Finansiella villkor (belopp i tkr)

Anslag/ Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
01 05 001 ap 2 Länsstyrelserna m.m., Uppsala län	Anslagskredit	3 671	0
	Kredit på räntekonto	5 500	0
	Låneram för anläggningstillgångar	3 500	674
	Finansiering av förvaltningskostnader hos samverkansorganet i Uppsala län	1 943	1 943
	Anslagsbehållning som disponeras, 3 %		
19 01 001 ap 2 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Uppsala län	Anslagskredit	198	0
	Uppföljning och utvärdering	200	189
	Beställningsbemyndigande	1 000	300
	Anslagsbehållning som disponeras, inget		
20 01 010 ap 4 Klimatanpassning - del till Länsstyrelsen i Uppsala län	Anslagskredit	990	0
	Medlen fördelas till övriga länsstyrelser		
	Anslagsbehållning som disponeras, inget		

Tilläggsupplysningar och noter

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Länsstyrelsen redovisning följer god redovisningssed en 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Regeringen har beslutat att återrapportering ska ske enligt anvisningar som framgår under rubriken Verksamhet i avsnittet Mål och Återrapporteringskrav, Organisationsstyrning och Avgifter och bidrag samt bilaga 1 (mall för redovisning av statistik) i regleringsbrevet. Anvisningarna utgör ett undantag från bestämmelserna i 3 kap. 2 § FÅB och i vissa fall undantag från 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2015.

De flesta belopp i de finansiella delarna är framtagna med hjälp av exelator. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Beloppsgräns är fastställd till 20 tkr. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och re-

gleras halvårsvis med värdeförändring till följd av ändrade löner m.m.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst 20 tkr redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 50 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer då de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis. Följande avskrivningstider tillämpas:

Immateriella anläggningstillgångar	3 år
Materiella anläggningstillgångar	
- Förbättringsutgift på annans fastighet	högst 7 år
- Maskiner, inventarier m.m.	
IT-utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	4 år
Maskiner	4 år
Konst	ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
- Pågående nyanläggning	ingen avskrivning

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Noter till resultaträkningen

Not 1	Intäkter av anslag	2014	2013
	01 05 001 ap 2 Förvaltningsanslag	89 800	87 253
	Årets minskning av semesterlöneskulden före 2009	-458	-574
	01 05 001 ap 2 Förvaltningsanslag	89 342	86 680
	19 01 001 ap 2 Regionala tillväxtåtgärder	889	727
	20 01 010 ap 4 Klimatanpassning	1 197	901
	Summa intäkter av anslag	91 429	88 307

Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen.

Intäkter av anslaget 20 01 010 ap 2 Klimatanpassning och 19 01 001 ap 4 Regionala tillväxtåtgärder redovisas annorlunda jämfört med 2013. För att möjliggöra jämförelse mellan året har uppgifterna i noten för 2013 justerats.

Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2014	2013
	Offentligrättsliga avgifter	1 416	1 371
	Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	4 581	3 159
	Intäkter av andra ersättningar	94	989
	Summa	6 091	5 519

Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av

Intäkter uthyrning	300	783
Intäkter utbildning/konferenser	1 153	1 388
Intäkter konsultuppdrag	3 126	899
Intäkter övriga 4 § avgifter	1	89
	4 581	3 159

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not.

Posten Intäkter av andra ersättningar var tillfälligtvis hög 2013, vilket förklarar den stora skillnaden mellan åren.

Not 3	Intäkter av bidrag	2014	2013
	Bidrag från statliga myndigheter	51 788	58 036
	<i>Varav</i>		
	Kammarkollegiet	1 601	235
	Riksantikvarieämbetet	700	2 757
	Länsstyrelsen i Kronobergs län	-265	543
	Länsstyrelsen i Västmanlands län	4 313	4 590
	Länsstyrelsen i Örebro län	284	-125
	Socialstyrelsen	1 291	724
	Skogsstyrelsen	194	0
	Arbetsförmedlingen	552	985
	Naturvårdsverket	17 648	19 498
	Boverket	276	294
	Statens jordbruksverk	6 309	7 711
	Post- och telestyrelsen	428	314
	Kärnavfallsfonden	122	283
	Regeringskansliet	158	1 046
	Statens energimyndighet	4 556	2 191
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	9 662	9 983
	Havs- och vattenmyndigheten	3 057	2 997
	Folkhälsomyndigheten	441	0
	Övriga myndigheter	461	4 009
	Bidrag från övriga	1 280	27
	<i>varav</i> bidrag från EU:s fonder	0	0
	Summa	53 068	58 062

Not 4	Finansiella intäkter	2014	2013
	Räntekonto i Riksgälden	135	362
	Övriga finansiella intäkter	40	4
	Summa	175	366

Not 5	Kostnader för personal	2014	2013
	Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-68 853	-67 566

	Övriga kostnader för personal	-33 132	-33 557
	Summa	-101 985	-101 123
Not 6	Kostnader för lokaler	2014	2013
	Kostnader för lokaler	-12 284	-9 888
	Lokalkostnader 2014 har ökat något jämfört med föregående år. Detta beror på avsättning av kommande dubbelhyra för maj månad och återställande av lokaler i samband med flytt till nya lokaler 2015.		
Not 7	Finansiella kostnader	2014	2013
	Räntekostnader avseende lån i Riksgälden	-4	-11
	Övriga finansiella kostnader	-37	-50
	Summa	-41	-62
Not 8	Avskrivningar och nedskrivningar	2014	2013
	Avskrivningar och nedskrivningar	-486	-474
	Under året har investeringar i materiella anläggningstillgångar gjorts på 324 tkr.		
Not 9	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2014	2013
	Expeditions- och ansökningsavgifter	600	580
	Miljöskydd- och täktavgifter	2 306	2 365
	Bidrag från EU	0	0
	Övriga intäkter som inte disponeras	134	447
	Summa	3 040	3 391
Not 10	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2014	2013
	01 05 001 ap 2 Förvaltningsanslag	1 943	1 901
	19 01 001 ap 2 Regionala tillväxtåtgärder	1 014	1 767
	20 01 010 ap 4 Klimatanpassning	31 798	24 987
	Summa	34 755	28 654
Not 11	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2014	2013
	Kammarkollegiet	387	940
	Riksantikvarieämbetet	4 992	2 189
	Länsstyrelsen i Örebro län	210	158
	Socialstyrelsen	2 722	3 081
	Naturvårdsverket	5 781	4 687
	Post- och telestyrelsen	1 470	194
	Tillväxtverket	792	278
	Havs- och vattenmyndigheten	5 080	1 693
	Övriga myndigheter	107	825
	Summa	21 541	14 045
Not 12	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2014	2013
	Älvkarleby kommun	-68	0
	Älgvårdsfonden	71	89
	Bygdemedel	265	-33
	Summa	268	56
Not 13	Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringsändamål	2014	2013
	Ingående balans	52	446
	Årets förändring	148	-394
	Utgående balans	200	52
	Uppdelat på		
	Älgvårdsfonden		
	Ingående balans	33	-5
	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	71	89
	Lämnade bidrag	-20	-51
	Utgående balans	84	33
	Bygdemedel		
	Ingående balans	19	451
	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	265	-33
	Finansiella intäkter	0	1

	Finansiella kostnader	0	0
	Lämnade bidrag	-168	-400
	Utgående balans	116	19
Not 14	Lämnade bidrag	2014	2013
	Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-43 172	-36 634
	Lämnade bidrag till internationella organisationer	-24	0
	Lämnade bidrag till övriga, samt vissa förluster och periodiseringar	-13 232	-6 517
	Summa Lämnade bidrag,	-56 428	-43 150
	inom verksamhetsområden:		
	Deponering, administration och fördelning av medel, allmänna arvsfonden m.m.	-168	-350
	Jakt och viltvård	-151	-632
	Företagsstöd inom regional tillväxt	-792	-278
	Regional projektverksamhet	-2 957	-3 707
	Klimatanpassning	-31 797	-24 987
	Formminnen	-1 927	-394
	Byggnadsvård	-769	-112
	Formminnes- och kulturlandskapsvård	-1 977	-1 442
	Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	-332	-199
	Miljömål	-1 249	-1 199
	Miljöövervakning	-182	-42
	Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)	-115	-249
	Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön	-3 255	-129
	Efterbehandling av förorenade områden	-4 090	-1 278
	Stöd till lantbruksutvecklingsåtgärder	-1 603	-250
	Stöd till fisket	-1 539	-1 172
	Fiskevård och fritidsfiske	-285	-263
	Främjande insatser inom folkhälsoområdet	-137	-285
	Jämställdhetsfrågor	-375	-1 369
	Frågor inom mänskliga rättigheter	-2 722	-2 652
	Övriga verksamhetsområden	-6	-2 161
		-56 428	-43 150
	<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	0	0
Not 15	Årets kapitalförändring	2014	2013
	Verksamhetsutfall		
	Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	-234	-360
	Summa verksamhetsutfall	-234	-360
	Summa årets kapitalförändring	-234	-360

Noter till balansräkningen

Not 16	Materiella anläggningstillgångar	2014-12-31	2013-12-31
	Maskiner, inventarier, installationer mm.		
	Ingående anskaffningsvärde	8 962	9 049
	Årets anskaffning	324	56
	Årets överföring från Pågående nyanläggningar	0	0
	Årets försäljning, utrangering	-2 260	-143
	Utgående anskaffningsvärde	7 026	8 962
	- <i>varav</i> innehav enligt finansiellt leasingavtal	0	0
	Ingående avskrivningar	-8 125	-7 795
	Årets avskrivningar	-486	-474
	Årets försäljning, utrangering	2 260	143
	Utgående avskrivningar	-6 352	-8 125
	Bokfört värde	674	837
	Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	674	837
Not 17	Fordringar hos andra myndigheter	2014-12-31	2013-12-31
	Diverse fordringar andra myndigheter	1 105	1 647
	Mervärdesskatt	2 121	2 275
	Summa	3 226	3 921

Not	18	Övriga kortfristiga fordringar	2014-12-31	2013-12-31
		Uppbördsfordringar	335	1 594
		Övriga kortfristiga fordringar	1	4
		Summa	336	1 598
Not	19	Periodavgränsningsposter	2014-12-31	2013-12-31
		Förutbetalda kostnader		
		Förutbetalda hyror	2 417	2 392
		Övriga förutbetalda kostnader	122	38
		Summa förutbetalda kostnader	2 539	2 430
		Upplupna bidragsintäkter		
		Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter <i>varav</i>	3 138	5 608
		Länsstyrelsen i Kronobergs län	0	543
		Skogsstyrelsen	194	0
		Naturvårdsverket	109	24
		Statens jordbruksverk	2 733	3 871
		Vetenskapsrådet	0	770
		Övriga myndigheter	102	400
		Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner <i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	0	-545
		Totala upplupna bidragsintäkter	3 138	5 063
		Övriga upplupna intäkter	54	87
		Summa periodavgränsningsposter	5 731	7 580
Not	20	Avräkning med statsverket	2014-12-31	2013-12-31
		Uppbörd		
		Ingående balans	-1 661	-2 745
		Redovisat mot inkomsttitel (-)	-3 040	-3 391
		Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	4 238	4 475
		Fordringar/skulder avseende uppboörd	-463	-1 661
		Anslag i icke räntebärande flöde		
		Ingående balans	0	87
		Redovisat mot anslag (+)	34 899	1 905
		Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-34 827	-1 992
		Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	72	0
		Anslag i räntebärande flöde		
		Ingående balans	-2 490	-1 888
		Redovisat mot anslag (+)	91 743	114 145
		Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-91 780	-114 747
		Återbetalning av anslagsmedel (+)	0	0
		Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-2 527	-2 490
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
		Ingående balans	1 818	2 392
		Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-458	-574
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	1 360	1 818
		Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
		Ingående balans	9 960	11 311
		Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	33 753	41 820
		Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-59 236	-43 172
		Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar (+/-)	30 589	0
		Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	15 066	9 960
		Summa utgående balans avräkning med statsverket	13 508	7 627

Den sista december 2014 finns en obalans mellan betalningsflödena, som innebär att räntekontot är ca 5 mnkr för lågt och fordran på Statsverkets checkräkning är för hög med motsvarande belopp.

Not		2014-12-31	2013-12-31		
21	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret				
	Räntekonto i Riksgälden	20 108	34 793		
	Beviljad räntekontokredit 5 500 tkr, som inte utnyttjats under året.				
22	Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret				
	Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	453	1 953		
	Posten var tillfälligtvis hög år 2013, då den bestod av två större inkomna deponeringar.				
23	Kassa och bank				
	Danske bank	21	89		
	Kassa	6	5		
	Summa	27	94		
24	Förändring av myndighetskapital				
		Donations-	Balanserad kapital-	Kapitalförändring	Summa
		kapital	förändring, avgifts-	enligt resultaträk-	
			belagd verksamhet	ningen	
	Utgående balans 2013	20	-927	-360	-1 267
	Ingående balans 2014	20	-927	-360	-1 267
	Föregående års kapitalförändring	0	-360	360	0
	Årets kapitalförändring	0	0	-234	-234
	Summa årets förändring	0	-360	126	-234
	Utgående balans 2014	20	-1 287	-234	-1 501
25	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser				
	Ingående avsättningar	335	643		
	Årets pensionskostnader	-72	151		
	Årets pensionsutbetalningar	-87	-450		
	Utgående avsättning	176	344		
26	Övriga avsättningar				
	Kompetensväxlingsåtgärder				
	Årets förändring	204	200		
	Utgående balans	585	382		
	Summa övriga avsättningar	585	382		
27	Lån i Riksgäldskontoret				
	Ingående balans	781	1 255		
	Under året upptagna lån	380	0		
	Årets amorteringar	-486	-474		
	Utgående balans	674	781		
	Beviljad låneram	3 500	3 500		
	Lån på 56 tkr har tagits upp för investering som gjordes 2013				
28	Räntekontokredit i Riksgäldskontoret				
	Beviljad kreditram	5 500	5 400		
29	Kortfristiga skulder till andra myndigheter				
	Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	2 566	2 569		
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter	1 866	1 754		
	Premier avtalsförsäkringar	0	0		
	Mervärdesskatt	224	209		
	Summa	4 656	4 531		
30	Övriga kortfristiga skulder				
	Personalens källskatt	1 640	1 534		
	Övriga kortfristiga skulder	173	406		
	<i>varav</i>				
	Transfereringar under utbetalning	7	0		
	Övrigt	166	406		
	Summa	1 813	1 939		

Not	31	Depositioner	2014-12-31	2013-12-31
		Depositioner	453	1 953
		Posten var tillfälligtvis hög år 2013, då den bestod av två större inkomna depositioner.		
Not	32	Periodavgränsningsposter	2014-12-31	2013-12-31
		Upplupna kostnader		
		Upplupna löner, arvoden inkl social avg.	1 158	797
		Upplupna semesterlöner inkl social avg.	7 103	6 869
		Övriga upplupna kostnader	2 974	2 210
		Summa upplupna kostnader	11 235	9 876
		Oförbrukade bidrag från annan myndighet	21 420	31 938
		<i>varav</i>		
		Kammarkollegiet	668	466
		Riksantikvarieämbetet	1 304	1 498
		Länsstyrelsen i Dalarnas län	200	0
		Länsstyrelsen i Jönköpings län	650	0
		Länsstyrelsen i Uppsala län	384	1 017
		Länsstyrelsen i Västmanlands län	1 871	5 402
		Länsstyrelsen i Örebro län	3 121	2 140
		Länsstyrelsen i Hallands län	427	427
		Naturvårdsverket	4 693	9 123
		Sveriges lantbruksuniversitet	240	160
		Statens jordbruksverk	393	284
		Post- och telestyrelsen	3 147	2 650
		Kärnavfallsfonden	198	117
		Statens energimyndighet	1 572	971
		Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 629	2 383
		Havs- och vattenmyndigheten	693	3 354
		Folkhälsomyndigheten	137	0
		Övriga myndigheter	93	1 946
		Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:		
		- Inom tre månader	9 844	46%
		- mer än tre månader till ett år	9 443	44%
		- mer än ett år till tre år	2 133	10%
		- mer än tre år	0	0%
		Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	1 211	1 691
		<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
		Summa oförbrukade bidrag	22 631	33 630
		Summa periodavgränsningsposter	33 866	43 506

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning (kr)	Andra uppdrag
Landshövding		
Peter Egardt	1 111 268	Ordförande: Rymdstyrelsen, Försvarshögskolan, Millesgården, Thielska Galleriet
Bostadsförmån	172 482	Ledamot: Hufvudstaden AB, Riksbanken, Riksdagens arvodesnämnd
Länsråd/ Länsöverdirektör		
Anki Bystedt	924 556	
Parkeringsförmån	18 375	
Insynsråd		
Agneta Gille	4 374	Ledamot: Riksbankens jubileumsfond
Per Bill	4 350	Ordförande: Infobill AB (eget bolag) Ledamot: Ponte AB
Solveig Lindell Sohlberg	2 900	Ordförande: Mäklarhuset Real Estate Sweden AB och därtill hörande dotterbolag, Nya Affärshuset Lindell & Sohlberg AB
Paul Sandberg	1 450	Ledamot: Almi Invest AB, Östhammarshem, Hargshamn AB, Tierps Tryckeri AB
Eva Åkesson	1 450	Ledamot: Uppsala universitet konsistorie/styrelse, Studentlitteratur AB, Insynsråd Svenska Institutet (SI), Akademiförvaltningen
Ann-Christin Norrström	1 450	Ledamot: Länsförsäkringar Fondliv, Länsförsäkringar Sak, SLU Holding AB
Solveig Zander	2 900	Ledamot: Insynsrådet ISF (Inspektionen för socialförsäkring, Huvudman: Enköpings sparbank
Lisa Sennerby Forsse	2 900	Ledamot: Sveriges lantbruksuniversitet, Statens veterinärmedicinska anstalts insynsråd, Universitetskanslersämbetets insynsråd

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen 2014

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Uppsala den 20 februari 2015

Peter Egardt

Landshövding Länsstyrelsen i Uppsala län

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

POSTADRESS 751 86 Uppsala
GATUADDRESS Hamnesplanaden 3
TEL 010-22 33 000(vxl) FAX 010-22 33 010
E-POST uppsala@lansstyrelsen.se
WEBBPLATS www.lansstyrelsen.se/upsala